

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2023 – Numri: 118

Tiranë – E hënë, 7 gusht 2023

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 66/2023, datë 21.7.2023	Për administrimin e objekteve të konfiskuara si ndërtime pa leje, me qëllim përdorimin e tyre për interes publik apo strehim social, si dhe zbutjen e pasojave sociale të shkaktuara..... 14495
Dekret i Presidentit nr. 183, datë 2.8.2023	Për shpallje ligji..... 14505
Ligj nr. 68/2023, datë 21.7.2023	Për disa shtesa në ligjin nr. 9244, datë 17.6.2004, “Për mbrojtjen e tokës bujqësore”, të ndryshuar..... 14506
Dekret i Presidentit nr. 184, datë 2.8.2023	Për shpallje ligji 14507
Dekret i Presidentit nr. 185, datë 3.8.2023	Për emërimin e gjyqtarit të Gjykatës së Lartë..... 14508
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 461, datë 26.7.2023	Për miratimin e dokumentit udhëzues të politikave për zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) në Shqipëri..... 14508
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 470, datë 26.7.2023	Për disa ndryshime në vendimin nr. 114, datë 1.3.2023, të Këshillit të Ministrave, “Për përdorimin e fondit të kontingjencës për kompensimin financiar të rritjes së kontributeve të Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore për çdo të punësuar me pagë minimale, për shkak të rritjes së kësaj page në shkallë vendi”..... 14563
Urdhër i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 48, datë 7.4.2023	Për miratimin e distancave kilometrike ndërmjet qyteteve të Republikës së Shqipërisë dhe hartës së përditësuar të rrjetit rrugor kombëtar..... 14563
Urdhër i Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin nr. 106, datë 1.8.2023	Për delegim kompetence..... 14566

Urdhër i Autoritetit Kombëtar për Sigurinë e Informacionit të Klasifikuar nr. 253, datë 1.8.2023	Për delegim të përkohshëm të kompetencave.....	14566
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 37, datë 7.7.2023	Me objekt shfuqizim e vendimit nr. 00-2022-464 (111), datë 21.3.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Kthimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë.....	14567
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 38, datë 12.7.2023	Me objekt shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-891 (104), datë 1.4.2022, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë, me tjetër trup gjykues. Shfuqizimin e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të Kodit të Procedurës Penale, si të papajtueshme me Kushtetutën.....	14576
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 133, datë 7.4.2023	Mbi një ndryshim në vendimin e Bordit të ERE-s nr. 355, datë 28.12.2022, “Mbi miratimin paraprak të Zyrtarit të Përputhshmërisë së ‘ALBGAZ’ sh.a.”.....	14593
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 204, datë 27.6.2023	Mbi përfundimin e procedurës për licencimin e shoqërisë “SOLE 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike	14593
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 205, datë 27.6.2023	Mbi përfundimin e procedurës për licencimin e shoqërisë “SOLE 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike.....	14595
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 206, datë 27.6.2023	Mbi njohjen e licencës për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit dhe tregtimit të energjisë elektrike, dhënë nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe shërbimeve të ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, për subjektin “SOLE 24 import-eksport Dooel Shkup”.....	14596
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 208, datë 27.6.2023	Mbi disa ndryshime në Vendimin e Bordit të ERE-s nr. 64, datë 8.4.2020, “Mbi licencimin e shoqërisë ‘GEGA-g’ sh.p.k., në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike”.....	14598
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 209, datë 27.6.2023	Mbi disa ndryshime në Vendimin e Bordit të ERE-s nr. 188, datë 16.11.2020, “Mbi licencimin e shoqërisë “IDI 2005” sh.p.k., në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga HEC “Kamiçan”, me kapacitet të instaluar 1860 kw”, të ndryshuar.....	14599
Vendim i Entit Rregullator të Energjisë nr. 220, datë 4.7.2023	Mbi zgjatjen e afatit të vendimmarrjes së Bordit të ERE-s, në lidhje me aplikimin e shoqërisë “Nova Solar System” sh.p.k. për licencim në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga Centrali Fotovoltaik me kapacitet të instaluar 50 mw.....	14601

LIGJ
Nr. 66/2023

**PËR ADMINISTRIMIN E OBJEKTEVE
TË KONFISKUARA SI NDËRTIME PA
LEJE, ME QËLLIM PËRDORIMIN E
TYRE PËR INTERES PUBLIK APO
STREHIM SOCIAL, SI DHE ZBUTJEN E
PASOJAVE SOCIALE TË SHKAKTUARA**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Objekti i këtij ligji është:

a) përcaktimi i rregullave, procedurave dhe instrumenteve ligjore, financiare dhe teknike për zbutjen e pasojave që vijnë nga ndërtimet pa leje apo në tejkalim të lejes së ndërtimit, në vijim të konfiskimit për interes publik të këtyre objekteve, në përputhje me parashikimet e ligjit për planifikimin dhe zhvillimin e territorit dhe akteve nënligjore në zbatim të tij;

b) përcaktimi i kompetencave dhe detyrave të autoriteteve publike përgjegjëse të përfshira në proceset e zhvillimit dhe administrimit të objekteve të konfiskuara;

c) parashikimi i programeve që synojnë zbutjen e pasojave sociale ndaj të tretëve për shkak të konfiskimit të objekteve.

Neni 2
Qëllimi

Ky ligj ka si qëllim:

a) rregullimin dhe zbutjen e pasojave sociale e urbane të shkaktuara nga ndërtimet për qëllim fitimi në kundërshtim me ligjin për të tretët, që në mirëbesim i cenohen interesat pasurore nga

konfiskimi i objekteve për qëllime fitimi të ndërtuara pa leje apo në tejkalim të lejes së ndërtimit, si dhe të komunitetit në përgjithësi;

b) miradministrimin e objekteve të konfiskuara si ndërtime pa leje për qëllim fitimi në zbatim të ligjit për planifikimin dhe zhvillimin e territorit dhe akteve nënligjore në zbatim të tij, duke synuar rritjen e vlerës së tyre me qëllim përdorimin e tyre për interes publik apo strehim.

Neni 3
Përkufizime

Në kuptim të këtij ligji me termat e mëposhtëm nënkuptohet:

1. “Masat e programeve të zhvillimit” janë tërësia e masave të nevojshme për përfundimin/ përshtatjen/përmirësimin e objekteve të konfiskuara apo pjesëve takuese të tyre me qëllim përdorimin për nevoja të strehimit social apo për interes publik.

2. “Njësi zbatimi” janë një ose disa organe publike të ngarkuara nga Komisioni/Këshilli i Ministrave për hartimin dhe realizimin e masave të programit të zhvillimit për ndërtimin/përshtatjen /përfundimin /administrimin /shfrytëzimin e objekteve të konfiskuara dhe/ose objekteve të kaluara në favor të shtetit me anë të kontratës premtim shitjeje me vlerë 1 euro, si dhe për kryerjen e detyrave të tjera të parashikuara në këtë ligj.

3. “Objekte të konfiskuara” janë objektet, volumet dhe sipërfaqet ndërtimore, të cilat me vendim të Këshillit Kombëtar të Territorit konfiskohen në favor të shtetit në zbatim të parashikimeve të ligjit për planifikimin dhe zhvillimin e territorit dhe akteve nënligjore në zbatim të tij.

4. “Objektet për të cilat është e lidhur një kontratë premtim shitjeje me vlerë 1 euro” janë objektet ndërtimore pavarësisht fazës së tyre ndërtimore, të cilat kanë kaluar në favor të shtetit në kushtet e zbatimit të akteve nënligjore të ligjit për planifikimin dhe zhvillimin e territorit.

5. “Persona të tretë” janë personat fizikë apo juridikë, të cilët kanë marrëveshje juridiko-civile në lidhje me objektin e konfiskuar, të hartuara para noterit, të regjistruar në regjistrat përkatës në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës përpara datës së konstatimit të paligjshmërisë së ndërtimit.

6. “Pronarë truall” janë personat fizikë apo juridikë, të cilët, në cilësinë e pronarit të ligjshëm të

truallit mbi të cilin ngrihet objekti i konfiskuar, kanë lidhur kontratë noteriale me qëllim zhvillimin e ligjshëm të pronës, kontratë e cila është e regjistruar në regjistrat përkatës të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës përpara datës së konstatimit të paligjshmërisë së ndërtimit.

7. “Regjistri i Objekteve të Konfiskuara” është regjistri publik në të cilin regjistrohen/shënohen të dhëna mbi përkatësinë, të drejtat reale, pozicioni gjeografik, përmasat dhe vlera e objekteve të konfiskuara, në kuptim të këtij ligji, vendimi i organit administrativ përgjegjës për konfiskimin e objekteve të ndërtuara pa leje/në tejkallim të lejes së ndërtimit.

8. “Subjekte që kanë të drejtën e parablerjes” janë pronarët e truallit, subjekti zhvillues/ndërtues/apo personat e tretë, të cilët shprehin interesin për të blerë objektin e konfiskuar, të zhvilluar në truallin në pronësi të tyre apo të ndërtuar në tejkallim të lejes së ndërtimit/pa leje apo të porositur apo për të cilin kanë marrëveshje juridiko-civile, me objekt disponimin/tjetërsimin e pronësisë të hartuar para noterit dhe të regjistruar në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës.

KREU II PARIMET

Neni 4

Parimi i mbrojtjes sociale

Autoritetet publike, në përputhje me kompetencat e tyre, garantojnë të drejtat e shtetasve dhe, për aq sa është e mundur, kushtet optimale të jetesës së tyre.

Neni 5

Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm

Autoritetet publike përgjatë procesit të rregullimit të pasojave që vijnë nga ndërtimet pa leje apo në tejkallim të lejes, marrin në konsideratë potencialin aktual e perspektiv për të plotësuar, për aq sa është e mundur, garantimin e brezave për barazi sociale, zhvillimin ekonomik, peizazh urban të mbrojtur dhe mbrojtje të mjedisit.

Neni 6

Parimi i bashkëpunimit ndërinstitucional

Autoritetet publike koordinohen nëpërmjet mekanizmave të posaçëm institucionalë për arritjen e objektivave të këtij ligji.

Neni 7

Parimi i kontrollit

Çdo aktivitet i kryer për realizimin e qëllimit të këtij ligji i nënshtrohet kontrollit të ligjshmërisë, kontrollit administrativ, gjyqësor dhe kontrollit sipas rregullave dhe procedurave të përcaktuara në këtë ligj.

Neni 8

Parimi i informimit dhe transparencës

Autoritetet publike bëjnë publike çdo të ardhur apo shpenzim që kryhet me qëllim zbutjen e pasojave që vijnë nga ndërtimet pa leje apo në tejkallim të lejes.

KREU III AUTORITETET PUBLIKE PËRGJEGJËSE PËR ADMINISTRIMIN E NDËRTIMEVE TË KONFISKUARA DHE ZHVILLIMIN E TYRE

Neni 9

Autoritetet përgjegjëse

Autoritetet shtetërore përgjegjëse për marrjen e masave me qëllim miradministrimin dhe përdorimin e objekteve të konfiskuara për interes publik apo strehim social, si dhe të masave për zbutjen e pasojave sociale e urbane të shkaktuara janë:

- a) Këshilli i Ministrave;
- b) Komisioni i Objekteve të Konfiskuara;
- c) ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore;
- ç) Agjencia e Zhvillimit të Territorit;
- d) Agjencia Shtetërore e Kadastrës;
- dh) Autoriteti/enti publik në cilësinë e njësisë së zbatimit.

Neni 10

Këshilli i Ministrave

Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për pronën shtetërore, miraton:

a) kalimin e objekteve të konfiskuara, që kanë kaluar në favor të shtetit me anë të kontratës premtime shitjeje me vlerë 1 euro, apo pjesëve takuese të tyre në pronësi apo në përgjegjësi administrimi të institucioneve apo enteve publike, si dhe caktimin e njësisë së zbatimit për këto raste;

b) fondet financiare të nevojshme për t'i mundësuar njësisë së zbatimit të realizojë përfundimin/përmirësimin/përshtatjen e objekteve të konfiskuara/të kaluara në favor të shtetit me anë të kontratës premtime shitjeje me vlerë 1 euro.

Neni 11

Komisioni i Objekteve të Konfiskuara

1. Pranë Agjencisë Shtetërore të Kadastrës krijohet Komisioni i Objekteve të Konfiskuara, në vijim Komisioni, si organ përgjegjës për:

a) vlerësimin dhe miratimin e programeve të zhvillimit, përfshirë detajimin e përcaktimin e masave /detyrave/ të drejtave, të cilat synojnë zbutjen e pasojave të krijuara nga konfiskimi për interes publik të objekteve të ndërtuara pa leje me qëllim fitimi, në përputhje me parashikimet e ligjit për planifikimin dhe zhvillimin e territorit dhe akteve nënligjore në zbatim të tij;

b) miratimin e pjesës takuese të pronarit të truallit, sipas kontratës noteriale, me qëllim zhvillimin e ligjshëm të pronës, kontratë e cila është e regjistruar në regjistrat përkatës të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës përpara datës së konstatimit të paligjshmërisë së ndërtimit;

c) miratimin proporcionalisht të detyrimit financiar të paguar nga personat e tretë në favor të subjektit ndërtues/zhvillues nëpërmjet sistemit bankar nëse bazohet në një kontratë të hartuar përpara noterit dhe të regjistruar në regjistrat përkatës të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës përpara datës së konstatimit të paligjshmërisë së ndërtimit;

ç) përcaktimin e mënyrës së administrimit, shfrytëzimit të objekteve të konfiskuara apo pjesëve takuese të tyre;

d) përcaktimin e autoritetit shtetëror që do të marrë në përgjegjësi administrimi apo përdorim të përkohshëm objektin e konfiskuar;

dh) përcaktimin e njësisë zbatuese përgjegjëse për zbatimin e masave në përmbajtje të planit të zhvillimit.

2. Komisioni i Objekteve të Konfiskuara ka në përbërje 9 (nëntë) anëtarë, përkatësisht nga:

a) dy përfaqësues të ministrit përgjegjës për administrimin e pronës shtetërore nga radhët e drejtuesve të nivelit të lartë politik dhe nivelit të lartë drejtues, nëpunës civilë;

b) dy përfaqësues të ministrit përgjegjës për zhvillimin urban nga radhët e drejtuesve të nivelit të lartë politik dhe nivelit të lartë drejtues, nëpunës civilë;

c) titullari i Agjencisë së Zhvillimit të Territorit apo një person i autorizuar prej tij nga radhët e punonjësve të nivelit të lartë drejtues;

ç) titullari i Agjencisë së Planifikimit të Territorit apo një person i autorizuar prej tij nga radhët e punonjësve të nivelit të lartë drejtues;

d) titullari i Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin apo një person i autorizuar prej tij nga radhët e punonjësve të nivelit të lartë drejtues;

dh) dy përfaqësues nga Kryeministria.

Komisioni drejtohet nga përfaqësuesi i ministrit përgjegjës për pronën shtetërore.

3. Në veprimtarinë e tij Komisioni mbështetet nga drejtoria përgjegjëse për pronat e paluajtshme në ASHK, që luan rolin e sekretariatit.

4. Komisioni ka këto detyra:

a) vlerëson rast pas rasti gjendjen e objekteve të konfiskuara dhe propozon për miratim në Këshillin e Ministrave kalimin në përgjegjësi administrimi, përdorim të përkohshëm apo pronësi të objektit të konfiskuar në favor të institucioneve publike apo të enteve publike përkatëse;

b) përcakton njësinë zbatuese për përfundimin/përshtatjen e objekteve të konfiskuara, në zbatim të masave të parashikuara në programin e zhvillimit;

c) përcakton programin e zhvillimit, i cili përmbush më mirë interesin publik, si dhe miraton masat përkatëse të atij programi zhvillimi të propozuara nga njësia zbatuese;

ç) miraton mënyrën dhe masën e përdorimit të fondeve nga fondi i veçantë i objekteve të konfiskuara;

d) cakton si detyrim për ministrinë përgjegjëse për pronën shtetërore të angazhojë ekspertë të

fushës, me qëllim vlerësimin financiar e teknik të gjendjes së objekteve të konfiskuara deri në caktimin e njësisë së zbatimit, pagesat e të cilëve mbulohen nga fondi i veçantë;

dh) cakton si detyrë të njësisë së zbatimit të angazhojë ekspertë të fushës për vlerësimin financiar e teknik të objekteve të konfiskuara, me qëllim propozimin e masave të programit apo për nevojat të zhvillimit, pagesat e të cilëve mbulohen nga fondi i veçantë;

e) kryen edhe detyrat tjera që i ngarkohen në zbatim të këtij ligji dhe akteve nënligjore.

5. Rregulla më të detajuara për mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Komisionit përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 12

Ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore

1. Ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore ka detyrat e mëposhtme:

a) administron objektet e konfiskuara në zbatim të vendimit të Komisionit për përdorimin e tyre për nevojat të strehimit social;

b) administron përkohësisht objektet e konfiskuara deri në datën e dorëzimit të tyre të njësisë së zbatimit;

c) administron fondin e veçantë të objekteve të konfiskuara dhe kryen përdorimin e tij në përputhje me vendimin e Komisionit;

ç) aplikon në cilësinë e pronarit shtet pranë Agjencisë Shtetërore të Kadastrës dhe Agjencisë së Zhvillimit të Territorit apo çdo institucioni të qeverisjes vendore apo lokale, me qëllim kryerjen e veprimeve në lidhje me objektet e konfiskuara, nëse përcaktohet me vendim të Komisionit apo nga parashikimet e këtij ligji;

d) zhvillon ankandin publik të shitjes së objekteve të konfiskuara pas marrjes së vendimit nga Komisioni dhe nënshkruan aktet e nevojshme për kalimin e pronës në favor të fituesit të ankandit;

dh) në përfundim të programit të shitjes së objektit të konfiskuar apo pjesëve takuese të tij kryen kalimin e fondeve në fondin e veçantë të objekteve të konfiskuara;

e) zhvillon procedurën e transferimit me të drejtë parablerjeje të objekteve të konfiskuara në zbatim të parashikimeve të këtij ligji;

ë) kryen procedurën e dorëzimit të objekteve të konfiskuara të njësisë së zbatimit apo tek institucioni /enti publik në pronësi/përdorim/përgjegjësi administrative të të cilit kalon objekti i konfiskuar.

2. Në funksion të miradministrit apo përdorimit më të mirë të objekteve të konfiskuara, ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore angazhon ekspertë vlerësues të licencuar apo/dhe ekspertë të jashtëm.

Neni 13

Agjencia e Zhvillimit të Territorit

Agjencia e Zhvillimit të Territorit, në cilësinë e Sekretariatit Teknik të Këshillit Kombëtar të Territorit (KKT), pas vendimmarrjes së KKT-së për konfiskimin apo transferimin në favor të shtetit me kontratë premtim shitjeje me vlerë 1 euro të objektit pa leje apo në tejkallim të lejes së ndërtimit:

a) kryen përgatitjet për shqyrtimin e aplikimeve përkatëse, me qëllim ndryshimin e lejeve të zhvillimit apo ndërtimit ekzistuese, sipas destinacionit të ri;

b) kryen përgatitjet për shqyrtimin e aplikimeve përkatëse, me qëllim ndryshimin e lejeve të zhvillimit apo ndërtimit ekzistuese në zbatim të vendimeve të Komisionit në përputhje me nenin 11 të këtij ligji;

c) propozon për miratim në Këshillin Kombëtar të Territorit rregulloren e veçantë sipas përcaktimeve të nenit 27 të këtij ligji.

Neni 14

Agjencia Shtetërore e Kadastrës

1. Agjencia Shtetërore e Kadastrës është përgjegjëse për dhënien e informacionit mbi gjendjen juridike të truallit, të ndërtimit dhe pasurive mbi të cilat ai shtrihet, të kontratave të regjistruara në lidhje me këto pasuri apo objekteve, sipas regjistrave kadastralë përkatës.

2. Në zbatim të këtij ligji, Agjencia Shtetërore e Kadastrës ka këto detyra:

a) regjistron vendimin e organit administrativ përgjegjës për konfiskimin e objekteve të ndërtuara pa leje/në tejkallim të lejes, përveçse në regjistrin e objekteve të konfiskuara, edhe në seksionin e shënimeve të veçanta të kartelës së pronës mbi të cilën ngrihet objekti i konfiskuar. Në pamundësi të përcaktimit të pronës mbi të cilën ngrihet objekti i konfiskuar, kryen regjistrimin e vendimit të

konfiskimit në regjistrin e posaçëm të lejeve të ndërtimit;

b) siguron që të reflektojë në certifikatën e pronësisë pronësinë e zhvilluesit dhe pronësinë e shtetit mbi pronën e konfiskuar sipas pjesëve takuese përkatëse, pasi të jetë lëshuar certifikata e përdorimit nga sekretariati teknik i KKT-së apo njësia e qeverisjes vendore, sipas fushës së përgjegjësisë, në përputhje me legjislacionin për planifikimin dhe zhvillimin e territorit;

c) mbështet me mjedise pune dhe burime njerëzore e logjistike veprimtarinë e Komisionit;

ç) administron Regjistrin e Objekteve të Konfiskuara.

3. Rregullat për administrimin e Regjistrit të Objekteve të Konfiskuara, të dhënat parësore dhe dytësore të tij, subjektet e interesuara dhe niveli i aksesit përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 15

Njësia e zbatimit

1. Me vendim të Këshillit të Ministrave/Komisionit përcaktohet njësia e zbatimit, e cila zbaton programin e zhvillimit për një apo disa objekte të konfiskuara/të kaluara në favor të shtetit me anë të kontratës premtim shitjeje me vlerë 1 euro apo pjesëve të caktuara të tyre.

2. Njësia e zbatimit merr të dhëna nga Agjencia Shtetërore e Kadastrës, agjencia përgjegjëse për zhvillimin/planifikimin e territorit, ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore apo çdo institucion tjetër publik, si dhe akseson të dhënat në Regjistrin e Objekteve të Konfiskuara.

3. Njësia e zbatimit merr në përdorim, administrim të përkohshëm/pronësi objektin e konfiskuar apo pjesë të tij sipas vendimit të Këshillit të Ministrave, pas marrjes së propozimit nga Komisioni.

4. Njësia e zbatimit ka këto detyra:

a) kryen vlerësimin tekniko-urban e financiar të objekteve të konfiskuara në fazën e prezantimit të objektit të konfiskuar përpara Komisionit, si dhe pas përcaktimit nga Komisioni të destinacionit të përdorimit të tij;

b) propozon programin e zhvillimit dhe masat në përbërje të tij dhe ia kalon për miratim Komisionit;

c) harton projektin e përshtatjes/përfundimit të objekteve të konfiskuara apo pjesëve takuese të tyre;

ç) aplikon për leje ndërtimi/zhvillimi/përdorimi, në cilësinë e njësisë zbatuese, dhe koordinon me agjencinë përgjegjëse për kadastrën për regjistrimin e tyre sipas përcaktimeve të Komisionit;

d) koordinon punën me institucionet e përfshira në programin e zhvillimit dhe zbaton masat e parashikuara në të sipas vendimit të Komisionit;

dh) merr masa për miradministrimin apo përdorimin e objekteve në zbatim të planit të veprimit deri në dorëzimin e tyre tek organi përgjegjës në përputhje me vendimin e Komisionit.

e) merr në përgjegjësi administrimi/pronësi objektet e konfiskuara/objektet e kaluara në favor të shtetit me kontratën premtim shitjeje 1 euro apo pjesë të tyre sipas përcaktimit në vendimin e Këshillit të Ministrave.

5. Njësia e zbatimit ka të drejtë të angazhojë ekspertë vlerësues apo/dhe ekspertë të jashtëm në funksion të hartimit dhe realizimit të masave të programit të zhvillimit për zhvillimin/ndërtimin/përshtatjen/përfundimin, si dhe në funksion të miradministrimit apo përdorimit më të mirë të objekteve të konfiskuara.

Neni 16

Njësitë e vetëqeverisjes vendore

1. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, në zbatim të kompetencave të tyre, sipas përcaktimeve në legjislacionin për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, rishikojnë planet e përgjithshme vendore, hartojnë, miratojnë dhe rishikojnë planet e detajuara vendore dhe miratojnë lejet e zhvillimit e të ndërtimit në funksion të procesit të rregullimit të pasojave të krijuara nga ndërtimi pa leje apo në tejkalim të lejes së ndërtimit të objekteve, të cilat me vendim të Këshillit Kombëtar të Territorit konfiskohen apo transferohen në favor të shtetit me kontratë premtim shitjeje me vlerë 1 euro.

2. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, në bashkërendim me autoritetet përgjegjëse shtetërore për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, marrin masa për miratimin e lejeve të ndërtimit në kompetencë të tyre sipas ligjit për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, me procedurë të përshtatshme, në përputhje me vendimin e Këshillit Kombëtar të Territorit për miratimin e ndryshimeve në lejen e zhvillimit.

KREU IV
ZHVILLIMI DHE ADMINISTRIMI I
OBJEKTEVE TË KONFISKUARA

Seksioni I
Programet e zhvillimit

Neni 17
**Tipologjia e programeve të zhvillimit të
objekteve të konfiskuara**

Administrimi i objekteve të konfiskuara është një proces i integruar zhvillimi, i përbërë nga disa programe, të cilat janë:

- a) programi i zhvillimit të objekteve të konfiskuara, të ndërtuara në truall shtet;
- b) programi i zhvillimit të objekteve të konfiskuara, të ndërtuara në truall privat;
- c) programi i shitjes së objekteve të konfiskuara;
- ç) programi i administrimit të objekteve të përfunduara.

Neni 18
**Programi i zhvillimit të objekteve të
konfiskuara në truall shtet**

1. Ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore merr në dorëzim/regjistrin, inventarizon dhe ruan objektet e konfiskuara deri në momentin e marrjes në dorëzim nga njësi zbatuese, e përcaktuar me vendim të Komisionit.

2. Institucioni/enti publik, me kërkesë të arsyetuar, i kërkon ministrit përgjegjës për administrimin e pronës shtetërore kalimin në përgjegjësi administrimi apo pronësi të objektit të konfiskuar apo pjesë të tij, me qëllim përdorimin e tyre për interes publik. Ministri vlerëson kërkesën dhe i propozon Këshillit të Ministrave miratimin e vendimit për:

a) kalimin në përgjegjësi administrimi/përdorim të përkohshëm/pronësi të objektit/objekteve apo pjesëve takuese të konfiskuara apo të kaluara në favor të shtetit me kontratën premtim për shitje me vlerë 1 euro;

b) destinacionin e përdorimit të objektit/objekteve apo pjesëve takuese të konfiskuara apo të kaluara në favor të shtetit me kontratën premtim për shitje me vlerë 1 euro;

c) njësinë e zbatimit.

3. Me qëllim përfundimin e punimeve/ përshtatjen e objektit të konfiskuar, njësi zbatuese zbaton parashikimet e pikave 4 dhe 5 të nenit 19 të këtij ligji, si dhe dispozitat e tjera të këtij ligji për aq sa janë të zbatueshme.

Neni 19
**Programi i zhvillimit të objekteve të
konfiskuara, të ngritura në truall privat**

1. Ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore merr në dorëzim/regjistrin, inventarizon dhe ruan objektet e konfiskuara deri në momentin e marrjes në dorëzim nga njësi zbatuese, e përcaktuar me vendim të Komisionit.

2. Pas marrjes së një prezantimi të të dhënave identifikuese të objektit dhe vendndodhjes së tij nga ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore dhe pas njohjes me nevojat/kërkesat e institucioneve apo enteve publike, interesave të pronarëve të truallit dhe personave të tretë, Komisioni vendos për:

a) destinacionin e objektit/objekteve apo pjesëve takuese të konfiskuara;

b) njësinë e zbatimit dhe masën e shprehur në përqindje të pjesëve takuese që rrjedhin nga marrëdhënia ligjore me pronarët e truallit sipas parashikimeve të këtij ligji dhe parashikimeve të kontratës së lidhur me subjektin ndërtues/zhvillues përpara konstatimit të paligshmërisë në zhvillim vetëm mbi pjesën e ndërtuar sipas lejes së ndërtimit;

c) masën e detyrimit financiar që njihet për personat e tretë sipas parashikimeve të këtij ligji;

3. Me marrjen e vendimit të Komisionit për destinacionin e përdorimit të objektit të konfiskuar, njësi e zbatimit kryen vlerësimin e përshtatjes së objektit e përcakton nevojat teknike, urbane, financiare e procedurale të realizimit të përshtatjes, propozon tipologjinë e programit të zhvillimit të përshtatshëm në rastin konkret, si dhe harton masat përkatëse të programit të zhvillimit, i cili pas marrjes së mendimit të autoriteteve publike të përfshira i propozohet për miratim Komisionit.

4. Vendimi i Komisionit që miraton programin e zhvillimit përcakton afate dhe detyra për çdo autoritet publik, me qëllim që t'i japë mundësinë njësisë së zbatimit të zbatojë programin e zhvillimit.

5. Programi i zhvillimit përmban minimalisht, por nuk kufizohet në përcaktimin e:

a) marrëdhënieve ligjore të njësisë zbatuese me pronarët e truallit, sipas parashikimeve të këtij ligji, duke njohur e marrë përsipër detyrimin e bashkëpronësisë sipas parashikimeve të kontratës së lidhur me subjektin ndërtues/zhvillues përpara konstatimit të paligjshmërisë në zhvillim vetëm mbi pjesën e ndërtuar sipas lejes së ndërtimit;

b) marrëdhënieve ligjore apo financiare të njësisë zbatuese me personat e tretë, duke njohur e marrë përsipër detyrimin e bashkëpronësisë sipas parashikimeve të këtij ligji;

c) masave konkrete që ndërmerr njësia zbatuese së bashku me institucionet e tjera publike me qëllim financimin e punimeve;

ç) detyrimit të agjencisë përgjegjëse për zhvillim/planifikim të territorit/ njësisë vendore për të hartuar/miratur aktet sipas përgjegjësisë të tyre, me qëllim rregullimin e pasojave në territor, të shkaktuara nga ndërtimi pa leje/në tejkalim të lejes, në kushtet e pamundësisë për t'u prishur, si dhe masat për përshtatjen e objektit/objekteve të konfiskuara për destinacionin e ri sipas interesit publik përkatës;

d) detyrimit të ministrisë përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore/ministrisë përgjegjëse për financat për të alokuar fonde nga fondi i veçantë i objekteve të konfiskuara apo fonde buxhetore të nevojshme, në pamundësi të gjetjes së formave të tjera të financimit të përshtatjes/përfundimit të godinës;

dh) detyrimit të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës për regjistrimin dhe inventarizimin e pronës së përfunduar;

e) njohjes dhe parashikimit të mënyrës së përballimit të shpenzimeve të kryera, me qëllim përfundimin e punimeve të objekteve të konfiskuara;

ë) përcaktimit të destinacioneve apo subjekteve që i administrojnë/marrin në pronësi objektet apo pjesët takuese të objekteve të konfiskuara;

f) masave për marrjen në dorëzim të objektit të përfunduar apo pjesëve takuese nga ana e institucionit/entit publik, i cili do të përdorë objektin /objektet e konfiskuara apo pjesë të tij;

g) çdo masë tjetër të nevojshme.

6. Parashikimet e këtij neni, për aq sa janë të zbatueshme, zbatohen edhe për objektet për të cilat është e lidhur një kontratë premtim shitjeje me vlerë 1 euro.

Neni 20

Programi i shitjes së objekteve të konfiskuara

1. Komisioni, në funksion të miradministrimit të objekteve të konfiskuara apo në përmbushjen më të lartë të interesit publik, mund të vendosë miratimin e programit të shitjes së objekteve të konfiskuara.

2. Format e programit të shitjes së objekteve të konfiskuara, janë:

a) ofrimi për blerje me vlerën e tregut, nëpërmjet një njoftimi me shkrim, subjekteve që kanë të drejtën e parablerjes, në kuptim të këtij ligji, sipas kësaj radhe përparësie:

i. pronari i truallit ka të drejtë parablerjeje të pjesës së objektit të konfiskuar në tejkalim të lejes me të njëjtat raporte/apo përqindje të njësuara sipas pjesës takuese të tij në aktmarrëveshjen për ndërtim/kontratën noteriale, me qëllim zhvillimin e ligjshëm të pronës, regjistruar në regjistrat përkatës të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës përpara datës së konstatimit të paligjshmërisë së ndërtimit;

ii. personat e tretë, në kuptim të këtij ligji, kanë të drejtën e parablerjes për objektin e konfiskuar sipas marrëveshjes juridiko-civile të hartuar para noterit, të regjistruar në regjistrat përkatës në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës përpara datës së konstatimit të paligjshmërisë së ndërtimit.

iii. në rast se pronari i truallit apo personi i tretë shprehen me shkrim se nuk duan të ushtrojnë të drejtën e parablerjes për objektin e konfiskuar apo në rast se këta nuk përgjigjen brenda 10 ditëve nga marrja e njoftimit se dëshirojnë të blejnë objektin e konfiskuar, subjekti zhvillues/ndërtues ka të drejtën e parablerjes së objektit të konfiskuar ose të një pjese të tij.

b) shitja nëpërmjet ankandit publik, i cili kryhet në zbatim të kuadrit ligjor për ankandin publik. Procedurat e kryerjes së ankandit publik bazohen në parimet e parashikuara në kuadrin ligjor në fuqi për ankandin e pronave publike. Përgjashtëmish nga parashikimet e kuadrit ligjor për ankandin publik, në asnjë rast nuk lejohet ofrimi i shitjes me një çmim më të ulët se vlera fillestare e ankandit publik.

3. Programi i shitjes së objekteve të konfiskuara kryhet nga ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore nëpërmjet strukturës përgjegjëse për shitjen e pronës publike.

4. Brenda 10 ditëve nga marrja e vendimit të Komisionit për miratimin e programit të shitjes së

objekteve të konfiskuara, ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore njofton subjektet që kanë të drejtën e parablerjes, në kuptim të këtij ligji, në lidhje me ushtrimin e së drejtës së parablerjes.

5. Në rast se subjektet sipas pikës 2 të këtij neni shprehen me shkrim se nuk duan të ushtrojnë të drejtën e parablerjes për objektin e konfiskuar apo në rast se këta nuk përgjigjen brenda 30 ditëve nga marrja e njoftimit me shkrim në lidhje me ushtrimin e së drejtës së parablerjes se dëshirojnë të blejnë objektin e konfiskuar, ministria përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore fillon procedurën e zbatimit të programit të shitjes nëpërmjet ankandit publik.

6. Lidhja e kontratës në përfundim të procedurës së shitjes së objekteve të konfiskuara, në kuadër të të dyja formave të programit, kryhet pas pagesës së çmimit të blerjes, që duhet të kryhet brenda 30 ditëve nga konfirmimi me shkrim për ushtrimin e së drejtës së parablerjes apo njoftimi i fituesit të ankandit publik. Kontrata e shitjes lidhet vetëm pasi provohet kryerja e pagesës së çmimit nga ana e subjektit.

7. Fondet e përfituara nga programi i shitjes së objekteve të konfiskuara kalojnë në fondin e veçantë të objekteve të konfiskuara dhe përdoren me vendim të Komisionit.

8. Parashikimet e këtij neni, për aq sa janë të zbatueshme, zbatohen edhe për objektet për të cilat është e lidhur një kontratë premtim shitjeje me vlerë 1 euro.

9. Rregullat e detajuara për zhvillimin e programit të shitjes me të drejtë parablerjeje miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 21

Programi i administrimit të objekteve të përfunduara

1. Me kërkesë të njësisë së zbatimit apo me kërkesë të autoriteteve publike, entit të banesave, njërive vendore, Komisioni miraton administrimin /përdorimin/shfrytëzimin e objekteve të konfiskuara apo pjesëve të tyre për qëllime të nevojës së strehimit social apo për interes publik.

2. Vendimi i Komisionit parashikon masat e nevojshme për përshtatjen sipas destinacionit të ri, të ndryshme nga ato të programit të zhvillimit dhe të nevojshme për realizimin e interesit publik.

3. Procedura për kalimin e pronësisë apo përgjegjësisë së administrimit kryhet me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për administrimin e pronës shtetërore.

4. Parashikimet e pikave 1, 2 e 3 të këtij neni zbatohen edhe për objektet për të cilat është e lidhur një kontratë premtim shitjeje me vlerë 1 euro.

Neni 22

Metodologjia e vlerësimit të objekteve të konfiskuara

1. Procedurat për vlerësimin e pasurisë së konfiskuar fillojnë me daljen e urdhrat të ministrit përgjegjës për administrimin e pronës shtetërore apo titullarit të njësisë së zbatimit për caktimin e ekspertit/ekspertëve vlerësues të licencuar të pasurisë së paluajtshme, të cilët do të hartojnë raportin e vlerësimit të objektit të konfiskuar apo pjesëve të tij. Numri i ekspertëve përcaktohet në proporcion me volumin e objektit.

2. Vlerësimi i objekteve të konfiskuara, pavarësisht fazës së tyre të zhvillimit, bëhet nga ekspertët e vlerësimit në përputhje me vlerën reale të tregut, duke përdorur metodat e vlerësimit të objektit, referuar strukturës dhe gjendjes së tij faktike në zbatim të legjislacionit në fuqi.

3. Ekspertët e vlerësimit mbajnë përgjegjësi për vlerësimin e kryer dhe për dokumentet e hartuara e të nënshkruara prej tyre (genplane, situacione, aktvlerësime etj.). Afati i vlerësimit duhet të jetë jo më shumë se 30 (tridhjetë) ditë nga data e daljes së urdhrat për vlerësimin nga titullari.

Neni 23

Pronarët e truallit

1. Pronarët e truallit nuk kanë të drejta mbi pjesën e objektit të ndërtuar në tejkallim të lejes. Për pjesën e objektit të ndërtuar në kushtet e lejes, njësia e zbatimit zbaton vendimin e Komisionit mbi pjesët takuese të bashkëpronësisë sipas kontratës së sipërmarrjes të hartuar përpara noterit dhe të regjistruar në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës përpara vendimit të konfiskimit. Njësia e zbatimit nuk merr përsipër detyrimet e tjera që lindin nga kontrata e sipërmarrjes apo çdo aktmarrëveshje e lidhur midis pronarëve të truallit dhe zhvilluesit/ndërtuesit përpara kohës së konstatimit të paligjshmërisë në zhvillim/ndërtim.

2. Pas daljes së vendimit të Komisionit mbi rregullimin e marrëdhënies ligjore me pronarët e truallit, njësia e zbatimit dhe pronarët e truallit lidhin kontratë të veçantë bashkëzhvillimi/bashkëpunimi në ndërtim sipas modelit të miratuar me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për drejtësinë dhe ministrit përgjegjës për administrimin e pronës shtetërore, me qëllim rregullimin e marrëdhënieve mes tyre në situatën e re të krijuar nga paligjshmëria në zhvillimin e pronës.

3. Nëse pronarët nuk pranojnë të lidhin kontratën sipas pikës 2 të këtij neni, apo nuk zbatojnë kontratën sipas kushteve të përcaktuara brenda 45 ditëve nga njoftimi, njësia e zbatimit aplikon për marrjen e lejes së re të ndërtimit/përdorimit, duke paraqitur kopje të kontratës me pronarë të truallit apo njoftimin e tyre 45 ditë më parë se të paraqitet aplikimi.

4. Në kushtet e pamundësisë së identifikimit, mosmarrëveshjes midis subjekteve, të cilat pretendojnë të gëzojnë të drejtat e pronarit të truallit, apo në kushtet e pamundësisë së komunikimit me pronarët e truallit, njësia e zbatimit merr të gjitha masat për përfundimin/përshtatjen e objektit, duke paraqitur pranë autoriteteve publike gjendjen e pamundësisë së identifikimit/ komunikimit/ mosmarrëveshjeve mes pronarëve të truallit. Me identifikimin/vënien e komunikimit/zgjidhjen e mosmarrëveshjeve me pronarët e truallit zbatohen parashikimet e pikave 1 dhe 2 të këtij neni.

5. Pronarët e truallit kanë të drejtën të marrin pjesë në programin e shitjes së objekteve të konfiskuara në cilësinë e subjekteve me të drejtë parablerjeje në kushtet e parashikuara në këtë ligj.

Neni 24

Personat e tretë

1. Komisioni njeh proporcionalisht detyrimin financiar të paguar nga personat e tretë në favor të subjektit ndërtues/zhvillues nëse bazohet në një kontratë të hartuar përpara noterit dhe të regjistruar në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës përpara konstatimit të paligjshmërisë në zhvillim/ndërtim.

2. Në zbatim të vendimit të Komisionit sipas pikës 1, njësia e zbatimit i paguan palës së tretë, sipas një marrëveshjeje të veçantë, modeli i së cilës miratohet me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për drejtësinë dhe ministrit përgjegjës për administrimin e pronës shtetërore, atë vlerë të

objektit të porositur prej tij, e cila korrespondon me vlerën e punimeve të realizuara sipas aktit të vlerësimit të kryer në momentin e konfiskimit, në zbatim të parashikimeve të këtij ligji. Nëse vlera e paguar, sipas parashikimeve të pikës 1, është më e madhe se vlera e përcaktuar në aktin e vlerësimit që korrespondon me gjendjen e objektit, personi i tretë mund të kërkojë nga ndërtuesi/zhvilluesi vlerën e përfituar pa të drejtë.

3. Parashikimet e pikës 2 të këtij neni zbatohen, për aq sa është e mundur, edhe për kontratat e klering-ut.

4. Palët e treta kanë të drejtën të marrin pjesë në programin e shitjes së objekteve të konfiskuara në cilësinë e subjekteve me të drejtë parablerjeje në kushtet e parashikuara në këtë ligj.

Neni 25

Regjistrimi i objekteve të konfiskuara

1. Autoriteti përfitues, në favor të të cilit kalojnë pasuritë e konfiskuara, paraqet kërkesë pranë Agjencisë Shtetërore të Kadastrës për regjistrimin e tyre në administrim apo pronësi sipas akteve përkatëse ligjore.

2. Pas paraqitjes së kërkesës për regjistrimin e dokumentacionit të miratuar nga autoritetet publike përgjegjëse, në zbatim të këtij ligji, Agjencia Shtetërore e Kadastrës kryen regjistrimin e tyre në regjistrat kadastralë në përputhje me procedurat e parashikuara në legjislacionin për kadastrën, si dhe në zbatim të parashikimeve të këtij ligji.

Neni 26

Fondi i veçantë i objekteve të konfiskuara

1. Për të siguruar përmirësimin / zhvillimin/përshtatjen e objekteve të konfiskuara dhe për të shlyer në para ndaj të tretëve, sipas përcaktimeve të nenit 24, dhe shpenzimet e tjera të lidhura me administrimin e procesit të vlerësimit, krijohet “Fondi i veçantë i objekteve të konfiskuara” në formën e një fondi financiar publik, që mbështet politikën kombëtare të zhvillimit të kontrolluar të territorit, të mbështetjes së shpronësimeve/kompensimeve financiare, me qëllim realizimin e veprave publike, si dhe zbutjen e pasojave të shkaktuara nga ndërtimet pa leje, të konfiskuara për qëllime të strehimit social apo interes tjetër publik.

2. Shpenzimet për përgatitjen e dokumentacionit të vlerësimit (pagesa e ekspertëve etj.) përballohen nga fondi i veçantë i përcaktuar në pikën 1 të këtij neni.

3. Burimet e financimit të fondit të objekteve të konfiskuara janë:

a) të ardhurat e krijuara nga shitja e objekteve të konfiskuara apo pjesëve takuese të objekteve të konfiskuara apo objekteve për të cilat është e lidhur një kontratë premtime shitjeje me vlerë 1 euro;

b) financime vendase apo të huaja për këtë qëllim, të cilat burojnë në mënyrë të ligjshme nga organizata publike, private ose persona fizikë;

c) buxheti i shtetit.

4. Ky fond krijohet pranë ministrisë përgjegjëse për administrimin e pronës shtetërore dhe përdoret me miratim të Komisionit. Në fund të vitit buxhetor, ky fond transferohet në një llogari të veçantë në Bankën e Shqipërisë në përputhje me përcaktimet e nenit 8 të ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

Seksioni II

Procedura e përshpejtuar dhe e lehtësuar për përfundimin e punimeve të objekteve të konfiskuara dhe zhvillimin e tyre

Neni 27

Lejet e zhvillimit dhe ndërtimit

1. Pas vendimmarrjes së Këshillit Kombëtar të Territorit (KKT) për konfiskimin apo transferimin në favor të shtetit me kontratë premtime shitjeje me vlerë 1 euro të objektit pa leje apo në tejkallim të lejes së ndërtimit, Agjencia e Zhvillimit të Territorit merr masat që të reflektohen ndryshimet sipas destinacionit të ri të objektit, duke propozuar pranë KKT-së ndryshimin e lejeve të zhvillimit apo ndërtimit sipas përcaktimeve të mëposhtme:

a) për lejet e ndërtimit të lëshuara nga njësitë e qeverisjes vendore, në përputhje me kompetencat e përcaktuara në ligjin për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, kur kondicionet urbane të objektit të ri përputhen me sa parashikon Plani i Përgjithshëm Vendor (PPV) në fuqi, KKT-ja miraton vendimin për ndryshimin e lejes së zhvillimit dhe delegon pranë njësisë së qeverisjes vendore shqyrtimin dhe lëshimin e dokumentit të ri të lejes së ndërtimit. Vendimi i KKT-së së bashku me praktikën

përkatëse i përcillet njësisë së qeverisjes vendore nga Agjencia e Zhvillimit të Territorit në cilësinë e sekretariatit të KKT-së;

b) për lejet e ndërtimit të lëshuara nga njësitë e qeverisjes vendore, në përputhje me kompetencat e përcaktuara në ligjin për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, kur kondicionet urbane të objektit të ri nuk përputhen me sa parashikon PPV-ja në fuqi, KKT-ja miraton vendimin për ndryshimin e lejes së zhvillimit, i cili shoqërohet me një rregullore të veçantë dhe delegon pranë njësisë së qeverisjes vendore shqyrtimin dhe lëshimin e dokumentit të ri të lejes së ndërtimit. Vendimi i KKT-së së bashku me praktikën përkatëse dhe rregulloren e veçantë i përcillet njësisë së qeverisjes vendore nga Agjencia e Zhvillimit të Territorit në cilësinë e sekretariatit të KKT-së.

c) për lejet e ndërtimit të lëshuara nga KKT-ja, në përputhje me kompetencat e përcaktuara në ligjin për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, kur kondicionet urbane të objektit të ri përputhen me sa parashikon PPV-ja në fuqi, KKT-ja miraton vendimin për ndryshimin e lejes së ndërtimit dhe sekretariati i KKT-së vijon me lëshimin e dokumentit të ri të lejes së ndërtimit.

ç) për lejet e ndërtimit të lëshuara nga KKT-ja, në përputhje me kompetencat e përcaktuara në ligjin për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, kur kondicionet urbane të objektit të ri nuk përputhen me sa parashikon PPV-ja në fuqi, KKT-ja miraton vendimin për ndryshimin e lejes së ndërtimit, i cili shoqërohet me një rregullore të veçantë dhe sekretariati i KKT-së vijon me lëshimin e dokumentit të ri të lejes së ndërtimit.

d) rregullat dhe procedurat përkatëse detajohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

2. Kërkesa për leje zhvillimi apo ndërtimi shoqërohet nga dokumentacioni i poshtëshënuar:

a) projekti i zbatimit;

b) licencat profesionale të projektuesve;

c) deklaratat e përgjegjësisë profesionale të projektuesve;

ç) vendimi i Komisionit;

d) informacion për marrëdhëniet ligjore të njësisë zbatuese me pronarët e truallit apo njoftimin e tyre jo më pak se 45 ditë nga data e aplikimit apo gjendjen e parashikuar në pikën 4 të nenit 23 të këtij ligji.

Neni 28

Procedura për leje zhvillimi dhe ndërtimi

1. Njësia e zbatimit, e përcaktuar si e tillë sipas parashikimeve të këtij ligji, aplikon për leje zhvillimi/ndërtimi në sistemin elektronik të lejeve të ndërtimit. Aplikimi, shqyrtimi dhe lëshimi i lejeve të zhvillimit dhe ndërtimit nga Këshilli Kombëtar i Territorit apo njësitë e qeverisjes vendore kryhet ekskluzivisht nëpërmjet sistemit on-line të lejeve të ndërtimit.

2. Për miratimin e lejeve të zhvillimit dhe ndërtimit për objektet e konfiskuara, objekteve të kaluara në favor të shtetit në zbatim të kontratës premtim shitjeje dhe infrastrukturën publike zbatohen procedura të përsheptuara që miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 29

Aplikimi për certifikatë përdorimi

1. Njësia e zbatimit, e përcaktuar sipas parashikimeve të këtij ligji, aplikon nëpërmjet sistemit e-lege për miratimin dhe lëshimin e certifikatës së përdorimit në përputhje me lejen e ndërtimit, sipas nenit 30 të këtij ligji.

2. Agjencia përgjegjëse për Zhvillimin e Territorit dhe njësitë e qeverisjes vendore gjatë procedurës së lëshimit të certifikatës së përdorimit në sistemin e-lege parashikojnë pjesët e konfiskuara, të përcaktuara në përputhje me vendimin për konfiskim, si dhe planvendosjen bashkëlidhur dhe shqyrtojnë kërkesën dhe lëshojnë certifikatën e përdorimit, ku parashikohen edhe pjesët e kaluara në favor të shtetit, në përputhje me kontratën e premtim shitjes me vlerë 1 euro, për rastet e kalimit nga zhvilluesi në favor të shtetit të së drejtës së pronësisë mbi sipërfaqet e ndërtuara pa leje ose në tejkallim të lejes së ndërtimit për të cilat nuk është miratuar një vendim konfiskimi nga KKT-ja.

3. Rregullat dhe procedurat përkatëse për lëshimin e certifikatës së përdorimit detajohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

4. Agjencia Shtetërore e Kadastrës kryen regjistrimin e vendimit të KKT-së së bashku me certifikatën e përdorimit sipas parashikimeve në vendimin nr. 589, datë 7.9.2022, të Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për konfiskimin për interes publik të objekteve të ndërtuara pa leje për qëllim fitimi”.

KREU V

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 30

Përrjashtime fiskale

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, autoriteti përfitues i konfiskimit, i autorizuar nga ministria apo njësia zbatuese e përcaktuar nga Komisioni i Objekteve të Konfiskuara, përjashtohen nga të gjitha tarifat e aplikimit për leje zhvillimi/ndërtimi dhe certifikatat e përdorimit, nga polica e sigurimit, pagesat për shërbimet kadastrale, si dhe nga pagesa e taksës së ndikimit në infrastrukturë për marrjen e lejeve të ndërtimit sipas këtij ligji dhe akteve nënligjore në zbatim të tij.

Neni 31

Aktet nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave që brenda 6 muajve nga miratimi i këtij ligji të miratojë aktet nënligjore në zbatim të neneve 11, pika 5; 14, pika 2, shkronja “d”; 20, pika 9, dhe 29, pika 3, të këtij ligji.

Neni 32

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 21.7.2023.

Shpallur me dekretin nr. 183, datë 2.8.2023, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bajram Begaj

DEKRET

Nr. 183, datë 2.8.2023

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1 dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 66/2023, “Për administrimin e objekteve të konfiskuara si ndërtime pa leje me qëllim përdorimin e tyre për interes publik apo

strehim social, si dhe zbutjen e pasojave sociale të shkaktuara”.

PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj

LIGJ
Nr. 68/2023

**PËR DISA SHITESA NË LIGJIN NR. 9244,
DATË 17.6.2004, “PËR MBROJTJEN
E TOKËS BUJQËSORE”,
TË NDRYSHUAR**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e një grupi deputetësh,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Në ligjin nr. 9244, datë 17.6.2004, “Për mbrojtjen e tokës bujqësore”, të ndryshuar, bëhen këto shtesa:

Neni 1

Në nenin 1 pas pikës 10 shtohet pika 11 me këtë përmbajtje:

“11. “Agrifotovoltaik” është aktiviteti mbi tokën bujqësore, ku zhvillohen njëkohësisht prodhimi bujqësor në mënyrë të pandërprerë i kombinuar me ndërtimin, shfrytëzimin, operimin, prodhimin, tregtimin, shpërndarjen dhe transmetimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme fotovoltaike (nga dielli).”.

Neni 2

Në nenin 14 pas pikës 4 shtohet pika 5 me këtë përmbajtje:

“5. Në tokë bujqësore lejohet:

a) ndërtimi i infrastrukturës dhe veprave ndihmëse për prodhimin, zhvillimin, shfrytëzimin, operimin, shpërndarjen dhe transmetimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme eolike (nga era), në tokat me bonitet deri në 8 vetëm duke vijuar dhe aktivitetin bujqësor.

b) ndërtimi i infrastrukturës dhe veprave ndihmëse për zhvillimin, prodhimin, tregtimin, shfrytëzimin, operimin, shpërndarjen dhe transmetimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme agrifotovoltaike dhe ndërtimi i infrastrukturës për vetëprodhuesit e energjisë së rinovueshme vetëm duke vijuar aktivitetin e prodhimit bujqësor dhe në mënyrë të kombinuar në tokat bujqësore me bonitet 7 dhe 8, vërtetuar nga Drejtoria e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës (DAMT);

c) ndërtimi i infrastrukturës dhe veprave ndihmëse për zhvillimin, prodhimin, tregtimin, shfrytëzimin, operimin, shpërndarjen dhe transmetimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme fotovoltaike dhe eolike dhe ndërtimi i infrastrukturës për vetëprodhuesit e energjisë së rinovueshme në tokat bujqësore me bonitet 9 dhe 10, vërtetuar nga Drejtoria e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës (DAMT) ose me dokument pronësie;

ç) instalimi i infrastrukturës dhe veprave ndihmëse për zhvillimin, prodhimin, tregtimin, shfrytëzimin, operimin, shpërndarjen dhe transmetimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme fotovoltaike dhe agrifotovoltaike mbi sera, kapanone, magazina, stalla dhe objekte të tjera në toka bujqësore;

d) Këshilli i Ministrave përcakton kriteret mbi përdorimin e tokës bujqësore për kryerjen e aktivitetit agrifotovoltaik sipas përcaktimeve të këtij neni dhe atij eolik në tokat bujqësore me bonitet deri në 8, procedurat për monitorimin e ushtrimit të aktivitetit përfshirë masat për shkelje të kushteve të ushtrimit të aktivitetit, si dhe tarifën që paguajnë subjektet që tregtojnë energjinë e prodhuar në centralet e energjisë së rinovueshme agrifotovoltaike në toka bujqësore. Tarifa transferohet në programin për bujqësinë dhe zhvillimin rural për mbështetjen e bujqësisë.”.

Neni 3

Pas nenit 16 shtohet neni 16/1 me këtë përmbajtje:

“Neni 16/1

1. Ndalohet ndezja e zjarreve në tokat bujqësore, me përjashtim të rasteve të parashikuara në pikat 2 dhe 6 të këtij neni.

2. Ndalohet djegia e lëndës kashtë apo mbetjeve të tjera bujqësore, barërave, ferrave apo shkurreve, që rrezikojnë përhapjen e zjarreve në toka bujqësore, pyje dhe kullota, gjatë periudhës nga 1 prilli deri më 30 nëntor të çdo viti.

3. Për periudhën tjetër të vitit procesi mund të kryhet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) marrjes së lejes nga njësia e vetëqeverisjes vendore në të cilën identifikohen emri i personit ose personave që marrin përsipër aktivitetin e djegies, vendndodhja e sipërfaqes që do të digjet, data dhe ora kur bëhet djegia, si dhe pëlqimi me shkrim i pronarëve ose poseduesve të pronave kufitare.

b) marrjes së lejes nga shërbimet e mbrojtjes civile ku përshkruhen masat parandaluese që garantojnë që zjarri të mos dalë jashtë kontrollit, sipas formatit të miratuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimit.

4. Djegia e tokave bujqësore, vreshtave, pemëtoreve, shkurreve e ferrave, referuar pikës 3 të këtij neni, në çdo rast duhet të bëhet vetëm nëse nis dhe përfundon gjatë orëve të ditës, të fillojë pas orës 8.00 dhe të përfundojë para orës 18.00.

5. Në çdo rast ndalohet ndezja e zjarreve:

a) në zona që shtrihen brenda territorit të zonave të mbrojtura, zonave turistike, pikave të kalimit kufitar apo zonave kufitare të Republikës së Shqipërisë;

b) në distancë më të afërt se 100 metra nga akset rrugore kombëtare;

c) në distancë më të afërt se 2000 metra nga sipërfaqet pyjore, plantacionet me drurë të ndryshëm dhe vreshtat;

ç) në distancë më të afërt se 1000 metra nga pikat e shitjes së karburanteve apo depozitat e tyre;

d) në distancë më të afërt se 2000 metra nga fshati më i afërt dhe së paku 2000 metra larg çdo banese individuale;

dh) në ditët kur era fryn me shpejtësi 20 km në orë edhe nëse janë marrë lejet e përcaktuara në pikën 3 të këtij neni;

e) në distancë më të afërt se 3000 metra nga repartet dhe instalimet ushtarake;

ë) në një sipërfaqe më të madhe se 1000 metër katrorë brenda një dite.

6. Në toka bujqësore lejohet djegia e bimëve, pjesëve të tyre apo mbetjeve bimore për arsye të lidhura me shëndetin e bimëve në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e bimëve,

mjedisit dhe mbrojtjes civile, bazuar në urdhrin e autoritetit kompetent.

7. Rregulla të hollësishme për marrjen e masave parandaluese për përhapjen e zjarreve në toka bujqësore caktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 4

Në nenin 28 pas shkronjës “d” shtohet shkronja “dh” me këtë përmbajtje:

“dh) moszbatimi nga pronarët e tokës bujqësore dhe poseduesit e tjerë të ligjshëm të kërkesave të nenit 16/1 kur nuk përbën vepër penale”.

Neni 5

Nxjerrja e akteve nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave që brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të neneve 14, pika 5, shkronja “d” dhe nenit 16/1, pika 7, të ligjit.

Neni 6

Hyryrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 21.7.2023.

Shpallur me dekretin nr. 184, datë 2.8.2023, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bajram Begaj

DEKRET

Nr. 184, datë 2.8.2023

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1 dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 68/2023, “Për disa shtesa në ligjin nr. 9244, datë 17.6.2004, Për mbrojtjen e tokës bujqësore”, të ndryshuar.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

DEKRET

Nr. 185, datë 3.8.2023

**PËR EMËRIMIN E GJYQTARIT TË
GJYKATËS SË LARTË**

Në mbështetje të nenit 93, nenit 136, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; si dhe nenit 48, pika 13, të ligjit nr. 96/2016, “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; bazuar në vendimin nr. 458, datë 25.7.2023, të Këshillit të Lartë Gjyqësor, “Për propozimin për emërim në Gjykatën e Lartë të kandidatës znj. Vojsava Kola”, për pozicionin e lirë në fushën e së drejtës civile, shpallur me vendimin nr. 536, datë 17.11.2021, të Këshillit të Lartë Gjyqësor,

DEKRETOJ:**Neni 1**

Zonja Vojsava Kola emërohet gjyqtar i Gjykatës së Lartë nga radhët e gjyqtarëve.

Neni 2

Ky dekret hyn në fuqi menjëherë.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

VENDIM

Nr. 461, datë 26.7.2023

**PËR MIRATIMIN E DOKUMENTIT
UDHËZUES TË POLITIKAVE PËR
ZONAT E PËRCAKTUARA PËR
AKUAKULTURË (ZPA) NË SHQIPËRI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2, të nenit 5, të ligjit nr. 103/2016, “Për akuakulturën”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e dokumentit udhëzues të politikave për zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) në Shqipëri, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Vendimi nr. 113, datë 17.2.2021, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e dokumentit udhëzues të politikave mbi zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) në Shqipëri”, të ndryshuar, shfuqizohet.

3. Ngarkohen Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Kulturës, Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore dhe Roja Bregdetare për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**ZËVENDËSKRYEMINISTËR
Belinda Balluku**

IDENTIFIKIMI I ZONAVE TË PËRCAKTUARA PËR AKUAKULTURË NË ZONËN BREGDETARE TË SHQIPËRISË

Dokument Udhëzues i Politikave mbi Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) në Shqipëri

Përmbajtja

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Lista e Tabelave

Lista e Figurave

- i. *Akuakultura: Një Vështrim në Nivel Global dhe Rajonal*
- ii. *Zonat e Përcaktuara për Akuakulturën (ZPA) në Shqipëri*
- iii. *Masat dhe identifikimi i zonave për miratimin e zonave të përcaktuara për akuakulturë përgjatë bregdetit shqiptar*

1. SEKSIONI I

1.1. PJESA I

Objekti dhe qëllimi

Përkufizime

1.2. PJESA II

Menaxhimi dhe monitorimi i akuakulturës në ZPA

1.3. PJESA III

Masat e parashikuara për ZPA-të

1.4. PJESA IV

1.5. PJESA V

1.5.1. ZPA-të për zonën bregdetare të Shëngjinit

Kategoria 02 e ZPA për Molusqet

1.5.2. ZPA-të për zonën bregdetare të Durrësit

Kategoria 01 e ZPA për Peshqit

Kategoria 02 e ZPA për Molusqet

1.5.3. ZPA-të për zonën bregdetare të Vlorës

1.5.4. ZPA-të për zonën bregdetare të Sarandës

Kategoria 01 e ZPA për Peshqit

Kategoria 02 e ZPA për Molusqet

2. SEKSIONI II

2.1. Hyrje

2.2. Akuakultura në Shqipëri

2.3. Kuadri ligjor për ZPA-të në Shqipëri

2.4. Kuadri ligjor për akuakulturën në Shqipëri

2.5. Autoritetet kryesore përgjegjëse për akuakulturën dhe aktorët e tjerë kyq

2.6. Metodologjia për përzgjedhjen e ZPA-ve

2.6.1. Vlerësimi i shkallës së pajtueshmërisë

2.6.2. Faktori i peshimit (Ki)

2.6.3. Indeksi i përshtatshmërisë (SIi)

2.6.4. Skenari dhe parametrat e marrë në konsideratë

Batimetria

Lloji i shtratit të detit

Zonat e Mbrojtura Detare

Zonat e peshkimit artizanal

Zonat e zhytjes

Shkarkimet e ujërave të përdorur

Zonat turistike

Largësia nga porti më i afërt

Grykëderdhjet e lumenjve

Kanalet e lagunave

Vija bregdetare

Korridoret detare

Tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit

Dallgëzimi

Shpejtësia e rrymave

Temperatura e ujit në sipërfaqe

Klorofili a

2.6.5. Përmbledhje e parametrave të marrë në konsideratë për akuakulturën e peshqve dhe Molusqeve

2.6.6. Kapaciteti mbajtës i prodhimit

2.6.7. Plani i monitorimit të mjedisit (PMM)

Bibliografia

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Ky dokument është një *udhëzues i politikave* për planifikimin e Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) në Shqipëri në përputhje me dispozitat e Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën (Republika e Shqipërisë, 2016), i cili synon të sigurojë një zhvillim më të qëndrueshëm të sektorit. Krijimi i ZPA-ve do të siguronte një integrim më të mirë të akuakulturës në zonat bregdetare dhe është një parakusht për dhënien e licencave dhe qirave të reja për akuakulturë.

Puna është realizuar në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) në kuadër të projektit “Mbështetje për sektorin e peshkimit në Shqipëri” (EuropeAid/155184/Act/AL) dhe posaçërisht nën Aktivitetin 1.10 – “Hartimi i planit mbi Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) bazuar në udhëzimet dhe metodologjitë përkatëse”. Aktivitetet u ndërmorën në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) brenda kuadrit të bashkëpunimit me Komisionin e Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM), dhe në bashkëpunim me Ministrinë Italiane të Politikave të Bujqësisë, Ushqimit dhe Pylltarisë (MIPAAF).

Ky dokument udhëzues i politikave është strukturuar në dy pjesë: pjesa e parë paraqet rezultatet kryesore me hartat e ZPA-ve përgjatë bregdetit shqiptar, ndërsa pjesa e dytë përshkruan metodologjinë e aplikuar si dhe informacioni tjetër thelbësor mbi të cilin është bazuar përzgjedhja e ZPA-ve.

ZPA-të përgjatë zonës bregdetare të Shqipërisë janë grupuar në katër nën-zona të mëdha që janë: (1) Shëngjini, (2) Durrësi, (3) Vlora dhe (4) Saranda.

Për qëllimet e këtij dokumenti udhëzues të politikave, ZPA-të janë marrë në konsideratë për ato aktivitete të akuakulturës, të cilat lejohen sipas Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën, dhe janë përcaktuar si më poshtë:

- Kategoria 01 e ZPA-ve – peshqit
- Kategoria 02 e ZPA-ve – molusqet

Sa i takon Kategorisë 01 të ZPA-ve – peshqit, janë identifikuar në total 11 ZPA me një shtrirje totale prej 117.816 km², dhe një prodhim potencial total vjetor të vlerësuar në 63,649 ton peshk, bazuar në kapacitetin mbajtës. Për Kategorinë 02 të ZPA-ve – molusqet, janë identifikuar gjithsej 7 ZPA me një shtrirje totale prej 108.791 km².

Për më tej, janë dhënë rekomandime për: (i) ndjekjen e zhvillimit të akuakulturës në ZPA përmes një sistemi monitorimi të bazuar tek treguesit; (ii) krijimin e sistemeve të monitorimit mjedisor për të siguruar qëndrueshmërinë mjedisore.

Gjithashtu, është dhënë edhe një përshkrim gjithëpërfshirës i metodologjisë për të identifikuar ZPA-të si dhe janë paraqitur referencat e përdorura.

Lista e Tabelave

Tabela 1: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës ZPA për molusqet në zonën e Lezhës

Tabela 2: Koordinatat e ZPA_LEZ_S02_01

Tabela 3: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit të ZPA për peshqit në zonën e Durrësit

Tabela 4: Koordinatat e ZPA_DUR_F01_01

Tabela 5: Koordinatat e ZPA_DUR_F01_02

Tabela 6: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës së ZPA për molusqet në zonën e Durrësit

Tabela 7: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_01

Tabela 8: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_02

Tabela 9: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_052

Tabela 10: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_04

Tabela 11: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit të ZPA për peshqit në zonën e Vlorës

Tabela 12: Koordinatat e ZPA_VLO_F01_01

Tabela 13: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit të ZPA për peshqit në zonën e Sarandës

Tabela 14: Koordinatat e ZPA_SAR_F01_02

Tabela 15: Koordinatat e ZPA_SAR_F01_03

Tabela 16: Koordinatat e ZPA_SAR_F01_04

Tabela 17: Koordinatat e ZPA_SAR_F01_04

Tabela 18: Koordinatat e ZPA_SAR_S02_01

Tabela 19: Dispozitat kyç në Ligjin Për Akuakulturën, që lidhen me miratimin dhe menaxhimin e ZPA-ve

Tabela 20: Autoritetet kryesore përgjegjëse për akuakulturën dhe aktorët e tjerë kyç

Tabela 21: Vlerësimi përfundimtar sipas llogaritjes së shkallës së pajtueshmërisë (SHP)

Tabela 22: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për batimetrinë (SI_{bathy}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{bathy})

Tabela 23: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për llojin e shtratit të detit (SI_{bt}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{bt})

Tabela 24: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për Zonat e Mbrojtura Detare (SI_{MPA}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{MPA})

Tabela 25: Zona e Mbrojtur Detare dhe Parqet Kombëtare në Shqipëri sipas kategorizimit të IUCN (Burimi: Kashta, 2010)

Tabela 26: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për zonat e peshimit artizanale (SI_{fish}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{fish})

Tabela 27: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për zonat e zhytjes (SI_{Dive}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Dive})

Tabela 28: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për shkarkimet e ujërave të përdorur (SI_{ww}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{ww})

Tabela 29: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për zonat turistike (SI_{tour}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{tour})

Tabela 30: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për largësinë nga porti më i afërt (SI_{port}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{port})

Tabela 31: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për grykëderdhjet e lumenjve (SI_{Rimo}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Rimo})

Tabela 32: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për kanalet e lagunave (SI_{Lag}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Lag})

Tabela 33: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për vijën bregdetare (SI_{Sho}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Sho})

Tabela 34: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për korridoret detare (SI_{Maro}) faktori i tij i peshimit (K_{Maro})

Tabela 35: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit (SI_{Pipe}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Pipe})

Tabela 36: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë së dallgëzimit (SI_{Swe}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Swe}) 46

Tabela 37: Përcaktimi i indeksit të përshtashmërisë së shpejtësisë së rrymave (SI_{speu}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{speu}).

Tabela 38: Përcaktimi i indeksit të temperaturës së ujit në sipërfaqe (SI_{sst}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{sst})

Tabela 39: Përcaktimi i indeksit të klorofilit a (SI_{Chlo}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Chlo})

Tabela 40: Pasqyrë e të gjithë parametrave dhe përdorimeve të zonës, të marrë në konsideratë për të llogaritur shkallën e pajtueshmërisë në ZPA-të për peshqit.

Tabela 41: Pasqyrë e të gjithë parametrave dhe përdorimeve të zonës, të marrë në konsideratë për të llogaritur shkallën e pajtueshmërisë në ZPA-të për molusqet.

Tabela 42: Largësia e objektit të akuakulturës nga bregu dhe koeficientët korrespondues të saj. fa: koeficienti i largësisë, nga 1 në 2

Tabela 43: Thellësia nën objektin e akuakulturës dhe koeficientët korrespondues të saj. fb: koeficienti i thellësisë, nga 0.9 në 2

Tabela 44: Ekspozimi i zonës dhe koeficientët korrespondues të saj. fk: koeficienti i hapjes, nga 1 në 2.5

Lista e Figurave

Figura 1: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Lezhës

Figura 2: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Durrësit

Figura 3.1: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Durrësit

Figura 4.2: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Durrësit

Figura 5: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Vlorës

Figura 6: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Sarandës

Figura 7: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Sarandës

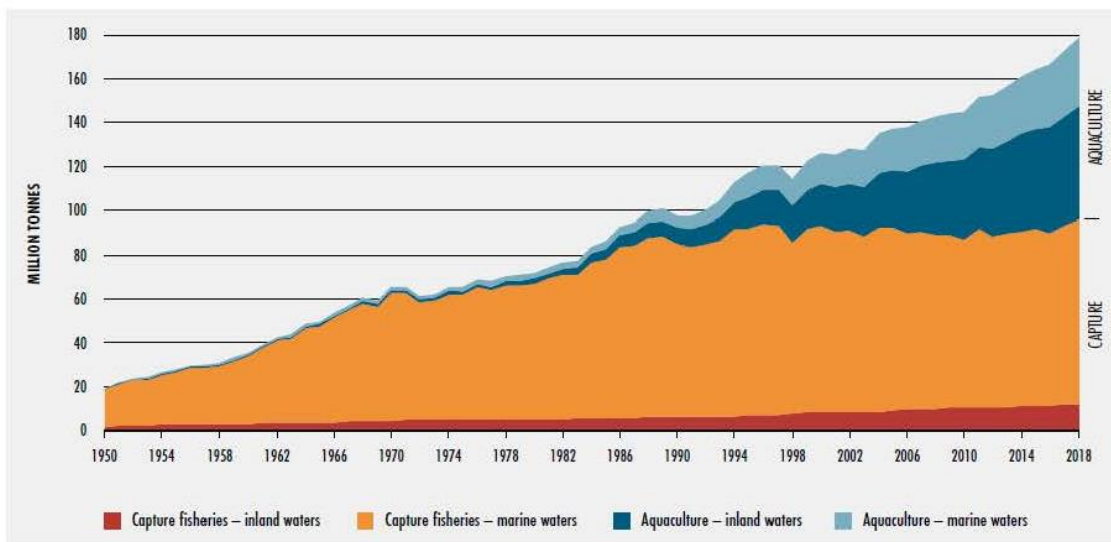
Figura 8: Ndarja e bregdetit shqiptar në njësi kuadrate prej 0.5 milje detare

i. Akuakultura: Një Vështrim në Nivel Global dhe Rajonal

Akuakultura, në të gjithë botën, konsiderohet si një nga sektorët me rritjen më të shpejtë të prodhimit të ushqimit, duke kontribuar në sigurinë ushqimore, punësimin dhe zhvillimin ekonomik, dhe kjo prirje globale parashikohet të vazhdojë edhe në të ardhmen. Sipas statistikave të FAO, në vitin 2018 prodhimi total i akuakulturës botërore arriti në 82.1 milionë ton gjallesa ujore, me një vlerë totale të shitjes tek “porta e aktivitetit = te prodhuesi” prej 250.1 miliardë dollarësh (FAO, 2020)

Prodhiimi botëror i akuakulturës së gjallesave ujore të kultivuara u rrit mesatarisht me 5.3 për qind në vit në periudhën 2001–2018 (FAO, 2020). Kontributi i tij në prodhimin global të peshkut arriti 46 përqind në 2018, nga 25.7 përqind në 2000, ndërsa parashikohet të jetë 53 përqind deri në 2030 (FAO, 2020). Akuakultura i ka bërë peshqit dhe prodhimet e detit më të arritshme për konsumatorët në të gjithë botën, dhe duke qenë se është një mënyrë më efikase për të kthyer proteinat ushqyese në proteina ushqimore krahasuar me kostot e proteinave të tjera të ushqimit nga kafshët, akuakultura do të luajë një rol më të rëndësishëm në ushqimin e popullsisë globale që pritet të arrijë në 9 miliardë deri në vitin 2050 (Banka Botërore, 2013).

Prodhiimi global i peshkut nga aktivitetet e akuakulturës dhe peshkimit (Burimi: FAO, 2020)

Shënim: Përfshihen gjitarët, krokodilët, aligatorët dhe kajmanët, algat e detit dhe bimët e tjera ujore.

Ndërkohë që industria e akuakulturës vazhdon trendin e saj afatgjatë të rritjes pozitive, prodhimi global nga aktiviteti i peshkimit ka qenë relativisht i qëndrueshëm që nga fundi i viteve 1980, me prodhim vjetor që, në përgjithësi luhet mes 86 milionë ton dhe 93 milionë ton, megjithëse në vitin 2018 u arrit niveli më i lartë i regjistruar ndonjëherë, 96.4 milionë ton (FAO, 2020).

Në vendet kufitare të Mesdheut dhe Detit të Zi, akuakultura ka pasqyruar trendin global të rritjes me rritjen e prodhimit nga 1,118,000 ton në vitin 1998 (me vlerë 2,5 miliardë dollarë) në 3,030,000 ton në vitin 2018 (me vlerë 6,8 miliardë dollarë). Më shumë se 100 lloje kultivohen në ujëra të ëmbla, ujëra të njelmët dhe mjedis detar duke gjeneruar më shumë se 500,000 vende pune direkte dhe indirekte.

Nga ana tjetër, në Mesdhe dhe në Detin e Zi prodhimi i peshkimit arriti vlerën e tij më të lartë prej rreth 1,800,000 ton në mes të viteve tetëdhjetë, dhe që atëherë ka rënë nga një mesatare vjetore prej 1,473,429 ton në vit për periudhën 2000–2013, në një mesatare prej 1,220,000 ton në vit për periudhën 2014–2018. Akuakultura po bëhet gjithnjë e më shumë një aktivitet plotësues për aktivitetin e

peshkimit në det, si një burim i qëndrueshëm i proteinave dhe një aktivitet kryesor për të garantuar sigurinë ushqimore.

ii. Zonat e Përcaktuara për Akuakulturën (ZPA) në Shqipëri

Akuakultura në Shqipëri, si kudo në botë, përfaqëson një sektor të rëndësishëm dhe zotëron një potencial të madh për komunitetet bregdetare. Për më tepër, ajo mund të sigurojë përfitime të shumta për sa i përket të ushqyerit të mirë, dhe të sjellë rezultate pozitive social-ekonomike. Prodhimi i përgjithshëm nga uji i ëmbël, uji i njelmët dhe mjedisi detar, është rritur në mënyrë të qëndrueshme gjatë viteve të fundit nga 3,450 ton në vitin 2012 në 6,258 ton në vitin 2018 dhe ka një vlerë rreth 22 milionë USD (© FAO, 2011-2020).

Ligji nr. 103/2016¹ Për Akuakulturën (Republika e Shqipërisë, 2016) ka për qëllim të kontribuojë në nxitjen dhe zhvillimin e mëtejshëm të industrisë së akuakulturës, nëpërmjet rritjes së konkurrueshmërisë. Ligji përcakton bazën e nevojshme ligjore për ushtrimin e veprimtarisë ekonomike të prodhimit dhe kultivimit të organizmave ujorë në fushën e akuakulturës në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Ligji për Akuakulturën synon të sigurojë një zhvillim më të qëndrueshëm të sektorit. Krijimi i ZPA-ve do të sigurojë një integrim më të mirë të akuakulturës në zonat bregdetare dhe është një parakusht për dhënien e licencave dhe qirave të reja për akuakulturë. Këto të fundit janë thelbësore për të pasur një kornizë rregullatore dhe administrative kushtuar akuakulturës për të siguruar një zhvillim të shëndoshë dhe të qëndrueshëm të sektorit.

Pavarësisht nga rritja e prodhimit të akuakulturës gjatë viteve të fundit, bilanci tregtar neto për Shqipërinë mbetet në favor të importit. Shqipëria është një importuese neto e produkteve të peshkimit për të përmbushur kërkesën e brendshme. Në mënyrë të veçantë, dhe sipas statistikave të FAO, në dekadën 2009-2018 u tejkallua bilanci neto mesatar vjetor i produkteve të peshkimit – 6,200 tonë me një maksimum prej 8,276 ton në vitin 2018 (© FAO, 2011-2020). Sipas statistikave të FAO, konsumi i dukshëm vjetor për frymë i peshkut dhe produkteve të peshkimit është ende i ulët në Shqipëri (8.6 kg) krahasuar me të gjithë Evropën (21.5 kg) në vitin 2017 (FAO, 2020b).

Prodhimi kombëtar i aktivitetit të peshkimit varion midis 7,800 dhe 8,600 ton në vit (© FAO, 2011-2020) me një vlerë në hallkën e parë të shitjes prej rreth 23.56 milionë USD në vitin 2016 (FAO, 2018b). Sidoqoftë, ky prodhim nuk është i mjaftueshëm për të mbuluar kërkesën kombëtare, dhe për pasojë Shqipëria importon produkte detare të akuakulturës, kryesisht kocë dhe levrek. Me rënien e nivelit të prodhimit vendas nga aktiviteti i peshkimit, zhvillimi i mëtejshëm i akuakulturës mbetet mënyra e vetme për të siguruar një prodhim të mjaftueshëm dhe të qëndrueshëm të produkteve të peshkimit në Shqipëri.

¹¹Ky ligj është përafëruar pjesërisht me:

Rregulloren (BE) nr. 1380/2013 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, datë 11 dhjetor 2013, “Mbi Politikën e Përbashkët të Peshkimit”, që amendon Rregulloret e Këshillit (KE) nr.1954/2003 dhe (KE) nr.1224/2009 dhe që shfuqizon Rregulloret e Këshillit (KE) nr.2371/2002 dhe (KE) nr.639/2004 dhe vendimin e Këshillit 2004/585/KE, Numri CELEX 32013R1380, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, Seria L, nr. 354, datë 28.12.2013, faqe 22–61.

Rregulloren e Këshillit (KE) nr.199/2008, datë 25 shkurt 2008, “Mbi vendosjen e një kuadri të Komunitetit për mbledhjen, menaxhimin dhe përdorimin e të dhënave në sektorin e peshkimit dhe mbështetjen për këshillimin shkencor në lidhje me Politikën e Përbashkët të Peshkimit”, Numri CELEX 32008R0199, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, Seria L, nr. 60, datë 5.3.2008, faqe 1-12.

Rregulloren (BE) nr. 508/2014 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 15 maj 2014, lidhur me Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit, dhe që shfuqizon Rregulloret e Këshillit (KE) nr.2328/2003, (KE) nr. 861/2006, (KE), nr. 1198/2006 dhe (KE) nr. 791/2007 dhe Rregulloren (BE) nr. 1255/2011 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, Numri CELEX 32014R0508, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, Seria L, nr. 149, datë 20.05.2014, faqe 1-66.

Sa i takon marrëveshjeve ndërkombëtare, Shqipëria është një palë kontraktuese e Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM) të FAO-s dhe po zbaton rekomandimet e tij. Konkretisht për akuakulturën, në vitin 2017 GFCM ka miratuar “Strategjinë për zhvillimin e qëndrueshëm të Akuakulturës në Mesdhe dhe Detin e Zi (Rezoluta GFCM/41/2017/1)” e cila përcakton kornizën rajonale për zhvillimin e aktiviteteve të harmonizuara të akuakulturës dhe planeve të veprimit në rajon me synimin për të ndjekur zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit. Strategjia e GFCM vë theks të fortë në përmirësimin e drejtimit të akuakulturës dhe avokon për planifikimin e koordinuar hapësinor detar dhe zgjedhjen e zonave të përshtatshme për akuakulturë përmes krijimit të ZPA-ve. Strategjia e GFCM është paraprirë nga Rezoluta GFCM/36/2012/1 mbi udhëzimet për Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA), e cila (Rezoluta) mbështet parimet e mirëqeverisjes (FAO, 2012).

Aktualisht, sektori i akuakulturës në Shqipëri gjeneron rreth 600 vende pune të drejtpërdrejta, duke përfshirë punën me kohë të plotë dhe të pjesshme, si dhe të gjitha punësimet indirekte në aktivitetet ndihmëse ekonomike përgjatë zinxhirit të vlerës (p.sh. përpunimi, shpërndarja, shitja me pakicë, paketimi, pajisjet, industria e ushqimit, shërbimi ushqimor, turizmi, etj.). Shqipëria ka një potencial të madh për të zhvilluar më tej sektorin duke pasur parasysh disponueshmërinë e zonave bregdetare në të cilat mund të zhvillohen aktivitetet e akuakulturës në ZPA-të për prodhimin e peshqve dhe të molusqeve. Një zgjerim i sektorit të akuakulturës do të gjeneronte punësim të mëtejshëm direkt dhe indirekt në të gjithë zinxhirin e vlerës, ndërsa në të njëjtën kohë do të kontribuonte në rritjen e marrjes së proteinave nga produktet e shëndetshme të peshkimit.

Bazuar në sa më sipër, ky *dokument udhëzues i politikave* propozon krijimin e ZPA-ve² bazuar në njohuritë më të mira shkencore dhe social-ekonomike të disponueshme, të siguruara gjithashtu nga institucionet përgjegjëse kombëtare.

²Ky Dokument Udhëzues i Politikave për ZPA-të është në përputhje me:

- Rezolutën GFCM/36/2012/1 miratuar në vitin 2012, e cila jep udhëzime për zbatimin e ZPA-ve dhe krijon kornizën themelore për të orientuar shtetet drejt miratimit të tyre (FAO, 2012).
- Udhëzuesin Teknik të GFCM mbi përcaktimin e ZPA-ve (Macias et al., 2019).
- Rezolutën GFCM/41/2017/2 mbi udhëzimet për modernizimin e proceseve të autorizimeve dhe qiradhënies për aktivitetet e akuakulturës (FAO, 2018a).

iii. Masat dhe identifikimi i zonave për miratimin e zonave të përcaktuara për akuakulturë përgjatë bregdetit shqiptar

Ky dokument është një *udhëzues i politikave* për planifikimin e Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) në Shqipëri në përputhje me dispozitat e Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën (Republika e Shqipërisë, 2016), më konkretisht, në përputhje me Nenin 4 “Qëllimi dhe zbatimi i Zonës së Përcaktuar për Akuakulturë (ZPA)”, Nenin 5 “Përgatitja dhe miratimi i ZPA-së”, Nenin 6 “Përmbajtja e ZPA-së” dhe Nenin 7 “Monitorimi”. Ligji përcakton gjithashtu parimet themelore për zbatimin dhe menaxhimin e ZPA-ve në Shqipëri.

Ligji parashikon që ZPA-të: (i) miratohen nëpërmjet një sistemi planifikimi që synon integrimin e aktivitetit të akuakulturës në zonën ujore, bregdetare dhe tokësore me përdoruesit e tjerë, për të shmangur konfliktet në përdorimin e këtyre zonave; (ii) zbatohen për të lehtësuar dhe zhvilluar aktivitetin e akuakulturës në zonën ujore, bregdetare dhe tokësore, duke përfshirë procesin e lejimit dhe të procedurave të funksionimit; (iii) i shërbejnë përmirësimit të akuakulturës së qëndrueshme dhe kanë për qëllim koordinimin dhe integrimin e kompetencave e procedurave ndërmjet institucioneve të ndryshme publike, të përfshira në lejimin, kontraktimin dhe monitorimin e aktiviteteve të akuakulturës.

Në këtë *dokument udhëzues të politikave* përcaktohen rregulla të hollësishme për zbatimin e këtyre parimeve.

Dokumentiudhëzues i politikave është rezultat i punës së kryer në kuadër të projektit “Mbështetje për sektorin e peshkimit në Shqipëri” (EuropeAid/155184/Act/AL) dhe posaçërisht nën Aktivitetin 1.10 – “Hartimi i planit mbi Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) bazuar në udhëzimet dhe metodologjitë përkatëse”. Aktivitetet janë realizuar në bashkëpunim me Ministrinë Shqiptare të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) Aktivitetet u ndërmorën në bashkëpunim me Ministrinë Shqiptare të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) brenda kuadrit të bashkëpunimit me Komisionin e Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM), dhe në bashkëpunim me Ministrinë Italiane të Politikave të Bujqësisë, Ushqimit dhe Pylltarisë (MIPAAF).

Dokumentiudhëzues i politikave është strukturuar në dy Seksione. **Seksioni i parë** paraqet rezultatet e punës së kryer në drejtim të zonave të propozuara si ZPA përgjatë bregdetit shqiptar; kjo përfshin informacione mbi qëllimin kryesor, një fjalor të termave të përdorur, klasifikimin e ZPA-ve duke përfshirë një sërë masash për aplikimin e përafrimit pro-ekosistemit në akuakulturë. Në fund, për secilin ZPA të identifikuar, jepen si në vijim: koordinatat gjeografike dhe hartat që tregojnë (i) përdorimin aktual të tokës dhe aktivitetet bregdetare, si dhe duke evidentuar (ii) kufijtë (poligonet) ZPA-ve të propozuara, dhe (iii) çdo aktivitet akuakulture që funksionon aktualisht në zonë. Rezultatet për akuakulturën e peshqve dhe molusqeve janë prezantuar dhe grupuar në katër zona kryesore bregdetare. I gjithë bregdeti shqiptar është analizuar mbi bazën e një rrjete kuadratike, ku çdo kuadrat shtrihet në 0.5 milje detare (nm).

Seksioni i dytë, përshkruan metodologjinë e aplikuar dhe informacion tjetër kryesor mbi të cilin është bërë përzgjedhja e ZPA-ve (për secilin parametër jepen vlerat që i atribuohen parametrut. Zona bregdetare shqiptare u nda në 7,559 njësi/kuadrate prej 0.5 milje detare², në të cilat të gjithë parametrat u shoqëruan në një format specifik për të zbatuar modelin për identifikimin e ZPA-ve. Në këtë drejtim, zonat për ZPA-të janë identifikuar bazuar në shkallën e pajtueshmërisë për akuakulturë sipas metodologjisë së aplikuar. Shkalla e pajtueshmërisë ka marrë parasysh parametrat mjedisorë dhe social-ekonomikë përfshirë kriteret e përjashtimit dhe pajtueshmërisë (Tabelat 47 dhe 48). Për secilin nga parametrat e identifikuar është paraqitur si vijon: diapazoni i marrë në konsideratë, faktori i peshimit dhe indeksi i aftësisë. Në fund, është dhënë një përmbledhje e shkurtër informuese e kuadrit të sektorit të akuakulturës në Shqipëri duke përfshirë një përmbledhje mbi kuadrin ligjor të akuakulturës (Tabela 26) si dhe informacion mbi autoritetet kryesore dhe aktorët e tjerë të interesit (Tabela 27).

1. SEKSIONI I

1.1. PJESAI

Objekti, qëllimi dhe përkufizimet

Objekti dhe qëllimi

1. Ky Dokument Udhëzues i Politikave do të propozojë miratimin e ZPA-ve përgjatë zonës bregdetare të Shqipërisë në përputhje me Ligjin nr. 103/2016 Për Akuakulturën, dhe synon të identifikojë zonat e përcaktuara për akuakulturë, për një integrim më të mirë të akuakulturës me aktivitetet e tjera bregdetare dhe zhvillimin e potencialit të sektorit në Shqipëri.

2. ZPA-të janë zona të përcaktuara gjeografikisht, të kufizuara nga një poligon, në të cilat lejohen ose kufizohen të gjitha ose disa aktivitete të akuakulturës për të nxitur zhvillimin e akuakulturës në një zonë specifike.

3. Propozimi për ZPA-të është bërë duke marrë parasysh një sërë parametrash për të treguar përshtatshmërinë e tyre për akuakulturë, duke përfshirë (i) mungesën e konflikteve me mënyra të tjera përdorimi të hapësirës detare, (ii) mungesën e ndërveprimeve negative me mjedisin ose habitatet e ndjeshme (p.sh.: livadhet e Posidonias) apo me zonat e mbrojtura detare, (iii) asnjë mbivendosje me rrugët e trafikut detar, zonat e peshkimit, zonat ushtarake apo aktivitete të tjera, (iv) prania e ndonjë aktiviteti tjetër të akuakulturës, (v) mungesa e burimeve kryesore të ndotjes në afërsi të ZPA-së, (vi) thellësia e mjaftueshme e ujit që favorizon shpërndarjen e katabolitëve të prodhuar nga gjallesat ujore, (vii) substrati i përshtatshëm për ankorimin e strukturave të akuakulturës dhe (viii) ekspozimi i ulët ndaj dallgëve dhe stuhive.

4. Sipas Nenit 4 të Ligjit, ZPA-të identifikohen nëpërmjet një sistemi planifikimi që synon integrimin e aktivitetit të akuakulturës në zonën ujore, bregdetare dhe tokësore me përdoruesit e tjerë, për të shmangur konfliktet në përdorimin e këtyre zonave.

5. Për qëllimet e mësipërme, u morr në konsideratë caktimi i ZPA-ve edhe sipas Nenit 6 të Ligjit nr. 103/2016, siç raportohet në PJESËN V të këtij dokumenti, ndërkohë që zonat janë përcaktuar si më poshtë:

- Kategoria 01 e ZPA-ve – peshqit
- Kategoria 02 e ZPA-ve – molusqet

6. Kategoria 01 e ZPA-ve – peshqit dhe kategoria 02 e ZPA-ve – molusqet kufizohen nga vijat që bashkojnë koordinatat, të quajtura “poligonë” dhe të paraqitura në PJESËN V të këtij Dokumenti Udhëzues të Politikave.

7. Kategoritë e ZPA-ve u lokalizuan përgjatë bregdetit shqiptar dhe u grupuan grumbulluar në katër zonat vijuese: Shëngjin, Durrës, Vlorë dhe Sarandë.

8. Masat për zbatimin e parimit të përafrimit të ekosistemit në akuakulturë, duke përfshirë edhe masat për ndjekjen e zhvillimit të qëndrueshëm të saj, janë sugjeruar në PJESËN II të këtij Dokumenti Udhëzues të Politikave.

9. ZPA-të identifikohen nga një akronim i përcaktuar nga një "kod alfanumerik" që përshkruan: vendndodhjen (zonën), numrin e ZPA-së në zonë; kategorinë (grupin e llojeve). Për peshqit është dhënë edhe sasia e vlerësuar e kapacitetit mbajtës të prodhimit.

Përkufizime

- a) Zona e Përcaktuar për Akuakulturë (ZPA) në det: një zonë detare ku zhvillimi i akuakulturës ka përparësi mbi përdorimet e tjera, dhe për këtë arsye do t'i dedikohet kryesisht akuakulturës.

Identifikimi i një ZPA-je do të rezultojë nga proceset e zonimit përmes planifikimit hapësinor me pjesëmarrje, përmes së cilës organet administrative përcaktojnë ligjërisht se cilat zona specifike hapësinore brenda një rajoni kanë prioritet për zhvillimin e akuakulturës. ZPA-ja përcaktohet bazuar në shkallën e pajtueshmërisë (SHP).

- b) Zona e Lejuar e Efektit (ZLE):** një zonë e shtratis të detit ose vëllimit të trupit ujqor pritës në të cilin një autoritet kompetent lejon përdorimin e Standardeve specifike të Cilësisë së Mjedisit (SCM) për akuakulturën, pa kompromentuar në mënyrë të pakthyeshme shërbimet themelore mjedisore të siguruara nga ekosistemi.
- c) Qiraja për akuakulturë:** e drejta ekskluzive për të përdorur një zonë ujore ose tokë nën ujë, në pronësi të shtetit, për akuakulturë detare. Një qira për akuakulturë zakonisht jepet për një periudhë të caktuar kohore, në këmbim të një forme të caktuar pagese.
- d) Licenca për akuakulturë:** autorizimi për instalimin dhe funksionimin e një objekti akuakulture në ujë, që përshkruan aktivitetin që do të ndërmerret në këtë kuadër.
- e) Shkalla e Pajtueshmërisë (SHP):** SHP përcaktohet duke marrë parasysh parametrat mjedisorë, socialë dhe ekonomikë që bazohen në njohuritë më të mira shkencore dhe teknike dhe në të dhënat e disponueshme, për ato zona në të cilat përcaktohet SHP-ja.
- f) Vlerësimi i ndikimit në mjedis (VNM):** një grup aktivitetsesh të modeluara për të identifikuar dhe parashikuar ndikimet e një veprimi të propozuar mbi mjedisin bio-geofizik dhe në shëndetin dhe mirëqenien e njeriut, si dhe për të interpretuar e komunikuar informacionin në lidhje me ndikimet dhe masat potenciale lehtësuese.
- g) Programi i monitorimit të mjedisit (PMM)** për akuakulturën detare të peshqve: një program monitorimi mjedisor për akuakulturën detare të peshqve modelohet si një mjet funksional fleksibël dhe i adaptueshëm, në dispozicion të autoriteteve dhe industrisë së akuakulturës, lidhur me praktikën e menaxhimit të akuakulturës, me qëllim sigurimin e qëndrueshmërisë së vetë sektorit.
- h) Objektivat e Cilësisë së Mjedisit (OCM):** Objektivat e Cilësisë së Mjedisit janë kufijtë dhe tolerancat e dokumentuara në raportet dhe nivelet e matura të ndotësve të lejuar në ujë. E njohur si cilësia e ujit, një masë e testuar ujore duhet të jetë brenda një diapazoni të caktuar të tolerancës për t'u etiketuar si i përdorshëm për aktivitetsesh të parashikuara.
- i) Standarti i Cilësisë së Mjedisit (SCM):** standarti i cilësisë së mjedisit është një vlerë, e përcaktuar përgjithësisht me rregullore, e cila specifikon përqendrimin maksimal të lejueshëm të një kimikati potencialisht të rrezikshëm në një mostër mjedisore, në përgjithësi të ajrit, ujit ose sedimenteve. Vlerat dhe parametrat e SCM-së vendosen nga autoritetet kompetente në një shteti.
- j) Kriteret e Përfashtimit (KP) dhe Zona Buferike (ZB):** këto përshkruajnë zonat në të cilat nuk mund të zhvillohet akuakultura si për peshqit ashtu edhe për molusqet, ose përndryshe të zhvillohet duke zbatuar masat (kufizimi dhe distanca). KP dhe ZB zakonisht bazohen në zona dhe habitate, të mbrojtura zona ushtarake, zona arkeologjike, porte/infrastrukturë, zona turistike, zona peshkimi, shkarkime të ujërave të përdorur, kablllo dhe tubacione nënujqore, korridoret e transportit detar, zona depozitimi të rrës për rigjenerimin e plazheve, etj. dhe, në përgjithësi, ndërveprimet me aktivitetsesh të tjera.
- k) Akuakultura e peshkut në kosha:** kultivimi apo rritja e peshqve nga personat fizikë ose juridikë, përmes përdorimit të teknologjisë së koshave të krijuar për të rritur prodhimin e

peshqve përtej kapacitetit të tyre natyror në mjedis, duke ndërhyrë në ciklin e tyre të plotë ose të pjesshëm, në një zonë të zgjedhur dhe të kontrolluar të ujërave detare të Republikës së Shqipërisë.

- l) *Akuakulturë Multi-Trofike e Integruar (AMTI)*:** është prodhimi i peshkut, parruazorëve (p.sh. bivalvorët) dhe bimëve (alga detare) në sistemet ujore dhe me një larmi metodash. AMTI ofron disa përfitime mjedisore, ekonomike dhe sociale dhe mund të ndihmojë në menaxhimin dhe drejtimin e aktiviteteve të akuakulturës në kuadër të përafrimit për Menaxhimin e Integruar të Zonës Bregdetare (MIZB) dhe Planifikimin Hapësinor Detar (PHD).
- m) *Poligon*:** paraqet kufirin e ZPA-së të përcaktuar nga vijat dhe koordinatat gjeografike.
- n) *Kapaciteti Mbajtës i Prodhimit*:** kapaciteti mbajtës i prodhimit është prodhimi maksimal i vlerësuar i akuakulturës që mund të mbështetet nga mjedisi duke shmangur në të njëjtën kohë çdo lloj ndikimi negativ në mjedis.
- o) *Qasja pro ekosistemit për akuakulturën (QEA)*:** QEA është një strategji për integrimin e aktiviteteve të akuakulturës brenda ekosistemit për të promovuar zhvillimin e qëndrueshëm, barazinë dhe larminë e sistemeve të ndërlidhura shoqërore, ekonomike dhe ekologjike.
- p) *Akuakultura e molusqeve*:** kultivimi apo rritja e molusqeve nga persona fizikë ose juridikë, përmes përdorimit të teknologjive të krijuara për të rritur prodhimin e tyre duke shfrytëzuar kapacitetin natyror të mjedisit, duke ndërhyrë në ciklin e tyre të plotë ose të pjesshëm, në një zonë të zgjedhur dhe të kontrolluar të ujërave detare të Republikës së Shqipërisë.
- q) *Pramueshmëria sociale e akuakulturës*:** pranueshmëria sociale është një pjesë integrale e qëndrueshmërisë dhe i referohet lejes sociale dhe shkallës në të cilën aktivitetet e akuakulturës pranohen nga komuniteti lokal, nga grupe të ndryshme të interesit dhe nga shoqëria në tërësi.

1.2. PJESA II

Menaxhimi dhe monitorimi i akuakulturës në ZPA

1. *Zonat e klasifikuara si Kategoria 01 e ZPA-ve – peshqit*

- Çdo zonë e klasifikuar si Kategoria 01 e ZPA-ve – peshqit, për të cilën identifikohet një Kod Identifikues Unik (KIU) siç raportohet në Pjesën V të këtij Dokumenti Udhëzues të Politikave.
- Zonat janë të përshtatshme për aktivitetet e akuakulturës së peshqve, atje ku nuk ka mospërputhje me përdorime të tjera, dhe kushte të mira mjedisore.
- Çdo aktivitet i akuakulturës intensive të peshqve do të realizojë një VNM në përputhje me Ligjin nr. 10440 datë 7.7.2011 “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”, dhe shtesat dhe ndryshimet pasuese.
- Çdo aktivitet i akuakulturës së peshqve mund të lejohet në një zonë vetëm pasi të jepet licenca dhe qiraja nga autoritetet përkatëse, si edhe të jetë pajisur me lejen e përdorimit të burimit ujor sipas legjislacionit për menaxhimin e integruar të burimeve ujore.
- Çdo aktivitet i akuakulturës së peshqve në kosh (lundruet ose të zhytur), pa paragjykim, mund të lejohet në një zonë, dhe për të cilën është përcaktuar vlerësimi i kapacitetit të prodhimit.

- Çdo ZPA e përfshirë në Kategorinë 01 ka një kapacitet mbajtës të prodhimit në ton, i cili nuk mund të tejkalohet. Në çdo ZPA mund të ketë një ose më shumë aktivitete akuakulture.
- Çdo aktivitet akuakulture, për çdo zonë të dhënë me qira, duhet të zbatojë një sistem monitorimi mjedisor *ante-operam*, në funksionim e sipër dhe *post-operam*, në përputhje me rregullat dhe udhëzimet që rregullojnë sektorin.
- Çdo aktivitet, në mënyrë që të përmirësojë gjendjen mjedisore, dhe ndërmerr aktivitete bio-lehtësuese, gjithashtu mund të lejohet të zbatojë aktivitetet e AMTI, pas miratimit të ministrisë.
- Çdo aktivitet që dëmton pasuritë kulturore detare dhe zonat me vlera të trashëgimisë kulturore është i ndaluar. Në çdo rast aktivitetet e akuakulturës të propozuara janë objekt shqyrtimi dhe vendimmarrjeje në Këshillat Kombëtar vendimmarrës të Ministrisë së Kulturës.
- Çdo aktivitet në këtë zonë duhet të bashkëpunojë me autoritetet kompetente në zbatimin e QEA siç përshkruhet në Pjesën III.
- Çdo aktivitet për çdo zonë që është deklaruar në ZPA të koordinohet me Shërbimin Hidrografik Shqiptar me qëllim pasqyrimin e zonave në Hartat elektronike (ENC), si dhe në zonat që vlerësohet nga Shërbimi Hidrografik të vendoset sinjalistika përkatëse për të patur një lundrim sa më të sigurt për të gjitha mjetet detare që lundrojnë në ujrat e bregdetit Shqiptar

2. Zonat e klasifikuara si Kategoria 02 e ZPA-ve – Molusqet

- Çdo zonë e klasifikuar si Kategoria 02 e ZPA-ve – molusqet, për të cilën identifikohet një Kod Identifikues Unik (KIU) siç raportohet në Pjesën V të këtij Dokumenti Udhëzues të Politikave.
- Çdo zonë e klasifikuar si Kategoria 02 e ZPA-ve – molusqet, për të cilën identifikohet një Kod Identifikues Unik (KIU) i qartë, siç raportohet në Pjesën V të këtij Dokumenti Udhëzues të Politikave
- Zonat janë të përshtatshme për aktivitetet e akuakulturës, atje ku nuk ka mospërputhje me përdorime të tjera, konflikte sociale, dhe kushte të mira mjedisore
- Çdo aktivitet i akuakulturës së molusqeve (në struktura gjatësore ose lundruese) në ZPA-të e identifikuar për akuakulturën e molusqeve, i nënshtrohet rregullave për klasifikimin e ujit bazuar në nivelin e ndotjes dhe monitorimin vijues sipas rregullave dhe udhëzimeve që rregullojnë sektorin (Udhëzimi nr. 25, datë 25.11.2010 “Për kushtet higjienike dhe kontrollet për molusqet e gjalla bivalvore, peshkun dhe produktet e peshkimit, Kapitulli III - Seksioni I) (transponon rregulloret e KE nr. 853/2004 e 854/2004).
- Çdo aktivitet i akuakulturës së molusqeve mund të lejohet në një zonë vetëm pasi të jepet licenca dhe qiraja nga autoritetet përkatëse, si edhe të jetë pajisur me lejen e përdorimit të burimit ujor sipas legjislacionit për menaxhimin e integruar të burimeve ujore.
- Çdo aktivitet akuakulture, për çdo zonë të dhënë me qira, duhet të zbatojë një sistem monitorimi mjedisor *ante-operam*, në funksionim e sipër dhe *post-operam*, në përputhje me rregullat dhe udhëzimet që rregullojnë sektorin.
- Çdo aktivitet për çdo zonë që është deklaruar në ZPA të koordinohet me Shërbimin Hidrografik Shqiptar me qëllim pasqyrimin e zonave në Hartat elektronike (ENC), si dhe në zonat që vlerësohet nga Shërbimi Hidrografik të vendoset sinjalistika përkatëse për të patur një lundrim sa më të sigurt për të gjitha mjetet detare që lundrojnë në ujrat e bregdetit Shqiptar

- Çdo aktivitet në këtë zonë duhet të bashkëpunojë me autoritetet kompetente në zbatimin e QEA siç përshkruhet në Pjesën III
- Akuakultura e molusqeve ka një impakt pozitiv mbi mjedisin detar. Molusqet bivalvore janë filtrues të ujit dhe ushqehen me algat, bakteret etj., që gjenden në ujë. Një midhje e vetme mund të filtrojë deri 1000 litra ujë/24 orë dhe shpesh herë kultivimi i molusqeve bivalvore përdoret për të përmirësuar cilësinë e ujërave duke i depuruar ato. Gjithashtu, ato kanë një efekt të rëndësishëm në kapjen e CO₂ dhe është llogaritur se një kg midhje mund të përthithë deri 254g di CO₂ gjatë gjithë ciklit jetësor (8-9 muaj). CO₂ reagon me Kalciumin e tretuar në ujë për të formuar guaskën e moluskut.

1.3. PJESA III

Masat e parashikuara për ZPA-të

a) Masat për zbatimin e qasjes pro ekosistemit për akuakulturën (QEA)

Sipas Nenit 6 të Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturë, zbatimi i ZPA-ve do të kërkojë marrjen e masave të nevojshme për zbatimin e qasjes pro ekosistemit për akuakulturën (QEA) për promovimin e zhvillimit të qëndrueshëm të saj në lidhje me barazinë dhe elasticitetin e sistemeve të ndërlidhura shoqërore dhe ekologjike. Në këtë drejtim, vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet pranueshmërisë shoqërore të akuakulturës, pa gjeneruar ndonjë konflikt me përdoruesit e tjerë të detit apo bregdetit.

Zbatimi i planeve të ZPA-ve duhet të integrohet brenda zhvillimit ekonomik lokal dhe prurjeve pozitive të akuakulturës në ekonominë lokale.

Sipas QEA, për çdo ZPA do të hartohen plane që do të përfshijë aktivitete dhe strategji komunikimi duke theksuar efektet pozitive të akuakulturës:

- Kur është e mundur, autoritetet apo institucionet, sipas rastit, dhe personat që merren me akuakulturë duhet të informojnë komunitetet lokale mbi kontributin në drejtim të mirëqenies social-ekonomike, duke theksuar mundësitë e punësimit dhe aktivitetet ekonomike të gjeneruara nga akuakultura përgjatë zinxhirit të vlerës (p.sh. përpunimi, shpërndarja, shitja me pakicë, paketimi, pajisjet, industria e ushqimit, shërbimi ushqimor, turizmi, etj.), të gjeneruar nga aplikimi i ZPA-ve.
- Aktivitetet e peshkimit artizanal në hapësirat e ZPA-ve do të monitorohen sa i takon zënies së peshkut (sasia dhe vlera) për të nxjerrë në pah shërbimet e mundshme të ekosistemit që mund të sigurohen nga aktivitetet e akuakulturës duke rritur zënien e peshkut të egër në zonë.
- Kur është e mundur, autoritetet apo institucionet, sipas rastit, dhe personat që merren me akuakulturë duhet të informojnë komunitetet lokale dhe publikun e gjerë, mbi shërbimin pozitiv të ofruar në mjedis nga disa aktivitete të akuakulturës në ZPA siç është kultivimi i algave, molusqeve apo parruazorëve, sipas rregullores mbi acidifikimin nga sekuestrimi i karbonit.
- Autoritetet apo institucionet, sipas rastit, dhe personat që merren me akuakulturë duhet të informojnë komunitetet lokale dhe publikun e gjerë mbi statusin e cilësisë së mjedisit në të cilin kryhen aktivitetet e akuakulturës, si dhe mbi shëndetin e gjallesave në të.
- Aty ku është e mundur, autoritetet dhe personat që merren me akuakulturë do të bashkëpunojnë për të zbatuar modele biznesi që lidhin prodhimtarinë nga aktivitetet në ZPA me turizmin dhe edukimin (p.sh. vizita në vendin e aktivitetit, lejimi i peshkimit çlodhës në zonën pranë koshave, etj.)

- Për sa më sipër, një sërë metodash do të ndiqen bashkërisht nga autoritetet lokale si: takime të përbashkëta, workshop-e, materiale të printuara, media, programe edukative, etj. Aplikimi i metodave të pjesëmarrjes lokale në nivelin e ZPA-ve siç janë platformat me shumë aktorë interesi, mund të lehtësojë zbatimin e qasjes pro ekosistemit për akuakulturën.

b) Masat për zbatimin e Sistemit të Monitorimit të Mjedisit për Kategorinë 01 të ZPA-ve – peshqit

- Sipas Nenit 6 të Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën, aktivitetet e akuakulturës duhet të kryejnë analiza mjedisore bazuar në Standardet e Cilësisë së Mjedisit (SCM) dhe të mbajnë regjistra të kushteve mjedisore të zonës ku po zhvillohet aktiviteti si dhe të zonës së ndikuar prej tij, që nga momenti i fillimit të instalimit, gjatë aktiviteve të akuakulturës, apo gjatë mbylljes së aktivitetit.
- Për çdo ZPA të identifikuar, pa rënë ndesh me rregulloret ekzistuese në lidhje me monitorimin e ujit dhe monitorimin e produkteve të akuakulturës, duhet të merret parasysh sa vijon:
 - Për çdo leje ushtrimi të aktivitetit të akuakulturës për peshqit, duhet të përcaktohet një zonë e lejuar e efektit (ZLE), në hapësirën përreth koshave, e cila normalisht përcaktohet nga zona e emetimit të dritës (ose pikat e sinjalizimit/fenerimit) dhe në çdo rast jo më pak se 50 metra nga koshi më i jashtëm.
 - Brenda dhe jashtë ZLE, pa rënë ndesh me rregulloret ekzistuese, aktiviteti i akuakulturës duhet të shoqërohet nga një Program Monitorimi të Mjedisit (PMM) kushtuar akuakulturës detare të peshkut.
 - PMM duhet të jetë fleksibël dhe i adaptueshëm, duke marrë parasysh një përjasje të matshme (kohë dhe hapësirë), duhet të shpërndahet mes autoriteteve të ndryshme përgjegjëse për aktivitetet e akuakulturës, dhe monitorimi duhet të jetë i detyrueshëm.

c) Masat për monitorimin e ecures së aktiviteve të akuakulturës

- Sipas Nenit 7 të Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën, monitorimi i ecures së aktiviteve të qëndrueshme të akuakulturës që kryhen në ZPA-të përgjatë zonës bregdetare bëhet në mënyrë periodike, të paktën një herë në vit, nga autoritetet përgjegjëse.
- Sapo të miratohet ZPA-ja, duhet të ketë një sistem treguesish për të monitoruar ecurinë e akuakulturës së qëndrueshme në nivelin e objekteve të akuakulturës, si dhe brenda hapësirave të ZPA-së.
- Zhvillimi i aktiviteve të parashikuara në këto koordinata, nuk cënon në asnjë rrethanë cilësinë e ujërave dhe kriteret e vendosur për klasifikimin Blue flag të plazheve
- Treguesit duhet të përfshijnë aspektet mjedisore, ekonomike dhe sociale dhe mund të përfshijnë të paktën sa vijon:

Aspektet mjedisore

- *Treguesi 1:* vlerësimi i trendit të vlerës së SCM dhe pajtueshmërisë së vlerave të parametrave mjedisore në përputhje me ligjin, në nivelin e aktivitetit të akuakulturës në secilën ZPA dhe ZLE.
- *Treguesi 2:* ndjekja e ecures së zbatimit të planit të menaxhimit shëndetësor për peshqit dhe molusqet, në nivelin e aktivitetit të akuakulturës, që aplikohet për identifikimin, monitorimin dhe kontrollin e sëmundjeve dhe parazitëve.
- *Treguesi 3:* aktivitetet e akuakulturës brenda ZPA-ve me një sistem të aksesueshëm dhe të disponueshëm për regjistrimin e të dhënave, me qëllim monitorimin e parametrave mjedisore (përfshirë përdorimin e terapive, antibiotikëve dhe kimikateve).

Aspektet ekonomike

- *Treguesi 1:* trendi i sasisë dhe vlerës së prodhimit (ton) e konsideruar në lidhje me aktivitetet e planifikuara.
- *Treguesi 2:* kostoja për kg e prodhimit (p.sh.: krahu i punës, energjia, karburanti, ushqimi, rasatet, certifikimi) për të ndjekur përfitimin nga aktiviteti.
- *Treguesi 3:* brenda hapësirave të ZPA-ve, vlerësimi i ndërveprimit mes aktiviteteve të akuakulturës dhe prodhimit nga peshkimi artizanal (lidhur me sasinë dhe vlerën) në ZPA.

Aspektet sociale

- *Treguesi 1:* matja e zbatimit të një programi dhe iniciativave për të informuar komunitetet lokale dhe publikun mbi përfitimet nga akuakulturës në nivelin e ZPA-së.
- *Treguesi 2:* matja e ecurisë lidhur me promovimin, zhvillimin dhe zbatimin e praktikave më të mira të menaxhimit (PMM) në nivelin e aktivitetit të akuakulturës.
- *Treguesi 3:* numri i vendeve të punës, direkte dhe indirekte, të krijuara nga akuakultura në hapësirën e ZPA-së, duke marrë parasysh edhe zinxhirin e vlerës (p.sh. përpunimi, shpërndarja, shitja me pakicë, paketimi, pajisjet, industria e ushqimit, turizmi, etj.).

d) Masat për garantimin e lundrimit të sigurtë dhe Roja bregdetare

1. Forca Detare/Roja Bregdetare e cila bazuar në nenin 32 të Kodit Detar, Ministria e Mbrojtjes (Forca Detare), është përgjegjëse për:
 - i) Sigurimin hidro-lundrimor të bregdetit shqiptar;
 - ii) Prodhimin e hartave detare hidrografike dhe hidrologjike dhe paisjen e anijeve që mbajnë flamurin shqiptar me dokumentacionin e nevojshëm;
 - iii) Organizimin dhe drejtimin e operacioneve të kërkim-shpëtimit në hapësirën detare shqiptare;
 - iv) Ushtrimin e kontrollit të zbatimit të ligjshmërisë në hapësirën detare
2. Forca Detare/Shërbimi Hidrografik Shqiptar si institucion i vetëm kombëtar përgjegjës për sigurimin hidro-lundrimor të bregdetit shqiptar.

1.4. PJESA IV

Duke zbatuar sistemin e treguesve, sipas rastit, autoritetet do të vlerësojnë rregullisht progresin e bërë në arritjet e objektivit të qëndrueshmërisë së ZPA-së. Si pasojë, dhe në përputhje me ndërveprimet mjedisore, ekonomike dhe sociale, ZPA-ja mund të rivlerësohet dhe, kur konsiderohet e nevojshme, të rishikohet dhe përditësohet lidhur me caktimin e kufijve dhe aplikimin e vetë ZPA-së.

Sipas Nenit 5, Paragrafi 4, të Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën, është ngritur një sistem informimi mbi monitorimin, referuar hartave dhe GIS (Sistemet Informatike Gjeografike), bazuar në aplikacionin për hartëzimin. Sistemi GIS bazuar në QGIS – një platformë ndërkëmbyese, e hapur dhe falas – mund të përdoret për të ndjekur ecurinë e zbatimit të ZPA-ve. Gjithashtu mund të përfshijë edhe një lidhje me sistemet e regjistrimit të të dhënave bazuar në standarde të përbashkëta dhe që mund të përdoren nga autoritete të ndryshme.

1.5. PJESA V

Kjo pjesë paraqet gjithë ZPA-të e identifikuar përgjatë zonës bregdetare të Shqipërisë, të cilat janë grupuar në katër nën-zona të mëdha që janë: (1) Shëngjini, (2) Durrësi, (3) Vlora dhe (4) Saranda.

Për secilën zonë bregdetare, janë marrë parasysh parametrat thelbësorë që lidhen me analizën hapësinore me shumë kriterë për përdorimin e tokës dhe aktivitetet bregdetare, si dhe parametrat fizike dhe mjedisore, si vijon: a) batimeria; b) lloji i shtratit të detit (p.sh. livadhet e Posidonias); c) zonat e mbrojtura detare; d) zonat e peshkimit artizanal; e) zonat e zhytjes; f) shkarkimet e ujërave të përdorura; g) zonat turistike; h) largësia nga porti më i afërt; i) grykëderdhjet e lumenjve; j) kanalet e lagunave; k) vija bregdetare; l) korridoret detare; m) tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit; n) dallgëzimi; o) shpejtësia e rrymave; p) temperatura e ujit në sipërfaqe; q) klorofili a.

Sa i takon përshtatshmërisë lidhur me identifikimin e ZPA-ve, parametrat e kriterëve të përjashtimit dhe vlerat e pajtueshmërisë, si dhe burimi i informacionit janë dhënë në Seksionin II, që i referohet metodologjisë (Tabela 47 dhe Tabela 48). Në të njëjtin seksion është dhënë edhe informacion mbi faktorët e kushtëzimit, si dhe mbi kapacitetin e prodhimit për peshqit detarë.

Sa i takon Kategorisë 01 të ZPA-ve – peshqit, janë identifikuar në total 11 ZPA me një shtrirje totale prej 117.816 km², dhe një prodhim potencial total vjetor të vlerësuar në 63,649 ton peshk, bazuar në kapacitetin mbajtës. Për Kategorinë 02 të ZPA-ve – molusqet, janë identifikuar gjithsej 7 ZPA me një shtrirje totale prej 108.791 km².

Janë pjesë e ZPA të kategorisë 01 e gjithë zona mbi 3 (tre) milje detare duke mbajtur parasysh të gjitha kufizimet që rrjedhin nga rrugët detare ose përdorime të tjera.

Sipas metodologjisë së aplikuar, çdo ZPA shoqërohet me një Kod Identifikues Unik (KIU) dhe veçoritë kryesore janë raportuar në tabelë, si më poshtë:

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)	KMP
Emri i zonës (kodi 3 alfa)	Peshq (F) Molusq(S)	01(peshk) 02 (molusk)	Për zonën dhe grupin (numerik)	Numra dhe shkronja	(km ²)	(ton/vit)

Më poshtë janë përshkruar ZPA-të e identifikuar përgjatë zonës bregdetare të Shqipërisë:

1.5.1 ZPA-të për zonën e Shëngjinit

1.5.2 ZPA-të për zonën e Durrësit

1.5.3 ZPA-të për zonën e Vlorës

1.5.4 ZPA-të për zonën e Sarandës

1.5.1. ZPA-të për zonën bregdetare të Shëngjinit

Këto ZPA ndodhen në zonën bregdetare shqiptare të Detit Adriatik në Gjirin e Drinit dhe shtrihen nga Lumi i Bunës në veri deri tek Lumi i Ishmit në jug. Kjo zonë përfshin gjithashtu qytetin e Shëngjinit dhe Qarkun e Lezhës. Në këtë hapësirë u identifikua një ZPA për molusqet (Fig.2) me një shtrirje dhe 4.5 km².

Kategoria 02 e ZPA për Molusqet

Tabela1: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës së ZPA për molusqet në zonën e Lezhës

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)
Lezhe	Molusqe	02	01	ZPA_LEZ_S02_01	1.25

Tabela 2: Koordinatat e ZPA_LEZ_S02_01

Nr	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A	41°47'7.75"N	19°35'11.34"E
B	41°47'30.68"N	19°35'28.23"E
C	41°47'30.30"N	19°35'38.74"E
D	41°46'33.56"N	19°35'36.69"E
E	41°46'33.08"N	19°34'49.37"E
F	41°46'45.99"N	19°34'57.46"E

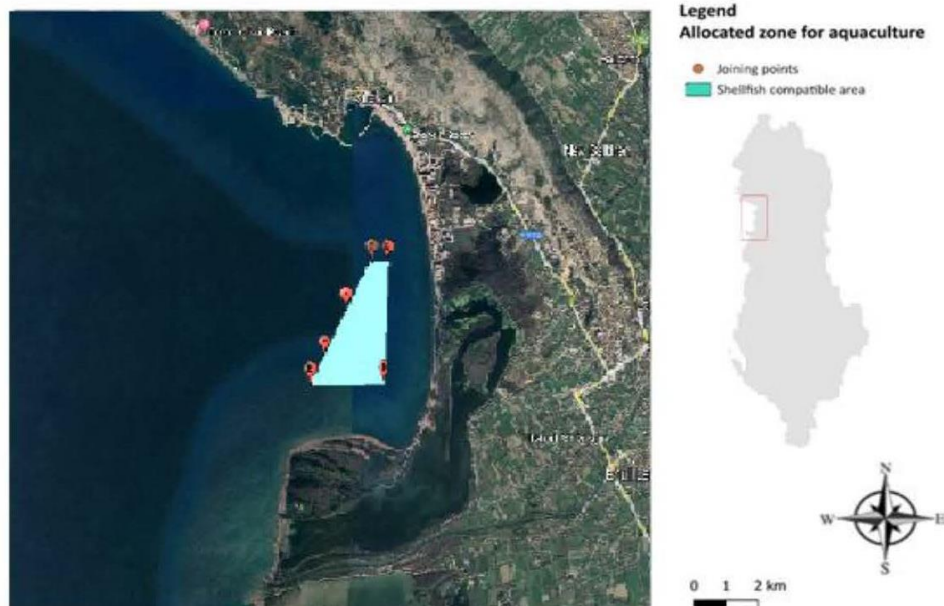

Figura 1: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Lezhës

1.5.2. ZPA-të për zonën bregdetare të Durrësit

Këto ZPA ndodhen në zonën bregdetare shqiptare të Detit Adriatik me shtrirje nga Kepi i Rodonit në veri, Kepi i Bishtit të Pallës dhe zona bregdetare e Durrësit deri në lagunën e Karavastasë.

Në këtë hapësirë u identifikuan dy ZPA për peshqit (Fig. 3) dhe pesë për molusqet (Fig. 4) me një shtrirje përkatësisht 38.3 km² dhe 100.598 km².

Për peshqit, kapaciteti mbajtës i prodhimit global vlerësohet në 20,272 ton në vit.

Më poshtë janë paraqitur të dhënat kryesore:

Kategoria 01 e ZPA për Peshqit

Tabela3: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit të ZPA për peshqit në zonën e Durrësit

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)	KMP (ton/vit)
Durrës	Peshq	01	01	ZPA_DUR_F01_01	12.3	6 400
Durrës	Peshq	01	02	ZPA_DUR_F01_02	3.14	2 400

Tabela 4: Koordinatat e ZPA_DUR_F01_01

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	41°30'45.72"N	19°20'58.60"E
B)	41°32'5.74"N	19°21'23.87"E
C)	41°33'18.34"N	19°21'50.35"E
D)	41°34'18.67"N	19°22'26.06"E
E)	41°34'34.45"N	41°34'34.45"N
F)	41°30'46.87"N	19°20'8.83"E

Tabela 5: Koordinatat e ZPA_DUR_F01_02

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	41°10'41.60"N	19°22'5.64"E
B)	41°10'28.43"N	19°23'28.09"E
C)	41° 9'46.12"N	19°21'59.16"E
D)	41° 9'38.00"N	19°23'15.60"E

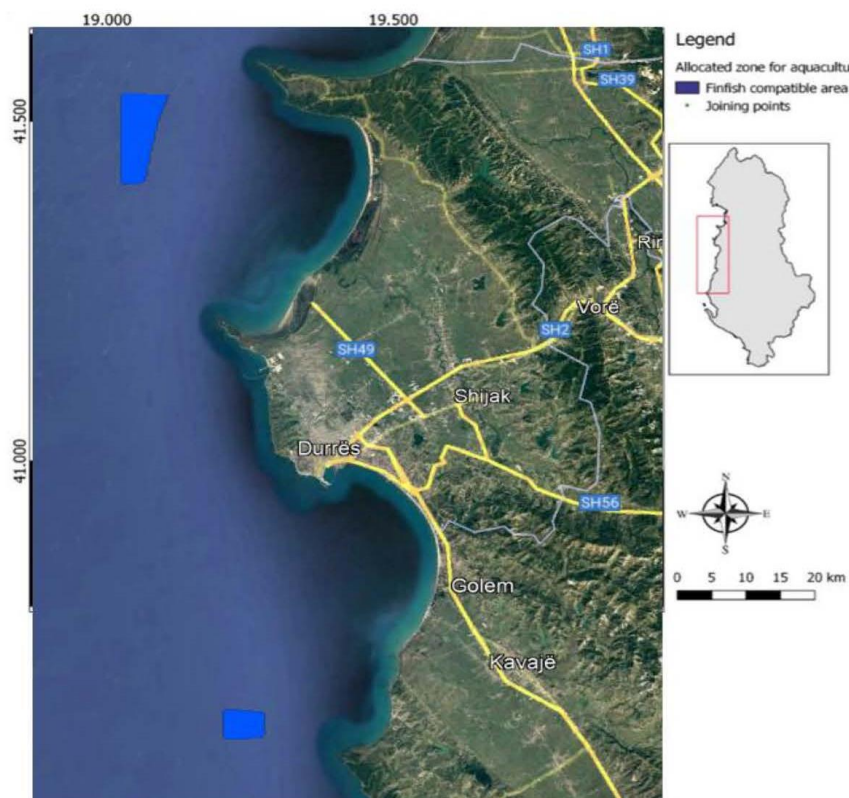

Figura 2: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Durrësit
Nga veriu në jug: ZPA_DUR_F01_01 dhe ZPA_DUR_F01_02.

Kategoria 02 e ZPA për Molusqet

Tabela 6: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës së ZPA për molusqet në zonën e Durrësit

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)
Durrës	Molusqe	02	01	ZPA_DUR_S02_01	3
Durrës	Molusqe	02	02	ZPA_DUR_S02_02	9.78
Durrës	Molusqe	02	04	ZPA_DUR_S02_04	21.659
Durrës	Molusqe	02	05	ZPA_DUR_S02_05	20.391

Tabela 7: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_01

Nr	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A	41°35'56.51"N	19°27'33.37"E
B	41°35'47.65"N	19°28'3.67"E
C	41°35'17.13"N	19°29'24.76"E
D	41°34'45.05"N	19°29'8.17"E
E	41°35'0.90"N	19°28'19.56"E
F	41°35'10.55"N	19°27'46.75"E
G	41°35'25.77"N	19°27'25.74"E

Tabela 8: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_02

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	41°31'22.02"N	19°25'19.48"E
B)	41°28'40.96"N	19°25'23.39"E
C)	41°28'45.58"N	19°27'25.51"E
D)	41°29'28.71"N	19°27'57.73"E

Tabela 9: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_05

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	40°53'52.75"N	19°22'11.87"E
B)	40°54'1.93"N	19°16'55.12"E
C)	40°50'41.87"N	19°17'3.55"E
D)	40°50'26.79"N	19°20'19.45"E
E)	40°52'17.39"N	19°22'3.58"E

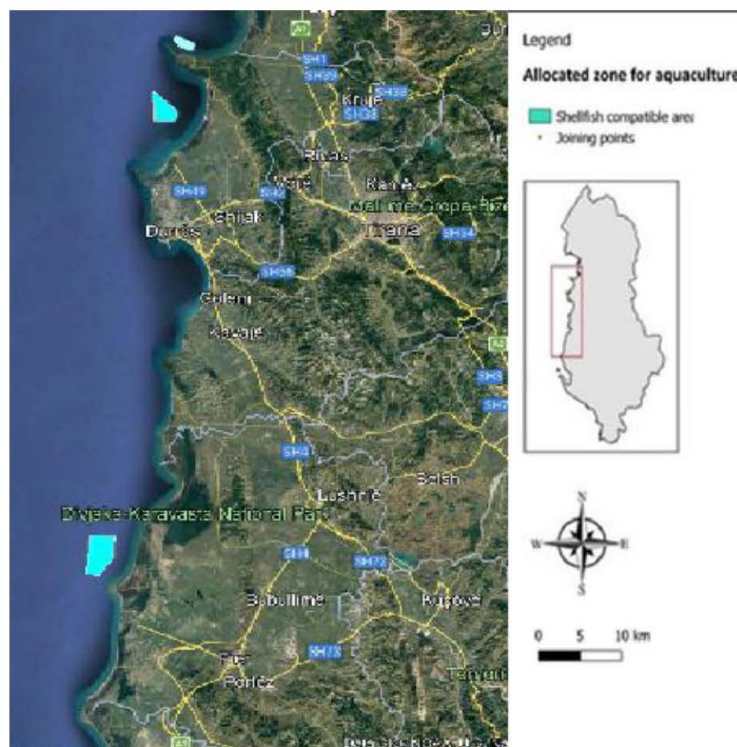
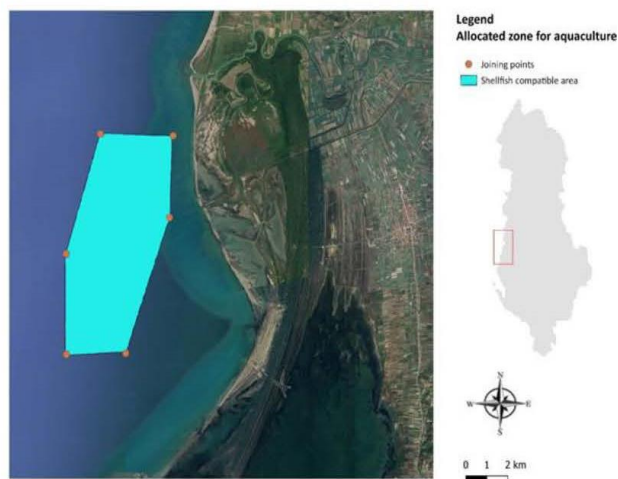

Figura 3.1: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Durrësit
 Nga veriu në jug: ZPA_DUR_S02_01, ZPA_DUR_S02_02, ZPA_DUR_S02_05

Tabela 10: Koordinatat e ZPA_DUR_S02_04

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	41° 1'20.99"N	19°24'17.60"E
B)	41° 1'19.07"N	19°26'5.59"E
C)	40°59'54.97"N	19°26'0.09"E
D)	40°57'35.62"N	19°24'55.25"E
E)	40°57'34.40"N	19°23'26.94"E
F)	40°59'17.67"N	19°23'26.66"E

Figura 3.2: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Durrësit
ZPA_DUR_S02_04.

1.5.3. ZPA-të për zonën bregdetare të Vlorës

Kjo hapësirë përfshin një pjesë të Gadishullit të Karaburunit dhe shtrihet nga laguna e Nartës në veri në Lagunën e Orikumit (Pashalimani) në jug. Zona përfshin gjithashtu qytetin e Vlorës, Radhimës dhe Orikumi, si dhe një zonë ushtarake në jugperëndim.

Në këtë hapësirë është identifikuar një ZPA për peshqit (Fig. 5) me një shtrirje totale prej 2.98 km².

Kapaciteti mbajtës i prodhimit global vlerësohet në 6 450 ton në vit.

Tabela 11: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit të ZPA për peshqit në zonën e Vlorës

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)	KMP (ton/vit)
Vlorë	Peshq	01	01	ZPA_VLO_F01_01	6.29	15 450

Tabela 12: Koordinatat e ZPA_VLO_F01_01

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A	40° 20.487'N	19° 24.799'E
B	40° 21.036'N	19° 24.840'E
C	40° 21.479'N	19° 24.881'E
D	40° 22.412'N	19° 24.950'E
E	40° 22.363'N	19° 26.261'E
F	40° 21.269'N	19° 26.089'E
G	40° 20.894'N	19° 26.046'E
H	40° 20.407'N	19° 25.954'E

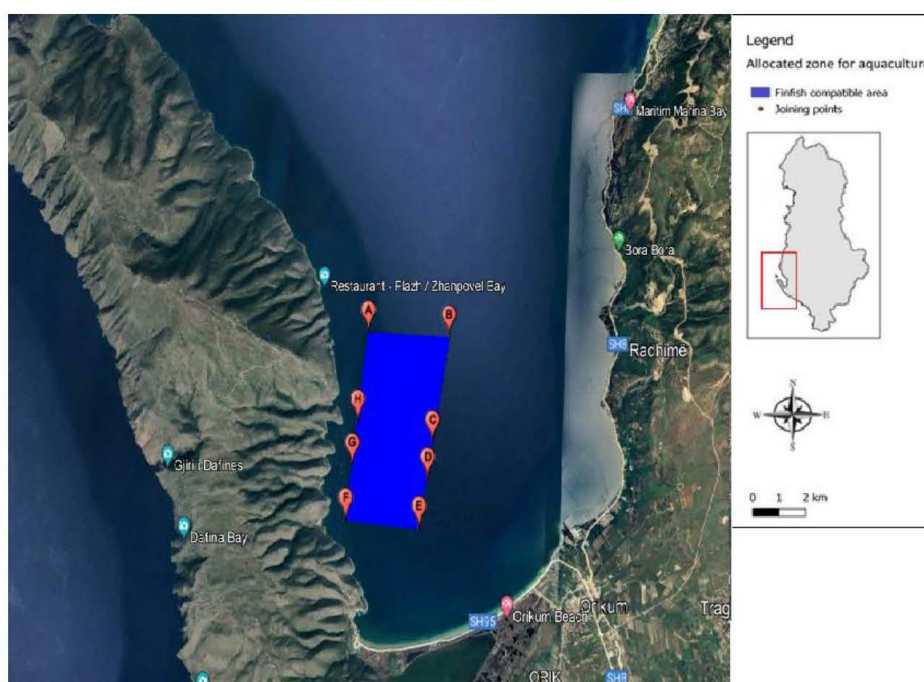

Figura 4: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Vlorës

1.5.4. ZPA-të për zonën bregdetare të Sarandës

Kategoria 01 e ZPA për Peshqit

Tabela 13: Paraqitje e përgjithshme e hapësirës dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit të ZPA për peshqit në zonën e Sarandës

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)	KMP (ton/vit)
Sarandë	Peshq	01	02	ZPA_SAR_F01_02	5.048	5 905
Sarandë	Peshq	01	03	ZPA_SAR_F01_03	1.403	2 101
Sarandë	Peshq	01	04	ZPA_SAR_F01_04	1.34	1 337

Tabela 14: Koorëinatat e ZPA_SAR_F01_02

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	39°57'59.57"N	19°52'0.19"E
B)	39°58'16.25"N	19°52'49.27"E
C)	39°56'20.97"N	19°53'47.91"E
D)	39°56'02.59"N	19°52'59.32"E

Tabela 15: Koorëinatat e ZPA_SAR_F01_03

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	39°52'23.65"N	19°56'29.02"E
B)	39°52'50.80"N	19°57'8.98"E
C)	39°52'23.69"N	19°57'45.00"E
D)	39°51'53.30"N	19°56'54.91"E

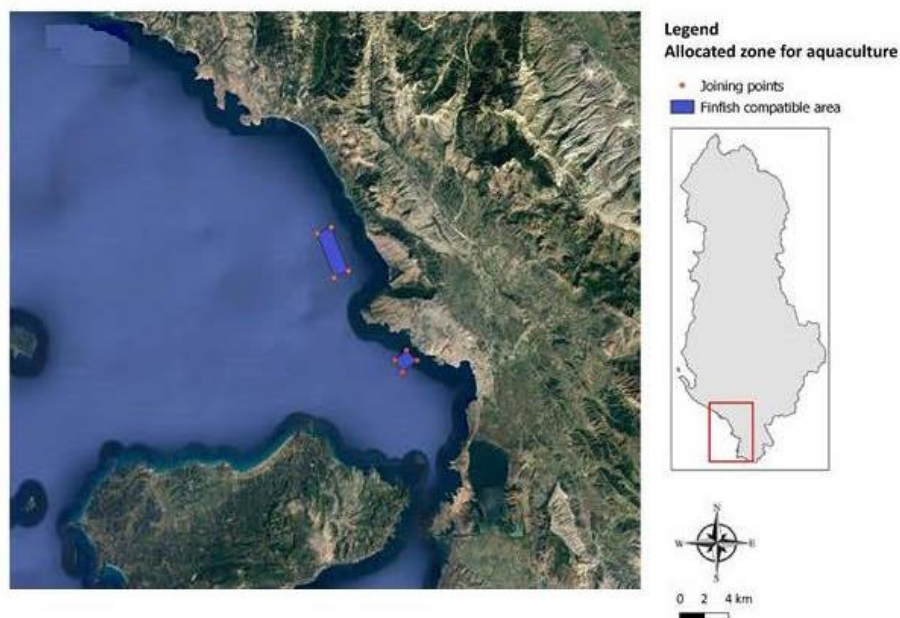

Figura 5: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Sarandës

Nga veri-perëndimi deri në jug-lindje: ZPA_SAR_F01_01, ZPA_SAR_F01_02, ZPA_SAR_F01_03,

Tabela 16: Koorëinatat e ZPA_SAR_F01_04

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A	39°41'19.59"N	19°58'13.19"E
B	39°41'22.79"N	19°58'36.83"E

C	39°42'39.98"N	19°58'29.40"E
D	39°42'37.62"N	19°58'6.17"E

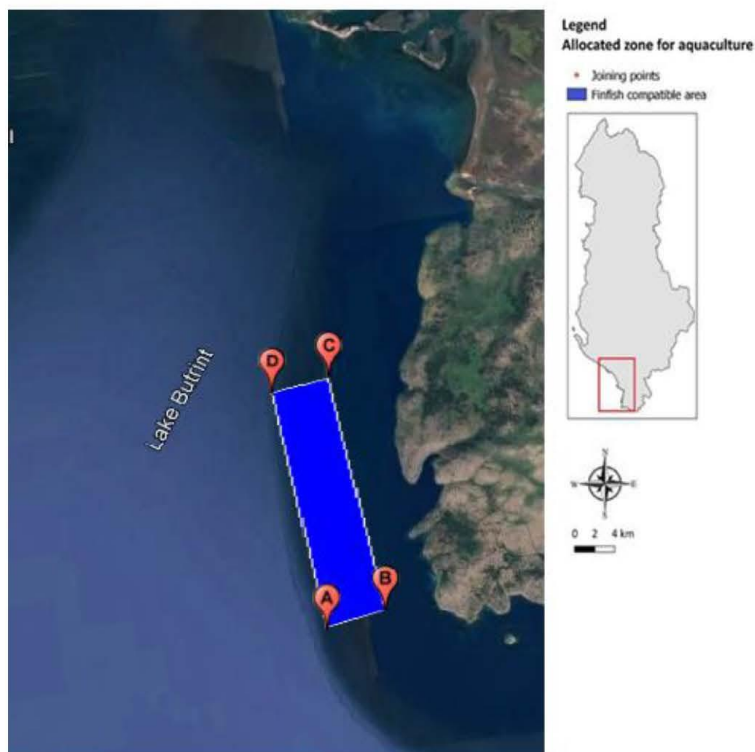

Figura 6: Identifikimi i Kategorisë 01 të ZPA – peshqit në zonën e Sarandës. Kepi i Stillos
ZPA_SAR_F01_04

Kategoria 02 e ZPA për Molusqet

Tabela:17 Paraqitje e përgjithshme e hapësirës së ZPA për molusqet në zonën e Sarandës

Zona	Grupi	Kategoria e ZPA	Numri rendor	KIU	Sipërfaqja (km ²)
Sarandë	Molusqe	02	01	ZPA_SAR_S02_01	1.100

Tabela 18: Koordinatat e ZPA_SAR_S02_01

	Gjerësia gjeografike	Gjatësia gjeografike
A)	39°43'46.54"N	19°58'35.99"E
B)	39°43'45.44"N	19°59'2.27"E
C)	39°43'35.25"N	19°59'5.69"E
D)	39°43'28.37"N	19°59'5.12"E
E)	39°43'10.00"N	19°58'56.28"E
F)	39°43'2.11"N	19°58'55.76"E
G)	39°42'57.25"N	19°58'56.25"E
H)	39°42'44.41"N	19°58'45.61"E
I)	39°42'32.45"N	19°58'39.02"E

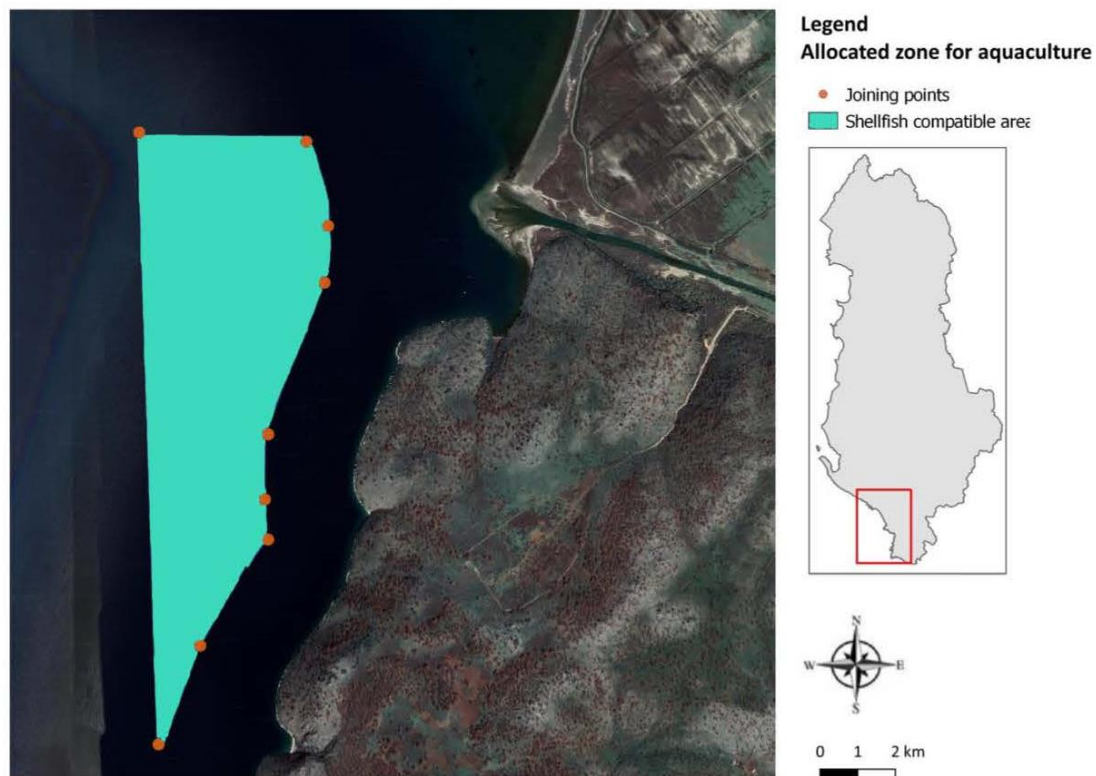

Figura 7: Identifikimi i Kategorisë 02 të ZPA – molusqet në zonën e Sarandës

2. SEKSIONI II

2.1. Hyrje

Seksioni II paraqet informacionin bazë mbi të cilin është mbështetur përzgjedhja e ZPA-ve të sipërpërmendura në Shqipëri.

2.2. Akuakultura në Shqipëri

Akuakultura në Shqipëri i ka fillimet e saj rreth 50 vjet më parë, kur u ngrit ekonomia e parë ekstensive e krapit, për të garantuar që popullsia e zonës të kishte një furnizim të përbalueshëm të produkteve të peshkut. Aktualisht, ndërmarrjet shqiptare të akuakulturës përdorin teknika kultivimi intensive, gjysmë intensive dhe ekstensive. Llojet kryesore të kultivuara përfshijnë troftën (*Oncorhynchus mykiss* dhe *Salmo letnica*), levrekun (*Dicentrarchus labrax*), kocën (*Sparus aurata*) dhe midhjen (*Mytilus galloprovincialis*). Prodhimi i përgjithshëm i akuakulturës është rritur në mënyrë të vazhdueshme gjatë viteve të fundit nga 3,450 ton në 2012 në 6,258 ton në 2018, vlera e të cilit ishte rreth 22 milionë USD (© FAO, 2011-2020). Kultura e koshave detarë është pozicionuar në bregdetin e Detit Jon, duke filluar nga Gjiri i Vlorës deri në Sarandë (Kepi i Stillos). Deri në vitin 2020 në Gjirin e Vlorës kapasur shtatë aktivitete akuakulture që kultivonin peshq në kosha, duke prodhuar të gjitha së bashku, rreth 75% të prodhimit kombëtar të kocës dhe levrekut; ndërsa në zonën e Sarandës kishte tetë aktivitete akuakulture, nga të cilat, pesë kultivonin kocën dhe levrekun dhe tre kultivonin midhjen.

Pavarësisht nga rritja e prodhimit gjatë viteve të fundit, bilanci tregtar neto për Shqipërinë mbetet negative. Shqipëria është importuese e produkteve të detit për të plotësuar kërkesën e brendshme për produktet e peshkut. Në mënyrë të veçantë, dhe sipas statistikave të FAO, në dekadën 2009-2018 u tejkalua bilanci neto mesatar vjetor i produkteve të peshkimit – 6,200 tonë me një maksimum prej 8,276 ton në vitin 2018 (© FAO, 2011-2020). Prandaj, për të mbuluar kërkesën e brendshme, Shqipëria importon produkte detare të akuakulturës, kryesisht kocë dhe levrek nga Greqia. Me rënien e nivelit të prodhimit vendas nga aktiviteti i peshkimit, i cili ishte pak më shumë se 8,600 ton në vit, zhvillimi i mëtejshëm i akuakulturës mbetet mënyra e vetme për të siguruar një prodhim të mjaftueshëm dhe të qëndrueshëm të produkteve të peshkimit.

2.3. Kuadri ligjor për ZPA-të në Shqipëri

Shqipëria është një vend kandidat për anëtarësim në Bashkimin Evropian që nga qershori 2014 dhe, si e tillë, Shqipëria është në procesin e integritetit të legjislacionit të BE-së (*acquis*) në legjislacionin kombëtar (KE, 2020). Përparimi në procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian varet nga arritjet që duhet të ketë Shqipëria në fushat kryesore. Në këtë kontekst, Ligji i ri nr. 103/2016 Për Akuakulturën është përafëruar pjesërisht me disa Rregullore të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, mbi: Politikën e Përbashkët të Peshkimit; vendosjen e një kuadri të Komunitetit për mbledhjen, menaxhimin dhe përdorimin e të dhënave në sektorin e peshkimit dhe mbështetjen për këshillimin shkencor në lidhje me Politikën e Përbashkët të Peshkimit; dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit (Republika e Shqipërisë, 2016).

Sa i takon zhvillimit të mëtejshëm të akuakulturës detare, pas miratimit të Ligjit për Akuakulturën në vitin 2016, procesi i autorizimit (licencimit dhe dhënies me qira) të aktiviteteve të reja të akuakulturës do të lejohet vetëm kur plani për miratimin e Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) është përgatitur dhe aprovuar (KE, 2018; KE, 2019). Sa i takon marrëveshjeve ndërkombëtare, Shqipëria është një palë kontraktuese e Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM) të

FAO-s dhe po zbaton rekomandimet e tij. Konkretisht për akuakulturën, në vitin 2017 GFCM ka miratuar “Strategjinë për zhvillimin e qëndrueshëm të Akuakulturës në Mesdhe dhe Detin e Zi (Rezoluta GFCM/41/2017/1)” e cila përcakton kornizën rajonale për zhvillimin e aktiviteteve të harmonizuara të akuakulturës dhe planeve të veprimit në rajon me synimin për të ndjekur zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit. Strategjia e GFCM vë theks të fortë në përmirësimin e drejtimit të akuakulturës dhe avokon për planifikimin e koordinuar hapësinor detar dhe zgjedhjen e zonave të përshtatshme për akuakulturë përmes krijimit të ZPA-ve. Strategjia e GFCM është paraprirë nga Rezoluta GFCM/36/2012/1 mbi udhëzimet për Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA), e cila (Rezoluta) mbështet parimet e mirëqeverisjes (FAO, 2012).

ZPA-ja përkufizohet si “një zonë detare ku zhvillimi i akuakulturës ka përparësi mbi përdorimet e tjera, dhe për këtë arsye do t’i dedikohet kryesisht akuakulturës. Identifikimi i një ZPA-je do të rezultojë nga proceset e zonimit përmes planifikimit hapësinor me pjesëmarrje, përmes së cilës organet administrative përcaktojnë ligjërisht se cilat zona specifike hapësimore brenda një rajoni kanë prioritet për zhvillimin e akuakulturës” (Sánchez-Jeréz et al., 2016). Në rajonin e Mesdheut, roli i ZPA-ve si një mjet planifikimi vlerësohet se siguron një kornizë të përshtatshme për zhvillimin e qëndrueshëm të akuakulturës në zona të dedikuara. Krijimi i ZPA-ve kontribuon në integrimin e duhur të akuakulturës brenda planifikimit hapësinor detar dhe zonave bregdetare, gjë që është thelbësore për parandalimin e konflikteve mbi përdorimin e hapësirës detare

ZPA-ja përfshin ndër të tjera, bashkëpunimin për shkëmbimin e njohurive, konsensusin e shumë palëve të interesuara dhe integrimin e aspekteve mjedisore dhe sociale, duke kontribuar kështu në ngritjen e sistemeve elastike të ndërlidhura shoqërore dhe ekologjike për një zgjerim të qëndrueshëm të sektorit. ZPA-ja kërkon një Program fleksibël dhe të adaptueshëm të Monitorimit të Mjedisit (PMM) për të siguruar që janë respektuar Standardet e Cilësisë së Mjedisit (SCM) për kolonën e ujit dhe shtratin e detit.

Për më tepër, miratimi i Zonës së Lejuar të Efektit (ZLE) pranë aktiviteteve të akuakulturës do të siguronte dimensionin hapësinor të mbrojtjes së mjedisit. Zonat e lejuara të efekteve janë zonat e shtratit të detit ose vëllimit të trupit ujqor pritës në të cilat autoriteti kompetent mund të lejojë përdorimin e SCM-ve specifike për akuakulturë, pa kompromentuar në mënyrë të pakthyeshme shërbimet themelore mjedisore të siguruar nga ekosistemi (Sánchez-Jeréz dhe Karakassis, 2011; Massa, Onofri dhe Fezzardi, 2017), (Shih gjithashtu përkufizimin tek Pjesa I).

2.4. Kuadri ligjor për akuakulturën në Shqipëri

Kuadri ligjor themelor për sektorin e akuakulturës në Shqipëri sigurohet kryesisht nga Ligji nr. 103/2016 Për Akuakulturën. Dispozitat e këtij ligji kontribuojnë në promovimin dhe zhvillimin e akuakulturës në vend, ndërsa në të njëjtën kohë sigurojnë një përdorim të qëndrueshëm të burimeve dhe mbrojtjen e mjedisit.

Në përgjithësi, Ligji përfshin kapitujt në vijim (Baza e të dhënave FAOLEX; Republika e Shqipërisë, 2016): (1) Dispozitat e Përgjithshme; (2) Miratimi i Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë; (3) Veprimtaria e Akuakulturës; (4) Ushtrimi i Veprimtarisë së Akuakulturës; (5) Ndikimi Mjedisor; (6) Grumbullimi i Të Dhënave; (7) Autoritetet Vendimmarrëse dhe Organet Konsultative; (8) Politika Strukturore; (9) Kërkesa të Përgjithshme dhe Detyrime; (10) Sanksionet; (11) Dispozita Përfundimtare.

Më konkretisht, në lidhje me objektivin e përpjekjeve për miratimin dhe menaxhimin e ZPA-ve, duhet të theksohen dispozitat e mëposhtme (Tabela 19):

Tabela19:Dispozitat kyç në Ligjin Për Akuakulturën, që lidhen me miratimin dhe menaxhimin e ZPA-ve

Neni	Përmbajtja
Neni 2	Parashikohet se ky ligj përcakton bazën e nevojshme ligjore për ushtrimin e veprimtarisë ekonomike të prodhimit dhe kultivimit të organizmave ujorë në fushën e akuakulturës në territorin e Republikës së Shqipërisë.
Neni 3 Paragrafi 7	Përkufizon ZPA-në si një sistem planifikimi hapësinor apo zonimi, i kryer në nivel kombëtar; ZPA-ja ka për qëllim të identifikojë një zonë të përcaktuar për akuakulturë, të njohur nga autoritetet e planifikimit hapësinor, që konsiderohet si prioritet për zhvillimin e akuakulturës
Neni 4	Përvijon qëllimin dhe zbatimin e ZPA-ve përfshirë integrimin më të mirë të aktivitetit të akuakulturës me aktivitete të tjera bregdetare dhe përmirësimin e koordinimit mes autoriteteve përkatëse.
Neni5	Përvijon procesin e identifikimit dhe përgatitjes së ZPA-ve duke përfshirë ministrinë përgjegjëse, si dhe procesin e miratimit të ZPA-ve nga Këshilli i Ministrave
Neni 6	Përcakton përshtatshmërinë e zonave për aktivitet akuakulture, bazuar në tre kategori zonimi: a) zona të përshtatshme për aktivitetin e akuakulturës; b) zona të papërshtatshme për aktivitetin e akuakulturës; c) zona për aktivitet të akuakulturës me rregulla të veçanta dhe/ose kufizime. (a)
Neni 8	Përcakton procedurat për marrjen e zonave tokësore ose ujore përmes konkurimit publike sipas Rregullores nr. 2, datë 10.12.2014. Detyron aktivitetin e akuakulturës për t'u pajisur me licencën me kodin II.3.B, siç parashikohet në Vendimin nr. 538 datë 26.05.2009 "Për licencat dhe lejet që trajtohen nga apo nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Licencimit (QKL) dhe disa rregullime të tjera nënligjore të përbashkëta", në përputhje me nenin 100 të Kushtetutës dhe neneve 15 dhe 36 të Ligjit nr. 10081/2009 "Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë" Parashikon se Drejtoria dhe Inspektorati i Peshkimit, dhe institucione të tjera vlerësojnë plotësimin e kushteve të licencimit sipas kodit II.3.B.
Neni34	Nisur nga qëllimi për respektimin e kushteve mjedisore, deklaron se çdo subjekt që zotëron të drejtën e ushtrimit të aktivitetit të akuakulturës, duhet të paraqesë dokumentacionin që vërteton pëmbushjen e kushteve mjedisore lidhur me vlerësimin e ndikimit në mjedis, të zonës ku zhvillon aktivitetin dhe të zonës që ndikohet prej tij, sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e mjedisit. Në përputhje me legjislacionin aktual, Ligji nr. 10440, datë 7.7.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis", paragrafi a) i Nenit 8 "Projektet që i nënshtrohen VNM-së paraprake".
Neni36 Neni 37	Nenet parashikojnë se personat juridikë ose fizikë, që ushtrojnë aktivitetin e akuakulturës, janë të detyruar të grumbullojnë dhe dorëzojnë në drejtori të dhëna të sakta për aktivitetin, në përputhje me Nenin 93, të Ligjit nr. 64/2012, "Për peshkimin", të ndryshuar.

Megjithëse Ligji për Akuakulturën përcakton kuadrin kryesor ligjor për kultivimin dhe prodhimin e organizmave ujorë dhe akuakulturës në Republikën e Shqipërisë, vetë Ligji për Akuakulturë dhe sektori i akuakulturës në përgjithësi i referohet ligjeve dhe rregulloreve të tjera, që ndikojnë, ndër të tjera, proceset për ngritjen e objekteve të akuakulturës, vlerësimin e ndikimit në mjedis, licencimin dhe dhënien me qira të akuakulturës, monitorimin e akuakulturës dhe detyrimin për zbatimin e rregullave.

2.5. Autoritetet kryesore përgjegjëse për akuakulturën dhe aktorët e tjerë kyç

Sipas Ligjit nr. 103/2016 Për Akuakulturën (Neni 38), autoritetet vendimmarrëse për çështjet e akuakulturës janë të njëjta me ato të përcaktuara në Ligjin nr. 64/2012 Për Peshkimin, të ndryshuar, dhe ato kanë të njëjtat kompetenca dhe përgjegjësi. Në këtë dokument udhëzues të politikave, janë identifikuar aktorët kryesorë të interesit të angazhuar në akuakulturë, si dhe kompetencat e tyre (Tabela 20).

Tabela 20: Autoritetet kryesore përgjegjëse për akuakulturën dhe aktorët e tjerë kyç

Aktorët e interesit	Kompetencat në lidhje me akuakulturën	Referenca ligjore
Ministritë/Autoritetet kombëtare		
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	Ministria është përgjegjëse për rregulloret që lidhen me mjedisin, përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, promovimin e burimeve të rinovueshme, mbrojtjen e natyrës dhe biodiversitetit, dhe monitorimin e cilësisë së burimeve ujore . Ajo është përgjegjëse për zbatimin e rregulloreve për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (VNM) . Gjithashtu është përgjegjëse për kuadrin ligjor lidhur me menaxhimin e Zonave të Mbrojtura (ZM); dhe standardet; mbikëqyr menaxhimin e ZM-ve. Është përgjegjëse për hartimin dhe zhvillimin e politikave që lidhen me zonat me përparësi zhvillimit të turizmit MTM është përgjegjëse për zhvillimin e qëndrueshëm dhe promovimin e turizmit në zonat me përparësi zhvillimit të turizmit, nëpërmjet mbrojtjes, ruajtjes, përdorimit dhe zhvillimit të burimeve natyrore turistike	Ligji nr. 10440 datë 7.7.2011 Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis. VKM nr. 686 datë 29.7.2015 Për miratimin e rregullave, të përgjegjësitë e të afatave për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore. http://turizmi.gov.al/
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	Ministria është përgjegjëse për bujqësinë, zhvillimin rural, sigurinë ushqimore dhe mbrojtjen e konsumatorit, peshkimin dhe akuakulturën duke përfshirë dhënien e licencave për aktivitete të akuakulturës, dhe administrimin e ujërave . Gjithashtu është përgjegjëse për statistikën kombëtare për peshkimin.	Zëvendësoi Ministrinë e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, në vitin 2017 Ligji nr. 64/2012 rregullon veprimtarinë e peshkimit në tërësi, menaxhimin e tij, siguron mbrojtjen e gjallesave detare dhe të ujërave të brendshme, nëpërmjet nxitjes së zhvillimit të qëndrueshëm në aktivitetin në hapësirën detare dhe në ujërat e brendshme. https://bujqesia.gov.al
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	Kryen gjithë funksionet që kishte Ministria e Transportit deri në vitin 2017. Përgjegjëse për hartimin dhe zbatimin e politikës së përgjithshme shtetërore, në sektorin e planifikimit dhe zhvillimit urban, në sektorin e infrastrukturës dhe transportit , në sektorin e telekomunikacionit dhe shërbimeve postare, në sektorin e energjisë, përdorimin e burimeve energjetike dhe minierave dhe sektorin e industrisë.	Përfshin Ministrinë e Transportit, pas bashkimit në vitin 2017 https://www.infrastruktura.gov.al/

Aktorët e interesit	Kompetencat në lidhje me akuakulturën	Referenca ligjore
Ministria e Kulturës	Ministria ushtron funksionet e ruajtjes, mbrojtjes, vlerësimit, administrimit dhe promovimit të pasurive kulturore. Gjithashtu është përgjegjëse për kuadrin ligjor lidhur me menaxhimin e Zonave të Mbrojtura të trashëgimisë kulturore.	Ligji nr. 27/2018 “Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë”; Ligji nr. 10027, datë 11.12.2008 për “Aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore Nënujore”, Paris 2001 VKM nr. 208, datë 10.04.2019 “Për përbërjen, mënyrën e funksionimit, kompetencat dhe shpërblimin e anëtarëve të Këshillit Kombëtar të Trashëgimisë Kulturore”; VKM nr. 279, datë 2.5.2019 “Për përbërjen, mënyrën e funksionimit, kompetencat dhe shpërblimin e anëtarëve të Këshillit Kombëtar të Menaxhimit të Pasurive Kulturore”; http://kultura.gov.al/
Instituti Kombëtar i Trashëgimisë Kulturore (IKTK)	IKTK-ja ushtron veprimtarinë në fushën e trashëgimisë kulturore materiale, me qëllim gjurmimin, hulumtimin, studimin, projektimin, konservimin, restaurimin, mbikëqyrjen, kolaudimin, promovimin, publikimin e trashëgimisë kulturore materiale. IKTK-ja ushtron veprimtarinë në fushën e arkeologjisë parandaluese e të shpëtimit dhe studimit të trashëgimisë arkeologjike, si rrjedhojë e planifikimit urban e territorial në Republikën e Shqipërisë. Gjithashtu, harton kriteret e hulumtimeve arkeologjike, shqyrton dokumentacionin teknik në lidhje me to, si dhe kryen mbikëqyrjen e proceseve arkeologjike dhe ecurisë së projekteve zhvillimore, në varësi të vendimeve të organeve vendimmarrëse kolegjiale.	Ligji nr. 27/2018 “Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë”; VKM nr. 364, datë 29.5.2019 “Për funksionimin dhe mënyrën e zhvillimit të veprimtarisë së Institutit Kombëtar të Trashëgimisë Kulturore” http://iktk.gov.al/site
Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore Keshilli i Basenit Ujor përkatës Zyrat e administrimit të baseneve ujore.	Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore: - harton dhe zbaton politika, strategji, plane, programe dhe projekte, që synojnë menaxhimin e integruar të burimeve ujore, ruajtjen sasiore dhe cilësore; - zbaton dispozitat e marrëveshjeve dhe konventave ndërkombëtare për burimet ujore dhe ato ndërkufitare, palë e të cilave është edhe Republika e Shqipërisë; - harton dhe ndjek zbatimin e planeve të menaxhimit të baseneve ujore; - është përgjegjëse për veprimtarinë ekonomike të burimeve ujore. Keshilli i Basenit Ujor është organi përgjegjës për menaxhimin e integruar të burimeve ujore në basenin përkatës, në nivel vendor. Keshilli i Basenit Ujor lëshon autorizimet dhe lejet për përdorimin e burimeve ujore, në rastet kur aktiviteti do të kryhet brenda territorit të Republikës së Shqipërisë dhe brenda kufijve të një baseni të vetëm.	Ligji nr. 111/2012 “Për Menaxhimin e integruar të Burimeve ujore”, i ndryshuar Vendim Nr. 221, datë 26.4.2018 “Për Organizimin dhe Funksionimin e agjencisë së Menaxhimit të burimeve Ujore” http://www.ambu.gov.al/

Aktorët e interesit	Kompetencat në lidhje me akuakulturën	Referenca ligjore
Ministria e Mbrojtjes	Përfshin Qendrën Ndërinstitucionale Operacionale Detare (QNOD) që siguron mbikëqyrjen e hapësirës detare shqiptare. operacionet për të ruajtur ekuilibrin ekologjik dhe mjedisin detar; dhe operacionet për mbrojtjen dhe administrimin e mirë të burimeve të peshkimit. Përfshin Forcën Detare/Rojën Bregdetare e cila bazuar në nenin 32 të Kodit Detar, Ministria e Mbrojtjes (Forca Detare), është përgjegjëse për: i) Sigurimin hidro-lundrimor të bregdetit shqiptar; ii) Prodhimin e hartave detare hidrografike dhe hidrologjike dhe paisjen e anijeve që mbajnë flamurin shqiptar me dokumentacionin e nevojshëm; iii) Organizimin dhe drejtimin e operacioneve të kërkim-shpëtimit në hapësirën detare shqiptare; iv) Ushtrimin e kontrollit të zbatimit të ligjshmërisë në hapësirën detare v) operacionet për të ruajtur ekuilibrin ekologjik dhe mjedisin detar; vi) dhe operacionet për mbrojtjen dhe administrimin e mirë të burimeve të peshkimit 2. Forca Detare/Shërbimi Hidrografik Shqiptar është institucioni i vetëm kombëtar përgjegjës për sigurimin hidro-lundrimor të bregdetit shqiptar.	https://www.mod.gov.al/
Këshilli i Ministrave	Është organi ekzekutiv që përbën Qeverinë e Shqipërisë. Lidhur me akuakulturën, Këshilli i Ministrave është përgjegjës për miratimin e ZPA-ve të identifikuara dhe për të gjitha procedurat që lidhen me caktimin e një personi juridik për të ndërmarrë aktivitetet e akuakulturës.	Ligji nr. 103/2016 Për Akuakulturën https://www.kryeministria.al/
Drejtoria e Shërbimeve të Peshkimit dhe Akuakulturës (nën Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural)	Përgjegjëse për menaxhimin e infrastrukturës së peshkimit, porteve dhe qendrave të peshkimit; mbledh të dhëna për peshkimin; harton programe për ripopullimin me peshq; menaxhon qendrën dhe impiantet e midhjeve në Sarandë; menaxhon ekonominë e peshkimit në Zvezdë, Korçë, ekonominë e koranit në Lin, Pogradec dhe ekonominë e tjera të peshkut. Garanton pajtueshmërinë me kërkesat ligjore në fushën e mbrojtjes së peshkimit dhe akuakulturës përmes monitorimit dhe inspektimit të aktiviteteve të peshkimit.	VKM nr. 719, datë 20.10.2011, të ndryshuar dhe me Urdhër nr. 96, datë 21.02. 2014

Aktorët e interesit	Kompetencat në lidhje me akuakulturën	Referenca ligjore
Agjencia Kombëtare e Mjedisit (nën Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit)	Agjencia është e përkushtuar për të përmirësuar, ruajtur dhe promovuar mjedisin e vendit dhe ushtron veprimtarinë për një zhvillim të qëndrueshëm mjedisor përmes një menaxhimi të shëndoshë dhe efektiv të burimeve. Është përgjegjëse për zbatimin e rregulloreve lidhur me Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (VNM) .	Ligji nr. 10440 datë 7.7.2011 Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis. VKM nr. 686 datë 29.7.2015 Për miratimin e rregullave, të përgjegjëseve e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore. http://www.akm.gov.al
Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (nën Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit)	Menaxhimi, mbrojtja, zhvillimi, zgjerimi dhe funksionimi i zonave të mbrojtura në vend duke përfshirë Zonat e Mbrojtura Detare (ZMD-të) . Monitoron cilësinë e burimeve ujore për parametrat fiziko-kimik, biologjik dhe mikrobiologjik të Zonave të Përcaktuara të Akuakulturës	Krijuar në shkurt të vitit 2015 nga qeveria e Republikës së Shqipërisë http://akzm.gov.al/
Agjencia Kombëtare e Bregdetit (nën Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit)	Mbrojtja dhe zhvillimi i një ambienti të qëndrueshëm të zonës bregdetare , përmes monitorimit dhe kontrollit të të gjithë potencialit ekzistues të zonës bregdetare dhe detare dhe aseteve mjedisore të përfshira në të, si dhe kontrolli i veprimtarive turistike në të gjithë territorin.	Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 569, datë 17.7.2019 "Për krijimin dhe mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Kombëtare të Bregdetit," http://www.bregdeti.gov.al/
Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit (nën Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë)	Koordinon proceset e hartimit të dokumenteve të planifikimit hapësinor , të cilat janë ndërmarrë nga autoritetet e planifikimit në nivelin qendror dhe lokal duke siguruar që ato të jenë në përputhje me dispozitat e legjislacionit në fushën e planifikimit dhe zhvillimit të territorit; siguron ndihmë teknike për autoritetet përgjegjëse për planifikimin hapësinor.	Ligji nr. 107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit", i ndryshuar, Neni 9, si dhe VKM nr. 427, datë 08.06.2016 http://www.planifikimi.gov.al/
Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (nën Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural)	Instituti është përgjegjëse për marrjen rregullisht të mostrave të midhjeve në implantet e midhjeve dhe ujërat përreth për analiza mikrobiologjike. Rezultatet e testeve përdoren më pas nga Ministria e Bujqësisë për të klasifikuar ujin në bazë të nivelit të ndotjes, d.m.th. Klasa A, B ose C.	http://www.isuv.gov.al/
Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (nën Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural)	Autoriteti është përgjegjës për garantimin e sigurisë ushqimore në vend, në mënyrë që vetëm produktet që janë të sigurta për konsum njerëzor të dalin në treg. Për akuakulturën e Molusqeve, siguron që të gjithë molusqet që shiten në treg kanë certifikimet e nevojshme (të origjinës, depurimit).	https://aku.gov.al/
Institucione rajonale		

Aktorët e interesit	Kompetencat në lidhje me akuakulturën	Referenca ligjore
Agjencitë Rajonale të Mjedisit	Bashkëpunon me Agjencinë Kombëtare të Mjedisit për zbatimin e rregulloreve lidhur me Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (VNM) .	Ligji nr. 10440 datë 7.7.2011 Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis. VKM nr. 686 datë 29.7.2015 Për miratimin e rregullave, të përgjegjësisë e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklarates mjedisore.

2.6. Metodologjia për përzgjedhjen e ZPA-ve

Procesi i identifikimit të ZPA-ve është realizuar duke integruar metodologjitë e ndryshme që aplikohen aktualisht në Mesdhe, si dhe bazuar në disponueshmërinë e të dhënave në Shqipëri dhe mundësinë e aksesimit të tyre. Jepet informacion edhe mbi përafrimin e ndjekur për përcaktimin e kriterëve të përjashtimit, zonave buferike, si dhe mbi parametrat dhe diapazonin e përdorur për llogaritjen e Shkallës së Pajtueshmërisë për ZPA-të. Këto të fundit, kur është e përshtatshme, përqendrohen veçmas në akuakulturën e peshqve dhe atë të Molusqeve. Gjithashtu, jepet informacion edhe mbi burimin e të dhënave të grumbulluara.

Interesi përgjatë bregdetit shqiptar për një zonë të caktuar për zhvillimin e akuakulturës është bazuar në Shkallën e Përputhshmërisë (SHP) për zhvillimin e këtij aktiviteti. SHP ka mundësuar që të përcaktohen zona të caktuara brendahapësirës së studimit, me qëllim evidentimin e përshtatshmërisë së tyre për zhvillimin e aktiviteteve të akuakulturës.

Parametrat e analizuar, indeksi i përshtatshmërisë (SI) dhe faktori i peshimit (K) i aplikuar për çdo parametër të marrë në konsideratë është bazuar në kontekstin social-ekonomik dhe në specifikat e zonave të marra në konsideratë. Përzgjedhja e këtyre zonave është bërë duke marrë parasysh një sërë parametrash për të evidentuar përshtatshmërinë e tyre për akuakulturë, të cilat përfshijnë mungesën e konflikteve me përdorime të tjera të hapësirës detare, mungesën e burimeve kryesore të ndotjes në afërsi, thellësinë e mjaftueshme, substratin e përshtatshëm për ankorimin e objekteve të akuakulturës dhe praninë e strukturave mbrojtëse nga stuhitë.

Zona bregdetare shqiptare u nda në 7,559 njësi/kuadrate prej 0.5 milje detare², në të cilat të gjithë parametrat u shoqëruan në një format specifik për të zbatuar modelin për identifikimin e ZPA-ve.

Bazuar në informacionin e disponueshëm, për çdo kuadrat u analizuan informacionet e mëposhtme: a) përdorimet e tokës, aktivitetet bregdetare dhe parametrat e disponueshëm fizikë dhe mjedisorë; b) Kriteret e Përjashtimit (KP) dhe zonat buferike (ZB), c) Shkalla e përputhshmërisë dhe kapaciteti mbajtës i prodhimit.

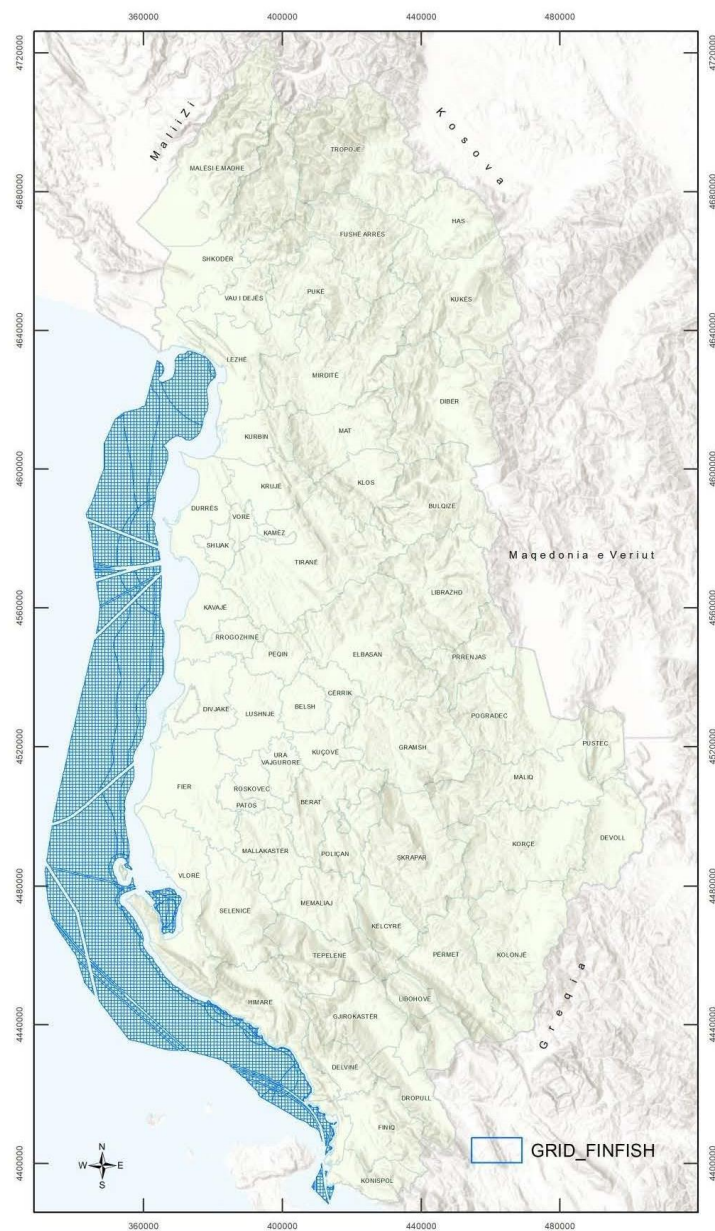

Figura 8: Ndarja e bregdetit shqiptar në njësi kuadrate prej 0.5 milje detare

2.6.1. Vlerësimi i shkallës së pajtueshmërisë

Identifikimi i ZPA-ve rezulton nga proceset e zonimit brenda konceptit të planifikimit hapësinor, i cili plotëson të gjitha parakushtet për zhvillimin e akuakulturës pa shkaktuar presion mbi mjedisin dhe, në të njëjtën kohë, duke u pranuar me vullnet të lirë nga të gjithë përdoruesit e hapësirës detare. Shkalla e pajtueshmërisë (SHP) për aktivitetet e akuakulturës është vlerësuar pas integritit të informacionit të grumbulluar dhe prodhimit të hartave përshkruese. Modeli i aplikuar për të përcaktuar indeksin e përshtatshmërisë dhe faktorët e peshimit të secilit parametër ishte ai i përshkruar nga Del Castillo y Rey dhe Macías (2006) dhe i përshtatur nga Fourdain (2017) dhe i përshtatur më tej edhe për molusqet nga Niță et al. (2020) Përveç kësaj, janë bërë modifikime të mëtejshme të kriterëve për të pasur një qasje specifike për brigjet shqiptare.

Në mënyrë specifike, SHP është llogaritur sipas formulës së mëposhtme:

$$SHP = 100 \times \frac{\sum_i^n K_i \times SI_i}{\sum_i^n K_i}$$

Ku:

SHP = Shkalla e pajtueshmërisë.

K_i = Faktori i peshimit, i aplikuar për secilin parametër të marrë në konsideratë.

SI_i = Indeksi i përshtatshmërisë i aplikuar në zonë në përputhje me ndikimin e mundshëm prej secilit parametër

i = Parametri

n = Numri i parametrevë

Vlera e shkallës së pajtueshmërisë mund të variojë nga -10000 në 100; janë përcaktuar tre kategoritë e mëposhtme të pajtueshmërisë (Tabela 21):

Tabela21: Vlerësimi përfundimtar sipas llogaritjes së shkallës së pajtueshmërisë (SHP)

Vlera	Vlerësimi përfundimtar
-10000 < DC < -30	Zonë e papajtueshme
-30 ≤ DC ≤ 30	Zonë e pajtueshme në mënyrë të moderuar
30 < DC < 100	Zonë e pajtueshme

Në këtë vlerësim, janë hartëzuar vetëm zonat e pajtueshme (me SHP që varion nga 30 në 100). Zonat e papajtueshme korrespondojnë me zonat ku është aplikuar kriteri i përjashtimit dhe duhet të analizohen dhe hulumtohen më tej për shkak të mungesës së të dhënave të besueshme dhe të krahasueshme.

2.6.2. Faktori i peshimit (K_i)

K_i mund të ketë vlera që variojnë nga 1 në 10, në përputhje me rëndësinë e secilit parametër dhe ndikimin e tij në sektorin e akuakulturës. Për secilin parametër të marrë në konsideratë në këtë studim janë përcaktuar vlera të ndryshme. Ky faktor luhet sipas rëndësisë së parametrit lidhur me zhvillimin e qëndrueshëm të akuakulturës. Përveç kësaj, vlera varet nga besueshmëria e të dhënave dhe informacionit, si dhe sipas specifikave të zonës. Sa më e lartë të jetë vlera, aq më e madhe është rëndësia dhe besueshmëria e parametrit.

2.6.3. Indeksi i përshtatshmërisë (SI_i)

Parametrat që lidhen me punën e kryer përgjatë bregdetit shqiptar janë klasifikuar sipas diapazoneve ose kategorive (të paktën dy), në të cilat vlerat eaktuara ndryshojnë si më poshtë:

- -100: Kjo vlerë përfaqëson një zonë që konsiderohet e përjashtuar për shkak të ndikimit negativ të aktivitetit në mjedis (p.sh. prania e livadheve të *Posidonias*) apo të mjedisit brenda vetë aktivitetit (p.sh. lulëzimet e algave të dëmshme, vendet e ndotura, shkarkimet e ujërave të përdorura). Gjithashtu, papajtueshmëria mes aktivitetëve të ndryshme detare dhe përdorimeve të tjera (p.sh. korridoret detare, zonat e mbrojtura detare [ZMD] dhe zonat ushtarake) nënkupton se këto zoon konsiderohen si zona të përjashtuara. Në këto raste janë aplikuar kriteret e përjashtimit.
- -1: Zonë e papërshtatshme për zhvillimin e duhur të akuakulturës. Sidoqoftë, këto zona përfshijnë karakteristika që lejojnë kushte të kufizuara për kultivim, por mbeten zona shumë të papërshtatshme për të aplikuar zhvillimin e akuakulturës si për peshqit, ashtu dhe për molusqet.
- 0: Zonë me përshtatshmëri të moderuar. Përdorimi i këtyre zonave rekomandohet nëse merren masa për të zvogëluar kufizimet dhe që mund të menaxhohen.
- 1: Zonë e përshtatshme. Në këtë diapazon shfaqen të gjitha karakteristikat optimale për një zhvillim të qëndrueshëm të akuakulturës.

2.6.4. Skenari dhe parametrat e marrë në konsideratë

Skenari për ZPA-të e identifikuar ka marrë në konsideratë një sërë kushtesh të vlerësuara si thelbësore për analizën hapësinore me shumë kriteret, si dhe duke marrë parasysh kriteret e mëposhtme:

- a) Batimetria
- b) Lloji i shtratit të detit
- c) Zonat e Mbrojtura Detare
- d) Zonat e peshkimit artizanal
- e) Zonat e zhytjes
- f) Shkarkimet e ujërave të përdorur
- g) Zonat turistike
- h) Largësia nga porti më i afërt
- i) Deltat e lumenjve
- j) Kanalet e lagunave
- k) Vija bregdetare
- l) Korridoret detare
- m) Tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit
- n) Dallgëzimi
- o) Shpejtësia e rrymave
- p) Temperatura e ujit në sipërfaqe
- q) Klorofili a

Batimetria

Thellësia e përshtatshme për të pozicionuar objektet e akuakulturës së peshkut varion nga 30 deri në 80 metra (Tabela 22). Këto thellësi mund të kontribuojnë në zbutjen e ndikimeve të mundshme që

lidhen me aktivitetin e akuakulturës, të tilla si grumbullimi i mbetjeve në shtratin e detit, dhe mund të parandalojnë humbjet financiare që shkaktohen nga dëmtimet e rrjetave.

Zonat me thellësi të barabartë ose më pak se 30 metra do të ishin të papërshtatshme nga pikëpamja teknike, ekonomike dhe mjedisore. Rekomandohet që të lihet një distancë të paktën 15 m nga baza e objektit deri në shtratin e detit (FAO, 2015).

Thellësitë 30 - 50 m konsiderohen si opsioni më i mirë për sa i përket efektshmërisë së kostos, megjithëse çdo thellësimi 30 m është e preferueshme duke marrë parasysh që në këto thellësi është më e lehtë shpërndarja e lëndëve ushqyese dhe jashtëqitjeve. Thellësitë 50 - 80 m nuk janë ekonomikisht të përshtatshme dhe përtej këtyre thellësive, ato fillojnë të jenë gjithnjë e më pak të pranueshme, me përjashtim kur ka një platformë (p.sh. objektet për shfrytëzimin e energjisë së erës në det të hapur).

Thellësia më e ulët për akuakulturën e Molusqeve konsiderohet 8 m, duke marrë parasysh edhe shërbimin ekologjik të ofruar nga kjo veprimtari në drejtim të sekuestrimit të karbonit dhe largimit të tepricave të lëndëve ushqyese (Tabela 22).

Tabela 22: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për batimetrinë (SI_{bathy}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{bathy})

Parametri		Vlera për peshqit	K_{bathy}
Batimetria	< 30 m	$SI_{bathy} = -100$	9
	30 - 50 m	$SI_{bathy} = 1$	
	50 - 80 m	$SI_{bathy} = 0$	
	80 - 125 m	$SI_{bathy} = -1$	
Parametër		Vlera për molusqet	K_{bathy}
Batimetria	<5; >100 m	$SI_{bathy} = -100$	9
	10 - 30 m	$SI_{bathy} = 1$	
	8 - <10; >30 - 40 m	$SI_{bathy} = 0$	
	5 - <8; >40 - 100 m	$SI_{bathy} = -1$	

Burimi i informacionit për batimetrinë

Harta batimetrike e bregdetit shqiptar u përgatit duke përdorur aplikacionin Map Source Garmin. Koordinatat e pikave të thellësisë për të gjithë zonën e studimit janë marrë/dixhitalizuar nga ky aplikacion në mënyrë që të krijohen shtresat batimetrike duke përdorur GIS. Batimetria për Gjirin e Vlorës u hartua duke përdorur të dhëna për thellësinë e ujit, të cilat janë dixhitalizuar nga një hartë detare në shkallën 1:35,000 të siguruar nga Instituti Gjeografik Ushtarak në Shqipëri (2002).

Lloji i shtratit të detit

Shtrati ranor dhe lymor është më i përshtatshmi për vendosjen e koshave në det, pasi sigurohet ankorim i mirë. Substratet e përziera konsiderohen më pak të përshtatshme (FAO, 2015).

Livadhet e *Posidonia oceanica* janë zona rreptësisht të paprekshme. Ky lloj shtrati, së bashku me livadhet e fanerogamëve të tjerë, klasifikohen si zona veçanërisht sensitive dhe mjaft të ndjeshme ndaj proceseve të degradimit (Tabela 23). Holmer et al. (2008) rekomandon një zonë buferike prej 400 m për mbrojtjen e *Posidonia oceanica*, si distancë për zhvillimin e aktiviteteve të akuakulturës së peshkut, me qëllim shmangien e efekteve të padëshirueshme që shkaktohen nga këto aktivitete.

Tabela 23: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për llojin e shtratit të detit (SI_{bt}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{bt})

Parametri		Vlera për peshqit	K_{bt}
Lloji i shtratit të detit	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> dhe zona të tjera të ndjeshme, psh. koraligjenët	$SI_{bt} = -100$	6
	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> (≤ 400 m)	$SI_{bt} = -100$	
	Shtrat ranor dhe lymor	$SI_{bt} = 1$	
	Substrat i përzier	$SI_{bt} = 0$	

Parametri		Vlera për molusqet	K_{bt}
Lloji i shtratit të detit	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> dhe zona të tjera të ndjeshme, psh. koraligjenët	$SI_{bt} = -100$	6
	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> (≤ 100 m)	$SI_{bt} = -100$	
	Ranor	$SI_{bt} = 1$	
	Substrat i përzier	$SI_{bt} = 0$	
	Shkëmbor, argjilor, lymor	$SI_{bt} = -1$	

Burimi i informacionit për llojin e shtratit të detit

Livadhet e Posidonias dhe shkëmbinjtë koralorë u përcaktuan bazuar në “Planin Strategjik për Zonat e Mbrojtura Detare dhe Bregdetare” të përgatitur nga Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA) dhe zhvilluar me mbështetjen e UNDP-së në kuadrin e Projektit “Përmirësimi i Mbulimit dhe Efikasitetit të Menaxhimit të Zonave të Mbrojtura Detare dhe Bregdetare”(INCA, 2013).

Shtretërit ranorë dhe lymorë si dhe substratet e përzier, nuk u klasifikuan për të gjithë zonën për shkak të mungesës së të dhënave. Disa informacione mbi komunitetet bentike u mblodhën në kontekstin e aktiviteteve kërkimore. Në këtë drejtim, zonat përtej livadheve të *Posidonias* u konsideruan si substrate të përzier.

Zonat e Mbrojtura Detare

Në lidhje me zonat e veçanta të mbrojtura siç janë ZMD-të, indeksi i përshtatshmërisë u caktua sipas kategorive të IUCN-së³ (Tabela 24) dhe duke marrë parasysh shembujt e ndërveprimeve mes aktiviteteve të akuakulturës dhe ZMD-ve, siç raportohet nga Le Gouvello et al. (2017) Sidoqoftë, në pak raste, aktivitetet e qëndrueshme të akuakulturës mund të kryhen në ZMD, për shembull kultivimi i Molusqeve që luan një rol në sekuestrimin e CO₂ dhe bio-rehabilitimin; ose akuakultura për ripopullim me qëllim ruajtjen e biodiversitetit - megjithatë, këto nuk janë marrë parasysh në këtë studim.

Tabela 24: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për Zonat e Mbrojtura Detare (SI_{MPA}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{MPA})

Parametri		Vlera	K_{MPA}
Zonat e Mbrojtura Detare	Shtrirja e ZMD-së (kategoria II)	$SI_{MPA} = -100$	7
	Zona e influencës (≤ 1 km)	$SI_{MPA} = 0$	
	Jashtë ZMD-së	$SI_{MPA} = 1$	

³<https://www.iucn.org/news/marine-and-polar/201703/aquaculture-and-marine-protected-areas-report>.

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për Zonat e Mbrojtura Detare

Janë marrë në konsideratë hapësirat brenda Zonës së Mbrojtur Detare dhe Parqeve Kombëtare sipas kategorive të IUCN-së dhe siç paraqiten në Tabelën 25.

Zonat administrohen nga Ministria e Mjedisit dhe Turizmit përmes Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura në Shqipëri (AKZM). Në veçanti, Parku Kombëtar Detar Karaburun-Sazan (Gjiri i Vlorës) dhe Parku Kombëtar i Butrintit (në zonën e Sarandës), u konsideruan si rreptësisht të paprekshëm dhe të papajtuësëm me aktivitetet e akuakulturës intensive të peshqve. Për më tepër, u morën në konsideratë edhe Zonat Detare dhe Bregdetare të propozuara për Zona të Mbrojtura, siç sugjerohet në dokumentet e UNEP/MAP-RAC/SPA⁴ dhe IUCN⁵.

Tabela 25: Zona e Mbrojtur Detare dhe Parqet Kombëtare në Shqipëri sipas kategorizimit të IUCN (Burimi: Kashta, 2010)

Kategoria e IUCN	Emri i zonës	Viti i shpalljes
II	Parku Kombëtar Llogara	VKM nr. 96, datë 21.11.1966
II	Parku Kombëtar Butrint	VKM nr. 693, datë 10.11.2005
II	Parku Kombëtar Divjakë-Karavasta	VKM nr. 687, datë 19.10.2007
II	Parku Kombëtar Detar Karaburun-Sazan	VKM nr. 289, datë 28.04.2010
IV	Rezervat natyror i menaxhuar Kune-Vain-Tale	VKM nr. 432, datë 28.04.2010
IV	Rezervat natyror i menaxhuar Karaburun	Rregullore e Ministrisë së Bujqësisë nr. 1, datë 27.7.1977
IV	Rezervat natyror i menaxhuar Patok-Fushë Kuqe-Ishëm	VKM nr. 995, datë 03.11.2010
IV	Rezervat natyror i menaxhuar Rrushkull	Rregullore e Ministrisë së Bujqësisë nr. 2, datë 26.12.1995
V	Peizazh i Mbrojtur Vjose-Nartë	VKM nr. 680, datë 22.10.2004
V	Peizazh i Mbrojtur Lumi i Bunës-Velipojë	VKM nr. 682, datë 02.11.2005

Zonat e peshkimit artizanal

Në Mesdhe janë regjistruar disa ndërveprime mes akuakulturës në kosha dhe burimeve të peshkimit, disa prej të cilave raportojnë një rritje të popullatave fundore (demersale). Peshkatarët artizanalë të zonës lejohen të peshkojnë përreth koshave, falë një marrëveshje joformale me akuakultoret në Gjirin e Vlorës dhe me disa në zonën e Sarandës. Në Gjirin e Vlorës është i ndaluar peshkimi (fundor dhe pelagjik) (kufizohet në veri nga linja prej nga Kepit të Gjuhëzës-Karaburun deri në Treport). Në përgjithësi, ndalohet përdorimi i mjeteve të peshkimit me tërheqje në largësi më pak se 3 milje detare nga bregu ose deri 50 metra thellësi. Përveç kësaj, aktivitetet e peshkimit janë të ndaluara në zonat e mëposhtme: në zonën me rreze 2 km nga grykëderdhja e Lumit të Bunës dhe 1 km nga grykëderdhjet e të gjithë lumenjve të tjerë të vendit, si dhe në zonën bregdetare të përfshirë brenda harkut me rreze prej 2 km me qendër në vendin e derdhjes së kanaleve të lagunave në det.

⁴ www.rac-spa.org IUCN-Med.

⁵ https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/2016/en_rac_spa_adriatic_albania1.pdf.

Sipas informacionit të grumbulluar dhe nivelit të të dhënave, në këtë studim janë marrë në konsideratë dy kategorizime për të përcaktuar indeksin e përshtatshmërisë së zonave të peshkimit artizanale (Tabela 26):

Tabela 26: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për zonat e peshkimit artizanale (SI_{fish}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{fish})

Parametri		Vlera	K_{fish}
Zonat e peshkimit artizanale	Zonat e peshkimit artizanale për aktivitetet e reja	$SI_{fish} = -1$	5
	Zonat e peshkimit artizanale për aktivitetet ekzistuese	$SI_{fish} = 1$	
	Jashtë zonave të peshkimit	$SI_{fish} = 1$	

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për zonat e peshkimit artizanale

Informacioni mbi aktivitetin dhe zonat e peshkimit artizanale u mor nga raporti i *censurit dhe analizës së aktivitetit të peshkimit në shkallë të vogël (artizanale) (2019)*. Raporti dhe aktivitetet përkatëse u paraqitën nga OJQ-ja shqiptare Hydra dhe u mundësuan me mbështetjen e projektit “Asistencë Institucionale për Zhvillimin e Ekonomisë Detare dhe Bregdetare në Shqipëri – MARE”, Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) dhe Qendra Ndërkombëtare e Studimeve të Avancuara Agronomike Mesdhetare në Bari, Itali (CIHEAM / IAMB) në bashkëpunim me Këshillin Kombëtar Italian të Kërkimit (CNR) dhe financuar nga Agjencia Italiane e Bashkëpunimit për Zhvillim (AICS).

Zonat e zhytjes

Objektet e akuakulturës mund të jenë një vend tërheqës për organizimin e aktiviteteve të zhytjes siç po ndodh tashmë në disa vende. Për më tepër, aktivitetet edukative për jetën detare dhe mjedisin përreth mund të kombinohen me aktivitete zhytjeje me maskë dhe me bombola përreth koshave dhe/ose impianteve të midhjeve (akuaturizmi) (Tabela 27).

Tabela 27: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për zonat e zhytjes (SI_{Dive}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Dive})

Parametri		Vlera	K_{Dive}
Zonat e zhytjes	Në zonat e zhytjes dhe rreth tyre (≤ 500 m)	$SI_{Dive} = 1$	6 (na)

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për zonat e zhytjes

Janë marrë në konsideratë zonat kryesore të zhytjes dhe që janë të disponueshme në internet.

Shkarkimet e ujërave të përdorur

Pikat e shkarkimit të pozicionuara përgjatë vijës bregdetare, të cilat shkarkojnë në një thellësi të caktuar mund të kenë një efekt negativ, si në zhvillimin e aktiviteteve prodhuese ashtu dhe në mjedis. Objektet e akuakulturës duhet të pozicionohen duke marrë parasysh këto shkarkime përgjatë bregdetit, në mënyrë që cilësia e ujit të shkarkuar të mos ndikojë në cilësinë e prodhimit. Ky parametër mund të shkaktojë ndikime ekonomike negative dhe afatgjata në aktivitetet e akuakulturës (Macias et al., 2019) (Tabela 28).

Tabela 28: Përcaktimi i indeksit të përshtashmërisë për shkarkimet e ujërave të përdorur (SI_{ww}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{ww})

Parametri		Vlera	K_{ww}
Shkarkimet e ujërave të përdorur	Shpërndarja e ndotësve ndikon tek aktiviteti (≤ 2 km)	$SI_{ww} = -100$	5
	Më shumë se 2 km larg pikës së shkarkimit	$SI_{ww} = 1$	

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për shkarkimet e ujërave të përdorur

Të dhënat më të fundit për pozicionet e stacioneve të kampionimit të zonave bregdetare për monitorimin e parametrave fiziko-kimik të ndikimit të shkarkimeve të ujërave urbane në këto zona paraqiten në Raportin e Gjendjes në Mjedis 2021⁶. Ky raport vjetor përgatitet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) nën mbikëqyrjen e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit. Pozicionet e stacioneve të kampionimit për të monitoruar parametrat fiziko-kimikë për zonën bregdetare u përcaktuan nga “Harta e Stacioneve të Monitorimit në Detet Adriatik dhe Jon, Viti 2018” të raportit të mjedisit.

Zonat turistike

Zonat me interes turistik janë pjesë e elementëve administrativë të analizuar në këtë studim. Akuakultura mund të ndikojë negativisht në sektorin e turizmit, për shkak të ndikimit të saj negativ vizual. Sidoqoftë, në disa zona, ekziston ndërveprimi pozitiv kur organizohen aktivitetet e turizmit të akuakulturës (p.sh. vizita në objektet e akuakulturës).

Në këtë studim, është krijuar një bazë e të dhënave gjeografike, në të cilën, plazhet turistike dhe zonat e hoteleve janë konsideruar si zona turistike përgjatë bregdetit. Për më tepër, në zonat ku turizmi ka një intensitet të lartë (si në Vlorë), një zonë buferike deri në 2 km larg bregdetit është përcaktuar si zonë e papërshtatshme për akuakulturë. Për më tepër, një zonë tjetër buferike 2 - 4 km është konsideruar si e përshtatshme në mënyrë të moderuar, aty ku turizmi është shumë i zhvilluar.

Ndërkohë, për zonat ku turizmi përgjatë bregdetit është më pak intensiv (siç është rasti i Sarandës), zhvillimi i akuakulturës në hapësirat brenda zonës buferike prej 2 km janë konsideruar si zona të pranueshme për shkak të: (i) klasifikimit si aktivitete të vogla që prodhojnë më pak se 250 ton në vit (Barazi-Yeroulanos, 2010), dhe (ii) janë aktivitete që kontribuojnë në ekonominë lokale, pasi furnizojnë restorantet në zonë dhe shitësit me pakicë (Tabela 29).

Tabela 29: Përcaktimi i indeksit të përshtashmërisë për zonat turistike (SI_{tour}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{tour})

Parametri		Vlera për peshqit	K_{tour}
Zonat turistike	< 2 km	$SI_{tour} = -1$	4
		$SI_{tour} = 0$ për aktivitete të vogla	
	2-4 Km	$SI_{tour} = 0$	
	> 4 km	$SI_{tour} = 1$	

Parametri		Vlera për molusqet	K_{tour}
Zonat turistike	< 2 km	$SI_{tour} = 0$	4
	> 2 km	$SI_{tour} = 1$	

⁶https://akm.gov.al/ova_doc/raporti-per-gjendjen-e-mjedisit-2021/

Burimi i informacionit për zonat turistike

Zonat kryesore të zhvillimit urban dhe turistik janë përcaktuar bazuar në “Planin Strategjik për Zonat e Mbrojtura Detare dhe Bregdetare” të përgatitur nga INCA (2013).

- Plani i Integruar Ndërsektorial për Bregdetin (PINS - Bregdeti);
- Vendimi i Këshillit Kombëtar të Territorit nr. 1, datë 26.07.2018 “Për shpalljen e Zonave me Përparësi Zhvillimin e Turizmit në territorin e Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, dhe në veçanti me:
- Vendimin e Këshillit Kombëtar të Territorit nr. 2, datë 28.07.2020 “Për përcaktimin e Zonës me Përparësi Zhvillimin e Turizmit Detar dhe miratimin e Hartës së Aktiviteteve”, si dokument i hartuar në përputhje me Ligjin nr. 43/2020, datë 23.04.2020 “Për aktivitetet e turizmit detar”.

Largësia nga porti më i afërt

Largësia mes koshave të akuakulturës dhe portit më të afërt është një element thelbësor që duhet marrë parasysh. Ky element duhet vlerësuar për shkak të ndikimit të tij ekonomik dhe financiar në aktivitetet e akuakulturës. Në këtë studim, largësia maksimale e përshtatshme për të ngritur një objekt akuakulture është vlerësuar 10 milje detare. Më shumë se 10 milje detare mund të sjellë humbje financiare që lidhen me kostot e karburantit (Tabela 30).

Tabela9: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për largësinë nga porti më i afërt (SI_{port}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{port})

Parametri	Vlera	K_{port}
Largësia nga porti më i afërt	≤ 0.54 milje detare	$SI_{port} = -100$
	≥ 10 milje detare	$SI_{port} = 0$
	$0.54 - 10$ milje detare	$SI_{port} = 1$
		5

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për largësinë nga porti më i afërt

Vendndodhjet e porteve në Shqipëri janë nxjerrë nga baza e të dhënave e Komitetit Drejtues Ndërkombëtar për Hartëzimin Global. Më pas, u vlerësua largësia nga porti më i afërt dhe pastaj, me anë të softuerit QGIS u krijuan tre zona buferike përmes programit “Fixed distance buffer”.

Grykëderdhjet e lumenjve

Grykëderdhja e një lumi është shpesh e rëndësishme në aspektin mjedisor të faunës së saj dhe për karakteristikat hidrologjike dhe ekologjike. Ajo është një habitat i rëndësishëm ku, ndër të tjera, edhe falë rrymave dhe reotropizmit dhe në veçanti pranisë së llojeve eurihaline, peshqit tërhiqen në këtë zonë ose për riprodhim, ose për t’u ushqyer dhe, si në rastin e lagunave bregdetare, është një korridor i rëndësishëm i migrimit dhe i biodiversitetit (Tabela 31).

Tabela31: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për grykëderdhjet e lumenjve (SI_{Rimo}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Rimo})

Parametri	Vlera	K_{Rimo}
Grykëderdhjet e lumenjve	≤ 2 km nga Lumi i Bunës	$SI_{Rimo} = -100$
	≤ 1 km nga lumenjtë e tjerë të Shqipërisë	$SI_{Rimo} = -100$
	> 2 km nga Lumi i Bunës	$SI_{Rimo} = 1$
	> 1 km nga lumenjtë e tjerë të Shqipërisë	$SI_{Rimo} = 1$
		5

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për grykëderdhjet e lumenjve

Kufizimi i aplikuar për peshkimin në grykëderdhjet e lumenjve, aplikohet edhe për akuakulturën. Në mënyrë specifike, vlerat janë përcaktuar sipas Nenit 43/2 të Rregullores nr. 1 (Republika e Shqipërisë, 2005) “Për zbatimin e legjislacionit për peshkimin dhe akuakulturën” dhe i referohen zonave buferike me rreze 2 km nga grykëderdhja e Lumit të Bunës dhe rreze 1 km nga grykëderdhjet e lumenjve të tjerë të Shqipërisë, ku peshkimi është i ndaluar. Ky ndalim aplikohet edhe në pjesën e jashtme të Karaburunit (deri në 1 nm ose deri në 50 m thellësi).

Kanalet e lagunave

Peshkimi dhe forma të ndryshme të akuakulturës janë kryer në lagunat mesdhetare që nga kohërat antike. Duke marrë parasysh tiparet ekologjike dhe brishtësinë e ekosistemeve lagunore, është i nevojshëm hartimi i planeve të duhura të menaxhimit, për të siguruar ruajtjen e biodiversitetit dhe mjedisve përkatëse (Cataudella et al., 2015). Mbrojtja e kanaleve të lagunave është thelbësore veçanërisht për sa i përket ruajtjes së biodiversitetit, lejimit të migrimit të llojeve të ndryshme në laguna dhe garantimin e shkëmbimeve. Duhet të garantohet edhe shkëmbimi i ujit mes detit dhe lagunave. Duhet të ndalohet zbatimi i aktiviteteve të akuakulturës intensive të peshqve në kanalet e laguna, ndërkohë që ndalim nuk duhet të merret parasysh për akuakulturën e Molusqeve duke pasur parasysh aftësinë e tyre për të larguar tepicën e lëndëve ushqyese nga mjedisi (Tabela 32).

Tabela32: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për kanalet e lagunave (SI_{Lag}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Lag})

Parametri	Vlera për peshqit	K_{Lag}
Kanalet e lagunave	≤ 2 km	$SI_{Lag} = -100$
	> 2 km	$SI_{Lag} = 1$
		5

Burimi i informacionit për kanalet e lagunave

Kufizimi i aplikuar për peshkimin në një zonë buferike me rreze 2 km nga gryka e kanaleve të komunikimit të lagunave me detin, bazohet në Rregulloren nr. 1 (Republika e Shqipërisë, 2005) për zbatimin e legjislacionit për peshkimin dhe akuakulturën.

Vija bregdetare

Vija bregdetare është një nga zonat më produktive nga këndvështrimi ekologjik, në Tokë. Ajo përbën një pjesë të zonës bregdetare ku ka një përqendrim të lartë të aktiviteteve njerëzore dhe siguron habitatin për shumë lloje. Çdo aktivitet i akuakulturës për peshqit duhet të pozicionohet në një largësi të përshtatshme nga vija bregdetare, në përputhje me ligjin dhe rregulloret (Tabela 33).

Tabela33: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë për vijën bregdetare (SI_{Sho}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Sho})

Parametri	Vlera për peshqit	K_{Sho}
Vija bregdetare	≤ 300 m	$SI_{Sho} = -100$
	> 300 m	$SI_{Sho} = 1$
		5

Burimi i informacionit për vijën bregdetare

Kufizimi i aplikuar për peshkimin në një zonë buferike prej 300 m nga kufiri i vijës bregdetare është ai që përcakton Rregullorja nr. 8 (Republika e Shqipërisë, 2009c), Neni 12/3 “Është i ndaluar përdorimi i koshilokëve në largësi më të vogël se 300 metra nga vija bregdetare...”. Disa distanca kërkohen nga Ministria dhe zbatohen kur jepet një leje zhvillimi për aktivitetin e akuakulturës së peshqve.

Korridoret detare

Aktivitetet e akuakulturës, si për peshqit dhe për molusqet, duhet të pozicionohen në zona që nuk ndërhyjnë në korridoret detare. Përderisa këto korridore, në mënyrë strikte, janë pranë ose brenda

porteve, ka një shkallë më të lartë tolerance në det të hapur ku mjetet lundruese mund të ndjekin një korridor më të gjerë sipas vendimit të Kapitenit (Tabela 34).

Tabela34: Përcaktimi i indeksit të përshtatshëm për korridoret detare (SI_{Maro}) faktori i tij i peshimit (K_{Maro})

Parametri	Vlera	K_{Maro}
Korridoret detare	≤ 200 m	$SI_{Maro} = -100$
	> 200 m	$SI_{Maro} = 1$
		5

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për korridoret detare

Të dhënat dhe informacioni lidhur me korridoret detare janë marrë nga Rrjeti Evropian i Vëzhgimit dhe Të Dhënave Detare (EMODnet)⁷ - Portalet e Të Dhënave – Aktiviteti i Njeriut.

Tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit

Aktivitetet e akuakulturës, si të peshqve ashtu dhe të Molusqeve, ndërveprojnë me kolonën e ujit, si dhe me shtratin e detit, ku shtrihen tubacionet dhe kabllot e telekomunikimit. Gjithashtu, mirëmbajtja periodike e objekteve të akuakulturës kërkon mbajtjen e një distance të përshtatshme nga struktura të tilla (d.m.th. > 500 m) për të shmangur ndonjë dëmtim eventual (Tabela 35).

Tabela35: Përcaktimi i indeksit të përshtatshëm për tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit (SI_{Pipe}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Pipe})

Parametri	Vlera	K_{Pipe}
Tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit	≤ 500 m	$SI_{Pipe} = -100$
	> 500 m	$SI_{Pipe} = 1$
		5

Të njëjtat vlera aplikohen për peshqit dhe molusqet.

Burimi i informacionit për tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit

Të dhënat dhe informacioni lidhur me tubacionet në det dhe kabllot telekomunikimit janë marrë nga Rrjeti Evropian i Vëzhgimit dhe Të Dhënave Detare (EMODnet) –Portalet e Të Dhënave–Aktiviteti i Njeriut.

Dallgëzimi

Dallgët janë valë mekanike të gjeneruara nga ndryshimet e motit dhe që shpesh kanë një gjatësi vale të gjatë. Dallgëzimi luan një rol të rëndësishëm në aspektet hidrodinamike dhe strukturore të akuakulturës së peshqve në kosha lundrues. Dallgëzimi ekstrem i shkaktuar nga stuhitë mund të shkaktojë dëme në unazën lundruese, rrjetën, sistemin e ankorimit dhe pjesët e tjera mekanike të objekteve të akuakulturës (Tabela 36).

Tabela36: Përcaktimi i indeksit të përshtatshëm së dallgëzimit (SI_{Swe}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Swe})

Parametri	Vlera për peshqit	K_{Swe}
Dallgëzim mesatar ⁱ	> 3 m	$SI_{Swe} = -1$
	< 1 m	$SI_{Swe} = 0$
	1 - 3 m	$SI_{Swe} = 1$
	> 6 m	$SI_{Swe} = -1$
		4

⁷ <https://emodnet.eu/en>.

Dallgëzim ekstrem (stuh)	3-6 m	$SI_{Swe} = 0$	
	< 3 m	$SI_{Swe} = 1$	

Parametri	Vlera për molusqet		K_{Swe}
Dallgëzim mesatar ⁱⁱ	> 3 m	$SI_{Swe} = -1$	4
	< 1 m	$SI_{Swe} = 0$	
	1 - 3 m	$SI_{Swe} = 1$	
Dallgëzim ekstrem (stuh)	> 6.4 m	$SI_{Swe} = -1$	4
	3-6.4 m	$SI_{Swe} = 0$	
	< 3 m	$SI_{Swe} = 1$	

Burimi i informacionit për dallgëzimin

Të dhënat dhe informacioni mbi dallgëzimin u morën nga komponenti hapësinor "Sentinel" i Shërbimit të Monitorimit të Mjedisit Detar Copernicus, në formatin NetCDF. U përdor baza e të dhënave orare për Detin Mesdhe, në një rezolucion hapësinor prej rreth 4 km² për periudhën nga viti 2010 deri në 2020, prodhuar në kuadër të projektit CMEMS duke zbatuar një model të bashkuar të valës hidrodinamike, të zbatuar në Detin Mesdhe dhe bazuar në modelin e valës WAM Cycle 4.5.4.

Shpejtësia e rrymave

Shpejtësia aktuale është një parametër me rëndësi të madhe në planifikimin hapësinor detar për akuakulturën me kosha në det. Kjo ndikon në kapacitetin e shpërndarjes së mbetjeve ushqimore dhe jashtëqitjeve të peshkut të kultivuar dhe kështu ka ndikim potencial në komunitetin bentik dhe mjedisin rrethues. Diapazoni më i përshtatshëm i shpejtësisë aktuale është midis 15 dhe 60 cm/s. Nga ana tjetër, sa i takon kultivimit të Molusqeve, shpejtësia e rrymave lidhet drejtpërdrejt me aftësinë për të mbajtur një furnizim të mjaftueshëm me grimca ushqimore në pezulli dhe me oksigjen. Kështu, diapazoni optimal për molusqet do të ishte midis 3 dhe 10 cm/s. Detajet janë dhënë në Tabelën 37.

Tabela37: Përcaktimi i indeksit të përshtatshmërisë së shpejtësisë së rrymave (SI_{speu}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{speu})

	Parametri	Vlera për peshqit	K_{speu}
Shpejtësia e rrymave	≤ 5 cm/s; ≥ 60 cm/s	$SI_{speu} = -1$	8
	5 - 15 cm/s	$SI_{speu} = 0$	
	15 - 60 cm/s	$SI_{speu} = 1$	

	Parametri	Vlera për molusqet	K_{speu}
Shpejtësia e rrymave	> 50 cm/s	$SI_{speu} = -1$	6
	2 - <3; >10 - 5 cm/s	$SI_{speu} = 0$	
	3-10 cm/s	$SI_{speu} = 1$	

Burimi i informacionit për shpejtësinë e rrymave

Të dhënat e shpejtësisë mesatare ditore në formatin NetCDF u siguruan nga projekti Evropian CMEMS EU, prodhuar me anë të modelit NEMO ocean versioni 3.1 në një rrjet të rregullt me rezolucion hapësinor prej 6 km. Të dhënat e shpejtësisë aktuale drejt lindjes (u) dhe veriut (v) (m s⁻¹) u shkarkuan për periudhën nga viti 2010 deri në 2020.

Temperatura e ujit në sipërfaqe

Temperatura e Ujit në Sipërfaqe (TUS) mund të përdoret si një tregues i temperaturës së detit, e cila është një variabël kyç që ndikon, ndër të tjera: (i) aktivitetin metabolik të peshqve dhe

Molusqeve(raste ekstreme); (ii) praninë dhe cikline jetës së parazitëve dhe patogjenëve; (iii) vulnerabilitetin e peshqve dhe Molusqeve ndaj patogjenëve; dhe (iv) prodhimtarinë primare dhe lulëzimet e algave, duke përfshirë edhe lulëzimet e algave të dëmshme (LAD). Tabela 38 paraqet detajet për peshqit dhe molusqet.

Tabela38: Përcaktimi i indeksit të temperaturës së ujit në sipërfaqe (SI_{Sst}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Sst})

Parametri	Vlera për peshqit	K_{Sst}
Temperatura e Ujit në Sipërfaqe (°C)	$\leq 11; \geq 30$	$SI_{Sst} = -1$
	$11 < 18; 26 \leq 30$	$SI_{Sst} = 0$
	18-26	$SI_{Sst} = 1$
Parametri	Vlera për molusqet	K_{Sst}
Temperatura e Ujit në Sipërfaqe (°C)	$< 5; > 29$	$SI_{Sst} = -1$
	$5 - < 10; 20 - 29$	$SI_{Sst} = 0$
	10 - 20	$SI_{Sst} = 1$

Burimi i informacionit për Temperaturën e Ujit në Sipërfaqe

Të dhënat dhe informacioni mbi TUS a janë marrë nga Programi Copernicus⁸, i cili mbështetet nga Bashkimi Evropian dhe synon zhvillimin e shërbimeve evropiane të informacionit bazuar në Satelitin e Vëzhgimit të Tokës dhe të dhëna në vend (jo-hapësinore). Konkretisht, u konsultua Shërbimi i Monitorimit të Mjedisit Detar Copernicus (CMEMS) i cili përdor satelitë "Sentinel" për pjesën hapësinore dhe të dhënat u siguruan në formatin NetCDF. U përzgjedh një bazë e të dhënave për TUS me rezolucion hapësinor 1 km², nga viti 2010 deri në 2020.

Klorofili a

Klorofili a është një tregues i densitetit të fitoplanktonit, i cili është një variabël kyç që ndikon: (i) të gjithë rrjetën ushqimore pelagjike, e cila bazohet në produktivitetin e fitoplanktonit; (ii) rritjen e Molusqeve, pasi fitoplanktoni është burimi kryesor i energjisë; (iii) statusin trofik dhe dinamikën e oksigjenit të tretur, veçanërisht në zonat e pasuruara me azot (N) dhe fosfor (P). Disponueshmëria e ushqimit shpesh lidhet me dinamikën e fitoplanktonit, ndaj aktiviteti i akuakulturës së Molusqeve duhet të zhvillohet në zona me përqendrim të lartë të fitoplanktonit (Tabela 39).

Tabela39: Përcaktimi i indeksit të klorofilit a (SI_{Chlo}) dhe faktori i tij i peshimit (K_{Chlo})

Parametri	Vlera për molusqet	K_{Chlo}
Klorofili a (µg/l)	< 0.5	$SI_{Chlo} = -1$
	> 0.5	$SI_{Chlo} = 1$

Burimi i informacionit për klorofilin a

Të dhënat dhe informacioni mbi klorofilin a janë marrë nga Programi Copernicus, i cili mbështetet nga Bashkimi Evropian dhe synon zhvillimin e shërbimeve evropiane të informacionit bazuar në Satelitin e Vëzhgimit të Tokës dhe të dhëna në vend (jo-hapësinore). Konkretisht, u konsultua Shërbimi i Monitorimit të Mjedisit Detar Copernicus (CMEMS) i cili përdor satelitë "Sentinel" për pjesën hapësinore dhe të dhënat u siguruan në formatin shapefile. U përzgjedh një bazë e të dhënave ditore për klorofilin a e interpoluar me rezolucion hapësinor 1 km², nga viti 2010 në 2020, e nxjerrë nga sensorë të shumëllojshëm (MODIS-Aqua, NPP-VIIRS, Sentinel3-OLCI) dhe sensori i vetëm Sentinel3-OLCI Niveli-3 Përqendrimi i Klorofilit.

⁸<https://marine.copernicus.eu/>.

2.6.5. Përmbledhje e parametrave të marrë në konsideratë për akuakulturën e peshqve dhe Molusqeve

Më poshtë janë përmbledhur parametrat e marrë në konsideratë për vlerësimin e SHP dhe diapazonet e kushtet e përshtatura për zonat bregdetare të Shqipërisë, duke u paraqitur veçmas për peshqit dhe molusqet (Tabelat 40 dhe 41).

Tabela 40: Pasqyrë e të gjithë parametrave dhe përdorimeve të zonës, të marrë në konsideratë për të llogaritur shkallën e pajtueshmërisë në ZPA-të për peshqit.

Çdo parametër renditet sipas diapazonit ose kushteve dhe indeksit të tij të përshtatshmërisë (SI) dhe faktorit të peshimit (K).

Parametrat dhe përdorimet	Niveli i interesit		Faktori i peshimit K
	Diapazoni dhe kushtet	SI	
Batimetria	≤ 30 m	-100	9
	30 - 50 m	1	
	50 – 80 m	0	
	80 – 125 m	-1	
Lloji i shtratit të detit	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> dhe zona të tjera të ndjeshme	-100	6
	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> (≤ 400 m)	-100	
	Shtrat ranor dhe lymor	1	
	Substrat i përzier	0	
Zonat e Mbrojtura Detare	Shtrirja e ZMD-së (kategoria II)	-100	7
	Zona e influencës (≤ 1 km)	0	
	Jashtë ZMD-së	1	
Zonat e peshkimit artizanal	Zonat e peshkimit artizanal për aktivitetet e reja	-1	5
	Zonat e peshkimit artizanal për aktivitetet ekzistuese	1	
	Jashtë zonave të peshkimit	1	
Zonat e zhytjes	Në zonat e zhytjes dhe rreth tyre (≤ 500 m)	1	6 (na)
Shkarkimet e ujërave të përdorur	Shpërndarja e ndotësve ndikon tek aktiviteti (≤ 2 km)	-100	5
	Më shumë se 2 km larg pikës së shkarkimit	1	
Zonat turistike	< 2 km	-1	4
	< 2 km (për aktivitete të vogla/familjare me më pak se 250 t)	0	
	2-4 km	0	
	> 4 km	1	
Largësia nga porti më i afërt	≤ 0.54 nm	-100	5
	≥ 10 milje detare	0	
	0.54nm - 10 milje detare	1	
Grykëderdhjet e lumenjve ⁱⁱⁱ	≤ 2km nga Lumi i Bunës	-100	5
	≤ 1 km nga lumenjtë e tjerë të Shqipërisë	-100	
	> 2 km nga Lumi i Bunës	1	
	> 1 km nga lumenjtë e tjerë të Shqipërisë	1	
Kanalet e lagunave ⁱ	≤ 2 km	-100	5
	> 2 km	1	
Vija bregdetare ⁱ	≤ 300 m	-100	5
	> 300 m	1	
Korridoret detare	≤ 200 m	- 100	5
	> 200 m	1	

Tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit	≤ 500 m	- 100	5
	> 500 m	1	
Dallgëzimi mesatar ^{iv}	> 3 m	-1	4
	< 1 m	0	
	1 - 3 m	1	
	> 6 m	-1	
Dallgëzimi ekstrem (stuhi) ⁱⁱ	3-6 m	0	4
	< 3 m	1	
	> 6 m	-1	
Shpejtësia mesatare e rrymave ⁱⁱ	≤ 5 cm/s; ≥ 60 cm/s	-1	8
	5 - 15 cm/s	0	
	15 - 60 cm/s	1	
Temperatura e ujit në sipërfaqe (°C) ^v	≤11; ≥ 30	-1	5
	11-<18; >26-≤30	0	
	18-26	1	

Tabela41: Pasqyrë e të gjithë parametrave dhe përdorimeve të zonës, të marrë në konsideratë për të llogaritur shkallën e pajtueshmërisë në ZPA-të për molusqet.

Çdo parametër renditet sipas diapazonit ose kushteve dhe indeksit të tij të përshtatshmërisë (SI) dhe faktorit të peshimit (K).

Parametrat dhe përdorimet	Niveli i interesit		Faktori i peshimit K
	Diapazoni dhe kushtet	SI	
Batimetria	<5; >100 m	-100	9
	10 - 30 m	1	
	8 - <10; >30 - 40 m	0	
	5 - <8; >40 - 100 m	-1	
Lloji i shtratit të detit	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> dhe zona të tjera të ndjeshme	-100	6
	Livadhet e <i>Posidonia oceanica</i> (≤ 100 m)	-100	
	Ranor	1	
	Substrat i përzier	0	
	Shkëmbor, argjilor, lymor	-1	
Zonat e Mbrojtura Detare ^{vi}	Shtrirja e ZMD-së (kategoria II)	-100	7
	Zona e influencës (≤ 1 km)	0	
	Jashtë ZMD-së	1	
Zonat e peshkimit artizanal	Zonat e peshkimit artizanal për aktivitetet e reja	-1	5
	Zonat e peshkimit artizanal për aktivitetet ekzistuese	1	
	Jashtë zonave të peshkimit	1	
Zonat e zhytjes	Në zonat e zhytjes dhe rreth tyre (≤500 m)	1	6 (na)
Shkarkimet e ujërave të përdorur	Shpërndarja e ndotësve ndikon tek aktiviteti (≤ 2 km)	-100	5
	Më shumë se 2 km larg pikës së shkarkimit	1	
Zonat turistike	< 2 km	0	4
	> 2 km	1	
Largësia nga porti më i afërt	≤ 0.54 nm	-100	5
	≥ 10 milje detare	0	
	0.54 nm - 10 milje detare	1	
Grykëderdhjet e lumenjve ^{vii}	≤ 2km nga Lumi i Bunës	-100	5
	≤ 1 km nga lumenjtë e tjerë të Shqipërisë	-100	
	> 2 km nga Lumi i Bunës	1	

	> 1 km nga lumenjtë e tjerë të Shqipërisë	1	
Korridoret e transportit detar	≤ 200 m	- 100	5
	> 200 m	1	
Tubacionet në det dhe kabllot e telekomunikimit	≤ 500 m	- 100	5
	> 500 m	1	
Dallgëzimi mesatar ^{viii}	> 3 m	-1	4
	< 1 m	0	
	1 – 3 m	1	
Dallgëzimi ekstrem (stuhi) ⁱⁱⁱ	> 6.4 m	-1	4
	3-6.4 m	0	
	< 3 m	1	
Shpejtësia mesatare e rrymave ^{iv}	> 50 cm/s	-1	6
	2 - <3; >10 - 5 cm/s	0	
	3-10 cm/s	1	
Temperatura e ujit në sipërfaqe (°C) ^{ix}	<5; >29	-1	8
	5 - <10; >20 - 29	0	
	10-20	1	
Klorofili a (µg/l)	<0.5	-1	9
	>0.5	1	

2.6.6. Kapaciteti mbajtës i prodhimit

Kapaciteti mbajtës i prodhimit është llogaritur në përputhje me konceptet dhe formulën e mëposhtme (përshtatur nga Karakassis, 2013):

$$PCC = [150 + 8(E - 10)] \times f_a \times f_b \times f_k$$

Ku: $E = 15\%$ e hapësirës së ZPA-së⁹

f_a = Koeficienti i largësisë

f_b = Koeficienti i thellësisë

f_k = Hapja/ekspozimi i zonës apo rrymave

Vlerat e faktorëve janë përmbledhur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 42: Largësia e objektit të akuakulturës nga bregu dhe koeficientët korrespondues të saj. f_a : koeficienti i largësisë, nga 1 në 2

Largësia e objektit nga bregu	< 100 m	101–400 m	401–1000 m	> 1001 m
f_a	1	1.25	1.5	2

Tabela 43: Thellësia nën objektin e akuakulturës dhe koeficientët korrespondues të saj. f_b : koeficienti i thellësisë, nga 0.9 në 2

Thellësia nën objekt	< 20m	21–35 m	36–50m	> 51 m
f_b	0.9	1	1.5	2

⁹Bazuar në një përafrim konservator dhe paraprak, mesatarja e vlerësuar për zonën e okupuar nuk ishte më shumë se 15 %.

Tabela 44: Ekspozimi i zonës dhe koeficientët korrespondues të saj. f_k : koeficienti i hapjes, nga 1 në 2.5

Hapja/ekspozimi i vendndodhjes së aktivitetit	I mbyllur	I hapur	Shumë i ekspozuar	Shpejtësia e rrjedhës
f_k	1	1.5	2	2.5

2.6.7. Plani i monitorimit të mjedisit (PMM)

Për ZPA-të e peshkut sugjerohet hartimi i një plani specifik për monitorimin e mjedisit (PMM).

Duhet të zbatohet një sistem PMM i dedikuar për akuakulturën detare.

PMM duhet të shoqërohet nga një sistem i regjistrimit të të dhënave. Qëllimet e PMM-së janë të mundshme palët e ndryshme që të përmbushin objektivat e sigurta mjedisore, për të siguruar qëndrueshmëri afatgjatë të rezervave të gjalla detare, zhvillim të qëndrueshëm të akuakulturës dhe mbrojtje të habitateve të ndjeshme. PMM do të zbatohet në mënyrë sistematike dhe të përhershme për të shmangur çdo efekt të mundshëm të dëmshëm në mjedisin detar në nivel lokal dhe rajonal.

Më konkretisht, informacioni i siguruar nga PMM do të jetë i dobishëm për:

- minimizimin e ndikimit global të akuakulturës;
- respektimin e shërbimeve ekologjike të siguruar nga ekosistemet;
- minimizimin e ndikimeve në mjedis dhe biodiversitetin në nivel lokal;
- sigurimin e pajtueshmërisë me rregulloret dhe arritjen e objektive mjedisore dhe kontributin në mbrojtjen e biodiversitetit;
- sigurimin e qëndrueshmërisë afatgjatë në kultivimin e peshkut;
- ndihmën në identifikimin e veprimeve që duhen ndërmarrë për të përmirësuar praktikën e menaxhimit të aktivitetit të akuakulturës;
- vlerësimin për arritjen e objektive cilësore të masave të marra për të mbrojtur mjedisin dhe sjelljen e rezultateve në vëmendjen e shoqërisë civile dhe publikut;
- garantimin e produktit të shëndetshëm dhe cilësor, dhe
- respektimin e shërbimeve të përbashkëta ekologjike të ofruara nga ekosistemet.

Bibliografia

Barazi-Yeroulanos, L. 2010. Sintezë e akuakulturës së peshqve detarë në Mesdhe: një strategji marketingu dhe promovimi. Studime dhe Vlerësime. Komisioni i Përgjithshëm i Peshkimit për Mesdheun. Nr. 88 Romë, FAO. 2010: 198 f.

Brigolin, D., Dal Maschio, G., Rampazzo, F., Giani, M., & Pastres, R. 2009. Një model dinamik i popullatës bazuar tek individët për vlerësimin e rendimentit të biomasës dhe flukseve të lëndëve ushqyese përmes një ferme detare të midhjes (*Mytilus galloprovincialis*). Estuarine, Coastal and Shelf Science, 82(3), 365-376.

Buck, B.H. 2007. Provat eksperimentale mbi realizueshmërinë e prodhimit në det të hapur të farës të midhjes *Mytilus edulis* në Gjirin e Gjermanisë: instalimi, kërkesat teknike dhe kushtet mjedisore. Helgoland Marine Research, 61(2), 87.

Cataudella S., Crosetti D., Massa F. (eds). 2015. Lagunat bregdetare në Mesdhe: menaxhimi i qëndrueshëm dhe ndërveprimet mes akuakulturës, peshkimit dhe mjedisit. Studime dhe Vlerësime. Komisioni i Përgjithshëm i Peshkimit për Mesdheun. Nr. 95. Romë, FAO. 2015. 278 f.

Corner, R.A., Aguilar-Manjarrez, J., Massa, F. dhe Fezzardi, D. 2018. Perspektivat e shumë palëve të interesuara mbi proceset e planifikimit hapësinor për marikulturën në Mesdhe dhe Detin e Zi. Vlerësime në Akuakulturë, 1–18.

Del Castillo y Rey, F. dhe Macías, J. C. 2006. Zonat me interes për zhvillimin e akuakulturës në bregdetin Andaluzian. Rajoni i Andaluzisë. Ministria e Bujqësisë dhe Peshkimit.

Komisioni Evropian (KE). 2016. SWD (2016) 364 final. Dokumenti Pune i Personelit të Komisionit. Raporti për Shqipërinë 2016. Shoqërues i dokumentit: Komunikim nga Komisioni për Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Evropian për Ekonominë dhe Çështjet Sociale dhe Komitetin e Rajoneve. Komunikimi i vitit 2016 mbi Politikën e Zgjerimit të BE-së. I disponueshëm në: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2016/20161109_report_albania.pdf.

Komisioni Evropian (KE). 2018. SWD (2018) 151 final. Dokumenti Pune i Personelit të Komisionit. Raporti për Shqipërinë 2018. Shoqërues i dokumentit: Komunikim nga Komisioni për Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Evropian për Ekonominë dhe Çështjet Sociale dhe Komitetin e Rajoneve. Komunikimi i vitit 2018 mbi Politikën e Zgjerimit të BE-së. I disponueshëm në: <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-albania-report.pdf>.

Komisioni Evropian (KE). 2019. SWD (2019) 215 final. Dokumenti Pune i Personelit të Komisionit. Raporti për Shqipërinë 2019. Shoqërues i dokumentit: Komunikim nga Komisioni për Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Evropian për Ekonominë dhe Çështjet Sociale dhe Komitetin e Rajoneve. Komunikimi i vitit 2019 mbi Politikën e Zgjerimit të BE-së. I disponueshëm në: <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-albania-report.pdf>.

Komisioni Evropian (KE). 2020. Politikat Evropiane të Fqinjësisë dhe Negociatat për Zgjerimin. Shqipëria. (https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/albania_en. Aksuar në 6 tetor 2020).

FAO. 2012. Rezoluta GFCM/36/2012/1 mbi udhëzimet për Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA). Në: FAO Komisioni i Përgjithshëm i Peshkimit për Mesdheun. Raporti i sesionit të 36-të. Marrakesh, Marok, 14–19 maj 2012. Raporti i GFCM. Nr. 36. Romë, FAO. 2012. 71 f.

FAO. 2015. Aktiviteti i akuakulturës në kosha HDPE lundruar. FAO, Dokument Teknik për Peshkimin dhe Akuakulturën. Nr. 593. Romë. 145 f.

FAO. 2018a. Raport i sesionit të 41 të Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM), Budva, Mali i Zi, 16–20 tetor 2017. Raporti i GFCM Nr. 41. Romë, Itali.

FAO. 2018b. Gjendja e Peshkimit në Mesdhe dhe Detin e Zi. Komisioni i Përgjithshëm i Peshkimit për Mesdheun. Romë. 172 f. Licenca: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

© FAO. Baza e të dhënave FAOLEX. Koleksioni i plotë. Licenca: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Marrë nga: www.fao.org/faolex/opendata. Data e aksesimit: 18/10/2020.

© FAO 2011–2020. Softueri i peshkimit dhe akuakulturës. FishStatJ - Softueri për Seritë e Statistikave të Peshkimit dhe Akuakulturës. Në: Divizioni i Peshkimit i FAO [online]. Romë. Përditësuar në 22 korrik 2020. [Cituar në 14 tetor 2020].

© FAO 2006–2020. Paraqitje e Sektorit të Akuakulturës në nivel kombëtar. Të dhëna. Tekst nga Cobani, M. Në: Divizioni i Peshkimit i FAO [online]. Romë. Përditësuar në 6 mars 2015. [Cituar në 21 tetor 2020].

FAO. 2020. FAO Ditari vjetor. Statistikat e Peshkimit dhe Akuakulturës 2018/FAO annuaire. Statistiques des pêches et de l'aquaculture 2018/FAO anuario. Estadísticas de pesca y acuicultura 2018. Romë. <https://doi.org/10.4060/cb1213t>.

Fourdain, L. 2017. Miratimi i një Zone të Përcaktuar për Akuakulturën (ZPA) brenda planifikimit hapësinor detar në Monastir, Tunizi. Alikante, Spanjë, Universiteti i Alikantes (Studim për MA). I disponueshëm në: <https://rua.ua.es/dspace/handle/10045/78072>

GFCM. 2017. Udhëzime për një Program të harmonizuar të Monitorimit Mjedisor (PMM) për akuakulturën detare në kosha në Mesdhe dhe Detin e Zi. I disponueshëm në: https://gfcmlib.org/SHoCMed%204/3.2%20Survey%20EMP/EMP_updated%20version%20May%202017.pdf?originalPath=aHR0cHM6Ly9nZmNlLnNoYXJlcG9pbmQuY29tLzpiOi9nL0FRL0VjOEE4cXpmeW9OS3JBM3QyWEEdiMkljQnpVR0J4TkVrekFuVFVuenpqUW5Canc_cnRpbWU9N0dKUKZYUm4yRWc.

Hishamunda, N., Ridler, N. & Martone, E. 2014. Politika dhe qeverisja në akuakulturë: mësimet e nxjerra dhe progresi. FAO, Dokument Teknik për Peshkimin dhe Akuakulturën, Nr. 577. Romë, FAO. 59 f.

Holmer, M., Argyrou, M., Dalsgaard, T., Danovaro, R., Diaz-Almela, E., Duarte, C. M., Frederiksen, M., Grau, A., Karakassis, I., Marbà, N., Mirto, S., Pérez, M., Pusceddu, A., Tsapakis, M. 2008. Efektet e mbetjeve nga aktiviteti i akuakulturës mbi livadhet e Posidonia oceanica: sinteza dhe sigurimi i mjeteve të monitorimit dhe menaxhimit. Buletini i Ndotjes Detare 56 (9). 1618–1629 f. I disponueshëm në: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0025326X08003160?via%3Dihub>

Karakassis, I. 2013. Ndërveprimet mjedisore dhe iniciativat për zgjedhjen e zonës dhe vlerësimin e kapacitetit mbajtës për kultivimin e peshkut në Mesdhe. Në: L.G. Ross, T.C. Telfer, L. Falconer, D. Soto & J. Aguilar-Manjarrez, eds. Zgjedhja e zonës dhe kapacitetet mbajtëse për akuakulturën bregdetare dhe në ujërat e brendshme, f. 161–170.

FAO/Instituti i Akuakulturës, Universiteti i Stirling, Takim i Ekspertëve, 6–8 dhjetor 2010. Stirling, Mbretëria e Bashkuar, Britania e Madhe dhe Irlanda e Veriut. FAO, Procedurat e Peshkimit dhe Akuakulturës, Nr. 21. Romë, FAO. 282 f.

Kashta, L. 2010. Vlerësimi i Mangësive në Zonat e Mbrojtura, Biodiversiteti Detar dhe Legjislacioni për Zonat e Mbrojtura Detare – Raporti Final. [https://www.undp.org/content/dam/albania/docs/misc/Protected Areas Gap Assessment.pdf](https://www.undp.org/content/dam/albania/docs/misc/Protected%20Areas%20Gap%20Assessment.pdf).

INCA. 2013. “Plan Strategjik për Zonat e Mbrojtura Detare dhe Bregdetare (SPMCPA)” hartuar me mbështetjen e UNDP në kuadër të Projektit “Përmirësimi i Mbulimit dhe Efikasitetit të Menaxhimit të Zonave të Mbrojtura Detare dhe Bregdetare”.

Komiteti Drejtues Ndërkombëtar për Hartëzimin Global, Shqipëri. Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor. Portet, Shqipëri. 2016. - TexasGeoDataPortal. Nuk jepet shkalla. <https://geodata.lib.utexas.edu/catalog/stanford-yk042cv3869>

Le Gouvello R, Hochart L-E, Laffoley D, Simard F, Andrade, C., Angel, D., Callier, M., De Monbrison, D., Fezzardi, D., Haroun, R., Harris, A., Hughes, A., Massa, F., Roque, E., Soto, D., Stead, S., Marino, G. 2017. Akuakultura dhe zonat e mbrojtura detare: Mundësi dhe sinergji potenciale. Aquatic Conserv: Mar Freshw Ecosyst. Vol 27:1–13.

Macias, J.C., Avila Zaragoza, P., Karakassis, I., Sanchez-Jerez, P., Massa, F., Fezzardi, D., Yücel Gier, G., Franičević, V., Borg, J.A., Chapela Pérez, R.M., Tomassetti, P., Angel, D.L., Marino, G., Nhalla, H., Hamza, H., Carmignac, C. & Fourdain, L. 2019. Zonat e përcaktuara për akuakulturën: një udhëzues për caktimin e zonave bregdetare kushtuar akuakulturës në Mesdhe dhe Detin e Zi. Komisioni i Përgjithshëm i Peshkimit për Mesdheun. Nr. 97. Romë, FAO. 90 f.

Marino, G., Petochi, T., Cardia, F. 2020. “Përcaktimi i Zonave Detare për Akuakulturë (ZPA). Udhëzues”, 245 f., Dokumente Teknike ISPRA 2020 - ISBN 978-88-448-1014-6 (Në hartim e sipër).

Massa, F., Onofri, L. dhe Fezzardi, D. 2017. Akuakultura në Mesdhe dhe Detin e Zi: perspektiva e Rritjes Blu. Në: Manual mbi Çështjet Ekonomike dhe Menaxhimin e Oqaneve të Qëndrueshme. Redaktuar nga Nunes P.A.L.D., Svensson, L.E. dhe Anil Markandya, A. Edward Elgar Publishing. 624 f.

Niță, V., Massa, F., Nicolaev, S., Fourdain, L., Nenciu, M.I. 2020. Vlerësimi i përshtatshmërisë së zonës Agigea - Eforie për miratimin si Zonë e Përcaktuar për Akuakulturë (ZPA) dhe për Zbërthimin e Potencialit të Marikulturës në Rumani 2020. “Cercetări Marine” Numri 50 (në publikim e sipër).

Rajkovic, Z. dhe Kromidha, G. 2014. Plani i Menaxhimit për Parkun Kombëtar Detar Karaburun-Sazan. UNDP, 128 f. + Shtojcat.

Republika e Shqipërisë. 2005. Ministria e Bujqësisë dhe Ushqimit, Drejtoria e Peshkimit. Rregullore Nr. 1 datë 29.03.2005 Për zbatimin e legjislacionit për peshkimin dhe akuakulturën.

Republika e Shqipërisë. 2008 Ligji nr. 9863/2008 Për Ushqimin.

Republika e Shqipërisë. 2009a. Ligji nr. 10081/2009 Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë.

Republika e Shqipërisë. 2009b. VKM nr. 538/2009 Për licencat dhe lejet që trajtohen nga apo nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Licencimit (QKL) dhe disa rregullime të tjera nënligjore të përbashkëta, sipas Ligjit nr. 10081/2009 Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë.

Republika e Shqipërisë. 2009c. Rregullore nr. 8 datë 11.11.2009 Për masat menaxhuese për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve peshkore në det.

Republika e Shqipërisë. Udhëzim nr. 25/2010 Për kushtet higjienike dhe kontrollet për molusqet e gjalla bivalvore, peshkun dhe produktet e peshkimit, sipas Ligjit 9863/2008 Për Ushqimin.

Republika e Shqipërisë. 2011. Ligji nr. 10440/2011 Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis.

Republika e Shqipërisë. 2012a. Ligji nr. 107/2014 Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit.

Republika e Shqipërisë. 2012b. Ligji nr. 64/2012 Për Peshkimin.

Republika e Shqipërisë. VKM nr. 686 datë 29.7.2015 Për miratimin e rregullave, të përgjegjësisë e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore, sipas Ligjit 10440/2011 Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis.

Republika e Shqipërisë. 2016. Ligji nr. 103/2016 Për Akuakulturën.

Republika e Shqipërisë 2018. Ligji nr.27/2018 “Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë”

Republika e Shqipërisë 2008. Ligji nr. 10027, datë 11.12.2008 për “Aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore Nënujore”, Paris 2001

Sánchez-Jeréz, P. dhe I. Karakassis. 2011. Zona e Lejuar e Efektit (ZLE) për akuakulturën detare në Mesdhe (WGSC-SHoCMed). Dokument i papublikuar GFCM:CAQ/2012/CMWG-5/Inf.11., aksesuar në 14 tetor 2020 në:

http://gfcmsitostorage.blob.core.windows.net/documents/web/CAQ/CMWG/5/GFCM_CAQ_2012_CMWG-5_Inf.11.pdf.

ⁱ Nga Udhëzuesi për ZPA (modifikuar nga Del Castillo y Rey dhe Macias (2006))

ⁱⁱ Nga Udhëzuesi për ZPA (modifikuar nga Del Castillo y Rey dhe Macias (2006))

ⁱⁱⁱ Sipas neneve specifike të Legjislacionit Shqiptar (Ref. Tabela X e raportit me të gjitha zonat e mbrojtura ku ndalohet peshkimi)

^{iv} Nga Udhëzuesi për ZPA (modifikuar nga Del Castillo y Rey dhe Macias (2006))

^v Udhëzuesi për ZPA

^{vi} IUCN (https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/aquaculture_and_marine_protected_areas.pdf)

^{vii} Sipas neneve specifike të Legjislacionit Shqiptar (Ref. Tabela X e raportit me të gjitha zonat e mbrojtura ku ndalohet peshkimi)

^{viii} Nga Udhëzuesi për ZPA (modifikuar nga Del Castillo y Rey dhe Macias (2006))

^{ix} Udhëzuesi për ZPA

VENDIM**Nr. 470, datë 26.7.2023**

PËR DISA NDRYSHIME NË VENDIMIN NR. 114, DATË 1.3.2023, TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR PËRDORIMIN E FONDIT TË KONTINGJENCËS PËR KOMPENSIMIN FINANCIAR TË RRIJTJES SË KONTRIBUTEVE TË SIGURIMEVE SHOQËRORE DHE SHËNDETËSORE PËR ÇDO TË PUNËSUAR ME PAGË MINIMALE, PËR SHKAK TË RRIJTJES SË KËSAJ PAGE NË SHKALLË VENDI”

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 14, të ligjit nr. 84/2022, “Për buxhetin e vitit 2023”, me propozimin e ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. Në vendimin nr. 114, datë 1.3.2023, të Këshillit të Ministrave, “Për përdorimin e fondit të kontingjencës për kompensimin financiar të rritjes së kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore për çdo të punësuar me pagë minimale, për shkak të rritjes së kësaj page në shkallë vendi”, bëhen këto ndryshime:

1. Titulli i vendimit ndryshohet, si më poshtë vijon:

“Për përdorimin e fondit të kontingjencës për kompensimin financiar të rritjes së kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, për shkak të rritjes së pagës minimale në shkallë vendi”.

2. Pika 1, e kreut I, ndryshohet, si më poshtë vijon:

“1. Dhënie kompensimi financiar për subjektet e përcaktuar në pikën 2, të këtij kreu, për kontributet shoqërore dhe shëndetësore, llogaritur mbi numrin e të punësuarve në fashën e pagës bruto nga 34 000 (tridhjetë e katër mijë) lekë deri në 40 000 (dyzet mijë) lekë, për periudhën e kontributeve të muajit dhjetor 2022 dhe mbi numrin maksimal të të punësuarve, për periudhën kontributive prill–dhjetor 2023.”.

3. Në kreun II bëhen këto ndryshime:

a) Pika 1 ndryshohet, si më poshtë vijon:

“1. Kompensimi financiar llogaritet dhe jepet bazuar në numrin maksimal të të punësuarve me

fashën e pagës bruto 34 000 (tridhjetë e katër mijë) lekë deri në 40 000 (dyzet mijë) lekë, që figurojnë në listëpagesën e deklaruar në organet tatimore, për muajin dhjetor 2022, për subjektet që ushtrojnë aktivitetin në sektorët e përcaktuar në pikën 2, të kreut I.”.

b) Pika 3 ndryshohet, si më poshtë vijon:

“3. Kompensimi financiar për subjektet, për periudhën prill–dhjetor 2023, jepet për numrin e të punësuarve për muajin që kërkon kompensim, por jo më shumë se numri maksimal i të punësuarve me fashën e pagës bruto 34 000 (tridhjetë e katër mijë) lekë deri në 40 000 (dyzet mijë) lekë, të deklaruar për periudhën kontributive dhjetor 2022 dhe jo më shumë se numri i të punësuarve, për periudhën që kërkon kompensim.”.

c) Pika 5 ndryshohet, si më poshtë vijon:

“5. Subjektet private duhet të dorëzojnë kërkesë për aplikim elektronikisht nëpërmjet portalit “e-Albania”, për periudhën që kërkojnë kompensim.”.

4. Pika 1, e kreut IV, ndryshohet, si më poshtë vijon:

“1. Kompensimi financiar jepet në masën e kontributeve shoqërore dhe shëndetësore, llogaritur mbi shtesën e pagës bruto nga 34 000 (tridhjetë e katër mijë) lekë në 40 000 (dyzet mijë) lekë, për çdo muaj, për periudhën kontributive prill–dhjetor 2023.”.

II. Ngarkohen Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive dhe Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR

Belinda Balluku

URDHËR**Nr. 48, datë 7.4.2023**

PËR MIRATIMIN E DISTANCave KILOMETRIKE NDËRMJET QYTETEVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE HARTËS SË PËRDITËSUAR TË RRJETIT RRUGOR KOMBËTAR

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, pikës 6, të nenit 13, të ligjit nr. 8378, datë 22.7.1998, “Kodi Rrugor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, të

pikës 4 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 600, datë 13.10.2021, “Për pronësinë e rrugëve shtetërore dhe kalimet e pronësisë ndërmjet enteve pronare të rrugëve”,

URDHËROJ:

1. Miratimin e “Distancave kilometrike ndërmjet qyteteve të Republikës së Shqipërisë”, sipas tabelës bashkëlidhur.

2. Miratimin e “Hartës të Rrjetit Rrugor Kombëtar” të përditësuar, bashkëlidhur këtij urdhri.

3. Autoriteti Rrugor Shqiptar dhe Instituti i Transportit të bëjnë vazhdimisht përditësimin e tabelës së distancave kilometrike ndërmjet qyteteve të Republikës së Shqipërisë dhe të hartës së Rrjetit

Rrugor Kombëtar, sa herë të ketë ndryshime në segmentet rrugore të Rrjetit Rrugor Kombëtar.

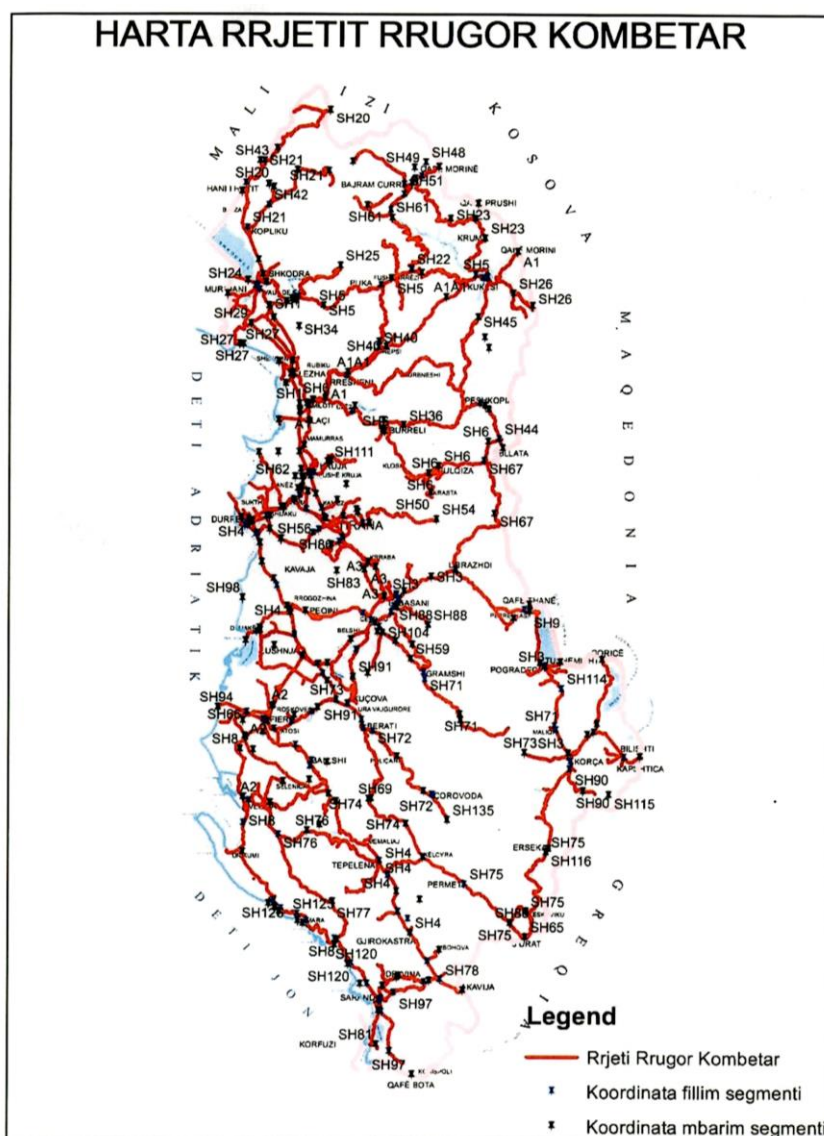
4. Urdhri nr. 125, datë 26.12.2011, i ministrit të Punëve Publike dhe Transportit, “Për miratimin e hartave të azhurnuara të rrjetit rrugor kombëtar dhe distancave kilometrike ndërmjet qyteteve të Shqipërisë”, shfuqizohet.

5. Ngarkohet Autoriteti Rrugor Shqiptar dhe Instituti i Transportit për zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR DHE
MINISTËR I INFRASTRUKTURËS DHE
ENERGJISË

Belinda Balluku

Distancat kilometrike ndërmjet qyteteve të Shqipërisë

1	B.Curi	0
2	Ballsh	146
3	Bellsh	299
4	Besana	187
5	Bishka	415
6	Bukura	222
7	Burimi	202
8	Cërreth	232
9	Coronda	382
10	Dhërva	468
11	Divekë	245
12	Durrës	246
13	Dvëri	279
14	Erenik	440
15	Fier	325
16	Fieriz	64
17	Fieriz	244
18	Gjirokastra	438
19	Graçan	319
20	Himara	437
21	Kamë	236
22	Kavajë	432
23	Korçë	502
24	Korçë	502
25	Korçë	502
26	Korçë	502
27	Korçë	502
28	Korçë	502
29	Korçë	502
30	Korçë	502
31	Korçë	502
32	Korçë	502
33	Korçë	502
34	Korçë	502
35	Korçë	502
36	Korçë	502
37	Korçë	502
38	Korçë	502
39	Korçë	502
40	Korçë	502
41	Korçë	502
42	Korçë	502
43	Korçë	502
44	Korçë	502
45	Korçë	502
46	Korçë	502
47	Korçë	502
48	Korçë	502
49	Korçë	502
50	Korçë	502
51	Korçë	502
52	Korçë	502
53	Korçë	502
54	Korçë	502
55	Korçë	502
56	Korçë	502
57	Korçë	502
58	Korçë	502
59	Korçë	502
60	Korçë	502
61	Korçë	502
62	Korçë	502
63	Korçë	502
64	Korçë	502
65	Korçë	502
66	Korçë	502
67	Korçë	502
68	Korçë	502
69	Korçë	502
70	Korçë	502
71	Korçë	502
72	Korçë	502
73	Korçë	502
74	Korçë	502
75	Korçë	502
76	Korçë	502
77	Korçë	502
78	Korçë	502
79	Korçë	502
80	Korçë	502
81	Korçë	502
82	Korçë	502
83	Korçë	502
84	Korçë	502
85	Korçë	502
86	Korçë	502
87	Korçë	502
88	Korçë	502
89	Korçë	502
90	Korçë	502
91	Korçë	502
92	Korçë	502
93	Korçë	502
94	Korçë	502
95	Korçë	502
96	Korçë	502
97	Korçë	502
98	Korçë	502
99	Korçë	502
100	Korçë	502

URDHËR
Nr. 106, datë 1.8.2023

PËR DELEGIM KOMPETENCE

Në mbështetje dhe në zbatim të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar; të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”; si dhe të VKM-së nr. 395, datë 13.5.2020, “Për mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin”,

URDHËROJ:

1. Delegimin e kompetencave të titullarit të Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin, drejtorit të Negocimit dhe Asistencës Ligjore, znj. Denada Dosti.

2. Kompetencat e titullarit të Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin do të ushtrohen për periudhën nga data 10.8.2023 deri më datë 16.8.2023.

3. Nuk delegohen kompetenca të padelegueshme, të përcaktuara në legjislacionin në fuqi.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet znj. Denada Dosti.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Egra Ibrahimi

URDHËR
Nr. 253, datë 1.8.2023

PËR DELEGIM TË PËRKOHSHËM TË
KOMPETENCAVE

Në zbatim të neneve 28 dhe 29, të Kodit të Procedurave Administrative, të VKM-së nr. 58, datë 29.1.2004, “Për organizimin e Drejtorisë së Sigurimit të Informacionit të Klasifikuar”, nenit 26, të rregullores së brendshme të Drejtorisë së Sigurimit të Informacionit të Klasifikuar, miratuar me urdhrin e Kryeministrit nr. 1, datë 14.1.2015, “Për miratimin e rregullores së brendshme të

Drejtorisë së Sigurimit të Informacionit të Klasifikuar (DSIK)”, i ndryshuar

URDHËROJ:

1. Delegimin e përkohshëm të kompetencave të mëposhtme të titullarit të Autoritetit Kombëtar për Sigurinë e Informacionit të Klasifikuar, me përjashtim të kompetencave të cilat nuk delegohen dhe që janë të shprehura me ligj, drejtorit të Drejtorisë së Sigurimit, Administrimit të Dokumenteve dhe Regjistrit Qendror, z. Agron Cani.

2. Z. Agron Cani i delegohen kompetencat si më poshtë:

- ndjek dhe zbaton “Rregulloren për funksionimin dhe organizimin e Drejtorisë së Sigurimit të Informacionit të Klasifikuar” (i ndryshuar);

- ndjek dhe monitoron prezencën në punë të personelit të AKSIK-së;

- ndjek detyrat e vendosura në planin mujor;

- merr dhe trajton korrespondencën shkresore.

3. Kompetencat e mësipërme delegohen për periudhën nga data 2.8.2023 deri më 23.8.2023.

4. Z. Agron Cani nuk mund t’i nëndelegojë këto kompetenca.

5. Për ndjekjen e këtij urdhri ngarkohet drejtori i Drejtorisë së Sigurimit, Administrimit të Dokumenteve dhe Regjistrit Qendror.

6. Me njohjen dhe zbatimin e këtij urdhri ngarkohen të gjithë nëpunësit/punonjësit e Autoritetit Kombëtar për Sigurinë e Informacionit të Klasifikuar.

7. Ky urdhër hartohet në 3 (tri) kopje të njëjta, një për Protokoll-Arkivin, një për drejtorin e Drejtorisë së Sigurimit, Administrimit të Dokumenteve dhe Regjistrit Qendror dhe një për QBZ-në.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Dorian Tola

VENDIM
Nr. 37, datë 7.7.2023

NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Sandër Beci	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, në datat 16.2.2023
dhe 7.7.2023 mori në shqyrtim në seancë plenare
mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 15 (Sh) 2022
të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: Shoqëria “Arseni” sh.p.k.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Drejtorja e Përgjithshme e Pronësisë Industriale,
Zlatevski Ljubisa

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-
464 (111), datë 21.3.2022, të Kolegjit Administrativ
të Gjykatës së Lartë, si i papajtuësëm me
Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Kthimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën e
Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 131, pika 1,
shkronja “P”, 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të
Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i
Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut
(KEDNJ) dhe neni 1 i protokollit nr. 1 të saj; nenet
71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për
organizimin dhe funksionimin e Gjykatës
Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të
ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sandër Beci, mori
në shqyrtim parashtrimet me shkrim të shoqërisë
“Arseni” sh.p.k. (kërkuesja), e cila ka kërkuar
pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të
subjektit të interesuar, Drejtorisë së Përgjithshme të
Pronësisë Industriale (DPPI), që ka kërkuar rrëzimin
e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me

shkrim të subjektit të interesuar, Zlatevski Ljubisës,
si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Në datën 6.11.2008 Drejtorja e Përgjithshme e
Patentave dhe Markave (sot DPPI), në përputhje me
dispozitat e ligjit të kohës nr. 7819, datë 27.4.1994,
“Për pronësinë industriale”, ka regjistruar në emër të
shoqërisë Neniko Dooel Ljubisa, me adresë
Fazanerija 96 Gostivar, R. Makedonija MK, markën
me nr. 11992 regjistrimi kombëtar, për pijen B-52
Energy Drink (B-52), sipas elementeve përkatëse.

2. Në datën 16.6.2010, me kontratën nr. 3076
rep., nr. 2163 kol., shoqëria Neniko Dooel Ljubisa,
përfaqësuar nga shtetasi Zlatevski Ljubisa, i ka shitur
kërkueses markën, emrin, si dhe të gjitha të drejtat
për këtë pije, jo vetëm në Shqipëri, por edhe në
vendet e tjera ku ajo është e pajisur me patentë.
Kontrata e shitjes është e regjistruar në Drejtorinë e
Përgjithshme të Patentave dhe Markave (DPPM).

3. Në datën 14.11.2013 kërkuesja i është drejtuar
DPPM-së me kërkesë për regjistrimin e transferimit,
në favor të saj, të pronësisë për markën
ndërkombëtare B-52, me nr. 977607 regjistrimi
ndërkombëtar. Në vijim, në datën 10.4.2014,
DPPM-ja ka dërguar pranë Organizatës Botërore të
Pronësisë Intelektuale (WIPO) formularin përkatës
për ndryshimin e pronësisë për markën
ndërkombëtare me nr. 977607 regjistrimi nga
pronari Zlatevski Ljubisa te kërkuesja.

4. Me urdhrin nr. 13, datë 15.4.2014 (urdhri nr.
13/2014), regjistruar me nr. 19 prot., datë 15.4.2014,
DPPM-ja ka urdhëruar revokimin e transferimit
(ndryshimit) të pronësisë së markës ndërkombëtare,
si dhe lënien e kësaj marke në pronësi të pronarit
Zlatevski Ljubisa; njoftimin e WIPO-s për
pasqyrimin e këtij ndryshimi; njoftimin e palëve të
interesuara për këtë ndryshim. Sipas DPPM-së,
transferimi i pronësisë së markës ndërkombëtare
nga pronari Zlatevski Ljubisa te kërkuesja është bërë
gabimisht, bazuar në një kontratë shitjeje me anë të
së cilës bëhet transferimi i pronësisë së një marke
tjetër tregtare, konkretisht i markës kombëtare me
nr. 11992 regjistrimi.

5. Kërkuesja i është drejtuar me kërkesëpadi
Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë,

duke kërkuar konstatimin e pavlefshmërisë absolute të urdhrit nr. 13/2014, me nr. 19 prot., datë 15.4.2014 të DPPM-së; pezullimin e ekzekutimit të këtij akti administrativ deri në përfundim të gjykimit me një vendim të formës së prerë.

6. Me vendimin nr. 4986, datë 22.9.2014, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë së paditëses shoqëria “Arseni” sh.p.k. kundër DPPM-së dhe ndërhyrësit dytësor Zlatevski Ljubisa; konstatimin e pavlefshmërisë absolute të urdhrit nr. 13/2014 të DPPM-së; rrëzimin e kërimit për ekzekutimin e përkohshëm të vendimit. Gjykata ka arsyetuar, ndër të tjera, se asnjë organ administrativ nuk mund të revokojë një akt administrativ të nxjerrë prej tij nëse ligji i posaçëm që rregullon veprimtarinë funksionale të tij nuk ia ka njohur shprehimisht këtë të drejtë dhe në revokimin e transferimit të pronësisë së markës ndërkombëtare me nr. 977607 nga Zlatevski Ljubisa të kërkuësja, DPPM-ja ka vepruar në kapërcim të kompetencave të njohura me ligj. Po sipas gjykatës, asnjë nga dispozitat e ligjit të posaçëm nr. 9947, datë 7.7.2008, “Për pronësinë industriale” (ligji nr. 9947/2008), që rregullon veprimtarinë dhe kompetencat e DPPM-së, nuk parashikon mundësinë që ky organ të revokojë aktet e tij, të paligjshme ose jo. Për rrjedhojë, bazuar në nenin 116/b të Kodit të Procedurës Administrative (KPA), urdhri nr. 13/2014 i DPPM-së është vlerësuar prej saj si absolutisht i pavlefshëm (shih vendimin nr. 4986, datë 22.9.2014, të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, faqet 3 dhe 5, paragrafët e fundit).

7. Mbi ankimin e DPPM-së dhe të Zlatevski Ljubisë, me vendimin nr. 345, datë 2.2.2017, Gjykata Administrative e Apelit, duke e vlerësuar të drejtë, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 4986, datë 22.9.2014 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, me të njëjtin arsyetim (shih vendimin nr. 345, datë 2.2.2017, të Gjykatës Administrative të Apelit, faqja 5, paragrafi i parafundit dhe faqja 6). Kundër vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit kanë ushtruar rekurs DPPM-ja, si dhe Zlatevski Ljubisa, në cilësinë e personit të tretë në gjykim.

8. Me vendimin nr. 00-2022-464 (111), datë 21.3.2022, Gjykata e Lartë ka vendosur ndryshimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta dhe rrëzimin e padisë, duke vlerësuar se këto të fundit nuk kanë interpretuar dhe zbatuar drejt kërkesat e ligjit

material. Sipas gjykatës, shkaqet dhe arsyetimi ligjor i përdorur nga organi publik për rivendosjen e ligjshmërisë nuk lidhen me konceptin e revokimit të një akti administrativ, por me atë të konstatimit dhe rregullimit të pasojave të një akti administrativ absolutisht të pavlefshëm, nul, i cili ka dalë në kundërshtim të hapur dhe flagrant me kriteret për transferimin e pronësisë së markës, të parashikuara nga neni 162/2 i ligjit nr. 9947/2008, ku gjen zbatim neni 123 i KPA-së së vitit 1999 në fuqi në kohën e lindjes së mosmarrëveshjes. Në rastin konkret, nuk bëhet fjalë për pavlefshmëri relative, por për pavlefshmëri absolute, e cila mund të konstatohet nga vetë organi që e ka nxjerrë aktin, në çdo kohë. Shoqëria “Arseni” sh.p.k. nuk ka interes të ligjshëm material në ngritjen e padisë, pasi i referohet kontratës, datë 16.6.2010, për regjistrimin e markës kombëtare B-52 me nr. 11992 regjistrimi, ndërkohë që akti i revokimit objekt gjykimi ka të bëjë me një tjetër markë të regjistruar në emër të Zlatevski Ljubisë që mban nr. 977607 regjistri, për të cilën ajo nuk disponon një marrëveshje të nënshkruar nga të dyja palët për transferimin e pronësisë, si kusht i parashikuar në nenin 162/2 të ligjit nr. 9947/2008 (shih vendimin nr. 00-2022-464 (111), datë 21.3.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, faqet 6 dhe 7, paragrafët 26 dhe 28).

9. Në datën 20.7.2022 kërkuësja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-464 (111), datë 21.3.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

10. Me ligjin nr. 17/2017, datë 16.2.2017, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 9947, datë 7.7.2008, “Për pronësinë industriale”, të ndryshuar”, emërtimi i DPPM-së është zëvendësuar me DPPI-në. Për rrjedhojë, në tekstin e këtij vendimi, emërtimet e këtij institucioni janë përdorur në përkëmbim respektiv të njëri-tjetrit, duke iu referuar kohës kur janë kryer veprime prej tij.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

11. Kërkuësja, në mënyrë të përmblodhur, ka pretenduar se i janë cenuar:

11.1. E drejta për proces të rregullt ligjor në drejtim të:

11.1.1. Parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, pasi Gjykata e Lartë ka bërë vlerësim të

ndryshëm të provave dhe fakteve nga vlerësimi i bërë nga organi administrativ dhe gjykatat më të ulëta, duke i dhënë kuptim tjetër natyrës së aktit administrativ që qëndron në thelb të mosmarrëveshjes mes palëve. Duke mbajtur qëndrimin se urdhri i revokimit është akt për konstatimin e pavlefshmërisë absolute të veprimit juridik të kryer nga DPPM-ja, Gjykata e Lartë ka bërë vlerësim të ndryshëm të situatës faktike të mosmarrëveshjes, duke ndryshuar natyrën juridike të aktit dhe referencën ligjore. Vetë DPPM-ja nuk e ka konsideruar aktin e saj si absolutisht të pavlefshëm dhe nga subjektet e interesuara nuk është pretenduar asnjëherë pavlefshmëria absolute, por paligjshmëria e vendimit të revokimit. Po kështu, në vendim, Gjykata e Lartë u referohet disa provave, të cilat nuk rezultojnë të jenë pranuar në të njëjtën mënyrë siç arsyetohet ajo nga gjykatat më të ulëta.

11.1.2. *Së drejtës për t'u dëgjuar*, pasi Gjykata e Lartë e ka gjykuar çështjen në dhomën e këshillimit pa praninë e palëve, në kundërshtim me nenin 62, pika 1, shkronjat “b” dhe “c”, të ligjit nr. 49/2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (ligji nr. 49/2012). Kjo gjykatë nuk e ka shqyrtuar çështjen në seancë gjyqësore me praninë e palëve edhe pse ka pranuar se vendimmarrja e gjykatave më të ulëta është në kundërshtim me praktikën e saj gjyqësore, duke i mohuar në këtë mënyrë kërkuar të drejtën për të parashtruar pretendimet e saj. Në kushtet kur ka ndryshuar cilësimin juridik të aktit të kundërshtuar nga një akt revokues në absolutisht të pavlefshëm, Gjykata e Lartë duhej të thërriste palët në seancë në mënyrë që të dëgjonte pretendimet e tyre në këtë drejtim.

11.1.3. *Parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit*, pasi shqyrtimi i çështjes në dhomën e këshillimit nga Gjykata e Lartë e ka vënë në pozitë të pabarabartë me organin administrativ dhe në pamundësi të paraqesë argumente e prova për sa i përket vlerësimit si absolutisht të pavlefshëm të aktit administrativ të DPPM-së, pavlefshmëri që nuk është pretenduar as nga vetë organi administrativ, si dhe të shprehet për faktet, provat e vlerësimet ligjore.

11.1.4. *Parimit të sigurisë juridike*, në drejtim të detyrimit për zbatimin e vendimeve të Gjykatës. Në kundërshtim me jurisprudencën kushtetuese, sipas së cilës organet administrative nuk kanë të drejtë të

bëjnë vlerësim të akteve, sikurse është kontrata e shitjes në rastin konkret, pasi një kompetencë e tillë u përket gjykatave, Gjykata e Lartë i ka njohur DPPM-së të drejtën për të bërë vlerësim të kontratës, çka nuk është në kompetencën e këtij organi. DPPM-ja nuk mund të ndryshojë një të drejtë pronësie në mënyrë të njëanshme.

11.2. *Parimi i lirisë së veprimtarisë ekonomike dhe drejta për pronë private*, të garantuara nga nenet 11 dhe 41 të Kushtetutës dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, pasi marka tregtare përfshihet në të drejtën e pronësisë. Në kushtet kur DPPM-ja ka regjistruar aplikimin e kërkuar, ajo ka fituar të drejtën e pronësisë. Kjo e drejtë nuk mund të ndryshojë në rrugë administrative, por vetëm gjyqësisht.

12. Subjekti i interesuar, DPPI-ja, ka parashtruar:

12.1. Çështja nuk ka më objekt, pasi gjatë periudhës së shqyrtimit gjyqësor të saj marka në fjalë është shfuqizuar fillimisht nga zyra e origjinës në Maqedoninë e Veriut dhe, për pasojë, edhe nga Byroja Kombëtare e WIPO-s. Marka ndërkombëtare nr. 977607 ka pasur mbrojtje në territorin e Republikës së Shqipërisë për pijen B-52 deri në datën 11.12.2018. Sipas nenit 6, pika 1, të Protokollit të Marrëveshjes së Madridit për Regjistrimin Ndërkombëtar të Markave, të ratifikuar nga shteti shqiptar me ligjin nr. 8992, datë 30.1.2003 (*Protokolli i Madridit*), regjistrimi i një marke në Byronë Ndërkombëtare është i efektshëm për 10 vjet.

12.2. Vendimi i Gjykatës së Lartë është i drejtë, pasi, ndryshe nga sa pretendohet, procedimi administrativ nuk është iniciuar prej saj, por me kërkesë të kërkuar. Kjo e fundit ka qenë e përfshirë në një tjetër proces gjyqësor, me të njëjtin objekt e me palë kundërshtare Zvlatëski Ljubisën, për shfuqizimin e markës B-52 me numër kombëtar regjistrimi nr. 11992, ndërsa kërkesa e saj e datës 14.11.2013 ka pasur si objekt transferimin e markës me numër ndërkombëtar nr. 977607 regjistrimi. Në zbatim të nenit 162, pika 2, të KPA-së, kontrata e shitjes e datës 16.6.2010 për transferimin e pronësisë së markës kombëtare nr. 11992 nuk është e vlefshme sipas nenit 162/2 të ligjit nr. 9947/2008 dhe nuk mund të përdoret për transferimin e pronësisë së markës ndërkombëtare nr. 977607 regjistrimi. DPPM-ja nuk i ka hequr pronësinë kërkuar, por, në mënyrë të gabuar, përmes një kontrate të pavlefshme, i ka njohur asaj pronësinë

për markën ndërkombëtare, duke ia hequr atë në mënyrë të padrejtë e të paligjshme pronarit të vërtetë e faktik. Pas konstatimit të këtij gabimi, në përputhje me dispozitat e KPA-së, është vendosur revokimi i transferimit të pronësisë për markën ndërkombëtare. Ky veprim nuk është kryer në kapërcim të kompetencave të DPPM-së.

12.3. Kërkueses nuk i është cenuar *e drejta e pronës*. Ajo nuk ka pësuar asnjë dëm, pasi bëhet fjalë për të drejtën e pronësisë për një markë ndërkombëtare, të cilën ajo nuk e ka gëzuar.

13. **Subjekti i interesuar**, Zvlatevski Ljubisa, nuk ka paraqitur prapësime me shkrim edhe pse është njoftuar rregullisht për gjykimin përmes letërporosisë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

14. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me iniciimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor, që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, shterimin e mjeteve juridike efektive, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

15. Si bartëse e të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, kërkuesja legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor, ndaj të cilit ka ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar. Po kështu, ajo ka shteruar *mjetet juridike efektive* në dispozicion, pasi vendimi i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, i kundërshtuar përmes ankimit kushtetues individual, ka përmbyllur në themel procesin gjyqësor të iniciuar prej saj. Gjithashtu, në përputhje me përcaktimin e nenit 71/a, pika 1,

shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, kërkesa është regjistruar në Gjykatë datën 20.7.2022, pra brenda afatit ligjor 4-mujor nga dhënia e vendimit të kundërshtuar të Gjykatës së Lartë, që mban datën 21.3.2022. Për rrjedhojë, kërkuesja legjitimohet edhe *ratione temporis*.

16. Për sa i takon legjitimitetit *ratione materiae*, kërkuesja ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në disa aspekte, si dhe të parimit të lirisë së veprimtarisë ekonomike e të së drejtës së pronës private.

17. Subjekti i interesuar, DPPI-ja, ka pretenduar se çështja nuk ka më objekt, pasi gjatë periudhës së shqyrtimit gjyqësor të saj, marka në fjalë është shfuqizuar fillimisht nga zyra e origjinës në Maqedoninë e Veriut dhe, për pasojë, edhe nga Byroja Kombëtare e WIPO-s. Marka ndërkombëtare nr. 977607 ka pasur mbrojtje në territorin e Republikës së Shqipërisë për pijen B-52 deri në datën 11.12.2018. Sipas nenit 6, pika 1, të Protokollit të Madridit, regjistrimi i një marke në Byronë Ndërkombëtare është i efektshëm për 10 vjet.

18. Kërkuesja ka prapësuar se ky pretendim i DPPI-së përbën kërkim të ri, të paraqitur për herë të parë në gjykimin kushtetues, i cili nuk i është nënshtruar shqyrtimit nga gjykatat e zakonshme dhe, si i tillë, nuk mund të merret në shqyrtim nga Gjykata.

19. Gjykata vëren se objekt i ankimit kushtetues individual është procesi gjyqësor i zhvilluar në lidhje me vendimin e DPPM-së për revokimin e transferimit të pronësisë për markën ndërkombëtare me nr. 977607, gjatë të cilit kjo markë ka pasur mbrojtje në territorin shqiptar. Duke qenë se objekt i ankimit kushtetues individual është ky proces, Gjykata vlerëson se pretendimet e subjektit të interesuar se kërkesa ka mbetur pa objekt, janë të pabazuara. Në këto kushte, kërkuesja legjitimohet edhe *ratione materiae* në kërkesën e saj sipas objektit.

20. Për sa i takon thelbit të kërimit, kërkuesja ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, në drejtim të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, së drejtës për t'u dëgjuar, parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, parimit të sigurtisë juridike, si dhe cenimin e parimit të lirisë së veprimtarisë ekonomike e të së drejtës së pronës. Gjykata vëren se, në thelb, pretendimet e kërkueses kanë të bëjnë me të drejtën për proces të rregullt ligjor, në aspekt të parimit të gjykimit nga një

gjykatë e caktuar me ligj, parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit në lidhje me të drejtën për t'u dëgjuar, si dhe me lirinë e veprimtarisë ekonomike e të drejtën e pronës, të garantuara nga nenet 41 dhe 42 të Kushtetutës, për rrjedhojë Gjykata vlerëson të analizojë bazueshmërinë në themel të këtyre pretendimeve.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj

21. Kërkesja ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve nga vlerësimi i bërë nga organi administrativ dhe gjykatat më të ulëta, duke i dhënë kuptim tjetër natyrës së aktit administrativ që qëndron në thelb të mosmarrëveshjes mes palëve. Duke mbajtur qëndrimin se urdhri i revokimit është akt për konstatimin e pavlefshmërisë absolute të veprimit juridik të kryer nga DPPI-ja, Gjykata e Lartë ka bërë vlerësim të ndryshëm të situatës faktike të mosmarrëveshjes, duke ndryshuar natyrën juridike të saj dhe referencën ligjore. Vetë DPPM-ja nuk e ka konsideruar aktin e saj si absolutisht të pavlefshëm dhe nga subjektet e interesuara nuk është pretenduar asnjëherë pavlefshmëria absolute, por paligjshmëria e vendimit të revokimit. Po kështu, në vendim, Gjykata e Lartë u referohet disa provave, të cilat nuk rezultojnë të jenë pranuar në të njëjtën mënyrë siç arsyeton ajo nga gjykatat më të ulëta.

22. Subjekti i interesuar, DPPI-ja, ka prapësuar se vendimi i Gjykatës së Lartë është i drejtë, pasi procedimi administrativ nuk është iniciuar prej saj, por me kërkesë të kërkeses. Kjo e fundit ka qenë e përfshirë në një tjetër proces gjyqësor, me të njëjtin objekt e me palë kundërshtarë Zvlateski Ljubisën, për shfuqizimin e markës B-52 me numër kombëtar regjistrimi nr. 11992. Kontrata e shitjes për transferimin e pronësisë së markës kombëtare nuk është e vlefshme dhe nuk mund të përdoret për transferimin e pronësisë së markës ndërkombëtare. DPPM-ja nuk i ka hequr pronësinë kërkeses, por, në mënyrë të gabuar, përmes një kontrate të pavlefshme, i ka njohur pronësinë për markën ndërkombëtare, duke ia hequr atë në mënyrë të padrejtë e të paligjshme pronarit të vërtetë e faktik. Pas konstatimit të këtij gabimi, në përputhje me dispozitat e KPA-së, është vendosur revokimi i transferimit të pronësisë për markën ndërkombëtare. Ky veprim nuk është kryer në kapërcim të kompetencave të DPPM-së.

23. Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një "gjykatë e caktuar me ligj". Në zbatim të këtij parimi, Gjykata ka theksuar se kontrolli që Gjykata e Lartë ushtron ndaj vendimeve të ankmuara të gjykatave më të ulëta duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së këtyre vendimeve. Një kontroll i tillë konsiston në analizën e plotë të fakteve dhe të rrethanave, të cilat janë pranuar më parë si të vërteta nga gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit, pa i ndryshuar ato (*shih vendimet nr. 3, datë 7.2.2023; nr. 1, datë 19.1.2018; nr. 17, datë 10.4.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Sipas Gjykatës, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte e prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Nxjerrja e konkluzionit për provat, në të kundërt me vlerësimin e dy gjykatave të shkallëve më të ulëta, nuk pajtohet me natyrën e gjykimit në Gjykatën e Lartë, e cila nuk mund të konkludojë *a priori* nëse është vërtetuar ose jo një fakt i caktuar, ndërkohë që nga përmbajtja e vendimeve të të dyja gjykatave më të ulëta rezulton e provuar e kundërta. Nëse Gjykata e Lartë vlerëson se provat e administruara nuk janë të mjaftueshme për arritjen e një konkluzioni apo se nevojitet kryerja e vlerësimeve të mëtejshme të tyre, ajo nuk mund të marrë kompetencat e gjykatës së faktit, por duhet ta kthejë çështjen për rishqyrtim, me qëllim plotësimin e këtyre të metave të vendimit, por në asnjë rast nuk mund ta zgjidhë vetë çështjen në themel duke rivlerësuar ndryshe faktet dhe provat e marra gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta gjyqësore. Një veprim i tillë bie ndesh me parimin e gjykatës së caktuar me ligj (*shih vendimet nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 44, datë 19.7.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Në çështjen në shqyrtim, Gjykata vëren se me urdhrin nr. 13/2014, DPPM-ja ka urdhëruar revokimin e transferimit të pronësisë së markës me nr. 977607 regjistrimi ndërkombëtar dhe lënien e kësaj marke në pronësi të pronarit Zlatevski Ljubisa, duke arsyetuar se transferimi fillestar i saj ishte bërë gabimisht dhe se kontrata e shitjes i përkiste transferimit të pronësisë për markën kombëtare me nr. 11992. Kërkesja ka kundërshtuar gjyqësisht

urdhrit e DPPM-së për revokimin e transferimit, duke vlerësuar se është nxjerrë në kapërcim të kompetencave të këtij organi. Me vendimin nr. 4986, datë 22.9.2014, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë dhe konstatimin e pavlefshmërisë absolute të urdhrit nr. 13/2014, vendimi i cili është vlerësuar i drejtë edhe nga Gjykata Administrative e Apelit. Të dyja gjykatat kanë vlerësuar se DPPM-ja nuk mund të revokonte aktin administrativ të nxjerrë prej saj, pasi ligji i posaçëm që rregullon veprimtarinë funksionale nuk ia ka njohur shprehimisht një të drejtë të tillë. Në përfundim të shqyrtimit të rekurseve të DPPM-së dhe personit të tretë, Zvlatevski Ljubisa, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur shfuqizimin e vendimeve të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe të Gjykatës Administrative të Apelit, duke vlerësuar se veprimet e DPPM-së nuk lidheshin me konceptin e revokimit, por me konstatimin dhe rregullimin e pasojave të një akti administrativ absolutisht të pavlefshëm, çka mund të bëhet nga organi që e ka nxjerrë aktin në çdo kohë.

26. Nga sa më lart, Gjykata konstaton se gjatë vlerësimit të qëndrimeve të mbajtura nga gjykatat më të ulëta dhe interpretimit që i është bërë legjislacionit në fuqi për zgjidhjen e çështjes prej tyre, Gjykata e Lartë ka marrë në analizë parashikimet ligjore të kohës, konkretisht dispozitat e KPA-së, që rregullonin veprimtarinë e organit publik. Po kështu, Gjykata e Lartë ka analizuar edhe dispozitat e ligjit të posaçëm nr. 9947/2008 për pronësinë industriale, që rregullonte të drejtat, detyrimet dhe interesat e ligjshëm të palëve në proces, me qëllim të përcaktimit, përmes interpretimit të dispozitave ligjore në fuqi, të ligjit të zbatueshëm për zgjidhjen ligjore të mosmarrëveshjes së krijuar.

27. Gjykata vlerëson se gjatë trajtimit të çështjes nuk rezulton që Gjykata e Lartë të ketë bërë vlerësim të ndryshëm të provave të administruara nga gjykata e administrative e shkallës së parë ose gjykata e apelit. Në zgjidhjen e themelit të çështjes ajo është bazuar në të njëjtat fakte dhe prova të vlerësuara nga gjykatat më të ulëta. Kontrata e lidhur mes palëve

për shitjen e markës tregtare dhe urdhri nr. 13/2014 i DPPM-së, të marra si prova dhe të vlerësuara nga gjykatat e faktit, janë analizuar nga Gjykata e Lartë në funksion të dhënies së një vendimi të arsyetuar. Nga ana tjetër, interpretimi që Gjykata e Lartë i ka bërë konceptit të padisë, si mjet juridik që inicion procesin civil, parimit të disponibilitetit, interesit të palëve në proces, si dhe dispozitave të KPA-së dhe ligjit nr. 9947/2008, nuk përbën vlerësim të ndryshëm të fakteve dhe provave që qëndrojnë në thelb të mosmarrëveshjes së lindur mes palëve.

28. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuësës për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj është i pabazuar.¹

B.2. Për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit në lidhje me të drejtën për t'u dëgjuar

29. Kërkuësja ka pretenduar se Gjykata e Lartë e ka gjykuar çështjen në dhomën e këshillimit pa praninë e palëve, në kundërshtim me nenin 62, pika 1, shkronjat “b” dhe “c”, të ligjit nr. 49/2012, duke e vënë në pozitë të pabarabartë me organin administrativ dhe në pamundësi të parashitjeve argumentet e saj për sa i përket vlerësimit si absolutisht të pavlefshëm të aktit administrativ, pavlefshmëri e cila nuk është pretenduar as nga vetë organi administrativ, duke mos i dhënë asaj as mundësi të shprehej për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore. Sipas saj, kjo gjykatë nuk ka shqyrtuar çështjen në seancë gjyqësore me prani të palëve edhe pse ka pranuar se vendimmarrja e gjykatave më të ulëta është në kundërshtim me praktikën e saj gjyqësore, duke i mohuar në këtë mënyrë të drejtën për të parashituar pretendimet e saj. Në kushtet kur ka ndryshuar cilësimin juridik të aktit të kundërshtuar, nga një akt revokues në absolutisht të pavlefshëm, Gjykata e Lartë duhej të thërriste palët në seancë në mënyrë që të dëgjonte pretendimet e tyre në këtë drejtim.

30. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se parimi i barazisë së armëve, si aspekt i së drejtës për proces të rregullt ligjor, nënkupton se çdokush që është palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta që të paraqesë çështjen e tij. E drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk duhet konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t'u garantohet thjesht

¹ Votuan për pranimin e këtij pretendimi gjyqtarët Sandër Beci dhe Marjana Semini. Sipas këtyre gjyqtarëve, përcaktimi nga Gjykata e Lartë i natyrës juridike të aktit të kundërshtuar përbën vlerësim të ndryshëm të tij nga gjykatat më të ulëta. Në këtë kuptim, interpretimi që Gjykata e Lartë Faqe | 14572

u ka bërë dispozitave ligjore të KPA-së dhe ligjit nr. 9947/2008 rezulton të jetë arbitrar, në kundërshtim me jurisprudencën kushtetuese dhe në cenim të së drejtës kushtetuese të kërkuësës për gjykimin e çështjes nga një gjykatë e caktuar me ligj.

prania fizike gjatë procesit civil, por duhet që legjislacioni procedural, në radhë të parë, dhe më pas gjyqtari gjatë gjykimit t'u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve, atëherë argumentet e njëres palë do të prevalonin mbi argumentet e palës së cenuar dhe, për rrjedhojë, e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 13, datë 21.3.2023; nr. 43, datë 27.12.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Jurisprudenca e Gjykatës ka pranuar si elementë përbërës të procesit të rregullt ligjor edhe të drejtën për t'u dëguar. Kjo e drejtë, në unitet edhe me të drejta të tjera, ka për qëllim garantimin e një procesi gjyqësor ku individit i krijohen mundësitë që, përpara marrjes së vendimit gjyqësor, të dëgjohet realisht për thelbin e çështjes. Nëpërmjet pjesëmarrjes dhe krijimit të kushteve për t'u dëguar, individëve u krijohen mundësi të barabarta për deklaratimet e tyre, për parashtrimin e fakteve, provave e vlerësimeve ligjore. Bazuar në këto parime, gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve ose përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklaratimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimet nr. 13, datë 21.3.2023; nr. 8, datë 23.2.2021; nr. 7, datë 12.3.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

32. Në rastin konkret, Gjykata vëren se në gjykimin në shkallë të parë kërkuësja ka kundërshtuar urdhrin nr. 13/2014 të DPPM-së, duke e konsideruar atë në kapërcim të kompetencave të këtij organi, ndërsa DPPM-ja ka pretenduar se urdhri i saj është i rregullt dhe i vlefshëm, i nxjerrë për riparimin e një situatë të gabuar. Personi i tretë, Zvlatevski Ljubisa, ka pretenduar pavlefshmërinë e kontratës për transferimin e pronësisë së markës ndërkombëtare dhe se DPPM-ja ka vepruar drejt, duke revokuar urdhrin e mëparshëm të saj. Në përfundim të gjykimit, gjykata e shkallës së parë ka vendosur pranimin e kërkesës së kërkuësës, duke arsyetuar se ligji i posaçëm nuk i ka njohur të drejtën organit administrativ të revokojë aktin administrativ të nxjerrë prej tij dhe një veprim i tillë është atribut vetëm i gjykatës. Për sa i përket personit të tretë,

Zvlatevski Ljubisa, gjykata është shprehur se ai ka të drejtën e aksesit për rivendosjen e interesit që pretendon se i është shkelur, duke parashtruar, argumentuar dhe mbrojtur pretendimet e tij përballë kërkuësës, e cila gëzon, gjithashtu, të njëjtat të drejta, bazuar në parimin e kontradiktoritetit. Vendimi i kësaj gjykate është gjetur i drejtë nga gjykata e apelit, si për sa i përket veprimit të kryer nga DPPM-ja, ashtu edhe në lidhje me interesin e personit të tretë.

33. Në analizë të pretendimeve të parashtruara në rekurs dhe të vendimmarrjeve të gjykatave më të ulëta, gjatë shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, ndërkohë që ka konstatuar se thelbi i mosmarrëveshjes objekt gjykimi lidhej me pretendimin e kërkuësës se DPPM-ja nuk kishte të drejtë të revokonte në mënyrë të njëanshme urdhrin e saj për transferimin e pronësisë së markës ndërkombëtare, ka vlerësuar se shkaqet dhe arsyetimi i përdorur nga organi publik për rivendosjen e ligjshmërisë nuk lidhen me konceptin e revokimit të një akti administrativ, por me konstatimin e rregullimit të pasojave të një akti absolutisht të pavlefshëm, të dalë në kundërshtim të hapur dhe flagrant me kriteret për transferimin e pronësisë së markës, të parashikuara nga dispozitat e ligjit nr. 9947/2008, ku gjen zbatim edhe KPA-ja e vitit 1999, në fuqi në kohën e lindjes së mosmarrëveshjes. Po sipas kësaj gjykate, në rastin konkret, nuk bëhej fjalë për pavlefshmëri relative, por për pavlefshmëri absolute, e cila mund të konstatohej në çdo kohë nga organi që ka nxjerrë aktin.

34. Nisur nga faktet e mësipërme, Gjykata evidenton se, pavarësisht pretendimeve të palëve ndërgjyqëse gjatë gjykimit të çështjes, gjykatat e faktit kanë analizuar dhe vlerësuar bazueshmërinë në ligj të urdhrin të DPPM-së për revokimin e transferimit të pronësisë në kuadër të rregullimeve ligjore ekzistuese dhe parimeve kushtetuese. Po kështu, Gjykata konstaton se edhe pse pavlefshmëria absolute e aktit të nxjerrë prej këtij organi nuk është marrë në shqyrtim nga gjykatat më të ulëta, ajo është vlerësuar për herë të parë nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit. Në jurisprudencën e saj në këtë drejtim, Gjykata ka theksuar se në rastet kur Gjykata e Lartë vë në diskutim çështje të ligjit, të cilat merren në shqyrtim kryesisht dhe për të cilat palët nuk kanë paraqitur më parë mendimin e tyre, në zbatim të nenit 473/a, paragrafi 2, të Kodit të

Procedurës Civile-së, përpara shqyrtimit të çështjes duhet të urdhërojë njoftimin e palëve dhe caktimin e një afati për depozitimin e parashtresave të tyre për këto çështje. Edhe sipas nenit 482/a, pika 1, shkronja “b”, të po këtij kodi, Gjykata e Lartë, nëse e vlerëson të nevojshme për shkak të problematikës ose kompleksitetit të çështjes, vendos shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore me praninë e palëve (*shih vendimet nr. 7, datë 21.2.2023; nr. 40, datë 22.12.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

35. Për sa më lart, në rastin në shqyrtim, në kushtet kur as gjykata e shkallës së parë dhe as gjykata e apelit nuk kanë disponuar në lidhje me pavlefshmërinë absolute të urdhrit nr. 13/2014 të DPPM-së dhe cilësimi juridik si absolutisht i pavlefshëm i këtij akti është trajtuar e analizuar në aspektin ligjor vetëm nga Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, Gjykata vlerëson se në zbatim të legjislacionit procedural në fuqi, Gjykata e Lartë kishte detyrimin që, përpara gjyqimit të çështjes, të njoftonte palët ndërgjyqëse në proces për paraqitjen e argumenteve të tyre në këtë drejtim, me qëllim që, në garantim të parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të palëve në gjykim, t'i dëgjonte ata paraprakisht, qoftë edhe me shkrim.

36. Për sa më lart, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuësës për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit në lidhje me të drejtën për t'u dëgjuar, është i bazuar dhe vendimi i Gjykatës së Lartë duhet të shfuqizohet.²

37. Në kushtet kur vendimi gjyqësor i kundërshtuar duhet shfuqizuar, pasi është rrjedhojë e një procesi jo të rregullt ligjor dhe çështja do të merret përsëri në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, Gjykata çmon të mos shprehet për pretendimin tjetër të kërkuësës, që ka të bëjë me cenimin e lirisë së veprimtarisë ekonomike dhe të së drejtës për pronë private.

38. Në përfundim, Gjykata vlerëson se ankimi kushtetues individual i kërkuësës, sipas arsytimit të mësipërm, është i bazuar, ndaj duhet të pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe

neneve 71 e 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.

2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-464 (111), datë 21.3.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

3. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 7.7.2023.

Shpallur më 31.7.2023.

Kryetare: Holta Zaçaj (kundër)

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Marjana Semini, Genti Ibrahim

Anëtarë kundër: Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Elsa Toska

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuësës, shoqërisë “Arseni” sh.p.k., për shfuqizimin si antikushtetues të vendimit nr. 00-2022-464 (111), datë 21.3.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë dhe kthimin e çështjes për rigjykim po në atë gjykatë, jemi kundër qëndrimit të shumicës për pranimin e kërkesës, pasi vlerësojmë se kërkesa duhej të ishte rrëzuar në tërësi. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashatrojmë në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin kundër.

2. Shumica ka arsyetuar se, pavarësisht pretendimeve të palëve ndërgjyqëse gjatë gjyqimit të çështjes, pavlefshmëria absolute e urdhrit nr. 13, datë 15.4.2014 (*urdhri nr. 13/2014*) të Drejtorisë së Përgjithshme të Patentave dhe Markave (DPPM) për revokimin e transferimit të pronësisë dhe cilësimi

² Votuan për rrëzimin e këtij pretendimi gjyqtarët Holta Zaçaj, Marsida Xhaferllari, Elsa Toska dhe Ilir Toska.
Faqe | 14574

juridik si absolutisht i pavlefshëm i këtij akti nuk është marrë në shqyrtim nga gjykatat më të ulëta, por ajo është trajtuar e analizuar në aspektin ligjor për herë të parë nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit. Në këto kushte, sipas shumicës, në zbatim të legjislacionit procedural në fuqi, Gjykata e Lartë kishte detyrimin që, përpara gjykimit të çështjes, të njoftonte palët ndërgjyqëse në proces për paraqitjen e argumenteve të tyre në këtë drejtim, me qëllim që, në garantim të parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të palëve në gjykim, t'i dëgjonte ato paraprakisht, qoftë edhe me shkrim. Për rrjedhojë, sipas shumicës, pretendimi i kërkuësës për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit në lidhje me të drejtën për t'u dëgjuar, është i bazuar dhe vendimi i Gjykatës së Lartë duhej të shfuqizohej (*shih paragrafët 33 - 35 të vendimit*).

3. Në ndryshim nga shumica, çmojmë se kërkuësës nuk i është cenuar parimi i barazisë së armëve i lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar. Në vlerësimin tonë, qëndrimi i shumicës nuk përputhet me rrethanat e çështjes konkrete, ndaj standardi kushtetues i përdorur prej saj nuk është i zbatueshëm. Gjykata e Lartë ka trajtuar në vendimmarrjen e saj dy çështje ligjore: i. konceptin e pavlefshmërisë absolute të aktit administrativ – urdhrit nr. 13/2014; ii. dhe interesin e ligjshëm të kërkuësës për ngritjen e padisë. Të dyja këto çështje ligjore nuk kanë qenë të reja për palët, për rrjedhojë Gjykata e Lartë nuk ka pasur detyrimin që t'i njoftonte dhe t'i dëgjonte ato paraprakisht.

4. *Së pari*, nga pikëpamja faktike rezulton se pavlefshmëria absolute e urdhrit nr. 13/2014 të DPPM-së, në ndryshim nga sa arsyeton shumica, nuk ka qenë një çështje ligjore e re, e shqyrtuar për herë të parë nga Gjykata e Lartë, por është debatuar dhe vlerësuar përgjatë të gjithë procesit në të gjitha shkallët e gjykimit. Konkretisht, kjo çështje ka qenë objekti i padisë së kërkuësës, që ka vënë në lëvizje procesin gjyqësor. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin e datës 22.9.2014, ndër të tjera, ka konstatuar pavlefshmërinë absolute të tij sipas Kodit të Procedurës Administrative (KPA), me arsyetimin se asnjë organ administrativ nuk mund të revokojë një akt administrativ të nxjerrë prej tij nëse ligji i posaçëm që rregullon veprimtarinë funksionale të tij nuk ia ka njohur shprehimisht këtë të drejtë dhe në revokimin e transferimit të pronësisë së markës ndërkombëtare dhe se DPPM-ja ka vepruar në

kapërcim të kompetencave të njohura me ligj. Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin e datës 2.2.2017 e ka vlerësuar të drejtë qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë, duke vendosur lënien në fuqi të vendimit për pranimin e padisë me të njëjtin arsyetim.

5. Këto vendime janë ndryshuar nga Gjykata e Lartë, e cila, me vendimin objekt kundërshtimi, ka vendosur rrëzimin e padisë, duke vlerësuar se gjykatat më të ulëta kishin interpretuar gabim kërkesat e ligjit material. Sipas Gjykatës së Lartë, shkaqet dhe arsyetimi ligjor i përdorur nga organi publik për rivendosjen e ligjshmërisë nuk lidhen me konceptin e revokimit të një akti administrativ, por me atë të konstatimit dhe rregullimit të pasojave të një akti administrativ absolutisht të pavlefshëm, i cili ka dalë në kundërshtim të hapur dhe flagrant me kriteret ligjore për transferimin e pronësisë së markës. Gjykata e Lartë ka evidentuar se nuk bëhej fjalë për pavlefshmëri relative, por për pavlefshmëri absolute, e cila mund të konstatohet nga vetë organi që e ka nxjerrë aktin, në çdo kohë (*shih paragrafin 23 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

6. Duke iu referuar arsyetimit të vendimit, çmojmë se Gjykata e Lartë, në përputhje me funksionin e saj kushtetues të parashikuar nga neni 141 i Kushtetutës, ka shqyrtuar çështjen lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për pavlefshmërinë absolute të akteve administrative, për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore. Në këtë kontekst, ajo ka shpjeguar të drejtën e organit administrativ për të vlerësuar pavlefshmërinë absolute sipas KPA-së dhe se pavarësisht që akti administrativ – urdhri nr. 13/2014 kishte gabime materiale, në thelb, bëhej fjalë për pavlefshmëri absolute. Në këtë mënyrë, ajo ka interpretuar ligjin duke evidentuar rëndësinë e bazës juridike të aktit administrativ, që përcakton organin kompetent dhe procedurën që ndiqet për nxjerrjen e aktit, duke theksuar se referimi gabim i bazës juridike, nuk e bën atë të pavlefshëm ose të paligjshëm. Për rrjedhojë, për këtë pjesë të arsyetimit të saj, Gjykata e Lartë është brenda funksionit të vetë kushtetues të përcaktuar nga neni 141 i Kushtetutës, që mbështetet edhe në jurisprudencën e qëndrueshme të vetë Gjykatës, e cila ka theksuar vijimësisht se roli i Gjykatës së Lartë, si gjykatë e ligjit, është i një natyre të pazëvendësueshme dhe se ajo i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për të kryer rol aktiv, që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën, duke ndikuar

efektivisht edhe në vendimarrjen e gjykatave të shkallëve më të ulëta. Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë e ligjit, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 29, datë 26.5.2023; nr. 29, datë 1.11.2022; nr. 16, datë 16.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

7. *Së dyti*, Gjykata e Lartë, me anë të vendimit të kundërshtuar, ka vendosur rrëzimin e padisë për shkak se kërkuessit i mungonte interesi i ligjshëm për ngritjen e padisë, pra jo me procedurën që ndiqet për pavlefshmërinë absolute të akteve administrative. Shumica nuk është ndalur tek arsyetimi i Gjykatës së Lartë lidhur me interesin e ligjshëm të kërkuesses për ngritjen e padisë, që ishte shkak i vendimarrjes së Gjykatës së Lartë, duke e lënë në heshtje këtë fakt. Për pasojë, duhet evidentuar se edhe interesi i ligjshëm nuk ishte një çështje ligjore e re e trajtuar nga Gjykata e Lartë, pasi ishte debatuar në të gjitha shkallët e gjykimit, për rrjedhojë palët ndërgjyqëse, përfshirë dhe kërkuessen, ishin në dijeni të saj. Konkretisht, gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit kanë arsyetuar se interesi i ligjshëm i kërkuesses buronte nga kontrata e shitjes që ajo kishte me subjektin e interesuar Zlatevski Ljubisa. Sipas tyre, nxjerrja e urdhrit nr. 13/2014 prekte në mënyrë të njëanshme të drejtat e tyre të mbrojtura nga ligji për pronësinë industriale, sepse shfuqizonte regjistrimin e kryer bazuar në kontratën e shitjes. Ndërsa, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se kërkuessa nuk ka interes të ligjshëm material në ngritjen e padisë, pasi ajo jo vetëm në përmbajtjen e kërkesë padisë por edhe të pretendimeve dhe kërkesës ankimore të bërë pranë DPPM-së i referohet kontratës për regjistrimin e markës kombëtare përkatëse, ku ndërkohë akti i revokimit objekt gjykimi ka të bëjë me një tjetër markë të regjistruar në emër të Zlatevski Ljubisës dhe mban tjetër numri regjistri, për të cilën pala paditëse nuk disponon një marrëveshje të nënshkruar nga të dyja palët, për transferimin e pronësisë së kësaj marke, si kusht të parashikuar nga ligji për pronësinë industriale (*shih paragrafin 28 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

8. Për sa më lart, çmojmë se Gjykata e Lartë ka ushtruar funksionin e saj kushtetues në trajtimin e dy çështjeve ligjore, që ishin debatuar dhe analizuar nga gjykatat më të ulëta. Për pasojë, ajo nuk kishte ndonjë detyrim për të kryer njoftimin paraprak të palëve ndërgjyqëse, përfshirë kërkuessen, që ato të

parashtronin argumentet e tyre në këtë drejtim sepse garancitë e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të tyre ishin përmbushur tashmë nga gjykatat më të ulëta.

Për rrjedhojë, ankimi kushtetues individual i paraqitur nga shoqëria “Arseni” sh.p.k. nuk duhej të pranohej nga Gjykata, e cila duhej të vendoste rrëzimin e tij.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Ilir Toska, Marsida Xhaferllari

VENDIM

Nr. 38, datë 12.7.2023

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Sandër Beci	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 29.6.2023 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 7 (N) 2022 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: NDRIÇIM BALLA

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË,

KËSHILLI I MINISTRAVE,

PROKURORIA E PËRGJITHSHME

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-891 (104), datë 1.4.2022, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtuesshëm me Kushtetutën dhe dërgimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë, me tjetër trup gjykues.

Shfuqizimi i neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të Kodit të Procedurës Penale, si të papajtuesshme me Kushtetutën.

BAZA LIGJORE: Nenet 3, 4, 5, 7, 15, 17, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 42, 43, 116, 122, 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, 135,

142, 145 dhe 178 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 1, 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*) dhe neni 2 i Protokollit nr. 7 të saj; nenet 49, pika 3, shkronja “e”, 71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sandër Beci, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (*Kuvendi*), Këshillit të Ministrave dhe Prokurorisë së Përgjithshme, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (*prokuroria*) në datën 9.9.2013 ka regjistruar procedimin penal nr. 4703 të vitit 2013 për ngjarjen e datës 9.9.2013, të ndodhur në qytetin e Tiranës, ku është vrarë shtetasja M.H. Në përfundim të hetimeve paraprake, prokuroria ka dërguar për gjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë çështjen penale në ngarkim të të pandehurit Ndriçim Balla (*kërkuar*), me akuzën e kryerjes së veprave penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese” dhe “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, të parashikuara nga nenet 79, shkronja “ë” dhe 278, paragrafi 4, të Kodit Penal (KP).

2. Në përfundim të gjykimit të çështjes penale në ngarkim të kërkuarit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 2050, datë 17.9.2014, ka vendosur të deklarojë kërkuarin fajtor për veprat penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, të parashikuara nga neni 79, shkronja “ë”, i KP-së dhe dënimin tij me 30 vjet burgim, si dhe “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, të parashikuara nga neni 278, paragrafi 4, i KP-së dhe dënimin e tij me 10 vjet burgim. Në aplikim të nenit 55 të KP-së, në bashkim të dënimeve, kërkuarisi i

është dhënë një dënim i vetëm prej 35 vjetësh burgim. Kundër këtij vendimi kërkuarisi ka paraqitur ankim në Gjykatën e Apelit Tiranë.

3. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2037, datë 23.11.2015, ka vendosur të lërë në fuqi vendimin nr. 2050, datë 17.9.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Kundër këtij vendimi ka ushtruar rekurs kërkuarisi, duke pretenduar se vendimet e gjykatave të faktit janë të pabazuara në prova dhe në ligj, si dhe në shkelje të normave procedurale penale që garantojnë një proces të rregullt ligjor.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2017-234, datë 30.3.2017, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuarit kundër vendimit nr. 2037, datë 23.11.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë, duke arsyetuar se nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale (KPP).

5. Në datën 14.7.2017 kërkuarisi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore të të tria shkallëve të gjykimit. Sipas tij, vendimet e gjykatave të zakonshme nuk kanë respektuar standardin e arsytimit, pasi nuk kanë dhënë përgjigje të argumentuara për pretendimet e paraqitura në gjykim, çka i ka cenuar edhe të drejtën për t'u dëgjuar dhe të aksesit gjatë gjykimit. Po kështu, kërkuarisi ka pretenduar se gjykatat e zakonshme kanë cenuar parimin e kontradiktoritetit në gjykim, pasi ai është dënuar mbi bazën e provave të marra në kundërshtim me ligjin procedural, duke mos i pranuar kërkesat e tij për deklarimin e tyre si të pavlefshme, si dhe pa marrë në konsideratë disa prova dhe dëshmi të paraqitura nga ai, ndërkohë që gjykata e shkallës së parë e ka zhvilluar gjykimin në mungesë të tij, në një kohë kur ai ka kërkuar shtyrjen e tij për arsye shëndetësore. Në vijim, sipas kërkuarit, është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë, pasi gjatë gjykimit barra e provës i ka kaluar padrejtësisht atij dhe jo palës akuzuese në respektim të rregullave procedurale, por edhe të garancive kushtetuese për këtë qëllim. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e mosdënimit pa ligj, pasi nuk ka zbatuar ligjin penal favorizues për sa i përket veprës penale të mbajtjes pa leje të armëve luftarake, për të cilën dispozita e re e KP-së ka parashikuar një dënim më të ulët nga ai që kanë dhënë gjykatat e zakonshme. Së fundi, kërkuarisi ka pretenduar se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk

i ka marrë në shqyrtim pretendimet e ngritura në rekurs, të cilat ishin të tilla që duhet të kishin marrë përgjigje në seancë gjyqësore dhe jo në dhomën e këshillimit, duke i cenuar kështu të drejtën për t'u dëgjuar përpara gjykatës, krahas standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.

6. Me vendimin nr. 70, datë 24.10.2017 (*vendimi nr. 70/2017*) Gjykata ka vendosur: “*Pranimin pjesërisht të kërkesës. Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr. 00-2017-234, datë 30.3.2017 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.*”. Gjykata ka vërejtur se, ndërsa çështja e kërkuarit ndodhej për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, me vendimin e saj nr. 9, datë 26.2.2016 janë shfuqizuar paragrafët pesë dhe gjashtë të nenit 278 të KP-së, shtuar me ligjin nr. 144/2013, datë 2.5.2013, ndryshuar me ligjin nr. 98/2014, datë 31.7.2014, ndërkohë që pas këtij vendimi, me ligjin nr. 82/2016, datë 25.7.2016, neni 278 i KP-së është riformuluar, duke e ulur masën e dënimit për këtë veprë, ligj i cili është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 151, datë 11.8.2016. Sipas Gjykatës, kërkuari është dënuar nga gjykatat e faktit bazuar në një dispozitë penale që ka qenë në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale, dispozitë e cila ka ndryshuar për sa i përket masës së dënimit gjatë kohës që çështja ndodhej për shqyrtim në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë, ndaj për këtë arsye ky i fundit duhej ta kishte marrë në shqyrtim pretendimin e kërkuarit për cenimin e parimit të ligjit penal favorizues dhe fuqisë prapavepruese të tij, pretendim i cili rezultonte i bazuar dhe duhej të pranohej. Për sa u takon pretendimeve të tjera, Gjykata ka vlerësuar të mos ndalej në shqyrtimin e tyre, për sa kohë çështja do të merrej përsëri në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, e cila në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit dhe si kontrolluese e respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta duhet t'u japë përgjigje të arsyetuara dhe në seancë publike pretendimeve të mësipërme të ngritura në rekurs nga kërkuari (*shih paragrafët 11, 12, 14 dhe 15 të vendimit nr. 70, datë 24.10.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Rishqyrtimi i çështjes nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë është zhvilluar në seancë gjyqësore. Në përfundim të rishqyrtimit, me vendimin nr. 00-2022-891 (104), datë 1.4.2022, ai kolegj ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, për sa u përket disponimeve për deklarimin fajtor të kërkuarit për veprën penale

“Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, të parashikuar nga neni 278, paragrafi 4, i KP-së dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë, me arsyetimin se ndaj kërkuarit duhet të zbatohet ligji penal favorizues, referuar riformulimit të dispozitës në fjalë me ligjin nr. 82/2016 dhe ndryshimit sërish të saj me ligjin nr. 44/2019. Nga ana tjetër, me këtë vendim, Kolegji Penal ka vendosur edhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së apelit për pjesën tjetër të tij, duke vlerësuar se vendimi i saj për ato disponime është marrë në zbatim të drejtë të ligjit dhe se shkaqet e ngritura në rekursin e kërkuarit janë të pabazuara.

8. Me kërkesën e datës 15.11.2022 kërkuari i është drejtuar sërish Gjykatës për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë për pjesën që ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së apelit për deklarimin fajtor dhe dënimin e tij për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, të parashikuar nga neni 79, shkronja “ë”, i KP-së. Përveç këtij kërkit, në objektin e kërkesës ai ka kërkuar edhe shfuqizimin e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së, si të papajtueshme me Kushtetutën.

9. Kolegji i Gjykatës, në datën 8.2.2023, bazuar në nenin 21, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Fillimisht, seanca plenare për shqyrtimin e kësaj çështjeje është caktuar në datën 30.5.2023, por, për arsye objektive, zhvillimi i saj është shtyrë për në datën 29.6.2023, për të cilën palët janë njoftuar rregullisht.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. **Kërkuari**, në mënyrë të përmblodhur, ka pretenduar se vendimi i Gjykatës së Lartë, si dhe përmbajtja e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së, cenojnë këto të drejta dhe parime kushtetuese:

A. Për shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë:

10.1 *Të drejtën për proces të rregullt ligjor* në drejtim të:

10.1.1 *Së drejtës për akses efektiv në gjykatë*, pasi Gjykata e Lartë, duke mos vepruar si një gjykatë e pavarur, e paanshme dhe e krijuar me ligj, ndonëse ka verifikuar legjitimitimin e palëve, nuk ka verifikuar dhe nuk ka arsyetuar për njoftimin dhe pjesëmarrjen e viktimave të veprës penale në atë proces.

10.1.2 *Së drejtës për të marrë pjesë në gjykim të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur vetë*, pasi Gjykata e Lartë nuk e ka njoftuar kërkuesin përmes Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve dhe as ka urdhëruar shoqërimin e tij, me qëllim që t'i krijohej mundësia për të shprehur interesin për të qenë i pranishëm ose jo në gjykim, për sa kohë ka pretenduar pafajësinë dhe nuk ka hequr dorë nga kjo e drejtë.

10.1.3 *Së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme*, pasi Gjykata e Lartë nuk e ka regjistruar seancën gjyqësore me mjete audio sipas udhëzimit të ministrit të Drejtësisë nr. 353, datë 3.9.2013 “Për përcaktimin e rregullave të hollësishme për mbajtjen, ruajtjen dhe arkivimin e procesverbalit të seancës gjyqësore me mjete audio” (*udhëzimi nr. 353/2013*). Ajo gjykatë, në seancë, ka shprehur prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe rikthimin e çështjes për rigjykim po në të njëjtën gjykatë, por me një tjetër trup gjykues, duke mos specifikuar akuzat dhe disponimin për to. Ndërsa në pjesën urdhëruese të vendimit të shkruar ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe rikthimin e çështjes për rigjykim në të njëjtën gjykatë, me një tjetër trup gjykues, vetëm për akuzën “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit” duke lënë në fuqi vendimin e saj për akuzën “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”. Nga ky fakt përforcohet bindja se ajo gjykatë nuk ka qenë as e paanshme, as e pavarur.

10.1.4 *Parimit të mosdënimit pa ligj*, pasi Gjykata e Lartë përmes vendimit të dhënë në kundërshtim me nenin 443, pika 2, të KPP-së, ka shtyrë gjykatën e apelit, që do të rishqyrtojë çështjen, drejt shkeljes së parimit të prezumimit të pafajësisë dhe të gjykatës së caktuar me ligj, pasi ajo do të bazohet në faktin se kërkuesi është fajtor për të dyja akuzat. Në këtë kuptim, gjykatës së rigjykimit do t'i mbetet si funksion vetëm ricaktimi i dënimit të ri sipas ligjit penal favorizues për sa i përket veprës penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, dhe jo shqyrtimi i themelit të çështjes, duke shkelur nenet 135, 142 dhe 145 të Kushtetutës. Kufizimi i shqyrtimit të çështjes nga gjykata e apelit vetëm në shtesa aritmetike ndaj dënimit të mbetur në fuqi, përbën një dënim pa ligj dhe në kundërshtim me nenin 29 të Kushtetutës.

10.1.5 *Standardit të gjykimin nga një gjykatë e caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë është gjykatë e ligjit dhe nuk mund të kryejë funksione që u përkasin

gjykatave të faktit, përfshirë caktimin e dënimit për një vepër penale dhe analizën e provave që përcaktojnë faktet mbi të cilat caktohet dënimi, për t'i bashkuar më pas dënimet e dhëna për më shumë vepra penale. Në rastin konkret, gjykata e apelit do të jetë në pamundësi objektive për të zbatuar nenin 55 të KP-së, pasi për këtë çështje Gjykata e Lartë e ka paracaktuar dënimin me 30 vjet burgim.

10.1.6 *Parimit të proporcionalitetit*, pasi Gjykata e Lartë, duke përcaktuar në mënyrë përfundimtare masën e dënimit me 30 vjet burgim për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, me pasojë detyrimin e gjykatës së apelit që në rishqyrtimin e çështjes të kufizohet vetëm në përcaktimin e shtesës aritmetike ndaj pjesës së vendimit të mbetur në fuqi, ka cenuar garancitë kushtetuese të kërkuesit për zbatimin e nenit 57 të KP-së, si dhe të nenit 265 të KPP-së, në raport me nenet 17, 135 dhe 145 të Kushtetutës në drejtim të individualizimit të dënimit rast pas rasti.

10.1.7 *Parimit të prezumimit të pafajësisë*, pasi Gjykata e Lartë nuk mund ta rikthente çështjen për rigjykim në gjykatën e apelit vetëm për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”. Gjatë rishqyrtimit të çështjes, përveç kufizimeve për gjykatën e apelit në drejtim të ricaktimit të masës së dënimit, kërkuesi do të jetë i prezumuar fajtor për shkak të lënies në fuqi të vendimit për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”. Në këtë mënyrë ai nuk do të mund të pretendojë pafajësinë dhe do të jetë i ekspozuar ndaj pasigurisë juridike dhe heqjes së lirisë në mënyrë të paligjshme. Edhe në gjykimin e mëparshëm procesi është zhvilluar në shkelje të prezumimit të pafajësisë, pasi kërkuesit iu ngarkua barra e provës për të provuar arsyen e njohjes së tij si autor i ngjarjes nga dy dëshmitarë.

10.1.8 *Standardit të arsytimit*, pasi Gjykata e Lartë në vendimin e saj është kufizuar vetëm në evidentimin e shkaqeve të rekursit, por nuk ka dhënë përgjigje të arsyetuara për pretendimet me natyrë kushtetuese të kërkuesit, çka përbënte detyrim për të gjatë rishqyrtimit të çështjes. Shkeljet janë evidentuar si të tilla edhe në raportin e këshilltarit ligjor të asaj gjykate, i cili ka dhënë mendim si person që ka statusin e gjyqtarit të gjykatës së apelit. Detyrimi për të arsyetuar pretendimet thelbësore ishte edhe më i madh, duke pasur parasysh se kjo i ishte caktuar si detyrë edhe nga Gjykata me vendimin nr. 70/2017. Mungesat në arsyetimin e vendimit të Gjykatës së

Lartë e bëjnë atë vendim të pavlefshëm dhe/ose të paligjshëm, si dhe antikushetues.

10.1.9 *Së drejtës për një gjykim të drejtë, të shpejtë dhe të bazuar mbi prova të ligjshme, të lidhur me të drejtën për mjete ankimi efektive*, pasi Gjykata e Lartë, edhe pas vendimit të rishqyrtimit të çështjes për herë të dytë, ka lejuar shkeljen e së drejtës së kërkuesit për proces të rregullt ligjor nga gjykatat më të ulëta, të cilat kishin pranuar si të mirëqenë hetimin e ngushtë të policisë, pa e zgjeruar atë në drejtëm të konflikteve që të dëmtuarit kishin me persona të tjerë. Ndërsa, për sa i përket kërkesës për konstatimin e pavlefshmërisë absolute të disa provave, ato gjykata duhej të shpreheshin me vendim të ndërmjetëm brenda 15 ditëve nga paraqitja e saj, sipas nenit 110, pika 2, të KPP-së dhe jo në vendimin përfundimtar. Në këtë kuptim, ushtrimi i kontrollit nga oficeri i Policisë Gjyqësore pa një vendim kontrolli, si dhe sekuestrimi i kapeleve janë veprime të paligjshme, pasi procesverbalet përkatëse janë të pavlefshme, sepse nuk janë mbajtur në prani të kërkuesit dhe as në respektim të kërkesave të tjera të KPP-së. Për këtë arsye, provat e marra përmes atyre veprimeve janë të papërdorshme, ndërsa vendimi i prokurorit për vleftësimin e tyre si të ligjshme, është i pavlefshëm. Po kështu, Gjykata e Lartë ka lejuar shkelje të tjera të gjykatave të faktit, për sa i përket mosmarrjes në shqyrtim të të gjitha provave të lidhura me çështjen (sidomos deklaratimet e 8 dëshmitarëve), mosvlerësimin e provave në favor të kërkuesit (deklaratimet e dëshmitarëve A.G. dhe L.S.), si dhe mungesës së analizës për zhdukjen e materialeve të dobishme për hetimin dhe për motivin që kërkuesi të kryente veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, si element i rëndësishëm, ndër të tjera, edhe për individualizimin dhe përcaktimin e masës së dënimit. Për rrjedhojë, rekursi në Gjykatën e Lartë nuk ka rezultuar mjet ankimi efektiv, përderisa përmes tij nuk janë rivendosur të drejtat e kërkuesit të shkelura nga gjykatat e faktit, çka tregon se gjykatat e të tria shkallëve të gjyqësorit kanë qenë të njëanshme.

10.1.10 *Parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit*, pasi Gjykata e Lartë nuk i ka krijuar kërkuesit mundësinë për të marrë pjesë në gjykim, duke i mohuar mundësinë për t'u njohur me pretendimet e palës tjetër dhe për të parashtruar prapësimet e tij, si aspekte me rëndësi substanciale dhe të domosdoshme për mbrojtjen e të drejtave në proces. Po kështu, i njëjti pretendim vlen edhe për

seancën gjyqësore në gjykatën e shkallës së parë, në të cilën gjykata, pasi ka deklaruar mungesën e kërkuesit, ka administruar disa prova pa i nënshtruar ato më parë në debat gjyqësor. Edhe për sa i përket këtij pretendimi, Gjykata, në vendimin e saj nr. 70/2017, i ka caktuar detyrë Gjykatës së Lartë për ta trajtuar më vete, pasi është thelbësor për çështjen dhe i natyrës kushtetuese, si dhe për t'i siguruar kërkuesit akses efektiv në atë gjykatë, gjë të cilën kjo e fundit nuk e ka bërë.

B. Për shfuqizimin e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së:

10.2 *Neni 437, pika 3, i KPP-së* bie në kundërshtim me nenin 178 të Kushtetutës, si dhe me nenet 28, 31 dhe 33 të saj, në drejtim të zbatimit të nenit 42 të saj dhe të nenit 6 të KEDNJ-së. Shqyrtimi i çështjes në Gjykatën e Lartë ka natyrë të veçantë, pasi pjesëmarrësit duhet të kenë një nivel më të spikatur të njohurive ligjore, por kjo nuk përjashton edhe mundësinë që kërkuesi të mbrohet vetë. Në rastin konkret, prania e tij në atë proces ishte e domosdoshme, duke qenë se ai nuk kishte shprehur në mënyrë të qartë vullnetin për të mos u mbrojtur vetë.

10.3 *Neni 443, pika 2, i KPP-së*, për nga mënyra e zbatimit të tij, ka bërë që Gjykata e Lartë të shkaktojë një situatë të paqartë juridike, duke e ekspozuar kërkuesin ndaj pasigurisë juridike dhe pamundësisë së lirim të tij në çdo rrethanë, në kundërshtim me nenet 29, 135, 142 dhe 145 të Kushtetutës.

11. ***Subjekti i interesuar, Kuvendi***, ka prapësuar në aspektet e mëposhtme:

A. Për shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë:

Kërkuesi nuk legjitimohet për kundërshtimin e vendimit gjyqësor, pasi:

11.1.1 Pretendimi që edhe viktimat e veprës penale duheshin thirrur për të marrë pjesë në seancën gjyqësore në Gjykatën e Lartë, nuk ka të bëjë me cenimin e të drejtave kushtetuese të tij, për rrjedhojë nuk legjitimohet për mbrojtjen e tyre.

11.1.2 Për sa i përket *shterimit të mjeteve juridike efektive*, duke qenë se, aktualisht, çështja po shqyrtohet në gjykatën e apelit për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit” dhe nuk rezulton që ketë ndarje të çështjeve në kuptim të nenit 93 të KPP-së, si dhe duke qenë se shqyrtimi i çështjes në atë gjykatë, në zbatim të detyrave të lëna nga Gjykata e Lartë, mund të sjellë ndryshime për mënyrën e zgjidhjes së saj në themel, kërkuesi nuk legjitimohet t'i drejtohet

Gjykatës, pasi nuk i ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës.

11.1.3 Për sa i përket legjitimitetit *ratione temporis*, duke qenë se kërkuesi, përmes ankimit të tij të datës 5.11.2022, ka kundërshtuar vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 1.4.2022, ai nuk legjitimohet në kuptim të nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi i është drejtuar Gjykatës jashtë afatit ligjor 4-mujor nga data e konstatimit të cenimit.

B. Për shfuqizimin e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së:

11.2 Kërkuesi nuk legjitimohet për të kërkuar shfuqizimin e nenit 437, pika 3, të KPP-së, në kuptim të nenit 31/a, pika 2, shkronja “dh”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi ky kërkim ka qenë objekt i një vendimi të mëparshëm të kësaj Gjykate dhe dispozita në fjalë e KPP-së është e pandryshuar që nga momenti i miratimit të saj përmes ligjit nr. 7095, datë 21.3.1995, si dhe për shkak se Gjykata në vendimin nr. 25, datë 30.7.2003 (*vendimi nr. 25/2003*) ka vlerësuar dhe është shprehur edhe në lidhje me të drejtën e të pandehurit dhe të palëve në proces për t’u mbrojtur vetë, si në procesin civil, ashtu edhe në procesin penal.

11.3 Pretendimi për shfuqizimin e nenit 437, pika 3, të KPP-së është haptazi i pabazuar, pasi nuk konstatohet ndonjë lidhje shkakore mes vendimarrjes së gjykatave të zakonshme dhe nevojës për ndryshimin e legjislacionit penal për rastin konkret, pasi kjo dispozitë garanton të drejtën e të pandehurit për t’u mbrojtur me anë të mbrojtësit ligjor, për shkak të nivelit të njohjes dhe ekspertizës ligjore që duhet të ketë pala në procesin gjyqësor në Gjykatën e Lartë. Në këtë kuptim, shfuqizimi i kësaj dispozite do të shkaktonte cenimin e sigurisë juridike për ato subjekte që nuk duan të jenë të pranishme në procesin e gjyqimit në atë gjykatë. Edhe argumenti se kjo dispozitë, meqenëse është e vitit 1995, ka rënë vetvetiu nga fuqia në bazë të nenit 178 të Kushtetutës, pas miratimit të saj në vitin 1998, është haptazi i pabazuar, pasi: *së pari*, në favor të kushtetutshmërisë së asaj dispozite është shprehur edhe Gjykata me vendimin nr. 25/2003; *së dyti*, referuar rregullit të “presumimit kundër shfuqizimit të nënkuptuar”, dispozita duhet të ishte shfuqizuar në mënyrë specifike; *së treti*, referuar “rregullit të interpretimit të mëparshëm”, duke qenë se neni 8 i ligjit nr. 7692, datë 31.3.1993 “Për një shtojcë në

ligjin nr. 7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese” është substancialisht i njëjtë me nenin 31 të Kushtetutës (1998), për rrjedhojë kanë ruajtur të njëjtin standard, atëherë edhe neni 437, pika 3, i KPP-së së vitit 1995, i cili ka respektuar ligjin kushtetues të vitit 1993, ka respektuar edhe Kushtetutën e vitit 1998.

11.4 Pretendimi për shfuqizimin e nenit 443, pika 2, të KPP-së është haptazi i pabazuar, pasi nuk konstatohet ndonjë argument ligjor i cili mund të përbëjë shkak për kufizimin e të drejtave dhe garancive kushtetuese nga norma juridike në fuqi. Përkundrazi, ajo dispozitë orienton gjykatën në rastin e prishjes së vendimit të një gjykate më të ulët dhe kthimit të akteve për rishqyrtim, që të shprehet se cilën pjesë të tij ka prishur, si një garanci kushtetuese për palën e gjykuar për respektimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës për të pasur një vendim të arsyetuar dhe të qartë. Ndryshe nga sa pretendon kërkuesi, në rastin kur Gjykata e Lartë, në zbatim të neneve 441, pika 1, shkronja “c” dhe 443, pika 2, të KPP-së, pasi ka prishur vendimin e gjykatës së apelit, ka vendosur kthimin e akteve për rigjykim në atë gjykatë, jo domosdoshmërisht në rigjykim çështja fillon nga e para, pasi nëse në vendimin e prishur ka pjesë të sakta, atëherë Gjykata e Lartë ka detyrimin që të mos ta cenojë atë për ato pjesë, duke e rikthyer çështjen për rigjykim vetëm për pjesën e vendimarrjes që ka shfaqur probleme ligjore. Edhe argumenti se neni 443, pika 2, i KPP-së është në kundërshtim me nenet 29, 135, 142 dhe 145 të Kushtetutës, nuk qëndron, pasi në dispozitën e kundërshtuar nuk konstatohen elemente të cilat bien ndesh me rregullimet kushtetuese të këtyre dispozitave.

12. Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar në aspektet e mëposhtme:

A. Për shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë:

12.1 Kërkuesi nuk legjitimohet për kundërshtimin e vendimit gjyqësor, pasi:

12.1.1 Për sa i përket *shterimit të mjeteve juridike efektive*, duke qenë se çështja po shqyrtohet në gjykatën e apelit në lidhje me akuzën për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, procesi gjyqësor në këtë fazë e lejon kërkuenin të parashtrijë pretendimet e tij dhe të sjellë ndryshime në themelin e çështjes. Për rrjedhojë, vendimi i Gjykatës së Lartë, objekt i shqyrtimit kushtetues, nuk është përfundimtar në

kuptim të kriterit të shterimit të mjeteve juridike efektive.

12.1.2 Për sa i përket pretendimit se nuk është respektuar e drejta e viktimës për të qenë e pranishme në seancën gjyqësore në Gjykatën e Lartë, kërkuesi nuk legjitimohet, pasi ai nuk mund të paraqesë pretendime për të drejtat e një subjekti të tretë.

12.1.3 Për pretendimet që lidhen me kufizimet që do të ketë gjykata e apelit dhe pasojat që do të shkaktohen si rezultat i rigjykit të çështjes për pjesën e vendimit të saj të prishur nga Gjykata e Lartë, kërkuesi është bazuar në hamendësime dhe jo në prova, duke paragjykuar mënyrën e zbatimit të ligjit nga ajo gjykatë, për rrjedhojë ato nuk janë në nivel kushtetues.

12.2 Pretendimi për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë, për shkak se gjykata e apelit do të jetë në pamundësi për të zbatuar drejt ligjin penal material (referuar bashkimit të dënimeve dhe përcaktimit të masës përfundimtare të dënimit), është i pabazuar, pasi janë institute që zbatohen edhe për çështje të mëvetshme dhe të ndara në kohë, të cilat nuk kërkojnë domosdoshmërisht zhvillimin e procesit gjyqësor dhe dhënien e dënimit penal në të njëjtën kohë.

B. Për pretendimet për nenet 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së:

12.3 Kërkuesi nuk legjitimohet *ratione personae* dhe *as ratione materiae* për shfuqizimin e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së, pasi nuk ka argumentuar se si këto dispozita bien ndesh me Kushtetutën, se si i kanë cenuar të drejtat kushtetuese, si dhe cilat janë pasojat konkrete të pësuar nga zbatimi i tyre. Pretendimet e tij janë të natyrës procedurale dhe jo të natyrës kushtetuese, për rrjedhojë kërkuesi nuk përmbush kriterin për rivendosjen e të drejtave të shkelura përmes shqyrtimit të çështjes nga Gjykata, në kuptim të nenit 71/a, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577/2000. Shfuqizimi i këtyre dispozitave nuk ndikon në mënyrën e procedimit dhe disponimit nga Gjykata e Lartë. Po kështu, për sa i përket kushtetutshmërisë së nenit 437, pika 3, të KPP-së, Gjykata është shprehur me vendimin nr. 25/2003, për rrjedhojë kërkuesi nuk mund ta investojë sërish atë, në kuptim të nenit 31/a, pika 2, shkronja “dh”, të ligjit nr. 8577/2000.

12.4 Pretendimi për shfuqizimin e nenit 437, pika 3, të KPP-së është i pabazuar, pasi argumentet për

kundërshtimin e tij janë të njëjta me ato të paraqitura nga Komiteti Shqiptar i Helsinkit, për të cilat Gjykata është shprehur me vendimin nr. 25/2003 në favor të kushtetutshmërisë së tij. Formulimi i kësaj dispozite është i njëjtë dhe i pandryshuar që nga momenti i miratimit të KPP-së me ligjin nr. 7905, datë 21.3.1995, pavarësisht ndryshimeve që ka pësuar ai kod më pas. Dispozita nuk bie ndesh me parashikimet kushtetuese dhe, në përputhje edhe me standardet e KEDNJ-së, i garanton plotësisht të pandehurit dhe palëve të tjera mundësinë e pjesëmarrjes aktive në proces. Përfaqësimi me mbrojtës ligjor në Gjykatën e Lartë lidhet me njohjen dhe ekspertizën ligjore që duhet të ketë pala në procesin gjyqësor në atë gjykatë, për rrjedhojë palët nuk mund të jenë protagonistë, pasi u mungon aftësia në këtë drejtim. Në rastin konkret, kërkuesi ka pajisur me akt përfaqësimi një mbrojtës ligjor, së cilës i ka dhënë të drejtën e mbrojtjes edhe në mungesë të tij. Ai ka pasur dijeni për seancën gjyqësore dhe nuk rezulton të ketë paraqitur ndonjë kërkesë të veçantë për të qenë i pranishëm në atë seancë. Për rrjedhojë, kërkuesi nuk ka arritur të përcaktojë në nivel kushtetues cenimin real dhe të drejtpërdrejtë të të drejtave dhe lirive themelore nga zbatimi i nenit 437, pika 3, të KPP-së, i cili, në rastin konkret, nuk ka sjellë asnjë ndikim negativ, por ka garantuar standardin e procesit të rregullt ligjor.

12.5 Pretendimi për shfuqizimin e nenit 443, pika 2, të KPP-së është i pabazuar, pasi mbështetet në argumente me natyrë të përgjithshme nga të cilat nuk provohen pasojat negative të ardhura ose të pritshme për të drejtat ose liritë e tij kushtetuese nga zbatimi i normës. Kërkuesi e ka lidhur pretendimin e tij me mënyrën se si Gjykata e Lartë ka interpretuar dhe zbatuar dispozitën konkrete në çështjen e tij, por jo me përmbajtjen e saj. Kjo vërehet edhe në pretendimin se lënia në fuqi nga Gjykata e Lartë e vendimit të gjykatës së apelit për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, do të ndikojë në cilësimin fajtor të kërkuesit edhe për veprën tjetër penale, për të cilën do të rigjykohe në shkallë të dytë. Edhe argumenti se neni 443, pika 2, i KPP-së është në kundërshtim me nenin 29 të Kushtetutës, nuk qëndron, pasi nga interpretimi teleologjik dhe sistematik i dispozitës së kundërshtuar nuk rezulton se kufizohen të drejta kushtetuese të subjekteve në procesin penal.

13. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, ka prapësuar në aspektet e mëposhtme:

A. Për pretendimet ndaj vendimit të Gjykatës së Lartë:

13.1 Kërkuesi nuk legjitimohet për kundërshtimin e vendimit gjyqësor, pasi:

13.1.1 Për sa i përket *shterimit të mjeteve juridike efektive*, për sa kohë që procesi gjyqësor është ende në vijim, ai mund të sjellë ose jo ndryshime për themelin e çështjes, për rrjedhojë vendimi që kundërshtohet nuk mund të konsiderohet përfundimtar, në kuptim të këtij kriteri, sipas nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës.

13.1.2 Për sa i përket legjitimitetit *ratione temporis*, vendimi i Gjykatës së Lartë është i datës 1.4.2022, ndërsa kërkesa është paraqitur në datën 5.11.2022, për rrjedhojë nuk ka plotësuar kriterin e afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000.

13.2 Pretendimet për procedurën gjyqësore në Gjykatën e Lartë dhe argumentet në mbështetje të tyre janë të pabazuara. Kërkuesi në seancën gjyqësore të zhvilluar në atë gjykatë është mbrojtur nga avokati i caktuar prej tij me prokurë, i cili ka qenë aktiv në atë proces. Pavarësisht pretendimit të kërkuesit, Kolegji Penal i asaj gjykate, në përfundim të shqyrtimit të çështjes, ka deklaruar dispozitivin e vendimit me përmbajtje të njëjtë me atë të vendimit të arsyetuar dhe, po kështu, edhe me përmbajtjen sipas procesverbalit të seancës.

B. Për pretendimin për nenin 437, pika 3, të KPP-së:

13.3 Kërkuesi nuk legjitimohet për kundërshtimin e kësaj dispozite. Në rastin konkret, në respektim të së drejtës së mbrojtjes, Gjykata e Lartë e ka zhvilluar seancën me pjesëmarrjen e mbrojtësit të kërkuesit. Mjeti ligjor, pra ai i përfaqësimit të të pandehurit nga mbrojtësi në seancë gjyqësore, ka qenë në fuqi gjatë kohës që çështja ishte në shqyrtim dhe nuk rezulton që ai të ketë shprehur kundërshtime në lidhje me kushtetutshmërinë e tij ose me mënyrën e zbatimit të tij. Për rrjedhojë, për këtë pretendim *nuk ka shërnauar mjetet juridike efektive*.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

14. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore

që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

15. Gjykata ka pohuar se bazuar në nenet 49, pika 3, shkronja “e” dhe 71, pika 2, të ligjit nr. 8577/2000, objekt i ankimit kushtetues individual, krahas vendimit gjyqësor, mund të jetë edhe ligji ose akti normativ. Në këto raste, nisur nga përmbajtja e normave kushtetuese dhe atyre ligjore, kërkuesi legjitimohet nëse plotësohen bashkërisht këto kriteret: (i) legjitimitimi *ratione personae*, në kuptimin që individi provon se është bartës i së drejtës kushtetuese të pretenduar të cenuar, si dhe provon interesin në lidhje me çështjen, pra cenimin e drejtpërdrejtë dhe real të së drejtës kushtetuese; (ii) shterimi i mjeteve juridike efektive për mbrojtjen e së drejtës kushtetuese të pretenduar të cenuar ose individi provon se akti i kundërshtuar është drejtpërdrejt i zbatueshëm; (iii) legjitimitimi *ratione temporis*, në kuptimin që individi ka paraqitur ankim brenda afatit ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit; (iv) dhe legjitimitimi *ratione materiae*, në kuptimin që individi provon se pretendimet e ngritura janë të tilla që bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues, pra të drejtat dhe liritë themelore, që pretendohen se janë cenuar, janë të garantuara në Kushtetutë, si dhe shqyrtimi kushtetues i çështjes mund të rivendosë të drejtën kushtetuese të shkelur (*shih vendimet nr. 4, datë 21.2.2022; nr. 31, datë 4.10.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Në çështjen konkrete, kërkuesi ka kundërshtuar vendimin e Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në të cilin ai ka qenë palë ndërgjyqëse, si dhe përmbajtjen e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së. Gjykata vë në dukje se, bazuar në nenin 39, pika 1, shkronjat “b” dhe “c”, të ligjit nr. 8577/2000 është vendosur thirrja në cilësinë e

subjekteve të interesuara të Këshillit të Ministrave dhe Kuvendit, duke vlerësuar se kanë interes të drejtpërdrejtë në gjykimin kushtetues për kërkimin që lidhet me shfuqizimin e dispozitave në fjalë, për shkak se në procesin ligjvënës ushtrojnë respektivisht kompetencat e propozimit dhe të miratimit të ligjeve. Në këtë kuptim, Gjykata do të ndalet në verifikimin e këtyre kriterëve në mënyrë të pavarur për secilin kërkim të objektit të kërkesës në shqyrtim, duke shqyrtuar vetëm atë pjesë të prapësimeve të Këshillit të Ministrave dhe Kuvendit që lidhet me kontrollin e kushtetutshmërisë së neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së.

A.1. Për shfuqizimin e vendimit gjyqësor të Gjykatës së Lartë

17. Në lidhje me vendimin e Gjykatës së Lartë kërkuesi ka pretenduar se është rrjedhojë e një procesi të parregullt ligjor në disa nga aspektet e tij. Mes të tjerash, ai ka pretenduar cenimin e së drejtës së aksesit, pasi Gjykata e Lartë, ndonëse ka verifikuar legjitimitimin e palëve, nuk ka verifikuar dhe as nuk ka arsyetuar për njoftimin dhe pjesëmarrjen e viktimave të veprës penale në atë proces.

18. Gjykata vëren se kërkuesi ka qenë palë në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë që ka shqyrtuar çështjen e tij penale, për rrjedhojë ka interes të drejtpërdrejtë për kundërshtimin e vendimit të Kolegjit Penal, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës. Megjithatë, Gjykata vëren se, sipas nenit 134, pika 2, të Kushtetutës, individ, si subjekt i kushtëzuar, mund të bëjë kërkesë në Gjykatë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tij të drejtpërdrejta, si dhe të provojë se në çfarë mënyre ai është cenuar në të drejtat e tij kushtetuese. Për rrjedhojë, në lidhje me pretendimet që kanë të bëjnë me njoftimin e subjekteve të tjera në procesin gjyqësor ku ai ka qenë palë, konkretisht të viktimave të veprës penale, kërkuesi nuk ka legjitimitet *ratione personae*, pasi nuk provon cenimin e ardhur në të drejtat e tij kushtetuese, për rrjedhojë interesin e tij të drejtpërdrejtë për mbrojtjen e të drejtave të këtyre subjekteve në këtë proces kushtetues. Për më tepër, Gjykata konstaton se gjykata e shkallës së parë, gjatë shqyrtimit të çështjes, ka thirrur në seancë gjyqësore shtetasit F.H. (bashkëshorti i viktimës së ngjarjes) dhe E.F. (vëllai i saj), të cilët kanë dhënë deklaratimet e tyre për rrethanat e ngjarjes si dëshmitarë okularë (*shih procesverbalin e seancës gjyqësore të datës 6.2.2014*). Ndërsa në vendimet e tyre, si gjykata e shkallës së

parë, ashtu edhe gjykata e apelit e kanë cilësuar shtetasin E.F. “të dëmtuar” (*shih faqen 15 të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; faqen 12 të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë*).

19. Lidhur me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, individ mund t’i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Shterimi i mjeteve përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuesi, i cili përpara se t’i drejtohet Gjykatës duhet të vërtetojë se i ka përdorur të gjitha mjetet juridike të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individ t’u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr. 12, datë 9.3.2021; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 8, datë 19.3.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Gjykata konstaton se Gjykata e Lartë, me vendimin e datës 1.4.2022, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së apelit, për sa u përket disponimeve për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, duke e prishur atë vetëm për sa u përket disponimeve për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”.

21. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, në drejtim të: i) parimit të mosdënimit pa ligj, pasi funksioni i gjykatës së apelit do të kufizohet në ricaktimin e dënimit të ri për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, sipas ligjit penal favorizues dhe jo shqyrtimi i themelit të çështjes; ii) së drejtës për një gjykatë të caktuar me ligj, pasi gjykata e apelit nuk do të mund të zbatojë nenin 55 të KP-së, pasi për këtë çështje Gjykata e Lartë ia ka paracaktuar dënimin me 30 vjet burgim; iii) parimit të proporcionalitetit, pasi gjykata e apelit do të kufizohet vetëm në përcaktimin e shtesës aritmetike ndaj pjesës së vendimit të mbetur në fuqi; iv) si dhe prezumimit të pafajësisë, pasi kërkuesi, gjatë rishqyrtimit të çështjes në gjykatën e apelit, do të jetë i prezumuar fajtor për shkak të lënies në fuqi të vendimit për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”. Sipas tij, për shkak të përfundimeve

dhe udhëzimeve të Gjykatës së Lartë dhe detyrueshmërisë së tyre për gjykatën e rigjykitimit, parimet në fjalë do të rezultojnë të cenuara nga gjykata e apelit. Për sa i përket rishqyrtimit të pjesshëm të çështjes në gjykatën e apelit dhe vendimarrjes eventuale të saj, Gjykata vlerëson se kërkuksi nuk mund t'i drejtohet me ankim kushtetues individual pa përfunduar procesi në të gjitha shkallët e gjykitimit. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se kërkuksi, për këto pretendime, që në thelb kanë të bëjnë me procesin gjyqësor që do të zhvillohet në gjykatën e apelit, nuk legjitimohet në këtë gjykim kushtetues, pasi nuk ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja "P", të Kushtetutës.

22. Ndërsa për pretendimet që lidhen me procesin e zhvilluar nga Gjykata e Lartë në lidhje me atë pjesë të vendimit të saj që është bërë përfundimtar, pra për sa u përket disponimeve në lidhje me akuzën e ngritur ndaj tij, për sa i përket veprës penale "Vrasja në rrethana të tjera cilësuese", kërkuksi nuk ka mjete të tjera ankimi. Për rrjedhojë, për pretendimet e tij për atë pjesë të vendimit të Gjykatës së Lartë plotësohet kriteri i shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja "P", të Kushtetutës.

23. Në lidhje me legjitimitimin *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja "b", të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Gjykata, në rastet e kundërshtimit të vendimeve gjyqësore, e ka llogaritur afatin ligjor 4-mujor duke filluar nga data e shpalljes së vendimit nga gjykata që ka përfunduar procesin gjyqësor, pra nga organi gjyqësor që përbën mjetin e fundit ankimor, nëse kërkuksi nuk provon në nivel kushtetues se ka marrë dijeni në një datë të ndryshme (*shih vendimet nr. 14, datë 21.6.2022; nr. 84, datë 26.12.2017; nr. 80, datë 18.12.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Po në këtë drejtim, Gjykata ka pohuar se, si rregull, data e shpalljes së vendimit të Gjykatës së Lartë do të konsiderohet koha kur vendimi gjyqësor është bërë i disponueshëm për efekt të konstatimit të cenimit dhe ankimit në Gjykatë (*shih vendimet nr. 47, datë 6.7.2015; nr. 13, datë 4.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjykata konstaton se vendimi gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuksi është i datës 1.4.2022, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë në datën 15.11.2022. Bazuar mbi këtë

fakt, subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, ka pretenduar se kërkuksi nuk legjitimohet *ratione temporis*, pasi kërkesa nuk është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor.

25. Gjykata vëren se, referuar përgjigjes së kancelarit të Gjykatës së Lartë me shkresën nr. 5457/1 prot., datë 24.10.2022, vendimi ka qenë i disponueshëm për palët në datën 18.7.2022, e cila është edhe data në të cilën kërkuksi ka pasur mundësi të njihet efektivisht me të. Për rrjedhojë, duke vlerësuar se afati ligjor për kërkuksin fillon të ecë nga kjo datë, konsiderohet se ankimi kushtetues individual është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja "b", i ligjit nr. 8577/2000, për rrjedhojë kërkuksi legjitimohet *ratione temporis*.

26. Për sa i takon legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata thekson se sipas nenit 131, pika 1, shkronja "P", të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të garantuara në Kushtetutë, kur pasojat negative janë të drejtpërdrejta dhe reale për kërkuksin dhe shqyrtimi kushtetues i çështjes mund të rivendosë të drejtën kushtetuese të shkelur. Vlerësimi i fakteve dhe rrethanave të çështjes, si dhe interpretimi i ligjit janë kompetenca të gjykatave të sistemit gjyqësor të zakonshëm, por Gjykata mund t'i marrë në konsideratë vetëm nëse përmes këtij procesi cenohen të drejta kushtetuese themelore, duke bërë vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata ka në kompetencën e saj vlerësimin nëse gjykatat e sistemit gjyqësor kanë respektuar të drejtat e palëve në gjykim për proces të rregullt ligjor dhe nëse ato u kanë dhënë kuptimin e duhur të drejtave kushtetuese që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes (*shih vendimet nr. 32, datë 3.11.2022; nr. 3, datë 17.2.2022; nr. 2, datë 17.2.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Kërkuksi ka pretenduar se gjatë procesit gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor në drejtim të: i) së drejtës për të marrë pjesë në gjykim të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur vetë, pasi nuk iu krijua mundësia për të shprehur interesin për të qenë i pranishëm ose jo në atë gjykim; ii) së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, pasi seanca gjyqësore nuk u regjistrua me

mjete audio, duke shkaktuar konfuzion mes dispozitivit të vendimit të shqiptuar në sallë dhe atij të paraqitur me shkrim; iii) së drejtës për një gjykim të drejtë, të shpejtë dhe të bazuar mbi prova të ligjshme, të lidhur me të drejtën për mjete ankimi efektive, pasi Gjykata e Lartë, edhe pas rishqyrtimit të çështjes, ka lejuar shkeljet e gjykatave më të ulëta, të cilat nuk hetuan rrethanat në mënyrë të plotë, por morën si të mirëqenë hetimin e policisë; iv) parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, pasi, duke mos marrë pjesë në gjykim, Gjykata e Lartë i ka mohuar mundësinë për t'u njohur me pretendimet e palës tjetër dhe për të parashtruar prapësimet e tij.

28. Gjykata vëren se, në thelb, argumentet në mbështetje të këtyre pretendimeve nuk janë të natyrës kushtetuese, pasi ato kanë të bëjnë me çështje të interpretimit dhe zbatimit të ligjit nga Gjykata e Lartë, të cilat, për nga natyra e tyre, nuk hyjnë në juridiksionin e Gjykatës. Për më tepër, për sa i përket pretendimit për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, kërkuesi nuk ka arritur të argumentojë në lidhje me mungesën e elementeve subjektive dhe objektive, të cilat qëndrojnë në themel të parimit të paanshmërisë së gjykatës, në funksion të krijimit të besimit në dhënien e drejtësisë. Ai është njohur me përbërjen e trupit gjykues në Gjykatën e Lartë dhe nuk ka paraqitur asnjë pretendim përpara ose gjatë shqyrtimit të çështjes së tij. Për rrjedhojë, kërkuesi nuk e plotëson kriterin e legjitimitetit *ratione materiae* për këto pretendime.

29. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtëm të standardit të arsyetimit, pasi Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të tij në rekurs, sikundër as pretendimeve të paraqitura në kërkesën drejtuar Gjykatës, e cila për to ka disponuar me vendimin nr. 70/2017. Gjykata, duke pasur parasysh thelbin e këtij pretendimi, si dhe faktin se kjo çështje është rigjykuar nga Gjykata e Lartë në bazë të vendimit të Gjykatës nr. 70/2017, çmon ta trajtojë atë të lidhur me standardin kushtetues të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të kësaj Gjykate.

A.2 Për shfuqizimin e neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së

30. Gjykata vëren se në objektin e kërkesës kërkuesi ka kundërshtuar edhe përmbajtjen e disa dispozitave të KPP-së, konkretisht nenit 437, pika 3, që parashikon se “*i pandehuri dhe palët private* (në

Gjykatën e Lartë) *përfaqësohen nga mbrojtësit*”, si dhe të nenit 443, pika 2, që parashikon se “*kur prishja* (e vendimit të gjykatës më të ulët) *nuk është bërë për të gjitha disponimet e vendimit, Gjykata e Lartë deklaron në dispozitiv se cilat pjesë të vendimit prishen*”.

31. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se kërkuesi nuk legjitimohet për të kërkuar shfuqizimin e nenit 437, pika 3, të KPP-së, në kuptim të nenit 31/a, pika 2, shkronja “dh”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi ky kërkim ka qenë objekt i një vendimi të mëparshëm të kësaj Gjykate, e cila, me vendimin nr. 25/2003, ka vlerësuar dhe është shprehur në lidhje me të drejtën e të pandehurit dhe të palëve në proces për t'u mbrojtur vetë si në procesin civil, ashtu edhe në procesin penal. Kjo dispozitë është pjesë e KPP-së dhe e pandryshuar që nga momenti i miratimit të këtij kodi.

32. Gjykata vëren se procesi gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuesi ka natyrë penale dhe dispozitat e kundërshtuara të KPP-së rregullojnë procedurat e gjykimit në atë shkallë gjykimi, për rrjedhojë kanë gjetur zbatim edhe në rastin e kërkuarit. Po kështu, këto dispozita nuk parashikojnë nxjerrjen e akteve nënligjore dhe zbatohen drejtpërdrejt nga Gjykata e Lartë në procesin që ajo zhvillon, duke përmbushur në këtë mënyrë kushtin e efektit të drejtpërdrejtë, që parashikohet nga neni 49, pika 3, shkronja “e”, i ligjit nr. 8577/2000. Këto parashikime ligjore janë përdorur nga Gjykata e Lartë si në drejtim të legjitimitetit të palëve në proces (përfaqësimit të tyre), ashtu edhe në lidhje me disponimin e saj për zgjidhjen e çështjes konkrete. Për rrjedhojë, kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

33. Për sa i përket kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, sipas subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, kërkuesi nuk legjitimohet për kundërshtimin e nenit 437, pika 3, të KPP-së, pasi, në rastin konkret, në respektim të së drejtës së mbrojtjes, Gjykata e Lartë ka zhvilluar seancën me pjesëmarrjen e mbrojtësit të caktuar nga vetë kërkuesi në atë gjykim. Mjeti ligjor, pra ai i përfaqësimit të të pandehurit nga mbrojtësi në seancë gjyqësore, ka qenë në fuqi gjatë kohës që çështja ishte në shqyrtim dhe nuk rezulton që kërkuesi të ketë shprehur kundërshtime në lidhje me

kushtetutshmërinë e tij ose me mënyrën e zbatimit të tij nga Gjykata e Lartë.

34. Gjykata vëren se pretendimet në lidhje me dispozitat e KPP-së kërkuesi nuk i ka ngritur përpara Gjykatës së Lartë, por ato ngrihen për herë të parë në këtë gjykim kushtetues. Në rastin konkret, kërkuesi ka kërkuar shfuqizimin e dispozitave të KPP-së, të cilat janë të zbatueshme nga Gjykata e Lartë. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuesi, duke qenë se në rastin e tij nuk ka mjete të tjera juridike efektive në dispozicion, e ka përmbushur edhe këtë kriter.

35. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, sipas nenit 50, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000, individët mund të paraqesin kërkesë për papajtueshmërinë e ligjit ose të akteve të tjera normative me Kushtetutën ose me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara brenda 4 muajve nga konstatimi i cenimit. Në rastin e ankimit kushtetues individual, konstatimi i cenimit, si rregull, nuk përkon me çastin e hyrjes në fuqi të ligjit ose aktit normativ, por afati ligjor llogaritet nga çasti kur akti fillon të prodhojë efekte për kërkuesin ose, e thënë ndryshe, kur ndaj tij zbatohet ligji ose akti normativ. Kërkuesi nuk i ka kundërshtuar dispozitat e KPP-së drejtpërdrejt në Gjykatë, por së bashku me vendimin gjyqësor të dhënë në zbatim të tij, ndaj afati ligjor 4-mujor llogaritet nga data që ai vendim është bërë i disponueshëm për palët (*shih paragrafin 27*). Për rrjedhojë, kërkuesi legjitimohet *ratione temporis* për kundërshtimin e dispozitave të KPP-së.

36. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, Gjykata vlerëson se, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës dhe nenit 49, pika 3, shkronja “e”, të ligjit nr. 8577/2000, një kusht tjetër për shqyrtimin e ankimit kushtetues individual lidhet me përmbajtjen e pretendimeve të parashtruara. Gjykata vëren se për llojin e pasojave negative të pësuar dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, që kanë të bëjnë me përmbajtjen e pretendimeve, kontrolli kushtetues është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të individit të garantuara në Kushtetutë.

37. Sipas kërkuesit, neni 437, pika 3, i KPP-së është në kundërshtim me nenet 28, 31 dhe 33 të Kushtetutës, në drejtim të zbatimit të nenit 42 të saj, si dhe të nenit 6 të KEDNJ-së. Sipas tij, shqyrtimi i çështjes në Gjykatën e Lartë ka natyrë të veçantë, pasi pjesëmarrësit duhet të kenë një nivel më të

spikatur të njohurive ligjore, por kjo nuk përjashton mundësinë që kërkuesi të mbrohet vetë dhe, në çështjen e tij, ai nuk kishte shprehur në mënyrë të qartë vullnetin për të mos u mbrojtur vetë. Po kështu, sipas kërkuesit, edhe neni 443, pika 2, i KPP-së është antikushtetues, pasi mënyra e zbatimit të tij nga Gjykata e Lartë, në rastin konkret, ka shkaktuar një situatë të paqartë juridike, duke e ekspozuar atë ndaj pasigurisë juridike dhe pamundësisë së lirit të tij në çdo rrethanë.

38. Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se kërkuesi nuk legjitimohet *ratione materiae* për pretendimet për këtë kërkim, pasi nuk ka argumentuar se si këto dispozita bien ndesh me Kushtetutën, se si ato ia kanë cenuar të drejtat kushtetuese, si dhe se cilat janë pasojat konkrete të pësuar nga zbatimi i tyre. Pretendimet e tij janë të natyrës procedurale dhe jo të natyrës kushtetuese, për rrjedhojë kërkuesi nuk ka përmbushur kriterin e rivendosjes së të drejtave të shkelura përmes shqyrtimit të çështjes nga Gjykata, në kuptim të nenit 71/a, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi shfuqizimi i atyre dispozitave nuk ndikon në mënyrën e procedimit dhe të disponimit nga Gjykata e Lartë.

39. Referuar akteve të dosjes gjyqësore, të administruara për nevoja të këtij gjykimi, konstatohet se në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë, rezulton se kërkuesi është njoftuar për shqyrtimin e çështjes së tij dhe në seancën gjyqësore të datës 1.4.2022 është përfaqësuar dhe mbrojtur nga avokatja S.Ç., e caktuar prej tij në bazë të aktit të përfaqësimit të nënshkruar në datën 30.3.2022, në prani të drejtorit të IEVP-së, Peqin. Në përfundim të gjykimit, Kolegji Penal ka disponuar prishjen e vendimit të gjykatës së apelit, për sa i përket deklarimit fajtor të kërkuesit për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit”, të parashikuar nga neni 278, paragrafi 4, i KP-së dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë, me një tjetër trup gjykues, si dhe lënien në fuqi të vendimit për pjesën tjetër.

40. Gjykata vëren se pretendimet e parashtruara nga kërkuesi në lidhje me dispozitat e KPP-së (*shih paragrafët 10.2. dhe 10.3.*) janë të natyrës procedurale që, në thelb, lidhen me procesin e gjykimit në Gjykatën e Lartë, për sa i përket respektimit të së drejtës së palës për t’u njoftuar, dëgjuar dhe mbrojtur, si dhe me përmbajtjen e vendimit të saj në

rastet e kthimit të akteve për rishqyrtim, në drejtim të qartësisë së deklaramit në dispozitiv të pjesës së prishur të vendimit të gjykatës më të ulët. Në lidhje me këtë dispozitë kërkuesi nuk ka arritur të argumentojë në nivel kushtetues cenimin në të drejtat e tij për shkak të mënyrës se si disponon me vendim Gjykata e Lartë. Për më tepër, në lidhje me këtë dispozitë, Gjykata ka mbajtur qëndrimin se avokati është zëri profesional i të përfaqësuarit dhe, si i tillë, i takon atij të jetë protagonist në seancën që zhvillohet në Gjykatën e Lartë (*shih vendimin nr. 25, datë 30.7.2003 të Gjykatës Kushtetuese*).

41. Për sa më lart, për pretendimet që lidhen me kontrollin e kushtetutshmërisë së neneve 437, pika 3 dhe 443, pika 2, të KPP-së, Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka parashtruar ndonjë argument që të provojë cenimin e drejtpërdrejtë dhe real të të drejtave kushtetuese nga dispozitat në fjalë, për rrjedhojë ai nuk legjitimohet *ratione materiae* për kundërshtimin e tyre.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e standardit të arsyetimit të lidhur me zbatimin e detyrueshëm të vendimit të Gjykatës

42. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë në vendimin e saj është kufizuar vetëm në evidentimin e shkaqeve rekursit, por nuk ka dhënë përgjigje të arsyetuar për pretendimet e tij me natyrë kushtetuese të shprehura në kërkesën drejtuar Gjykatës, të cilat përbënin detyrim për atë gjykatë në rishqyrtimin e çështjes. Shkeljet janë evidentuar si të tilla edhe në raportin e këshilltarit ligjor të asaj gjykate, i cili ka dhënë mendim si person që ka statusin e gjyqtarit të apelit. Detyrimi për të arsyetuar pretendimet thelbësore ishte edhe më i madh, duke pasur parasysh se kjo i ishte caktuar si detyrë edhe nga Gjykata me vendimin e saj nr. 70/2017. Mungesat në arsyetimin e vendimit të Gjykatës së Lartë e bëjnë atë vendim të pavlefshëm dhe/ose të paligjshëm, si dhe antikushtetues.

43. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor, që i garantohen individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Ai, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në

përmbajtje (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 9, datë 26.3.2018; nr. 8, datë 26.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

44. Po kështu, Gjykata ka theksuar se zbatimi i detyrueshëm i vendimeve të saj është i garantuar nga Kushtetuta, e cila në nenet 132 dhe 145 të saj sanksionon shprehimisht këtë koncept kushtetues. Ndikimi i padiskutueshëm i vendimeve të Gjykatës është i tillë që iu imponon të gjitha organeve shtetërore, duke mos përjashtuar as gjykatat, fuqinë detyruese të arsyetimit të vendimit të saj. Arsyetimi që përdor Gjykata në vendimet e saj ka forcën e ligjit, çka buron nga autoriteti i këtij organi për të thënë fjalën e fundit në çështjet për të cilat të tjerët tashmë janë shprehur. Çdo qëndrim i kundërt krijon një precedent të rrezikshëm në marrëdhëniet institucionale. Efekti detyrues i vendimeve të Gjykatës ka të bëjë si me pjesën urdhëruese, ashtu edhe me pjesën arsyetuese të vendimit. Në respekt të doktrinės dhe të jurisprudencës kushtetuese, Gjykata ka theksuar se efekti detyrues që pasqyrohet mbi argumentet thelbësore të vendimit të saj përbëjnë edhe një *ratio decidendi*, eliminimi i të cilave do ta bënte vendimin, në tërësinë e tij, të pakuptimtë (*shih vendimet nr. 78, datë 12.12.2017; nr. 21, datë 29.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

45. Gjykata evidenton se me vendimin nr. 70/2017 Gjykata ka vendosur të mos ndalet në shqyrtimin e pretendimeve të kërkuetit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, së drejtës për t'u dëgjuar dhe së drejtës së aksesit në gjykim, të parimit të kontradiktoritetit dhe parimit të prezumimit të pafajësisë, për sa kohë çështja do të merret përsëri në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, e cila në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit dhe si kontrolluese e respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta duhet t'u japë përgjigje të arsyetuar dhe në seancë publike pretendimeve të mësipërme të ngritura në rekurs nga kërkuesi (*shih paragrafët 14 dhe 15 të vendimit nr. 70, datë 13.11.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

46. Gjykata vëren se pretendimet në rekursin e kërkuetit gjejnë pasqyrim në vendimin e Gjykatës së Lartë. Në rekurs kërkuesi ka pretenduar se vendimet e dy gjykatave më të ulëta janë të padrejta, të pabazuara në prova e në ligj, të marra në shkelje të normave procedurale që garantojnë një proces të rregullt ligjor. Sipas tij, gjatë gjykimit janë cenuar rëndë parimet bazë të një procesi të rregullt ligjor dhe konkretisht: është cenuar e drejta e

mosdeklarimit fajtor mbi bazën e provave të marra në mënyrë të paligjshme, të parashikuar nga neni 32, pika 2, i Kushtetutës, ndërsa veprimi procedural “i njohjes së personit” është kryer si në shkelje të së drejtës së mbrojtjes, ashtu edhe të parashikimeve ligjore të neneve 171-172 të KPP-së, për pasojë ky akt/veprim është absolutisht i pavlefshëm; është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë, pasi barra e provës i takon organit të akuzës dhe gjykata duhet të mbështesë vendimin në prova të drejtpërdrejta dhe të tërthorta që duhet të provohen nga akuzat; është cenuar e drejta për të marrë pjesë personalisht në gjykim, në shkelje të rëndë rregullit procedural sipas nenit 350, pika 1, të KPP-së, pasi seanca e datës 12.6.2014 është zhvilluar në mungesë të tij, megjithëse ai nuk është paraqitur në gjykim për arsye shëndetësore, duke dërguar për këtë edhe një njoftim me shkrim.

47. Gjykata konstaton se çështja është rishqyrtuar nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në seancë gjyqësore, ashtu sikurse ka urdhëruar Gjykata në vendimin e saj nr. 70/2017. Po kështu, pretendimet me natyrë kushtetuese në rekursin e kërkuarit, të materializuara edhe në ankimin kushtetues, për të cilat Gjykata ka vlerësuar të mos ndalet në shqyrtimin e tyre, për sa kohë çështja do të merrej përsëri në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, jo vetëm gjejnë pasqyrim në vendimin objekt kundërshtimi, por edhe janë analizuar. Konkretisht, për pretendimin në rekurs se kërkuari është dënuar mbi bazën e provave të marra në kundërshtim me ligjin procedural, për sa i përket veprimit procedural të “paraqitjes për njohje” ose sekuestrimit të provave materiale, mbi të cilin, më tej, ka mbështetur edhe pretendimin për cenimin e parimit të kontradiktoritetit, të standardit të arsyetimit të lidhur me të drejtën e aksesit dhe të drejtën për t’u dëgjuar, në kërkesën drejtuar Gjykatës, Kolegji Penal është shprehur se gjykatat e faktit kanë kryer një hetim të plotë dhe të gjithanshëm të çështjes, duke administruar dhe shqyrtuar në tërësi të gjitha provat që kanë lidhje me këtë procedim, por, në kushtet kur nuk mund t’i çmojë ato, për sa i përket themelit dhe fuqisë provuese të tyre, është kufizuar vetëm në vlerësimin nëse është zbatuar drejt neni 152 i KPP-së nga gjykatat e ulëta. Në këtë drejtim, Kolegji Penal ka vlerësuar se këto pretendime kërkuari “i ka paraqitur në gjykimin e shkallës së parë, edhe në ankimin e paraqitur prej tij në gjykatën e apelit, të cilat, edhe pse janë marrë në shqyrtim dhe gjykatat i kanë dhënë përgjigje,

drejtësisht, në vendimet respektive, janë ngritur sërish si shkaqe rekursi në Gjykatën e Lartë” (shih paragrafin 29 të vendimit të Gjykatës së Lartë). Po kështu, për pretendimin në rekurs të cenimit të parimit të prezumimit të pafajësisë, pasi gjatë gjykimit barra e provës i ka kaluar padrejtësisht atij dhe jo palës akuzuese, të përsëritur më tej si pretendim edhe në kërkesën drejtuar Gjykatës, Kolegji Penal është shprehur se “*gjykatat e faktit kanë shtruar plotësisht procesin e të provuarit, për pasojë vendimi i fajësisë për dy akuzat në ngarkim të kërkuarit nuk është në kufirin e dyshimit të arsyeshëm. Lidhur me pretendimet për shkelje procedurale për gjatë procesit në gjykatat më të ulëta, ajo gjykatë ka vlerësuar se këto pretendime kërkuari i ka paraqitur si në gjykimin e shkallës së parë ashtu dhe në ankimin e tij drejtuar gjykatës së apelit, të cilat i kanë dhënë përgjigje” (shih paragrafët 28 dhe 29 të vendimit të Gjykatës së Lartë).* Gjithashtu, për sa i përket zbatimit të ligjit penal favorizues, Gjykata e Lartë, në respektim të nenit 29, pika 3, të Kushtetutës, nenit 15, pika 1, të KEDNJ-së dhe nenit 434 të KPP-së, si dhe në zbatim të detyrave të lëna nga Gjykata me vendimin nr. 70/2017, ka vlerësuar se vendimi i gjykatës së apelit duhet të prishet në lidhje me deklarinimin fajtor të kërkuarit për veprën penale “Prodhimin dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe i municionit” në bazë të nenit 278, paragrafi 4, të KP-së, duke qenë se ndaj tij duhet të zbatohet ligji penal favorizues dhe çështja të kthehet për rigjykim në atë gjykatë, me një tjetër trup gjykues (*shih po aty, paragrafët 12–19*).

48. Vendimi i kundërshtuar në pjesën hyrëse përmban të dhënat e të akuzuarit, akuzën, disponimet e gjykatave më të ulëta dhe shkaqet e rekursit, ndërsa në pjesën arsyetuese ka përfshirë vlerësimin dhe argumentet që e kanë çuar gjykatën në qëndrimin e shprehur në dispozitiv. Ai nuk rezulton të jetë alogjik dhe të ketë kundërrënie, si dhe plotëson kërkesat për respektimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Nga ana tjetër, ajo gjykatë ka sjellë në vëmendje se pjesa e pretendimeve në rekurs që ngre çështje të vlerësimit të provave, dilte jashtë juridiksionit rishikues dhe ekskluzivisht ligjor të Gjykatës së Lartë.

49. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë i ka përmbushur detyrimet që rrjedhin nga vendimi nr. 70/2017 dhe se pretendimi i kërkuarit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit të lidhur me standardin kushtetues të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të kësaj Gjykate, është i pabazuar.

50. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit janë të pabazuara dhe duhet të rrëzohen sipas arsytimit të mësipërm.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronjat “a” dhe “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 71 e 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 12.7.2023.

Shpallur, më 31.7.2023.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Ilir Toska, Sonila Bejtja, Elsa Toska, Marjana Semini, Genti Ibrahim

Anëtarë kundër: Fiona Papajorgji, Sandër Beci, Marsida Xhaferllari

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkuarit Ndriçim Balla, me objekt: “*Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-891 (104), datë 1.4.2022 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtuashëm me Kushtetutën dhe dërgimi i çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë me tjetër trup gjyqësor. Shfuqizimi i neneve 437, pika 2 dhe 443, pika 2, të Kodit të Procedurës Penale, si të papajtuashme me Kushtetutën.*”, jemi pjesërisht kundër qëndrimit të shumicës për rrëzimin e kërkesës, pasi, në vlerësimin tonë, kërkesa duhet të ishte pranuar në drejtim të cenimit të standardit të arsytimit të vendimit të lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashatrojmë në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin kundër.

2. Në mënyrë të përmbledhur, nga rrethanat e çështjes, rezulton se kërkuari është marrë si i pandehur dhe është gjykuar për kryerjen e veprave penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese” dhe “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit”, të parashikuara nga nenet 79, shkronja “ë” dhe 278, paragrafi 4, të Kodit Penal (KP). Në bashkim të dënimeve kërkuari është dënuar me një dënim të vetëm prej 35 vjetësh burgim, vendim i cili është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Tiranë, ndërsa Gjykata e Lartë nuk e ka pranuar rekursin e tij. Kërkuari në vijim i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore të të tria shkallëve të gjyqimit, e cila, me vendimin nr. 70/2017, ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesës, shfuqizimin si të papajtuashëm me Kushtetutën të vendimit të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në këtë gjykatë.

3. Në rigjykim, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se gjykatat më të ulëta kanë shteruar plotësisht procesin e të provuarit në përputhje me ligjin procedural penal në funksion të procesit penal. Ndërkohë në dispozitivin e vendimit të saj, kjo gjykatë ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë për sa i përket deklarimit fajtor të kërkuarit për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit”, të parashikuar nga neni 278, paragrafi i katërt, i KP-së dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë. Në këto kushte, kërkuari i është drejtuar sërish Gjykatës për shfuqizimin edhe të këtij vendimi, duke pretenduar se bazuar në vendimin e Gjykatës së Lartë gjykata e apelit do të kufizohet vetëm në përcaktimin e shtesës aritmetike ndaj pjesës së vendimit të mbetur në fuqi, duke i mbetur si funksion vetëm ricaktimi i dënimit të ri sipas ligjit penal favorizues për sa i përket veprës penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit” dhe jo shqyrtimi i themelit të çështjes. Gjykata e Lartë nuk mund ta rikthente çështjen për rigjykim në gjykatën e apelit vetëm për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit”, pasi gjatë rigjyqimit, përveç kufizimeve për gjykatën e apelit në drejtim të ricaktimit të masës së dënimit, kërkuari do të prezumohej fajtor për shkak të lënies në fuqi të vendimit për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”. Gjithashtu në këndvështrim të standardit të arsytimit, kërkuari ka pretenduar se Gjykata e Lartë gjatë rigjyqimit nuk

është shprehur për shkaqet e ngritura në rekursin me të cilin ishte vënë në lëvizje, për rrjedhojë nuk ka riparuar shkeljet me natyrë kushtetuese, në zbatim të detyrave të dhëna me vendimin nr. 70/2017 të Gjykatës.

4. Shumica, duke theksuar se për pretendimet në lidhje me atë pjesë të vendimit të Gjykatës së Lartë që ka disponuar për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit” kërkuesi nuk i ka shteruar mjetet juridike në dispozicion, ka shqyrtuar vetëm ato pretendime që lidhen me atë pjesë të vendimit të saj që ka disponuar për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, e cila është bërë përfundimtare. Në këtë këndvështrim shumica në vlerësim të thelbit të pretendimeve, duke marrë në konsideratë faktin se kjo çështje është rigjykuar nga Gjykata e Lartë në bazë të vendimit të Gjykatës nr. 70/2017, ka çmuar ta trajtojë atë të lidhur me standardin kushtetues të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të kësaj Gjykate (*shih paragrafin 29 të vendimit*). Më tej, ajo ka arsyetuar se pretendimet me natyrë kushtetuese jo vetëm gjejnë pasqyrim në vendimin objekt kundërshtimi, por ato janë analizuar dhe vlerësuar prej Gjykatës së Lartë brenda kufijve të diktuar nga ligji, në kushtet kur ajo nuk mund të çmojë provat për sa i përket themelit dhe fuqisë provuese të tyre. Po kështu, shumica ka evidentuar vlerësimin që Gjykata e Lartë u ka bërë pretendimeve të kërkuesit për parimet e prezumimit të pafajësisë dhe moszbatimit të ligjit penal favorizues, duke konkluduar se Gjykata e Lartë i ka përmbushur detyrimet që rrjedhin nga vendimi nr. 70/2017 i Gjykatës dhe se pretendimi i kërkuesit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit, të lidhur me standardin kushtetues të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të kësaj Gjykate, është i pabazuar, pasi vendimi i kundërshtuar nuk rezulton të jetë alogjik dhe të ketë kundërthënie, si dhe plotëson kërkesat për respektimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, ndërsa pjesa e pretendimeve që ngre çështje të vlerësimit të provave del jashtë juridiksionit rishikues dhe ekskluzivisht ligjor të Gjykatës së Lartë (*shih paragrafët 47 dhe 48 të vendimit*).

5. Në ndryshim nga shumica çmojmë se vendimi i kundërshtuar duhet të konsiderohej përfundimtar për dy arsye: (i) vendimi gjyqësor i ka dhënë shkak të drejtpërdrejtë pretendimeve të kërkuesit për cenimin e të drejtave themelore, në kuptimin që kërkuesi nuk ka ndonjë mjet efektiv për t’u ankuar

ndaj këtij vendimi dhe të drejtat e cenuara nuk mund të rivendosen nga rigjykimi i çështjes; (ii) çështja gjyqësore, për të cilën është dhënë vendimi i kundërshtuar, ka në themelin e saj fakte, të cilat nuk mund të ndahen nga njëri-tjetri. Për sa i përket themelit të çështjes, vlerësojmë se pretendimi i kërkuesit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, si pjesë e procesit të rregullt ligjor i lidhur me parimin e prezumimit të pafajësisë, që garantohen nga nenet 42, 142, pika 1 dhe 30 të Kushtetutës, është i bazuar, për rrjedhojë kërkesa duhet të ishte pranuar.

6. Sikurse thekson shumica, jurisprudenca kushtetuese ka pohuar se arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t’u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim. Detyrimi për garantimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nuk nënkupton se kërkohet përgjigje e detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse, por ai varet nga natyra e vendimit në fjalë. Megjithatë, kur në rekurs janë ngritur pretendime të natyrës kushtetuese, Gjykata e Lartë, bazuar në natyrën e gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, si dhe në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në ekzaminimin e tyre dhe të mbajë një qëndrim të shprehur lidhur me to (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 11, datë 16.4.2018; nr. 45, datë 3.7.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Nën dritën e standardeve kushtetuese dhe rrethanave të çështjes konkrete vlerësojmë se paraprakisht Gjykata e Lartë, në zbatim të parimit të subsidiaritetit për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese, duhet të mbante në konsideratë parashikimet e nenit 93, pika 1, shkronja “ç”, të Kodit të Procedurës Penale, sipas të cilit ndarja e çështjeve mund të bëhet vetëm kur nuk dëmtohet vërtetimi i fakteve dhe kur për një ose më shumë akuza hetimi gjyqësor është i plotë, kurse për akuzat e tjera është e nevojshme të kryhen veprime të tjera, me përjashtim të rastit kur akuza është ngritur për kryerjen e veprës penale në bashkëpunim. Kjo dispozitë në vetvete, duke përcaktuar pengesë ligjore për Gjykatën e Lartë për të ndarë çështjen, mbron parimin kushtetues të prezumimit të pafajësisë.

8. Për sa më lart, ne gjyqtarët në pakicë vlerësojmë se Gjykata e Lartë, në zbatim të detyrave të lëna nga Gjykata me vendimin nr. 70/2017, mund ta caktonte vetë dënimin për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit”. Një gjë e tillë përputhet edhe me praktikën e mëparshme të ndjekur prej saj, ku ajo vetë ka bërë individualizimin e masës së dënimit, duke mbajtur parasysh që rrethanat për caktimin e masës së dënimit, sipas nenit 47 të KP-së, janë përcaktuar nga pikëpamja faktike nga gjykatat e faktit në bazë të provave të administruara dhe vlerësuara gjatë shqyrtimit në themel të çështjes. Në të tilla raste Gjykata e Lartë, pa i hyrë vlerësimit të provave dhe fakteve, ka vlerësuar se zbatimi i ligjit nga gjykatat e zakonshme për sa i përket masës së dënimit ka qenë i gabuar (*shih vendimet 00-2017-41 (7), datë 8.2.2017; 00-2017-42 (8), datë 8.2.2017; 00-2017-44 (11), datë 8.2.2017; 00-2017-44 (11), datë 8.2.2017; 00-2017-45 (12), datë 8.2.2017 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*). Në këtë pikë evidentojmë, gjithashtu, se jo pa qëllim Gjykata me vendimin e saj të mëparshëm të vitit 2017 e ka kthyer këtë çështje për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë. Nëse Gjykata do të kishte vlerësuar se gjykata kompetente për rigjykimin e çështjes do të ishte gjykata e zakonshme, ajo do ta kishte kthyer çështjen në gjykatën e apelit. Fakti që Gjykata ka vlerësuar se riparimi i shkeljes duhet të bëhet nga Gjykata e Lartë, qartësisht ka të bëjë me faktin se individualizimi i dënimit lidhet me zbatimin e ligjit, dhe jo me vlerësimin e provave.

9. Në vijim të sa më sipër, ne gjyqtarët në pakicë, çmojmë se arsyetimi i vendimit të Gjykatës së Lartë ka cenuar edhe parimin e prezumimit të pafajësisë, i cili, sipas jurisprudencës së Gjykatës, kërkon që deklarimi i fajësisë të të pandehurit të bëhet nga gjykata vetëm pas një shqyrtimi të plotë të çështjes, në përputhje me parimin e kontradiktoritetit dhe të barazisë së armëve në gjykim. Ky parim buron nga parimi i shtetit të së drejtës dhe është i lidhur ngushtë me të drejtën e personit të akuzuar për t’u mbrojtur në një gjykim të drejtë. Sipas këtij parimi asnjë masë që barazohet me dënimin nuk mund të jepet ndaj një të pandehuri pa u provuar fajësia e tij përtej çdo dyshimi të arsyeshëm (*shih vendimin nr. 4, datë 21.2.2022; nr. 12, datë 24.8.2018; nr. 68, datë 14.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në rastin konkret, ashtu sikurse u përmend më lart, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se gjykatat më

të ulëta e kanë shteruar plotësisht procesin e të provuarit, duke administruar dhe vlerësuar në përputhje me ligjin procedural penal të gjitha provat me dëshmitarë, si dhe ato shkresore, të paraqitura në funksion të procesit penal. Për pasojë, vendimi i fajësisë për kërkuesin, lidhur me dy akuzat në ngarkim të tij, nuk është në kufirin e dyshimit të arsyeshëm. Ajo gjykatë ka theksuar se një nga institutet më të rëndësishme të së drejtës procedurale penale është ai i “provave dhe procesit të të provuarit”. Rëndësia e shqyrtimit dhe e verifikimit të provave gjatë gjykimit të çështjes është përcaktuese për formimin e bindjes së brendshme të gjykatës, mbi bazën e së cilës do të përcaktohet vërtetësia dhe fuqia e tyre provuese (*shih paragrafin 24 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

11. Pavarësisht këtij arsyetimi, kjo gjykatë, duke vendosur në dispozitiv prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe kthimin e çështjes për rigjykim për sa i përket deklarimit fajtor të kërkuesit për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe e municionit”, krijon përshtypjen se gjykata e apelit mund të përsërisë edhe një herë procesin e të provuarit të fajësisë për kryerjen e kësaj vepre penale, çka nuk përjashton edhe deklarimin e tij të pafajshëm për këtë vepër penale. Një gjë e tillë do të krijonte një situatë jologjike, nisur nga fakti se kërkuesi është dënuar për veprën penale të vrasjes, e cila është kryer me armën luftarake. Nga ana tjetër, nisur nga përmbajtja e vendimit të Gjykatës së Lartë duket se, ashtu sikundër pretendon edhe kërkuesi, gjykatës së apelit i ngelet vetëm përcaktimi i masës së dënimit në lidhje me këtë vepër penale, çka, në vlerësimin tonë, krijon paqartësi për detyrat që i janë lënë gjykatës së rigjykimit nga gjykata më e lartë. Po kështu, kthimi i çështjes për rigjykim në gjykatën e apelit, në rastin konkret, për sa kohë që, ashtu siç parashtruam më sipër, Gjykata e Lartë kishte të gjitha hapësirat ligjore që ta zgjidhte vetë çështjen vetëm në drejtim të caktimit të masës së dënimit, vlerësojmë se ndikon edhe në tejzgjatjen e afatit të gjykimit të çështjes së kërkuesit, duke vënë në rrezik edhe një të drejtë tjetër kushtetuese të tij, gjykimin brenda një afati të arsyeshëm, si një nga aspektet e së drejtës për proces të rregullt.

12. Në përfundim, për sa kemi parashtruar më sipër, vlerësojmë se ankimi kushtetues i kërkuesit ishte i bazuar dhe, si i tillë, ai duhej të pranohej

dhe Gjykata duhej të vendoste shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë.

Anëtarë: Sandër Beci, Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari

VENDIM

Nr. 133, datë 7.4.2023

MBI NJË NDRYSHIM NË VENDIMIN E BORDIT TË ERE-s NR. 355, DATË 28.12.2022, “MBI MIRATIMIN PARAPRAK TË ZYRTARIT TË PËRPUTHSHMËRISË SË ‘ALBGAZ’ SHA”

Në mbështetje të nenit 16, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 47, pika 2, të ligjit nr. 102 /2015, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar; nenit 113, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 7.4.2023, mbasi shqyrtoi relacionin e përgatitur nga drejtoritë teknike me nr. 24/5 prot., datë 5.4.2023, “Mbi një ndryshim në vendimin e Bordit të ERE-s nr. 355, datë 28.12.2022, “Mbi miratimin paraprak të Zyrtarit të Përputhshmërisë së ‘Albgaz’ sh.a.”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 355, datë 28.12.2022, ndër të tjera, vendosi:

1. Të miratojë paraprakisht z. Elvis Ponari si Zyrtar të Përputhshmërisë së “Albgaz” sh.a.

2. Brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga ky miratim, shoqëria “Albgaz” sh.a. duhet të depozitojë në ERE:

a) vendimin e Këshillit Mbikëqyrës të “Albgaz” sh.a. për emërimin e z. Elvis Ponari;

b) kontratën për ofrimin e shërbimeve të Zyrtarit të Përputhshmërisë të nënshkruar mes “Albgaz” sh.a. dhe z. Elvis Ponari.

- ERE njoftoi shoqërinë për vendimmarrjen e mësipërme, me shkresën nr. 80 prot., datë 11.1.2023.

- Pas korrespondencës së zhvilluar me shoqërinë, rezulton se ajo ka depozituar dokumentacionin përkatës në përmbushje të kushtit të vendosur në pikën 2 të vendimit nr. 355/2022, si e tillë, kjo pikë duhet të shfuqizohet.

- Në nenin 113 të “Kodit të Procedurave Administrative të Republikës së Shqipërisë” është parashikuar mundësia e shfuqizimit të plotë apo të pjesshëm të një akti, me nismën e vetë organit që e ka nxjerrë, duke përcaktuar dhe formën ligjore të këtij ndryshimi të aktit, e cila duhet të bëhet me një akt të ri me shkrim.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të shfuqizojë pikën 2 të vendimit të Bordit të ERE-s nr. 355, datë 28.12.2022, “Mbi miratimin paraprak të Zyrtarit të Përputhshmërisë së “Albgaz” sh.a.

2. Drejtoria e Gazit Natyror të njoftojë shoqërinë “Albgaz” sh.a. për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë. Çdo palë e përfshirë në këtë procedurë mund t'i kërkojë ERE-s, brenda 7 ditëve kalendarike nga data e marrjes së vendimit, rishikimin e vendimit të Bordit, në rast se ka siguruar prova të reja që mund ta çojnë Bordin në marrjen e një vendimi të ndryshëm nga i mëparshmi apo për gabime materiale të konstatuara. Për këtë vendim mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 45 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR

Petrit Ahmeti

VENDIM

Nr. 204, datë 27.6.2023

MBI PËRFUNDIMIN E PROCEDURËS PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË “SOLE 24 DOOEL SHKUP – DEGA NË SHQIPËRI”, DEGË E SHOQËRISË SË HUAJ, NË VEPRIMTARINË E FURNIZIMIT TË ENERGJISË ELEKTRIKE

Në mbështetje të nenit 16, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 64, pika 2, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-

s”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 27.6.2023, mbasi shqyrtoi relacionin me nr. 1433/12 prot., datë 23.6.2023, të Drejtorisë së Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, “Mbi përfundimin e procedurës për licencimin e shoqërisë ‘Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri’, degë e shoqërisë së huaj, për licencim në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike dhe njohjen e licencës për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit dhe tregtimit energjisë elektrike, dhënë nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, për subjektin ‘Sole 24 Import-Eksport Dooel Shkup’”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 182, datë 29.5.2023, vendosi të fillojë procedurën për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, Degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike.

- ERE botoi njoftimin në medien e shkruar për fillimin e kësaj procedure (në datat 30.5.2023 dhe 31.5.2023), si dhe në faqen zyrtare të internetit të ERE-s, dhe në përfundim të afatit të pritjes së komenteve apo të objeksioneve nga të tretët (data 8.6.2023), nuk rezultoi të ketë të tilla.

- Me shkresën nr. 1432/2 prot., datë 30.5.2023, ERE iu drejtua shoqërisë duke i njoftuar fillimin e procedurës dhe dokumentacionin e konstatuar të munguar apo të plotësuar pjesërisht.

- Me shkresën e protokolluar në ERE me nr. 1433/4 prot., datë 5.6.2023, shoqëria paraqiti kërkesë dhe dokumentacionin për njohjen e licencës për veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike, të lëshuar nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, duke argumentuar se në mungesë të informacionit mbi mundësinë e njohjes së licencës sipas “Rregullores për licencimin”, ka dërguar fillimisht në ERE kërkesën përkatëse për marrjen e licencës në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike.

- Me shkresën nr. 1433/6 prot., datë 15.6.2023, ERE iu drejtua shoqërisë me kërkesën për saktësim të objektit të saj, në rast se kërkon nga ERE procedimin me njohjen e licencës, në mënyrë që të vijohet sipas përcaktimeve ligjore me procedurën e nisur për licencim.

- Me *e-mail*-in e protokolluar në ERE me nr. 1433/9 prot., datë 21.6.2023, shoqëria ka saktësuar se kërkon anulimin e procedurës së nisur për licencim në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike dhe vijimin e procedurës përkatëse për njohjen e licencës.

- Për sa parashikohet në nenin 64, pika 2, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, në rrethanat kur ERE nuk ka marrë ende një vendim përfundimtar mbi aplikimin e shoqërisë për licencim në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike dhe shoqëria ka shprehur kërkesën e saj për t’u tërhequr nga kjo kërkesë dhe për të vijuar me procedurën e njohjes së licencës, vlerësohet përfundimi i procedurës së nisur për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të përfundojë procedurën për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike.

2. Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes të njoftojë aplikuesin për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Çdo palë e përfshirë në këtë procedurë mund t’i kërkojë ERE-s, brenda 7 ditëve kalendarike nga data e marrjes së vendimit, rishikimin e vendimit të Bordit, në rast se ka siguruar prova të reja që mund ta çojnë Bordin në marrjen e një vendimi të ndryshëm nga i mëparshmi apo për gabime materiale të konstatuara. Për këtë vendim mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrit Ahmeti

VENDIM**Nr. 205, datë 27.6.2023**

**MBI PËRFUNDIMIN E PROCEDURËS
PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË
“SOLE 24 DOOEL SHKUP – DEGA NË
SHQIPËRI”, DEGË E SHOQËRISË SË
HUAJ, NË VEPRIMTARINË E
TREGTIMIT TË ENERGJISË
ELEKTRIKE**

Në mbështetje të nenit 16, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 64, pika 2, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 27.6.2023, mbasi shqyrtoi relacionin me nr. 1433/12 prot., datë 23.6.2023, të Drejtorisë së Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, “Mbi përfundimin e procedurës për licencimin e shoqërisë ‘Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri’, degë e shoqërisë së huaj, për licencim në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike dhe njohjen e licencës për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit dhe tregtimit të energjisë elektrike, dhënë nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, për subjektin ‘Sole 24 Import-Eksport Dooel Shkup’”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 183, datë 29.5.2023, vendosi të fillojë procedurën për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike.

- ERE botoi njoftimin në medien e shkruar për fillimin e kësaj procedure (në datat 30.5.2023 dhe 31.5.2023), si dhe në faqen zyrtare të internetit të ERE-s dhe, në përfundim të afatit të pritjes së komenteve apo objeksioneve nga të tretët (data 8.6.2023), nuk rezultoi të ketë të tilla.

- Me shkresën nr. 1432/2 prot., datë 30.5.2023, ERE iu drejtua shoqërisë duke i njoftuar fillimin e procedurës dhe dokumentacionin e konstatuar të munguar apo të plotësuar pjesërisht.

- Me shkresën e protokolluar në ERE me nr. 1433/4 prot., datë 5.6.2023, shoqëria paraqiti

kërkesë dhe dokumentacion për njohjen e licencës për veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike, të lëshuar nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, duke argumentuar se në mungesë të informacionit mbi mundësinë e njohjes së licencës, sipas “Rregullores për licencimin”, ka dërguar fillimisht në ERE kërkesën përkatëse për marrjen e licencës në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike.

- Me shkresën nr. 1433/6 prot., datë 15.6.2023, ERE iu drejtua shoqërisë me kërkesën për saktësim të objektit të saj, në rast se kërkon nga ERE procedimin me njohjen e licencës, në mënyrë që të vijohet sipas përcaktimeve ligjore me procedurën e nisur për licencim.

- Me e-mail-in e protokolluar në ERE me nr. 1433/9 prot., datë 21.6.2023, shoqëria ka saktësuar se kërkon anulimin e procedurës së nisur për licencim në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike dhe vijimin e procedurës përkatëse për njohjen e licencës.

- Për sa parashikohet në nenin 64, pika 2, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, në rrethanat kur ERE nuk ka marrë ende një vendim përfundimtar mbi aplikimin e shoqërisë për licencim në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike dhe shoqëria ka shprehur kërkesën e saj për t’u tërhequr nga kjo kërkesë dhe për të vijuar me procedurën e njohjes së licencës, vlerësohet përfundimi i procedurës së nisur për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të përfundojë procedurën për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike.

2. Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes të njoftojë aplikuesin për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Çdo palë e përfshirë në këtë procedurë mund t’i kërkojë ERE-s, brenda 7 ditëve kalendarike nga data e marrjes së vendimit, rishikimin e vendimit të Bordit, në rast se ka siguruar prova të reja që mund

ta çojnë Bordin në marrjen e një vendimi të ndryshëm nga i mëparshmi apo për gabime materiale të konstatuara. Për këtë vendim mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrit Ahmeti

VENDIM
Nr. 206, datë 27.6.2023

**MBI NJOHJEN E LICENCËS PËR
USHTRIMIN E VEPRIMTARISË SË
FURNIZIMIT DHE TREGTIMIT TË
ENERGJISË ELEKTRIKE, DHËNË NGA
KOMISIONI RREGULLATOR I
ENERGJISË DHE SHËRBIMEVE TË
UJIT I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË
SË VERIUT, PËR SUBJEKTIN “SOLE 24
IMPORT-EKSPORT DOOEL SHKUP”**

Në mbështetje të nenit 16 dhe nenit 97, pika 6 të ligjit nr. 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar; neneve 4, pikat 3 dhe 6, si dhe nenit 5, pika 1, gjerat “d” dhe “e” të Rregullores për procedurat dhe afatet për dhënien, modifikimin, transferimin, rinovimin, njohjen dhe heqjen e licencave në sektorin e energjisë elektrike, të miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 109, datë 29.6.2016, të ndryshuar; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të ERE-s nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 27.6.2023, mbasi shqyrtoi relacionin me nr. 1433/12 prot., datë 23.6.2023, të Drejtorisë së Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, “Mbi përfundimin e procedurës për licencimin e shoqërisë ‘Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri’, degë e shoqërisë së huaj, për licencim në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike dhe njohjen e licencës për furnizimin me energji elektrike, dhënë nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, për subjektin ‘Sole 24 Import-Eksport Dooel Shkup’”, konstatoi se:

- Bordi i ERE-s me vendimet nr. 182, datë 29.5.2023 dhe nr. 183, datë 29.5.2023, vendosi të fillojë procedurën për licencimin e shoqërisë “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike dhe në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike.

- Në vijim të kësaj vendimmarrjeje, me shkresën e protokolluar në ERE me nr. 1433/4 prot., datë 5.6.2023, Sole 24 Dooel Shkup – dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, ka paraqitur kërkesë dhe dokumentacion për njohjen e licencës për veprimtarinë e furnizimit dhe tregtimit të energjisë elektrike, të lëshuar nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, duke argumentuar se në mungesë të informacionit mbi mundësinë e njohjes së licencës, sipas “Rregullores për licencimin”, ka dërguar fillimisht në ERE kërkesën përkatëse për marrjen e licencës në veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike.

- Për këtë qëllim shoqëria ka depozituar në ERE licencën për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit me energji elektrike, të lëshuar nga Komiteti Rregullator i Republikës së Maqedonisë së Veriut për Energjinë dhe Ujin (ERC) me nr. 12-423/22 prot., datë 7.11.2022.

- Në vijim, me shkresën nr. 1433/6 prot., datë 15.6.2023, ERE ka kërkuar nga shoqëria sqarim të objektit të saj, duke i sjellë në vëmendje, se në zbatim të përcaktimeve të nenit 5, pika 1, germa “d”, të “Rregullores së licencimit”, ERE nuk mund të japë një licencë për veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike për një afat më të madh se 5 vjet, edhe njohja e kësaj licence do të bëhet për këtë afat, si dhe diferenca e pagesës së kryer për licencim do të mbahet në konsideratë në aplikimin e pagesës përkatëse rregullatore të vitit 2024 e në vijim.

- Me *e-mail*-in e protokolluar në ERE me nr. 133/7 prot., datë 19.6.2023, shoqëria ka depozituar në ERE kthimin e përgjigjes së Komisionit Rregullator të Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, dërguar shoqërisë me *e-mail*-in e datës 16.6.2023, ku bëhet me dije se referuar përcaktimeve të shtojcës 1, pika 8, të licencës, furnizimi me energji elektrike në kuptimin e kësaj licence konsiderohet blerja e energjisë elektrike nga vendi dhe nga jashtë, me qëllim shitjen te konsumatorët, tregtarët, furnizuesit e tjerë, operatorit të transmetimit të energjisë

elektrike, ose operatorët e sistemeve të shpërndarjes së energjisë elektrike, si dhe për pjesëmarrësit e tjerë në tregun e energjisë elektrike, në përputhje me nenin 100 të ligjit të energjisë.”

- Për sa përcaktohet në licencë dhe për sa konfirmohet nga autoriteti rregullator i Maqedonisë së Veriut, vlerësohet se kjo licencë vlen për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit dhe asaj të tregtimit të energjisë elektrike.

- Me *e-mail*-in e protokolluar në ERE me nr. 1433/9 prot., datë 21.6.2023, shoqëria ka saktësuar se kërkon anulimin e procedurave të nisura për licencimin e saj në veprimtarinë e furnizimit dhe atë të tregtimit të energjisë elektrike dhe vijimin e procedurave për njohjen e licencës për furnizimin dhe tregtimin e energjisë elektrike.

- Në vijim të saktësimit si më sipër, me *e-mail*-in e protokolluar me nr. 1433/10 prot., datë 21.6.2023, ERE kërkoi informacion nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, në lidhje me vlefshmërinë e licencës së paraqitur për njohje dhe, në rast se ka ndërmarrë ndonjë veprim për heqjen apo pezullimin e kësaj licence.

- Me *e-mail*-in e protokolluar në ERE me nr. 1433/11 prot., datë 22.6.2023, autoriteti rregullator i Maqedonisë së Veriut ka njoftuar se kjo licencë është e vlefshme se nuk ka filluar dhe as ka ndërmarrë ndonjë veprim apo vendim për heqjen apo pezullimin e kësaj licence.

- Shoqëria “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj, ka depozituar në ERE të gjithë dokumentacionin e kërkuar, sipas nenit 4, pika 3, dhe shtojcës 1/K të “Rregullores për procedurat dhe afatet për dhënien, modifikimin, transferimin, rinovimin, njohjen ose heqjen e licencave në sektorin e energjisë elektrike”, miratuar me vendimin e Bordit të ERE-s nr. 109, datë 29.6.2016, të ndryshuar.

- Afati i vlefshmërisë së licencës për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit të energjisë elektrike, miratuar me vendimin nr. 12-423/22, datë 7.11.2022, nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut është deri më 7.11.2032. Në zbatim të përcaktimeve të nenit 5, pika 1, gjerat “d” dhe “e” të “Rregullores së licencimit”, ERE nuk mund të japë një licencë për veprimtarinë e furnizimit të energjisë elektrike për një afat më të madh se 5 vjet. Si rrjedhojë, edhe njohja e kësaj licence, e cila vlen

për të ushtruar veprimtarinë e furnizimit dhe veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike, do të bëhet për një afat 5-vjeçar, duke filluar nga hyrja në fuqi e vendimit për miratimin e njohjes.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të miratojë njohjen e licencës për ushtrimin e veprimtarisë së furnizimit të energjisë elektrike, dhënë me vendimin nr. 12-423/22, datë 7.11.2022, nga Komisioni Rregullator i Energjisë dhe Shërbimeve të Ujit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, për shoqërinë “Sole 24 Import-Export Dooel Shkup”, që ka regjistruar në Shqipëri subjektin “Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj.

2. Me njohjen e licencës sipas përcaktimeve të pikës 1 të këtij vendimit dhe siç përcaktohet në këtë licencë, shoqëria mund të ushtrojë veprimtarinë e furnizimit dhe atë të tregtimit të energjisë elektrike, për një afat 5-vjeçar, duke filluar nga hyrja në fuqi e këtij vendimi.

3. Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes të njoftojë shoqërinë Sole 24 Dooel Shkup – Dega në Shqipëri”, degë e shoqërisë së huaj për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Çdo palë e përfshirë në këtë procedurë mund t'i kërkojë ERE-s, brenda 7 ditëve kalendarike nga data e marrjes së vendimit, rishikimin e vendimit të Bordit, në rast se ka siguruar prova të reja që mund ta çojnë Bordin në marrjen e një vendimi të ndryshëm nga i mëparshmi apo për gabime materiale të konstatuara. Për këtë vendim mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrit Ahmeti

VENDIM

Nr. 208, datë 27.6.2023

**MBI DISA NDRYSHIME NË VENDIMIN
E BORDIT TË ERE-s NR. 64, DATË
8.4.2020, “MBI LICENCIMIN E
SHOQËRISË ‘GEGA-G’ SHPK, NË
VEPRIMTARINË E TREGTIMIT TË
ENERGJISË ELEKTRIKE”**

Në mbështetje të nenit 16, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 113, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 27.6.2023, mbasi shqyrtoi relacionin me nr. 1753/2 prot., datë 22.6.2023, të përgatitur nga Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, “Mbi disa ndryshime në vendimin e Bordit të ERE-s nr. 64, datë 8.4.2020, ‘Mbi licencimin e shoqërisë ‘Gega-G’ sh.p.k., në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike dhe disa ndryshime në vendimin e Bordit të ERE-s nr. 64, datë 8.4.2020, ‘Mbi licencimin e shoqërisë ‘GEGA-G’ sh.p.k., në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike’”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 64, datë 8.4.2020, ka vendosur:

1. Të licencojë shoqërinë “Gega-G” sh.p.k., në veprimtarinë e tregtimit të energjisë elektrike, për një afat 5-vjeçar.

2. Shoqëria në përfundim të procesit gjyqësor me objekt shfuqizimin e aktit administrativ “Njoftim vlerësimi për detyrimet” nr. 7647/7 prot., datë 29.3.2016, të depozituar në ERE vendimin përfundimtar të gjykatës.

3. Mosplotësimi i kushteve të këtij vendimi përbën shkak për rishikimin e tij.

- Në lidhje me kushtin e vendosur në pikën 2, me shkresën e protokolluar në ERE me nr. 1753/1 prot., datë 20.6.2023, shoqëria ka depozituar në ERE vendimin nr. 596, datë 7.12.2022, të Gjykatës Administrative të Apelit, ku është vendosur shfuqizimi i aktit administrativ “Njoftim vlerësimi për detyrimet nr. 7647/7 prot., datë 29.3.2016”. Me depozitimin e këtij vendimi, rezulton se ky kusht

është plotësuar, ndaj si i tillë vlerësohet të shfuqizohet.

- Me shfuqizimin e pikës 2 të vendimit nr. 64/2020, nuk gjen më zbatim as pika 3 e këtij vendimi, e cila po ashtu vlerësohet të shfuqizohet.

- Në nenin 113, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, është parashikuar mundësia e ndryshimit të një akti, me nismën e vetë organit që e ka nxjerrë, duke përcaktuar dhe formën ligjore të këtij ndryshimi të aktit, e cila duhet të bëhet me një akt të ri me shkrim.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Pikat 2 dhe 3 të vendimit të Bordit të ERE-s nr. 64, datë 8.4.2020, shfuqizohen.

2. Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes të njoftojë shoqërinë “Gega-G” sh.p.k., për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Çdo palë e përfshirë në këtë procedurë mund t'i kërkojë ERE-s, brenda 7 ditëve kalendarike nga data e marrjes së vendimit, rishikimin e vendimit të Bordit, në rast se ka siguruar prova të reja që mund ta çojnë Bordin në marrjen e një vendimi të ndryshëm nga i mëparshmi, apo për gabime materiale të konstatuara. Për këtë vendim mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrit Ahmeti

VENDIM

Nr. 209, datë 27.6.2023

**MBI DISA NDRYSHIME NË VENDIMIN
E BORDIT TË ERE-s NR. 188, DATË
16.11.2020, “MBI LICENCIMIN E
SHOQËRISË “IDI 2005” SHPK, NË
VEPRIMTARINË E PRODHIMIT TË
ENERGJISË ELEKTRIKE NGA HEC
“KAMIÇAN”, ME KAPACITET TË
INSTALUAR 1860 kw”, TË NDRYSHUAR**

Në mbështetje të nenit 16, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 52, pika 3, dhe nenit 113, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 27.6.2023, mbasi shqyrtoi relacionin me nr. 1722/3 prot., datë 26.6.2023, të Drejtorisë së Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, “Mbi disa ndryshime në vendimin e Bordit të ERE-s nr. 188, datë 16.11.2020, ‘Mbi licencimin e shoqërisë ‘IDI 2005’ sh.p.k., në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga HEC ‘Kamichan’, me kapacitet të instaluar 1860 kw’, i ndryshuar”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s me vendimin nr. 188, datë 16.11.2020, i ndryshuar me vendimin e Bordit nr. 259, datë 21.12.2021, ka vendosur:

1. 1. Të licencojë shoqërinë “IDI 2005” sh.p.k., në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga HEC “Kamichan”, me kapacitet të instaluar 1860 kw, për një afat 30-vjeçar.

2. 2. Shoqëria “IDI 2005” sh.p.k. të bëjë me dije ERE-n mbi ecurinë e procesit të rinovimit, si dhe të depozitojë në ERE, jo më vonë se 1 muaj pas rinovimit të tyre:

3. a) kontratën e qirasë “Për dhënie në përdorim të fondit pyjor dhe kullësor publik”, me nr. 1322 prot., datë 28.2.2018, të lidhur me Bashkinë Elbasan;

4. b) kontratën e qirasë “Për dhënie në përdorim të fondit pyjor dhe kullësor publik”, me nr. 7126 prot., datë 10.12.2017, të lidhur me Bashkinë Gramsh;

5. c) lejen për përdorim të burimit ujor, me nr. 1196 prot., datë 30.10.2018.

6. 3. mosplotësimi i kushteve të parashikuara në pikën 2 të këtij vendimi përbën shkak për rishikimin e vendimit nga ERE.

7. 4. Shfuqizuar.

8. 5. Shoqëria të depozitojë në ERE miratimin e lejes së ndërtimit, me qëllim plotësimin e kushtit të parashikuar në pikën 3.78 të VNM-së paraprake, lëshuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit me nr. 7 vendimi, datë 11.2.2020, jo më vonë se data 11.2.2022.

- Kushtet e vendosura në pikën 2, germet “a” dhe “b” dhe në pikën 5 të këtij vendimi, janë të lidhura me njëra-tjetrën, pasi leja e ndërtimit, nuk përbën një dokument që kërkohet në kuadër të licencimit të një subjekti, por në rastin konkret është kërkuar për plotësimin e kushtit të parashikuar në pikën 3.78 të VNM-së paraprake, lëshuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit me nr. 7 vendimi, datë 11.2.2020 dhe që lidhet me afatin e vlefshmërisë së kësaj VNM-je, dhe po ashtu në kuptim të përcaktimeve të fillimit të efekteve juridike dhe financiare të kontratave të qirasë, me qëllim përlogaritjen e afatit të tyre.

- Në kuadër të qartësimit përfundimtar të dokumentacionit të kërkuar për plotësimin e kushteve të vendimit nr. 188/2020, të ndryshuar, dhe po ashtu me qëllim sqarimin e efekteve juridike të kontratave të qirave, është zhvilluar një seancë dëgjimore në datën 9.9.2022 dhe korrespondencë shkresore me shoqërinë (nr. 113 prot., datë 20.1.2022, deri 113/15 prot., datë 29.9.2022, nr. 1722 prot., datë 1.6.2023, nr. 1722/1 prot. datë 14.6.2023, nr. 1722/2 prot., datë 20.6.2023). Po ashtu, ERE i është drejtuar dhe Bashkisë Elbasan me kërkesë për informacion, por nga ana e saj nuk ka pasur kthim përgjigjeje.

- Në vijim të dokumentacionit të depozituar nga shoqëria “IDI 2005” sh.p.k., në kuadër të plotësimit të këtyre kushteve, shoqëria ka argumentuar se në zbatim të përcaktimeve të nenit 5.2 të kontratave për dhënie në përdorim të fondit pyjor dhe kullësor publik, të lidhura përkatësisht me Bashkinë Elbasan dhe Bashkinë Gramsh, ka shlyer të gjitha detyrimet ligjore dhe financiare dhe se këto kontrata kanë filluar fuqinë e tyre juridike nga momenti i lëshimit të faturave për arkëtim nga Bashkitë përkatëse dhe kryerjes së pagesave të tyre respektivisht më datë 19.9.2022 me Bashkinë Elbasan dhe më datë

19.9.2022 me Bashkinë Gramsh. Në këto rrethana dhe afati 10-vjeçar i vlefshmërisë së këtyre kontratave ka filluar më datë 19.9.2022.

- Po ashtu, shoqëria ka dokumentuar në ERE dhe përpjekjet e saj për të regjistruar kontratën me MIE-n në ASHK-në përkatëse, në lidhje me të drejtën e përdorimit të pronës në zonën ku shtrihet projekti, dhe për këtë ka depozituar në ERE kërkesën e datës 9.9.2022, që i ka drejtuar Drejtorisë Vendore të ASHK-së Elbasan dhe DREJTORISË vendore të ASHK-së Gramsh, në lidhje me këtë regjistrim.

- Në përgjigje, me shkresën nr. 544/1 prot., datë 29.9.2022, nga Drejtoria Vendore Elbasan është bërë me dije se pasuritë e përfshira në kontratë, të cilat janë të fondit pyjor dhe kullësor, rezultojnë të ndodhura jashtë zonave të rëlevuara, pra nuk është kryer regjistrim fillestar referuar pozicionit gjeografik ku dhe ato shtrihen.

- Pas marrjes së kësaj përgjigjeje, shoqëria “IDI 2005” sh.p.k. ka vënë në dijenë ERE-n se po vlerëson mundësinë që të komunikojë me bashkitë përkatëse për të vijuar këtë proces privatisht, nëpërmjet studiove të licencuara për kryerjen e rëlvimit të zonave ku shtrihet projekti e se në çdo rrethanë do të njoftojë ERE-n për mënyrën e ndjekjes së kësaj çështjeje.

- Në këto rrethana dhe referuar sa sqarohet në lidhje me fillimin e efekteve ligjore të kontratave të qirasë, dhe referuar përpjekjeve të bëra nga ana e shoqërisë për të regjistruar kontratën me MIE-n në ASHK-në përkatëse, vlerësohet që germa “a” dhe “b” të pikës 2 të vendimit të Bordit të ERE-s nr. 188/2020, i ndryshuar, të ndryshohen, duke i lënë detyrën shoqërisë që të depozitojë në ERE kontratat e rinovuara të qirasë brenda datës 19.9.2032, ose çdo dokument tjetër që rregullon pronësinë në territorin ku shtrihet projekti i HEC “Kamëan”.

- Në lidhje me kushtin e vendosur në pikën 2, germa “c” të këtij vendimi, ku është përcaktuar se shoqëria duhet të depozitojë në ERE të rinovuar lejen për përdorim të burimit ujor, me nr. 1196 prot., datë 30.10.2018, rezulton se kjo leje është aktualisht e vlefshme (referuar vendimit të Këshillit të Basenit Ujor (KBU) Seman, nr. 18, datë 25.10.2018, afati i vlefshmërisë së saj është deri më 25.10.2023), por vlerësohet ndryshimi/qartësimi i këtij kushti, duke përcaktuar datën brenda së cilës shoqëria duhet të depozitojë në ERE këtë leje të rinovuar, pra brenda datës 25.10.2023.

- Në lidhje me kushtin e vendosur në pikën 5 të vendimit, në rrethanat kur shoqëria ka depozituar në ERE, VNM-në paraprake të rinovuar, me numër serie AN310120220008, komisioni 16, datë 30.3.2022, e po ashtu rezulton se vepra është ndërtuar, pasi nga raportimet e operatorëve të rrjetit dhe “Furnizuesit të Tregut të Lirë” sh.a. rezulton se hidrocentrali është në prodhim që nga viti 2021, kjo pikë konsiderohet e plotësuar e si e tillë duhet të shfuqizohet.

- Në nenin 113 të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, është parashikuar mundësia e shfuqizimit të plotë apo të pjesshëm të një akti, me nismën e vetë organit që e ka nxjerrë, duke përcaktuar dhe formën ligjore të këtij ndryshimi të aktit, e cila duhet të bëhet me një akt të ri me shkrim.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Pika 2 e vendimit të Bordit të ERE-s nr. 188, datë 16.11.2020, të ndryshuar, ndryshon dhe bëhet:

2. Shoqëria “IDI 2005” sh.p.k. të depozitojë në ERE:

a) Brenda datës 19.9.2032, kontratën e rinovuar “Për dhënie në përdorim të fondit pyjor dhe kullësor publik”, të lidhur me Bashkinë Elbasan, si dhe kontratën e rinovuar “Për dhënie në përdorim të fondit pyjor dhe kullësor publik”, të lidhur me Bashkinë Gramsh, ose çdo dokument tjetër që rregullon pronësinë në territorin ku shtrihet projekti i HEC Kamëan.

b) Brenda datës 25.10.2023, Lejen e rinovuar të përdorimit të burimit ujor sipërfaqësor për prodhim hidroenergjie nga HEC Kamëan.

2. Pika 5 e vendimit të Bordit të ERE-s nr. 188, datë 16.11.2020, i ndryshuar, shfuqizohet.

3. Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, të njoftojë shoqërinë “IDI 2005” sh.p.k., Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe Agjencinë e Menaxhimit të Burimeve Ujore për vendimin e bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Çdo palë e përfshirë në këtë procedurë mund t'i kërkojë ERE-s, brend 7 ditëve kalendarike nga data e marrjes së vendimit, rishikimin e vendimit të Bordit, në rast se ka siguruar prova të reja që mund ta çojnë Bordin në marrjen e një vendimi të ndryshëm nga i mëparshmi apo për gabime

materiale të konstatuara. Për këtë vendim mund të bëhet ankim në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga dita e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrît Ahmeti

VENDIM
Nr. 220, datë 4.7.2023

MBI ZGJATJEN E AFATIT TË
VENDIMMARRJES SË BORDIT TË ERE-
s, NË LIDHJE ME APLIKIMIN E
SHOQËRISË “NOVA SOLAR SYSTEM”
SHPK PËR LICENCIM NË
VEPRIMTARINË E PRODHIMIT TË
ENERGJISË ELEKTRIKE NGA
CENTRALI FOTOVOLTAIK ME
KAPACITET TË INSTALUAR 50 mw

Në mbështetje të nenit 16 të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar; nenit 14, pika 3, të “Rregullores për procedurat dhe afatet për dhënien, modifikimin, transferimin, rinovimin, njohjen dhe heqjen e licencave në sektorin e energjisë elektrike, të miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr. 109, datë 29.6.2016, të ndryshuar; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të ERE-s nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 4.7.2023, mbasi shqyrtoi relacionin me nr. 1319/9 prot., datë 3.7.2023, të Drejtorisë së Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes, “Mbi zgjatjen e afatit të vendimarrjes së Bordit të ERE-s, në lidhje me aplikimin e shoqërisë ‘Nova Solar System’ sh.p.k. për licencim në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga centrali fotovoltaik me kapacitet të instaluar 50 mw”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 159, datë 5.5.2023, vendosi të fillojë procedurën për licencimin e shoqërisë “Nova Solar System” sh.p.k., në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga centrali fotovoltaik, me kapacitet të instaluar 50 mw, me vendndodhje në zonën kadastrale nr. 3358, fshati Sheq Marinas, Bashkia Fier, qarku Fier.

- ERE botoi njoftimin në medien e shkruar për fillimin e kësaj procedure (në datat 6.5.2023 dhe 8.5.2023) dhe në përfundim të afatit të pritjes së komenteve apo të objeksioneve nga të tretët (data 4.6.2023), nuk rezultoi të ketë të tilla.

- Me shkresën nr. 1319/5 prot., datë 18.5.2023, ERE iu drejtua shoqërisë “Nova Solar System” sh.p.k., duke e njoftuar për fillimin e procedurës për licencim dhe për zhvillimin e një seance dëgjimore, me qëllim plotësimin e pjesës tjetër të dokumentacionit të konstatuar të munguar.

- Pas korrespondencës së zhvilluar mbi dokumentacionin e mbetur pa plotësuar, shoqëria ka depozituar dokumentacionin e fundit plotësues me shkresën e protokolluar në ERE me nr. nr. 1319/8 prot., datë 29.6.2023.

- Në nenin 14, pika 3, të “Rregullores për procedurat dhe afatet për dhënien, modifikimin, transferimin, rinovimin, njohjen dhe heqjen e licencave në sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar, parashikohet se Bordi mund të vendosë rast pas rasti për zgjatjen e afatit për marrjen e vendimit përfundimtar për pranimin ose refuzimin e aplikimit për licencë kur dokumentacioni nuk është i plotë, por jo më shumë se 30 ditë.

- Për shkak të kohës së pamjaftueshme për të shqyrtuar dokumentacionin e depozituar nga shoqëria në kuadër të këtij aplikimi, vlerësohet të zgjatet deri në 20 (njëzet) ditë afati i vendimarrjes së Bordit mbi aplikimin e shoqërisë “Nova Solar System” sh.p.k. për t’u licencuar në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të zgjasë deri në 30 (tridhjetë) ditë afatin për marrjen e vendimit përfundimtar për aplikimin e shoqërisë “Nova Solar System” sh.p.k., për licencim në veprimtarinë e prodhimit të energjisë elektrike nga centrali fotovoltaik, me kapacitet të instaluar 50 mw.

2. Drejtoria e Licencimit, Autorizimeve dhe Mbikëqyrjes të njoftojë shoqërinë për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Petrît Ahmeti

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
Vulosur elektronikisht nga Qendra e Botimeve Zyrtare
Viti: 2023 - Numri: 118
Datë: 2023/08/07 15:59:53
4002f54e-9ab9-4c90-a1b5-4fbe2bd61886

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2023

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 448 lekë